Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu"

11-12

NR. 11-12 SERIE NOUĂ (212-213) • ANUL XXIII • Noiembrie-Decembrie 2018

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro

Monumentul Eroilor din Bolintin Vale

Editorial

Centenar

Vasile GRIGORESCU

Momentul de vârf al celebrării Centenarului Marii Uniri din 1918 a trecut. Am asistat la cele mai diverse forme de sărbătorire, de la unele formale, gen „fasole cu cârnați" sau „sarmale cu mămăligă", până la cele debordând de o creativitate și imaginație excepționale. Ambele indică o stare de sănătoasă normalitate, pe care cred că românii de acum un veac și-o doreau pentru noi, urmașii lor. Au fost critici – unele meritate –, au fost și laude pentru lucrul bine făcut, au fost destui ignoranți, indiferenți și răuvoitori, toate încadrându-se, de fapt, în starea de normalitate despre care vorbeam.

În foarte multe locuri, preponderent în localitățile mai mici, sarcina organizării unei festivități dedicată Centenarului a căzut în sarcina școlii și bisericii, inerent, cu încărcătura ideologică de conjunctură. Totuși, remarcabil, în neașteptat de multe locuri, precum la Bolintin, să zicem, s-a implicat societatea civilă, comunitatea, prin acțiuni diverse și mesaje care au încercat să conștientizeze toate categoriile sociale și... etnice.

Așadar, în linii generale, a fost bine. Așa suntem noi, românii și trebuie să ne obișnuim. Nu ne putem ridica la pretențiile fostului, până de curând, ministru al culturii, care era dispus să finanțeze pentru Centenar doar proiecte cu anvergură internațională, neînțelegând că este vorba despre o sărbătoare adresată sufletului românesc și că era un prilej cum nu se poate mai bun pentru a ne întări spiritul apartenenței la comunitate și a reafirma atașamentul la un set de valori comune. Poate îi avea în vedere pe cei din diaspora, însă cunoscând „aprecierea" pe care o poartă afinii săi politici acestui segment de românitate, îmi permit să fiu sceptic.

Noi suntem generația Centenarului Marii Uniri și prin faptele și atitudinile noastre am marcat o bornă la care urmașii se vor raporta. Cu siguranță, România nu va mai fi la fel peste încă un secol. Din niciun punct de vedere. Am ținut cont în această premoniție că prin sate, din majoritatea caselor nu mai iese fum pe coș, nu mai arde o lumină, iar școlile sunt de mult închise. Nu suntem capabili să construim, eficient, artere de legătură între provincii, astfel încât românului îi este mai aproape vecinul străin decât conaționalul său. Avem o etnie, într-o creștere demografică explozivă, total ruptă de valorile general împărtășite de populația încă majoritară, care nu înțelege rostul educației, justiției, regulilor de comportament și civilizație, egalității dintre bărbat și femeie etc. și care este organizată ca un stat în stat, impenetrabil, cu „instituții" și legi proprii, perpetuate prin atitudinea resemnată și de foarte multe ori interesată a autorităților în drept. Tăiem necontrolat pădurile și le ucidem animalele pentru folosul și plăcerea câtorva, în credința că vor crește, cândva, la loc. Nu putem omite din acest tablou consecința faptului că suntem pe ultimul loc la consumul de carte în Europa, ce are repercusiuni nefaste în penetrarea și schimbul de idei, constituirea unor repere valorice comune, susținerea unor țeluri colective, într-un cuvânt, conduce la slăbirea atașamentului la românitate.

Va supraviețui conceptul „România Mare" ? Doar dacă vom înțelege că apărarea lui cade în sarcina fiecăruia dintre noi și că această responsabilitate nu se poate delega. Să fim vigilenți, așadar, și să nu mai credem în mesajul unor „salvatori mesianici", căci „somnul *națiunii* naște monștri" și vom plăti mai mult decât face.

La mulți ani !

Țiganii

de Victor Eftimiu

La poala monastirei, țigănimea
Din vremea voievozilor rămasă
Trăiește fără casă, fără masă,
Așa precum i-a hărăzit vechimea.

Se schimbă stăpânirea, – nu le pasă !
Războaie, răzmeriţe și mulțimea
De chipuri noi le-ascute isteţimea.
Nici jugul, nici belșugul nu-i apasă.

S-a prăbușit clopotnița înaltă,
N-a mai rămas o salcie pe baltă,
S-au năruit stejarii, plopii, brazii.

Arhimandriți și stareţe trecură,
Așezăminte vechi se desfăcură:
Statornici au rămas numai nomazii.

OAMENI DE LÂNGĂ NOI

MARIA GEORGESCU

pag. 7

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (I)

Florentin POPESCU

Pe lângă numeroasele și valoroasele fotografii ale scriitorilor noștri, păstrate în muzee, arhive sau colecții particulare, mai există și un bogat material iconografic (portrete, desene, caricaturi, diverse alte jarde grafice) în care mânuitorii condeiului, de prin secolul al XIX-lea și până astăzi, au fost văzuți de către pictori și desenatori, adesea cu ironie și umor, toate alcătuind, ca să zicem așa, sarea și piperul lumii literare de odinioară și chiar din actualitate. Ele s-au constituit/se constituie în interesante adjuvante ale biografiei creatorilor de literatură, dând o anume culoare acesteia, mai ales când viziunile respective intenționat vin în „conflict" cu ceea ce „imortalizații" cred ori vor să se creadă despre ei și despre cărțile și atitudinile personale din arena culturală. Ba, mai mult, inteligenți și înzestrați cu umor și capacitate ironică, unii dintre scriitori ne-au lăsat chiar și ei o grafică în care, autopaștișându-se ori luându-se peste picior, se prezintă în ipostaze ce fac, peste timp, deliciul cititorilor.

Procedând cronologic, vă propunem, stimați lectori ai „Sud"-lui, să ne oprim acum, fie și fugitiv, asupra unor astfel de creații.

În *Mineele lui Nikipercea* din ianuarie 1860, de pildă, apărea o caricatură în care îl vedem pe sobrul Vasile Alecsandri „invitat în saloane", la braț cu o duduie ce poartă pe cap un ornament sub forma unei flori înalte; ei sunt întâmpinați de o doamnă rubicondă, îmbrăcată într-o rochie cu volane, fiind, la rându-i însoțită de un ofițer a cărui față este pe jumătate acoperită de capul mare, împopoțonat, al companioanei lui.

B.P. Hașdeu, cu autoritatea sa de filolog, de savant și de scriitor, n-a scăpat nici el de ironia și săgețile contemporanilor. Într-o caricatură nesemnată, apărută în ziarele vremii, îl vedem concentrat în lectura unei reviste așa-zis „ușoare", *Ileana.* Barba sa mare, capul acoperit cu un fes țuguiat, papucii ascuțiți la vârf lasă să se înțeleagă o „ipostază domestică" și cotidiană într-un interior, probabil locuința scriitorului. Nu încape îndoială că penelul artistului a fost inspirat la puțină vreme după ce

(continuare în pag. 2)

George Apostoiu
Despre identitate pag. 10

Șerban Codrin
Poeți ai sudului pag. 12

Constantin Bărbuță
Centenarul Marii Uniri
Adunarea Națională de la Alba Iulia pag. 28

Centenar la Bolintin Vale pag. 30

circumscrieri

Valoarea promisiunii

Alexandru Cazacu

În cadrul relațiilor interumane de azi (dar și mai de demult), puține lucruri nu se întemeiază pe acordul la termen care este promisiunea.

Prin spațiul de limbă germană (cunoscut cândva pentru rigoarea sa cu privire la angajamente) există chiar un proverb „Ein Mann, ein Wort" (un om, un cuvânt), folosit pentru a desemna o persoană pe care te poți baza și care își respectă cuvântul dat. Să fie un atribut al „balcanismului", al poziționării „la porțile Orientului, unde nimic nu este luat foarte în serios" (Raymond Poincaré) sau poate o permanentă conjunctură nefavorabilă, ce pune sub semnul relativizării orice formă de rigurozitate ? Indiferent de posibilul răspuns, cert este că astăzi, când ne aflăm în epoca de maximă dezvoltare a mijloacelor de comunicare și când posibilitatea de informare și educare are cel mai înalt grad de democratizare din toată istoria umanității și, implicit și a spațiului autohton, la noi dezideratul respectării promisiunilor nu este atins. Se pot astfel întâlni destul de des situații în care, persoane ce dispun de toate elementele pentru a fi încadrate în zona superioară a societății și, mai ales, de la care se așteaptă un anumit grad de moralitate, sunt primele care au ezitări și reușesc cu greu sau nu reușesc deloc, să-și ducă la bun sfârșit o promisiune făcută celorlalți, care au investit în ei, îndemnați de autoafirmatele lor calități intelectuale și performanțe profesionale, multe speranțe. Asistăm chiar la preamărirea unor așa-zise „jonglerii" etice sau juridice, ce ne sunt prezentate drept forme de abilă diplomație și inteligență politică, ceea ce ne face să credem că o nerespectare a promisiunii asumate devine o calitate într-un mediu fără valori solide, fără criterii, într-o societate temătoare, atunci autorul lor este suficient de puternic și confortabil plasat .

O societate în care nu doar promisiunile nu se respectau, ci nici măcar marile valori ale demnității și libertății umane, au avut de înfruntat doi poeți, pe cât de diferiți în exprimarea lor artistică, pe atât de asemănători în destinul lor tragic.

O poetă de o subtilă sensibilitate, care a determinat anumiți critici să o compare cu Emily Dickinson sau să fie văzută ca o precursoare autohtonă a Sylviei Plath, rămâne Magda Isanos (1916-1944). Provenită dintr-o familie de medici, ea se formează într-o atmosferă patriarhală, urmând cursuri de drept și filosofie. Apoi, brusc, este nevoită să facă față condițiilor dure aduse de război peregrinând prin diverse locuri, pentru ca în cele din urmă să se stingă datorită unor problem medicale la numai douăzeci și opt de ani. Preocupată doar de temele majore ale existenței, cu o lirică interiorizată, alternând euforia cu o deznădejde bucuroasă (parcă intuindu-și destinul), totul aflându-se într-un etern echilibru fragil.

„Vreau soarele, pe degetele noastre/ unite, un inel să făurească/ albastre zările-n privirile-ți albastre/ să le privesc și dragostea să crească/ din rădăcini bătrâne ca grădina/ (mai mândră decât cea care s-a dus),/ să-mi ierți, și eu să-ți iert de-asemeni vina/ de-a fi iubit mai mult decât am spus." (*Logodnă de primăvară*)

Numit de critica literară postbelică „buzduganul unui generații**",** Nicolae Labiș (1935-1956) reprezintă cazul tipic de poet extrem de înzestrat, precoce, care apare la ruptura dintre generațiile unei literaturi, dar care, în cazul de față coincide și cu schimbul dintre două sisteme sociale antagoniste. Dincolo de biografia sa tragică (decedat la numai 21 de ani !), literatura autohtonă îl vedea, în primul rând, ca pe o mare promisiune. O poezie ce erupea convulsiv, cu tonalități de reflexie gravă, care de fapt camufla etapele accelerate ale destinului său. Un amestec de vitalitate stridentă (fondul formativ rural al tânărului poet se poate întrezări la tot pasul) și de interogații moderne (avea numeroase lecturi din poezia universală, multe din ele fiind „clandestine" în acea epocă), pline de neliniștile unuia care trăiește la cea mai înaltă tensiune, într-un interval de timp condensat la maxim: „Asculte-mi numai vântul și ploaia și copacii/ Urarea generoasă ce desperat v-o strig// Să vă palpite viața ca-n zbor pe cer colunii,/ Sub toga unui soare blajin și ideal/ Nicicând să nu vă sune în ceasurile lumii/ A hohot stins de plânset ciocnirea de pocal." (*Logodnă*)

„Arderea" rapidă a celor doi poeți și modul în care s-au exprimat, primul discret, al doilea invaziv, prin opera lor scurtă, dar în bună parte inovatoare, despre care se vorbește și astăzi și se va vorbi întotdeauna, arată cum au înțeles să-și onoreze promisiunile. Poate tocmai din acest motiv meteorica lor apariție ar putea constitui un îndemn la respect în general și la respectarea promisiunilor în particular, atât în spațiul public, cât și în cel privat și aceasta nu ca o formă de obligație, ci ca o dorință a tuturora de a clădi fundația unei stări de spirit sănătoase.

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (I)

(urmare din pag. 1)

Hașdeu a publicat nuvela *Duduca Mamuca,* ce a făcut vâlvă în lumea literară de atunci. O scriere catalogată de unii comentatori drept licențioasă, în vădit contrast cu preocupările și seriozitatea marelui enciclopedist.

N. Petrescu – Găină, colecționar de artă și totodată desenator, un personaj bine cunoscut în lumea boemei bucureștene (și nu numai) ne-a lăsat și el câteva creionări ale contemporanilor, între care și un portret al lui Titu Maiorescu. Mentorul „Junimii" apare în picioare, cu mâinile încărcate. În cea stângă ține un bust al lui Schopenhauer, iar în cea dreaptă un sul de hârtie pe care se poate citi „Pacea de la București", 1913; la subsuoară strânge cu putere un tom intitulat *T.L. Maiorescu, Logica.* Privirea încruntată, gravitatea și mai ales statura, mică în ansamblul ei, sugerează un ins greu apăsat de povara gândurilor și a studiilor. Interesant: din sulul cu „Pacea de la București" se scurg picăturile unui lichid (să fie vorba de lacrimi, date fiind condițiile total dezavantajoase pentru români, stipulate prin respectivul act ?).

Dacă cineva ar avea răgazul răscolirii prin presa timpului spre a descoperi prezența scriitorilor în arta plastică, ar constata că spre sfârșitul secolul al XIX-lea portretele, caricaturile, șarjele grafice încep să fie tot mai mult prezente, practica lor dezvoltându-se cu repeziciune.

Octavian Goga, poetul și politicianul (mai ales politicianul !) a fost prezentat (ca să luăm doar un exemplu), într-un desen nesemnat, ca un brotac ușor crăcănat, ținându-și mâna dreaptă sprijinită de șold, în vreme ce pe stânga, cu arătătorul ridicat, a dus-o la tâmplă, parcă voind să spună „Domnilor, am o idee !". Necunoscutul autor al portretului a căutat (și a găsit !) o trăsătură caracteristică a fizionomiei personajului: ochii ușor bulbucați, parcă stând să iasă din orbite. Maniera va fi folosită mai târziu de către aproape toți desenatorii, fiindcă fiecare dintre ei a dorit/dorește să surprindă specificul, individualitatea modelului.

Alexandru Vlahuță, după ce a refuzat premiul Academiei, a fost prezentat de către un autor necunoscut într-o imagine sugestivă: un personaj mititel de statură (autorul *României pitorești*) a înclinat spre sine talerul unei balanțe pe care stau cărțile lui, în vreme ce pe celălalt taler, în mare dezechilibru cu primul, se vede o steluță (sugestia amintitului premiu). Înțelege oricine că poetul a pus mai mare preț pe scrierile proprii decât pe trofeul academic prin care i s-a recunoscut valoarea…

Iosif Iser, Aurel Jiquidi, Ross, Sall, apoi Neagu Rădulescu, Adrian-Silvan Ionescu, Marcel Iancu, Alexandru Clenciu, Dragoș Morărescu și alții au realizat portrete individuale sau de grup de mare sugestivitate – semn limpede că au intuit cu exactitate firea, comportamentul, secvențele biografice reprezentative pentru personajele lor.

O mică „panoramă" a vestitului cenaclu „Zburătorul", condus de Eugen Lovinescu este imortalizată, de pildă, cu ironie și umor, de către Aurel Jiquidi. În rama ei vedem, în stânga desenului, un grup de patru personaje chicotind pe seama unui individ cocoțat pe un scaun, ceva mai la dreapta, în centrul imaginii, recitând sau spunând ceva. În dreapta, în prim-plan, un personaj cu pântece proeminent (asemănarea cu mentorul cenaclului e clară) ține mâna dreaptă întinsă spre „scriitorul" suit pe scaun, ca și cum ar vrea să-l oprească ori să-l apostrofeze în vreun fel. În planul al doilea, stânga, alte trei personaje bârfesc, ele știu ce. Unul dintre ele arată cu brațele către o sofa pe care un individ cu mutră plângăreață pare a suspina lângă o doamnă care stă picior peste picior, cu mâinile peste genunchi, râzând cu gura până la urechi (poate la cele ce aude).

Macedonski, Caragiale, Ion Minulescu, Victor Eftimiu și alții au intrat și ei în raza de atenție a graficienilor, fiind văzuți, cu ironie și umor, în felurite chipuri. Dar despre ei în episodul următor.

BOLINTIN - Istorie în imagini

Imagini din colecțiile Elena Ștefan și Monica Dobrișan

Bolintineni de strajă la Monumentul Eroilor (1940-1970)

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

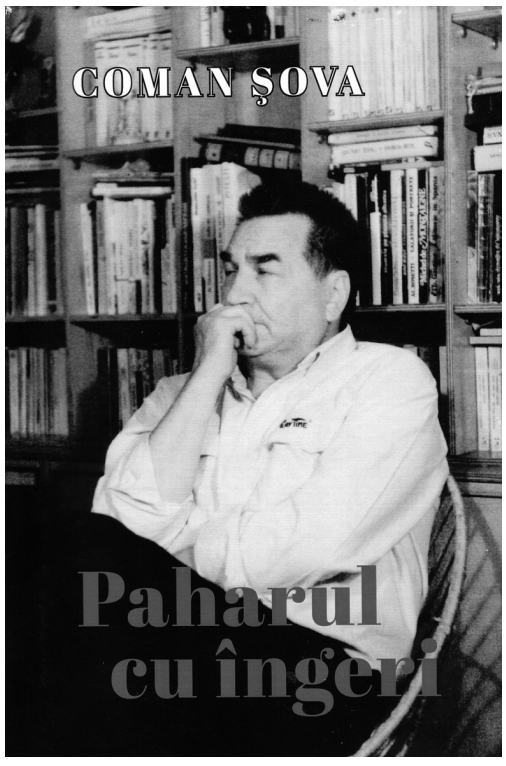

Nicolae Dan Fruntelată

Steaua prieteniei

Nu știu dacă altcineva decât mine a mai făcut asocierea numelui poetului Coman Șova cu expresia franțuzească a bucuriei de a întâlni un om, un prieten. *Comment ça va, Coman Șova* ?

Observați ce orgolios sunt ! Dar am făcut-o numai și numai din dragoste pentru unul din scriitorii adevărați care mi-au făcut tinerețea și maturitatea frumoase, prin scrisul lor profund și prin privirea din interiorul ființei care e mai presus de orice fel de conjunctură și întâmplări ale vieții.

Poezia lui Coman Șova este o toamnă gri, o doamnă gri luminând dealurile Moldovei până departe, peste păduri și peste viile Cotnarului, amirosind a vin adânc, venind spre mine din lumina „Amfiteatrului”, revista la care el a început, alături de bunii prieteni, Păunescu, Fănuș, Băieșu, revista la care întâmplarea m-a adus pe mine, mai târziu, redactor-șef și continuator al lor, Coman Șova, omul care trece prin vârsta lui, apropiindu-și veacul, alături de o doamnă bună și sensibilă ca o floare de lotus.

Revin și repet și nu te întreb, doar mă bucur: *Comment ça va, Coman Șova* ?

Și tu îmi răspunzi cu un zâmbet larg și frumos, ca un cavaler moldav, plecat la vânătoare în Munții Neamțului: *Ça va !*

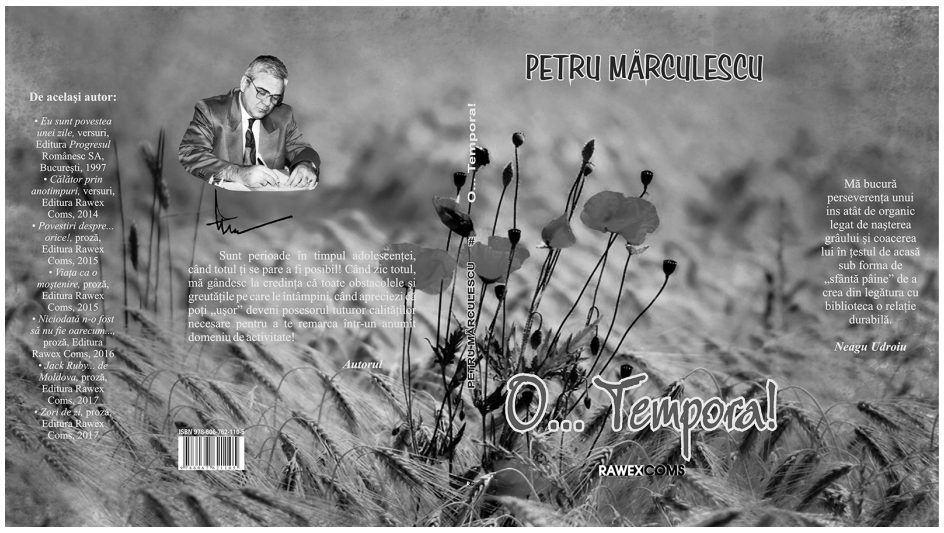
La mulți ani, prieten bun !

Don Pedro, cavaler de Bărăgan

Să nu vă închipuiți cumva că am înnebunit la bătrânețe și m-am apucat să scriu despre omul politic, revoluționarul cu pulover roșu, căruia i se spunea, spaniolește, don Pedro.

Pentru mine, *don Pedro* e prietenul meu oltean de viță, Petru Mărculescu, scriitor, agronom de elită, cântăreț de operă în particular, fost director mare la Dor Mărunt, emblema Bărăganului, fost ministru al agriculturii pentru un timp.

Îi zic don Pedro, cavaler de Baragan, pentru că sună al naibii de frumos, îl definește pe deplin și cred că așa i-ar fi zis și bunul prieten comun, poetul George Țărnea, Dumnezeu să-l odihnească !

Acum, la maturitate (observați că sunt delicat cu el și cu noi toți, nu zic „la bătrânețe”), Petru Mărculescu își scrie cărțile de amintiri, își cheamă copilăria și tinerețea înapoi, el, cel care a fost comilitonul atâtor scriitori mari ai acestei țări, începând cu Marele Blond Nichita.

Acest portret de prieten pleacă de la una dintre cărțile apărute recent, *O... Tempora !*, editată de Raluca Tudor la Rawex Coms.

E un jurnal de nostalgie, ca un cântec al mierlitei bolnave de depărtare, acel imn al Bărăganului etern. Din el aflăm pe unde au călcat pașii lui Petru, uriașul care fusese în studenție mare rugbist, care cântase la petreceri și în coruri cu ștaif, care iubise ca orice tânăr, care învățase tainele pământului și plantelor într-o facultate de elită, așa cum era în acele timpuri Institutul agronomic din Craiova. Ne povestește despre călătoriile lui pe câmpurile cu soare și grâu, împreună cu George Țărnea. Dar și despre discuțiile lor de pe țărmul poeziei. După cum recunoaște don Pedro și-i confirmă Neagu Udroiu într-o prefață caldă: „Dorul cel mare pentru scris începe de la Dor Mărunt”. Și pune în primele pagini ale cărții o dedicație primită de la Țărnea, ca un surâs de dincolo de timp, o dedicație adresată „dragului meu prieten și confrate întru poezie Petru Mărculescu –fost ministru, actual poet, viitor bunic”.

În paginile scrise de Petru Mărculescu, iubirea de prieteni și de literatură apare ca o stea fixă care-i luminează viața. Toate evocările sale, din anii frumoși, anii ’60 ai tinereții noastre, din vremea când juca rugby într-o echipă divizionară, avea prieteni mulți și admiratori (și admiratoare, nu mai vorbesc, să nu mă audă doamna Mărculescu), sunt ca niște respirații pline de poezie și de poftă de viață. Autorul pare a spune, cu vorbele minunate ale lui Edith Piaf: „Je ne regrette rien !”

În evocarea care poartă titlul cărții, *O, tempora !*, don Pedro îl omagiază pe tatăl său, suflet de artist, prieten cu mari artiști ai vremii lui, între care a crescut și copilul de atunci, Petru, voce de aur. Un citat din Cicero este supremul dar în amintire pe care i-l face tatălui său: „Ce-ți poți dori mai mult, decât să ai pe cineva cu care să poți vorbi ca și cu tine însuți”. Petru a avut parte de acest prieten, tatăl său.

Dincolo de asta se întâmplă viața însăși, cu bucuriile ei, cu prietenia pentru un om deosebit dintr-o familie cu unsprezece copii, clanul Mischie despre care Mărculescu scrie un fel de poem sentimental, cu o tragedie în Bărăganul iernilor grele, moartea unei familii în zăpezile scitice.

O carte caldă, un om cald și adevărat.

Don Pedro, cavaler de Baragan...

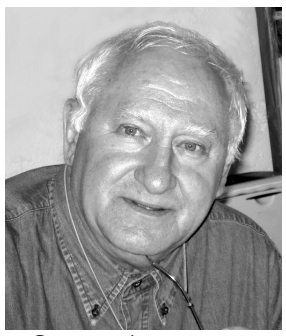
Victoria Milescu

LA UN VEAC

La un veac odată
ce am construit se dărâmă
din voința misterioasă a lucrurilor
ori din voință divină
construim ziduri de lacrimi
turnuri din pulberi crepusculare
construim scrâșnind, cu sudoare și sânge
dar blestemul din neam
ne ajunge, mereu reînvie
în lujere otrăvite
mierea limbii române devine sălcie
cântecele – bocete de înmormântare
suntem marii constructori sub
tragedii seculare
ne ridicăm, construim, ne zidim
cu fii și nepoți, strănepoți
în ceea ce azi nu se vede, poate nici mâine –
palate în conștiințe, catedrale în spirit
construim tainic
țara ce se va înălța
ne va recunoaște, cumva...

SCRISOAREA UNUI SOLDAT

I-au găsit scrisoarea în raniță
nu era pentru soție
nici pentru copii
nici pentru frați, surori, rude, ci
pentru maica Românie
cerându-i iertare că mai mult n-a avut
decât o viață cu pieptul larg
cu care i-a apărat
florile, fluturii, izvoarele
slobozite din pieptul ei
larg, mănos
cu pieptul lui cât zarea și soarele i-a apărat
cerul, mioarele, cântecele și horele
scrisoarea a mers din mână în mână
printre camarazi, printre brazi
prin văi răcoroase și munți
cu vulturi cărunți
ajungând iar la cel ce o scrisese
cu dor dar uitând s-o semneze
cu lacrimile, cu sângele neînfrânt
după legea acestui pământ...

Don Andreiță

Jurnal pur și simplu

Corciții printre noi

– Tata ? Mama ?
– Pardon !
– Domnul ? Doamna ?
– Pardon ! !
– Copilul este al dumneavoastră ?
– Da ! ! !

Funcționarul public se scarpină involuntar după ceafă: nu știe ce să creadă, ce să zică, ce să facă…

Dar până să dezlegăm enigma – de fapt, o întâmplare reală, crudă, absurdă și repetabilă, ce se va dezvălui ceva mai la vale – să facem un scurt popas. Să ne oprim puțin asupra Referendumului național privind modificarea articolului 48 (al. 1) din Constituție, în care să se prevadă clar că familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită *între un bărbat și o femeie* (înlocuind sintagma *între soți*).

Din păcate, datorită prezenței scăzute la vot (21%, în loc de 30%) referendumul nu a fost validat. Se caută fel de fel de cauze, care de care mai abracadabrantă, motive de doi bani și pretexte de adormit fraierii. Se încearcă să se dea vina chiar pe popor. Leneș. Needucat. Puturos. Indolent. Ș. a. m. d. Netrebnică încercare. Netrebnici cei care, după ce l-au crucificat ani de-a rândul pe canavaua nenorocitei tranziții spre prăpastie, îl țintuiesc acum cu piroane de dispreț. Netrebnici ai netrebnicei clase politice autohtone. Mai-marii partidelor, adepți ai nenorocitei formule bastarde *politically correct* – toți o apă și-un pământ, cu gâtul întors spre *varza de Bruxelles* și urechea peste Ocean, să prindă rezonanța dovleacului de *Halloween* și dulceața de *Valentine'day*.

Inițiatoarea acestui Referendum, Alianța Familiilor din România, o spune limpede, post-festum: „Opinia noastră este că partidele politice în ansamblul lor nu au fost nicicum interesate în protejarea căsătoriei și a familiei și nu au dorit nici o clipă validarea referendumului. În schimbul a cine știe ce negociat la recentele vizite la Bruxelles, liderii guvernării au sabotat, prin neimplicarea în organizare și în campania de informare, votul popular. Asta le-a fost intenția de la bun început". Urmarea acestei atitudini oficiale de așa-zisă lăsare la părerea fiecăruia – un fel de „lasă-mă să te las" păgubos, de fals liber-arbitru, pentru care oamenii aveau nevoie de informație – nefericita consecință: „Devine tot mai evident că politicienii României pregătesc legalizarea *căsătoriilor* homosexuale în România până la sfârșitul anului. Cum ? (Prin) instituirea parteneriatelor civile care vor fi echivalate, în timp, cu căsătoria naturală, minus adopțiile copiilor de către grupuri homosexuale… (iar) după ce ne vom obișnui cu parteneriatele civile, ne vom obișnui și cu șocul ultim: adopțiile copiilor de către cupluri de același sex". Totul, pe *repede înainte*. Nici nu s-a uscat tușul ștampilelor de pe referendum, că: „A doua zi după referendum, guvernul a scos de la sertar, gata făcut, proiectul legii *parteneriatului civil*". Și ca să murim frumos, cu adevărul în brațe (dreptatea era trimisă la plimbare) Alianța aruncă un ultim strigăt de disperare în pustiul de nepăsare: „Articolul 16 din Declarația Universală a Drepturilor Omului… afirmă: „Cu începere de la împlinirea vârstei legale, bărbatul și femeia, fără nici o restricție în ce privește rasa, naționalitatea sau religia, au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie… Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului".

Ei, acum, după acest ocol necesar, să ne întoarcem la cuvintele-moto din fruntea acestui articol. Spre a înțelege mai bine ce ne paște.

Întâmplarea s-a petrecut, recent, în Canada. Un cuplu de homosexuali, întrebat de funcționarul public cine este „mama" și cine „tatăl" (veniseră cu copilul pentru a-i scoate carte de asigurări sociale) a stârnit o furtună mai ceva decât temutele uragane. Imediat au intrat pe fir autoritățile centrale: „Guvernul canadian a decis să folosească *genul neutru* în toate formularele sale", a declarat Mathieu Filion, director de comunicare al ministrului Familiei, Jean-Yves Duclos. În consecință, funcționarii din sectorul public nu se vor mai putea referi la cetățenii cu care intră în contact zilnic cu apelativul *mamă*, *tată*; nici măcar cu *domnule*, *doamnă*, *domnișoară* – sau orice alt termen specific de gen. Funcționarii sunt îndrumați să-i numească pe „părinți" pe numele din acte – și să-i întrebe, mai întâi, cum ar dori să li se adreseze. Apoi, pe bună dreptate… juridică, angajații publici sunt avertizați că vor fi atent monitorizați, printr-un program special, pentru a vedea dacă respectă noile reguli. În ceea ce privește efortul statului… o bagatelă: „Actualizarea, în conformitate cu *corectitudinea politică*, a formularelor electronice necesită o muncă uriașă de codificare".

Și de-ar fi numai atât ! În februarie 2018, Senatul Canadei a votat o lege care modifică textul Imnului Național, ca să nu mai existe trimiteri la persoane de sex masculin sau feminin, ci doar la genul neutru. Astfel, versul „Adevărata dragoste de țară domnește în *fiii tăi*" va fi înlocuit cu „Adevărata dragoste de țară domnește în *noi toți*".

Spre a căuta o oarecare explicație (din mai multe posibile) a fenomenului ce pare să înflăcăreze/imflameze planeta, coborâm întrucâtva în timp. Atât cât să întâlnim Teoria lui Jung, care afirmă că în fiecare om există o parte feminină și una masculină: la bărbați este accentuată cea masculină; la femei cea feminină. (Nimic nou sub soare: la chinezi exista încă din antichitate teoria celor două elemente – *yin* și *yang* – care se întrepătrund). Dar toată tărășenia de care se face acum atâta tapaj – „teoria genului" – a pornit de la o frază a scriitoarei Simone de Beauvoir (amanta oficială a celui ce s-a lepădat de Nobelul pentru Literatură, Jean Paul Sartre) din anul 1949: „Nu te naști femeie, devii femeie". Teoria a fost preluată imediat de către mișcarea feministă din America – și îndreptată către alte ținte. În Europa – și nu numai – această teorie a devenit apanajul mișcărilor homosexuale. Soluționată, în consecință f*irească*, de către state. În Europa, 13 state oficiază căsătorii între persoane de același sex. La nivel global, numărul lor urcă la 25 de țări.

…Și atunci, noi, frumoși și liberi, să ne lăsăm de căruță ? Să rămânem fără *coledzi* ?

Cam așa stau lucrurile și cu *genul neutru* – sau *ambigen*; cum am învățat noi la școală – trâmbițat nu numai în Canada. Când zic ambigen, mă refer (și) la transsexuali; ai noștri – și de pretutindeni. Cu alte cuvinte, la corcițI. Cuvânt pe care, unele dicționare simandicoase în consideră provenind din limba maghiară: *korcs – corci, corcit*. Fals. Cuvântul vine de demult, chiar din latină: *ambigenus = corcit* (neutru; nedeterminat). Și-am explicat, astfel, și titlul articolului nostru. Și iată și exemplul din practica umancotidiană: în anul 2013, Germania este prima țară care recunoaște *sexul nedeterminat* pe certificatele de naștere – iar în anul 2017 s-a născut primul copil din lume de *genul neutru*.

Iată, așadar, ce ne așteaptă. Nu brusc. Treptat, treptat. Cu „centuri de siguranță" oferite gratuit de către *statul de drept*.

Dar… un bob zăbavă, ca să ardem consecințele până la capăt. Să depistăm și care ar fi bomboana de pe coliva existenței noastre viitoare, pe care ne-o asigură *politically correct* ? – după care se omoară, frânți de mijloc, amploaiații noștri oficiali. Să ne întoarcem la Canada – și să vedem cu ce binefacere i-a blagoslovit, recent, guvernul pe gay-i și ne-gay-i ei. Agențiile de presă au anunțat, la jumătatea lui octombrie, cum Canada a devenit a doua țară din lume, după Uruguay, în care sunt permise posesia și consumul de marijuana în scop recreativ. Legea a intrat în vigoare în dimineața zilei de 17 octombrie (la miezul nopții !) după ce fusese votată de parlament în iunie, anul curent. Primii care au putut beneficia de droguri au fost locuitorii din provincia estică Newfoundland și Labrador – iar prima „tranzacție" a fost făcută în prezența unui alai de ziariști. Beneficiarul este un vechi activist (# rezist ! ?) pentru legalizarea drogului. El a așteptat câteva ceasuri ca magazinul să se deschidă. Totuși, din cauza diferenței de fus orar, pofticioșii din provinciile din vestul Canadei au fost nevoiți să mai aștepte puțin, până legea a putut păși – legal ! – și pe meridianul lor.

Lia Maria Andreiță

DRAPELE ÎN LAN

Anul acesta, Sfântul Mare Mucenic Dimitrie-Izvorâtorul de Mir, ostaș fiind, știa că victoria nu se obține de unul singur, când primejdia este grea. De aceea, când pe aici, pe meleagurile noastre dunărene, s-a arătat și Cuviosul Dimitrie cel Nou-Basarabov (astăzi, ocrotitorul Bucureștilor), Sfântul Izvorâtor de Mir l-a primit lângă umărul său și, simțind că vremurile sunt tot mai potrivnice, a ademenit și o duminică, în care este pomenit Sfântul Ierarh Iachint, mitropolitul Țării Românești; Sfântul Mucenic Terentie, soția sa, Neonila și cei șapte fii; Sfântul Ierarh Firmilian, episcopul Cezareei Capadociei.

Soborul sfinților străbate țara, însoțiți de îngeri care adie din aripi la fiecare monument, oricât este el de modest, ridicat de autorități ca să-și cinstească eroii; mai ales, anul acesta, că este aniversare Centenară, de la marea victorie a Marii Uniri. Pe cât de mare victoria, pe atât de mare jertfa. Câte lacrimi la streașina caselor îndoliate ! Mânați de dorința de readucere a Transilvaniei la patria-mamă, băieții și bărbații acestei țări nu au precupețit nicio clipă: *Vrem Ardealul, de-ar fi să ne-ngropăm de vii* ! – după cum spun versurile imnului de luptă.

România de astăzi nu mai este atât de mare ca aceea pe care a înfățișat-o regina Maria Comisiei de la Trianon, în tapiseria ce reprezenta România dodoloață, obținută cu viețile a mii și mii de români, care-și dorm somnul în cimitirele Europei, așa încât Clemenceau & Echipa au scos stilourile pecetluind recunoașterea României Mari, gest/act la care se cam codeau.

România de astăzi este strânsă de un brâu de gemete de dor, care scaldă cu lacrimile lor hotarele României-mame de la Timoc la Cernăuți, de la Chișinău la Balcic și Turtucaia.

În pelerinajul lor, sfinții au zăbovit pe malul Ialomiței, într-o vatră de Civilizație Gumelnița, unde locuitorii, ca să se apere de vânturile potrivnice, care șfichiuiau această zonă, își făceau oleaburile din împletituri de nuiele, așa încât, de la coșarele pentru animale, localitatea a dobândit denumirea de Coșereni; comună situată pe șoseaua națională București-Urziceni, cu șase kilometri înainte de orașul cu nume dat de către bravul oștean al lui Mihai Viteazul, căpitanul Urzică.

În anul 1992, la intrarea dinspre București în Coșereni, Dumnezeu grăbea intrarea în rândul îngerilor-eroi ai acestui neam a Doinei și a lui Ion Aldea Teodorovici, veniți din Basarabia să încălzească sufletele românilor din țara-mamă cu versurile lui Grigore Vieru: *Eminescu să ne judece* !.

De atunci și până astăzi, Primăria din Coșereni (primar, Lucian Tudorache) și Asociația Culturală, de anvergură națională, „Apollon" din Urziceni, condusă de către scriitorul George Călin, secondat de energica sa soție (Viorica) organizează ceremonii cultural-religioase, cu invitați din Basarabia și România. Anul acesta, Simpozionul „Lacrimi pentru nemurire" a cuprins lansări de carte, recitaluri de poezie patriotică, concert cu muzica celor doi comemorați și un pelerinaj la locul din lanul de grâu din buza drumului. *Stau la margine de drum pomul copt și omul bun* – zice un alt cântec românesc. Salcâmul izbit și-a deschis trunchiul să-i adăpostească, dar și el a fost zdrobit de puterea bolidului mecanic.

Sâmbătă, de Sfântul Dimitrie cel Nou-Basarabov, oameni de cultură din România și din Basarabia, elevi locali, în costume populare, conduși de dascălii lor – profesoarele Anișoara Filip, Maria Dimache, Marilena Tudorache și directoarea școlii, Elena Neicu – în frunte cu primarul comunei, Lucian Tudorache și un sobor de preoți, cu spijinul Poliției, au pornit pe jos spre monumentul funerar. Un lan de steaguri tricolore unduia. George Călin, fin diplomat, nu uitase drapelele UE și NATO.

Ne întâlnim cu mașini venind dinspre București. Câțiva pasageri deschid geamul și strigă: „Bravo, băieți ! Trăiască România Mare ! Se cântă „Eminescu să ne judece !". Emoția este mare. Cântăm noi, aici, pe drum ? sau de sus, vocile celor doi despică văzduhul și ne mână cu căruța cu flori de toamnă pe covorul galben-arămiu, pregătit de noul salcâm ce le ocrotește crucea-monument ? !

CĂRȚILE SUDULUI (XII)

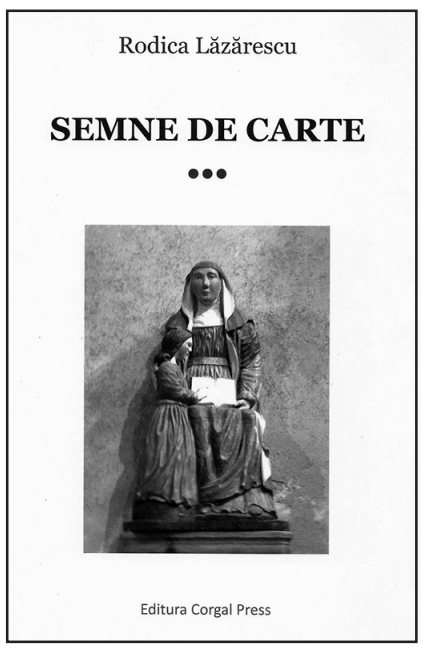
Titus Vîjeu

Pertinența lecturii

Profesor cu performanțe didactice în domeniul limbii și literaturii române, editor de reviste și cărți (cea mai recentă este cea a regretatului cineast româno-francez Sergiu Huzum), Rodica Lăzărescu este un bun comentator al scriitorilor noștri de azi, după cum o dovedește și volumul său *Semne de carte* apărut la editura Corgal Press în 2017. Pe mulți dintre autorii explorați îi cunoaște se pare îndeaproape, dacă avem în vedere „antecedentele interogative" din cărțile de interviuri *La ora confesiunilor* și *Invitație la confesiuni*. Evident, o astfel de metodă a juxtapunerii intenției auctoriale pe rezultatul final al operei nu este la îndemâna oricui. Doar un critic dublat de un bun gazetar poate să ducă la capăt un astfel de demers.

Oricum, convorbirile cu (mari) autori au fost întotdeauna fascinante. Un bun exemplu îl constituie masiva culegere (6 volume) *Romanul românesc în interviuri* apărută în urmă cu aproape patru decenii la editura Minerva prin grija cercetătorilor clujeni Aurel Sasu și Mariana Vartic din care se desprind copleșitoare informații legate de laboratorul de creație al autorilor români clasici și contemporani.

În cazul de față scriitori ca Ștefan Mitroi ori Nicolae Dan Fruntelată, pentru a pomeni doar pe aceștia, au trecut mai întâi prin „lecția spovedaniei" mai înainte de a fi înscriși în chenarul elegant al unui comentariu. Exemplu al pomenitei eleganțe: «Elegie în fața trecerii inexorabile a timpului, prozele lui Ștefan Mitroi din „Jocuri de nenoroc" se constituie într-un univers aparte – unde cosmosul se întrepătrunde cu teluricul, unde „cel mai înalt copac din satul nostru era cerul" și Carul Mare scârțâie pe ulițe, căci oamenii din sat „cărau cu ei grâul de pe câmp. Tot cu el mergeau la oraș sau la moară", din el coboară mama „desculță și cu mâinile pline de țărână", iar tata „venit și el cu același atelaj cosmic, îi aduce copilului luna sub forma unei felii de pepene. Și tot cu Carul Mare sunt duși oamenii pe ultimul drum"».

Se află în aceste fraze esența scrierilor unui poet care a abordat proza cu curaj în romane precum *Să locuiești într-un lătrat de câine* și *Biblia pentru furnici*, propunând cititorilor „un univers în care divinitatea conviețuiește în bună înțelegere cu romanul".

Cât despre Nicolae Dan Fruntelată (NDF – după cum îl acronimează autoarea), el ar scrie de fapt nu proze biografice disparate, ci «un roman al copilului care trece istoria veche prin „filtrul" vieții înconjurătoare, făcând ca pe teritoriul comunei sale, al Bălăciței ce poartă în sunete amintirea Domniței Bălașa, să se repete toată istoria lumii, să se reinventeze marile mituri ale omenirii, precum cel al lui Cain și Abel de pildă – „o luptă între oieri și plugari"».

De judecăți la fel de distinse beneficiază și alți scriitori, de la Ileana Mălăncioiu care, în cartea de convorbiri *Am reușit să rămân eu însămi* (Polirom, 2016) izbutește un «„bildungsroman" (...) în spatele dialogurilor», povestind „fără revoltă, fără mânie – Antigonă a zilelor noastre" – la Liviu Ioan Stoiciu care atinge performanța de a scrie „un jurnal sub forma unui poem" (*Ajuns din urmă*, ed. Junimea, 2017).

De altfel, atenția autoarei este atrasă de cărțile unor autori foarte feluriți, de la Dinu Săraru și Ion Brad la Angela Martin și Vartan Arachelian.

Tocmai această polimorfie constituie interesul acestor *Semne de carte* în care sentințele sunt mai mereu memorabile, precum aceasta, onorând *Mătura de pelin*, „cartea lui Ion Andreiță (care) este o luptă împotriva datului cu var peste memoria noastră, peste identitatea noastră, peste ființa noastră..."

„Între sapă și laptop"

Încă de la apariția cărții *Fântâna cu lacrimi*, debutul literar al autoarei care până atunci publicase mai cu seamă studii juridice și eseuri, am observat faptul că „imaginile formative" teoretizate de Charles Mauron în cărțile sale (*La Psychocritique et sa méthode*, *Des métaphores obsédantes au mythe personel* etc.) fac parte din infrastructura literară a unui scriitor grație unei memorii directe, derivată din experiențele personale și care devine pentru ceilalți – după fericita formulare a lui Umberto Eco „memorie vegetală", înscrisă în celuloza cărților. Căci, vorba marelui erudit italian „atât etimologia lui biblos cât și cea a lui liber trimit la scoarța de copac"...

Când scriu aceste rânduri, gândul mi se îndreaptă la paginile pe care Lia-Maria Andreiță le-a închinat oamenilor viețuind cândva în satul natal din Câmpia Română, numit Negoiești și în care s-au petrecut fapte de mare densitate istorică pe vremea neuitatului domn valah Matei Basarab și a perechii sale, Elina Doamna.

Nu exclud faptul că într-o bună zi vom avea sub semnătura – tot mai cunoscută – a Liei-Maria Andreiță un roman istoric dedicat familiei domnești sus amintită și neodihnei cărturărești a boierilor Herești, cimotii apropiate ale acesteia.

Deocamdată, avem în față o galerie țărănească de personaje, îmbogățind lumea literară care, de la Duiliu Zamfirescu la Marin Preda a mărturisit cititorilor vlaga unei părți a națiunii pe care s-au clădit nepieritoare valori.

„Stilul prozelor e divers și aplicat, după subiectul tratat: reportericesc, în cele cu caracter personal, de experiență trăită memorialistic, abundând în caracterul evocator cu însemnări minuțioase asupra evenimentelor, eseistic, dezbătând teme filosofice, de morală și credință, de proză propriu-zisă, fără prea mult epic însă, totul urmărit în secvențe vorbite, în intenția de a trage un tuș mai puternic dramatismului situațiilor. Tehnica aceasta fragmentaristă produce impresia de mișcare epică și permite dezvoltarea unui motiv oarecare, la dimensiunile unei monografii comportamentiste".

Aceste fraze pe care Passionaria Stoicescu le dedică colegei sale de scris mi se par a condensa forma și fondul *Fântânii cu lacrimi* dar și al cărților ulterioare ale Liei-Maria Andreiță. [De altfel, seriozitatea analizei critice cuprinse în volumul *Cartea din cărți* (ed. Carminis, 2017) de unde am citat (pag. 53) susamintitele judecăți m-a determinat să scriu textul alăturat, despre critica unei poete și prozatoare precum Passionaria Stoicescu.]

Nu altfel stau lucrurile în *La poarta cu doi tei și-o stea* (editura Semne, 2018), o carte de povestiri în care se întrețes culorile naturii și ale vieții, în care nașterea (*La cântatul cucului*) și moartea (*Nenea*, *Genunchii Anicuței*) sunt parantezele în care curg existențele celor din jur (*Oul*, *Capșa*) și chiar când se iese din perimetrul Negoieștilor, translând spre Chiselet ori Comana, lumea satului rămâne aceeași, pendulând între păcat și virtute, între noapte și zi, între vis și realitate.

Artistă în minunea tapiseriilor ce au uimit publicul de acasă dar și pe cel din mari capitale europene (Roma, Paris, etc.), diplomat ce a contribuit realmente la reașezarea țării în tiparele euroatlantice mult dorite, Lia-Maria Andreiță se consideră cu mândrie a fi „țărancă, pentru că sap, fac pâine în căpistere, pe care o coc la cuptorul din curte, în care ard vița tăiată primăvara din vie, care rumenește pâinea pe toate părțile".

Altfel spus, în competiția virtuților cu care a fost înzestrată se pare că a învins acea simplitate ce îngenunchează ispitele. Nu întâmplător lui Horatiu îi plăcea un proverb grecesc pe care l-a preluat într-una din epistolele sale: *Nu-i dat oricui s-ajungă la Corint*. Numai că, mai greu decât de ajuns în somptuoasa cetate, e să te întorci în raiul copilăriei după ce-ai străbătut labirintul mundan.

Comentariile unei poete

O reproducere a unei lucrări de Kandinski (*Pictură modernă abstractă* - 1920) de pe coperta unei cărți a Passionariei Stoicescu luminează drumul cititorului către volumele unor autori cunoscuți (Petre Stoica, Victoria Milescu, Nicolae Dan Fruntelată, Dana Opriță, Iustin Moraru, Dumitru Ion Dincă) sau aflați pe drumul unei meritate consacrări literare (Rodica Amel, Marcel Miron, Speranța Calimi, Ion P. Iacob, Lucian Mihăilescu).

Mărturia autoarei e binevenită în explicarea selecției operate: „Uneori, cronicile de față au fost de întâmpinare, alteori de consolidare a efigiei literare a confraților (...) în sfârșit, unele pagini s-au născut în semn de afecțiune pentru diverși prieteni, colegi, foști autori, dragi sufletului meu".

Probabil că Passionaria s-a gândit și la vorbele de demult ale lui Jules Renard: „le seul livre parfait, c'est moi qui l'écrivais, si je pouvais" și, având același umor ca părintele lui *Poil de Carotte*, a purces la căutarea perfecțiunii în opera unor contemporani care, fiecare în felul lui posedă însemnele unei înzestrări evidente.

Astfel, Rodica Braga (*Timp în derivă*, ed. Contemporanul – 2016) este asociată tragicei Marina Țvetaeva care punea poezia deasupra propriei existențe. Drept care citează poemul de la pag. 45 a culegerii: „Starea poeziei, scrijilitură pe suflet, / (...) învecinată cu lumina / asemeni tăieturii unui bisturiu..."

Convingere regăsită și la o poetă plecată din România și trăind astăzi în Israel, Rodica Amel, care proclamă că „numai limbajul poate da măștile jos, numai limbajul poate trece prin ziduri" ori la admirabila poetă Dana Opriță, plecată și ea în depărtări, dincolo de Ocean „cu sufletul trecut prin mașina de tocat" și ducând cu sine poeme scrise „pe harfa de nisip a memoriei".

Gustul poeziei, îndelung exersat de Passionaria Stoicescu o determină să aleagă defiiniții lirice remarcabile precum „cerul noros descheiat la toți îngerii", acest veșmânt cosmic întrevăzut de Victoria Milescu, poetă care izbutește în *Deriva sentimentelor* (ed. Betta – 2016) „traversarea de la macro spre micro prin transgresie metaforică, hiberbolizând sentimentul ca izvoditor al lumii prin cuvânt, obiectivând subiectul și subiectivâzând obiectele", fapt ce „ține de o tehnică mai veche a autoarei, ce practică jocuri poetice cu elementele primordiale – foc, pământ, aer, apă".

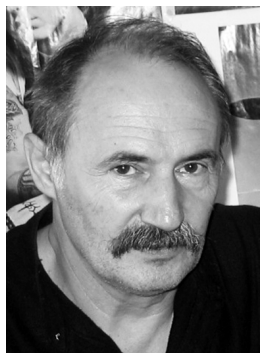

Senzația de miracol pe care o întreține poezia adevărată este oferită și de *Exercițiile de înviere* (ed. Universalia, București, 2006) dar și de *Lazăre, vino afară* (Junimea, 2016) ale cărturarului teolog Theodor Damian, trăitor ca și Dana Opriță în lumea hipertehnologizată de dincolo de Atlantic și pentru care „singura sursă de adevăr / este rana în care ai ars".

De altfel „conceptul de Poet și Poezie" pare a fi urmărit cu favorabilă insistență de un poet precum Ion P. Iacob despre care aflăm că „recluzionat cu bună știință în câmpia Nișcovului (...) citește și recitește cărțile altora, clasici și contemporani, autohtoni și universali", consemnând în *Patria ireală* (ed. Călăuza v. b. din Deva -2016) că se află „ascuns în fonem / cu genunchii la gură / sufocat între iubire și ură". Fapt ce mi-a amintit că un mare artist și filolog precum Pier Paolo Pasolini, cel care a creat – după modelul fonemei – termenul de cinemă, definind unitatea stilistică cea mai redusă a unei imagini, scrisese într-unul din filmele sale aceste cuvinte pe un carton cu funcție de insert: „Essere vivi o essere morti è la stessa cosa" (Vii sau morți – suntem același lucru). Iar poetul acesta simte că „poezia se hrănește / cu firimiturile zilei / poezia se hrănește cu mine" într-o antropofagie lirică ce merită urmărită.

Dar nu doar poeții prezenți în *Cartea din cărți* merită atenția autoarei. Prozatoare precum Loredana Dalian și Speranța Calimi se alătură confraților Iustin Moraru și Titi Damian în configurarea unor lumi epice recognoscibile. Despre Lia-Maria Andreiță care a impus o nouă înfățișare tipologică a oamenilor din sudul Câmpiei Române ni se spune că a făcut „dintr-un sat pierdut (...) un ținut fabulos (...) continuând ceva ce rămâne ascuns și sugerând o continuare posibilă".

„Ein Buch will sein Zeit, wie ein Kind". Această observație a lui Heinrich Heine („O carte are nevoie de timpul ei, aidoma unui prunc") își află în comentariile Passionariei Stoicescu o îndreptățită recunoaștere. Timpul cărților prezentate de ea începe sub semnul iubirii.

Virgil Diaconu

Virgil Diaconu (n. 28.11.1948, Râmnicu Sărat) a urmat Școala rmilitară de ofițeri din Sibiu și a absolvit Școala Tehnică de Proiectanți Auto Colibași, Pitești. Este poet, eseist, critic literar, publicist, membru al U.S.R., din 1990. A debutat cu placheta de poezie *Departele Epimenides* (1976), după care au urmat 14 cărți de poezie, un volum filozofic, două cărți de estetica poeziei și critică literară. A mai publicat *Eros and Leprocracy*, poems, Éditions Muse, Paris, 2017. Este inclus în *Dicționarul general al literaturii române* (editat de Academia Română, 2004), *Dicționarul biografic al literaturii române* (întocmit de Aurel Sasu, Ed. Paralela 45, Pitești, 2006), *Pagini de istorie literară valahă de mâine*, II (dicționar întocmit de Ion Pachia Tatomirescu, Valdpress, Timișoara, 2015) și *Un dicționar al scriitorilor români contemporani*, vol. VI (coordonator Ioan Holban, Ed. TipoMoldova, Iași, 2017). A fondat la Pitești revista samisdat RA (1981), iar după '89 revista de cultură *Solstițiu* (ianuarie, 1990), *Săgetătorul*, suplimentul literar săptămânal al cotidianului „Argeșul", (ianuarie, 1997), revista *Cafeneaua literară* (ianuarie 2003), editată de Centrul Cultural Pitești, pe care o conduce. A fost directorul *Societății literare*, suplimentul săptămânal al ziarului „Societatea argeșeană" (2004-2006). A obținut cinci mari premii literare și publică în mod curent poezii și eseuri în revistele culturale. Scrierile lui Virgil Diaconu poartă amprenta personalității sale puternice, suflul unui spirit viu, revoltat și romantic, sever și original. Poezia sa, robustă și sensibilă în același timp, este a timpului în care trăiește, racordată la timpul etern al poeziei. (**Victoria Milescu**)

Viitor de aur !

Partidul roșu a dat goarna
în cazarma de cocoșați
și spinările îndoite au ieșit să protesteze.
Pentru el, pentru partidul roșu.
Până și pietrele cubice de pe strada Vasile Lupu
s-au luat de mână cu găurile din pantofi
și au ieșit să dea jos Guvernul.

- *Vezi să nu îți rupă oasele și de data asta*,
i-a spus bătrâna pieptănată ca un ceas deșteptător
fiului ei ieșit ca glonțul din casă
la chemarea partidului care a pus la cale
această revoltă spontană…
O revoltă pentru apărarea democrației,
așadar a conturilor în euro, a piscinelor
și vilelor de lux. O revoltă pe mâna proștilor
care au ieșit în stradă; a proștilor care
flutură steagul și își numără oasele rupte
sub bastoanele de cauciuc ale jandarmilor.

Se aude că zilele acestea va fi înscăunat
noul prim-ministru, cel hrănit
cu apă de trandafiri și clonat în preajma
Tezelor din Iulie '71. O nouă Poantă !
- *Așa că luați-vă pancartele*
și dați fuga în Piața Revoluției
dacă vreți să vă măresc rația
și ajutorul de șomaj, a spus organizatorul
acestei revolte spontane…

- *Dar pe noi de ce nu ne cheamă nimeni* ? –
au strigat, trosnind, paturile din apartamentul
traficantului de plăceri sexuale
plătite cu ora de aleși.
- *Vrem și noi să ieșim în stradă*
și să demonstrăm, au spus lingurile
și furculițele din hotelul de lux.
Ce, noi nu avem viziune politică ?

Și în timp ce babetele glossy
care se agită la demonstrație
dau declarații color pe posturile TV,
libărcile guvernamentale
pregătesc pentru manifestanții din piață
supa săracului, preparată din cele mai bune
e-uri aduse de-afară.

- *Jos Guvernul !* – au strigat
pancartele din Piața Revoluției
și aplaudacii roșii.

- *Jos Guvernul !* – au strigat eroii neamului
din cârciumile amarului; din cârciumile
amarului servit cu suta de grame
în pahare de sticlă transparentă.

- *Jos Guvernul !* – au strigat eroii
acestui neam de eroi,
de sub pancartele pregătite din vreme
pentru această revoltă spontană…

Și în timp ce babetele glossy
savurează sarmalele electorale și
se bucură de focurile de artificii
care le oxigenează plămânii,
generalul Cătușă din fruntea Poliției
se întoarce cu spatele la istorie,
iar doamna Gratie Pivniceru de la Justiție
se face că nu vede mita electorală
nici de data aceasta.

Chiar acum îl instalează
pe noul prim-ministru,
pe băiatul acesta plagiat
după *Tezele din Iulie '71*.
O altă Poantă, după cum am spus.

- *Viitor de aur țara noastră are !* –
strigă o gură spartă din mulțime,
trezind nostalgii printre uniformele nevăzute
care filmează și asigură ordinea.

- *De-acum pot să înflorească cireșii*,
spune poetul, care este filmat
chiar în această clipă de uniformele nevăzute
care filmează totul asigură ordinea și disciplina
acestei revolte spontane…

Din orașul de fier

Îți scriu din orașul de fier.
Gândurile mele iau foc pe străzi,
trupul se afundă în beznă.
Uneori mă împiedic de visurile altora,
de cadavrele lor aruncate în drum.

Mă țin după aceste flăcări,
trec întunericul la pas.
Lama unui cuțit care
face dragoste cu lumina lunii
este un poem al zilei care
tocmai a trecut pe aici.
Suntem în cartierul cuțitelor.
Suntem printre prieteni.

Îți scriu din orașul de fier.
Aud că mai porți și acum cireșe la urechi,
că încă mai ascunzi sub bluză trandafirul.
Șoaptele tale de dragoste mă ajung din urmă.
Eu am rămas în piața electorală, unde alesul
împarte prostimii sarmalele victoriei.
Eu am rămas în această farfurie publică,
unde se împart sarmalele democrate,
care vor sătura și anul aceasta prostimea.

Încă puțin și mistreții puterii
vor urca la tribună.
E vremea lor ! A mistreților și a vulpilor
cu două ieșiri. Și a țiparilor,
care înoată de voie printre degetele
împietrite ale Justiției.
E vremea cloștilor bicamerale,
care își votează cu patru aripi
pensia pe ouă de aur.
E vremea curcanilor care
dorm în fotoliile parlamentare.
Și a cârtițelor întunericului.
Și a șobolanilor reciclați,
care fac gloria noului nostru partid.
E vremea șobolanilor roșii.

Îți scriu din orașul de fier.
Nici tu nu ai trădat trandafirul,
nici eu nu am urcat la tribună.
Și nu am dat năvală în gamela
tinerei democrații, în Piața Sarmatică.

Știu că ești de cealaltă parte a zidului
și că de la tine începe pădurea.

Azi-noapte, ultimele visuri
au fost împușcate în moalele capului.
Probabil cineva i-a deranjat
din nou pe mistreții puterii.
Sau pe elefanții guvernamentali.
Sau pe bordelina de la Palat,
care ține strâns între pulpe
secretul succesului ei de Palat.
Da, ultimele visuri
au fost împușcate în moalele capului.
Mai bine ar fi ca de acum înainte
să vorbesc în șoaptă; sau cu gura închisă,
ca un adevărat poet al țării cu gura închisă !

Îți scriu din orașul de fier.
Cagulele Armani mă vizitează uneori
noaptea. Ultimele visuri sunt împușcate
în moalele capului.

Știu că ești de cealaltă parte a zidului
și că de la tine începe pădurea.

Poate că e vremea
să ies din cercul acestui oraș.

Tu treci chiar acum cu trandafirul sub bluză.
Chiar acum, ascunsă în trupul tău de prințesă.
În care ne vom întâlni cât de curând.

Fructe secrete

Îmbrăcată sumar, doar într-o metaforă,
iubita mea aleargă spre mine.
Într-o metaforă atât de lipită de trup
că i se vede zmeura sânilor.

Doamne, un poem aleargă spre mine.
Un poem se oprește drept în inima mea !

În seara aceasta, în loc de cafea,
voi gusta câteva fructe secrete.
Voi da năvală la zmeură.
Voi mânca zmeură cu zmeur cu tot,
cu pădure cu tot !

Portret cu cireșul în brațe

Trec pe străzi cu cireșul în brațe.
Dar cireșul nu se vede.
Ceea ce se vede este doar acest trup
pe care îl port după mine.
Și care nu te lasă să vezi cireșul.

Eu locuiesc într-un oraș obișnuit,
printre oameni obișnuiți.
Eu însumi sunt un astfel de om. –
V-am spus, cireșul nu se vede.

Dimineața mă scol întotdeauna devreme
și mă apuc de lucru.
Lucrez la Fabrica de Visuri.
Aici îmi trec pe curat toate spaimele și bucuriile,
trandafirul surâsului ei și muntele de iluzii.

Ei da, acestea sunt viitoarele mele cărți:
trandafirul surâsului ei și muntele de iluzii.
Cărți pe care le voi face cadou prietenilor
cu diferite ocazii.
În mod sigur, ei își vor face timp să caute cireșul
printre pagini. Și mâinile prințesei.
Și florile de câmp ale copilăriei…

Eu lucrez la Fabrica de Visuri, v-am spus,
fabric iluzii: fabric eternități pe care
le fac cadou prietenilor cu diferite ocazii.

Firește, încă nu am aflat dacă cineva
a dat de cireșe printre pagini.
Sau de mâinile prințesei.
Sau dacă a auzit ciripitul vrăbiilor printre rânduri.
Ciripitul zăpăcitelor vrăbii. Încă nu am aflat.
Am vreme, moartea este lungă.

Eu sunt un om obișnuit, v-am spus,
deși uneori văd lucruri pe care nu le cuprind.

Eu lucrez la Fabrica de Visuri.
Seara, când mă plimb prin centrul orașului,
eu am întotdeauna la mine un vis –
nu se știe când cineva își pierde speranța
și cade în mijlocul străzii. Și are nevoie
de o gură de aer, de un vis.
Nu se știe !

Da, de cele mai multe ori
eu îmi împart visurile pe străzi.
Dar firește că există și visuri pe care nu le poți împărți.
Unele dintre ele sunt de uz strict personal.
Un astfel de vis cu totul personal este prințesa.
Prințesa care aleargă printre cearșafurile albe ale dimineții.
Care joacă șotronul în inima mea.
Întocmai așa gândesc despre prințesa cireașă !
Despre cireașa prințesă !

Eu sunt un om obișnuit.
V-am spus, cireșul nu se vede.
Fabrica de Visuri nu se vede,
prințesa nu se vede.

Prezență

Trenul a intrat de-a binelea în pieptul câmpiei,
dar eu nu am plecat nici acum din camera ta.
Eu am rămas aici, ca o umbră.

Uneori vorbesc cu florile de câmp
pe care ți le-am adus. Alteori, când dormi,
mă ascund în cuibul palmelor tale.
Nici nu știi.

Eu am rămas în camera ta.
Ca o umbră mă furișez pe urmele tale,
dintr-o încăpere în alta.
Ba într-o clipă de neatenție
am reușit să trag perdeaua ca să intre lumina,
am rostogolit bulgărele de lumină peste tine.

Eu voi rămâne aici,
cu toate celulele îndrăgostite,
recitând din psalmii primei îmbrățișări.

N-ai să mă auzi niciodată și n-ai să mă vezi,
poate doar cartea de pe masă
care se deschide singură să te pună pe gânduri,
poate doar clopotul de bambus
pe care l-am atins din greșeală
și care se tânguie acum
pe limba lui de clopot să mă dea de gol…

Sunt aici, în mansarda singurătăților tale,
împreună cu evantaiele și fotografiile
copilărici. Împreună cu eșarfele de mătase
pe care ți le-am adus. – Cine știe ? poate că
într-o zi mă vei pune la gât.
Sunt aici, împreună cu inelele de argint
abia dăruite. – Cine știe ? poate că
într-o zi mă vei pune pe deget…

In memoriam MARIA GEORGESCU

Societatea Română de Istoria Medicinei anunță cu profund regret vestea trecerii în neființă, la 1 octombrie 2018, a doamnei Mioara Georgescu. O promotoare neobosită a iatroistoriei, s-a născut la 26 ianuarie 1945, la Bolintin Vale.

A fost bibliotecar principal în cadrul Secției de istoria medicinei din Institutul de Igienă și Sănătate publică București, timp de aproape 50 de ani, secție creată de acad. Gheorghe Brătescu. Doamna Georgescu a fost distinsă cu diplome de excelență pentru întreaga activitate din partea Societății Române de Istoria Medicinei și a participat la numeroase întruniri istoric-medicale naționale și internaționale. În cadrul Societății Române de Istoria Medicinei a fost nelipsită, timp de decenii, ca participant la ședințele și reuniunile societății. A fost preocupată de istoria urbană, mai ales a localității ei natale, Bolintin Vale.

Dar mai presus însă chiar și de exemplara îndeplinire a îndatoririlor ce-i reveneau, doamna Mioara Georgescu a fost un reper de consecvență erudită, pe cât de discretă, pe-atât de elegantă, un exemplu viu de modestie, și mai ales de dragoste pentru istoria medicinei care a animat-o întreaga viață. Pentru toți cei care au avut onoarea și bucuria de a o cunoaște, doamna Mioara Georgescu va rămâne mereu în amintire ca un exemplu de căldura umană și dedicație pentru cultură. O mare Doamnă și „un om la cărții".

Societatea Romană de Istoria Medicinei transmite sincere condoleanțe familiei îndurerate.

Prof. Dr. Octavian BUDA
Vicepreședinte Societatea Română de Istoria Medicinei

Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revista *Sud* regretă pierderea în această toamnă a unui intelectual de excepție, strâns legat de locul natal, pe care îl iubea cu pasiune și căruia i-a făcut cinste în mediile în care și-a exercitat profesiunea.

Doamna Maria Mătăchiță, căsătorită Georgescu și cunoscută astfel sub apelativul Mioara Georgescu se năștea pe 28 ianuarie 1945 în Bolintinul din Vale, unde a locuit până la sfârșitul vieții. Urmează liceul din localitate, apoi studii de biblioteconomie și arhivistică, devenind unul dintre profesioniștii de vârf ai domeniului.

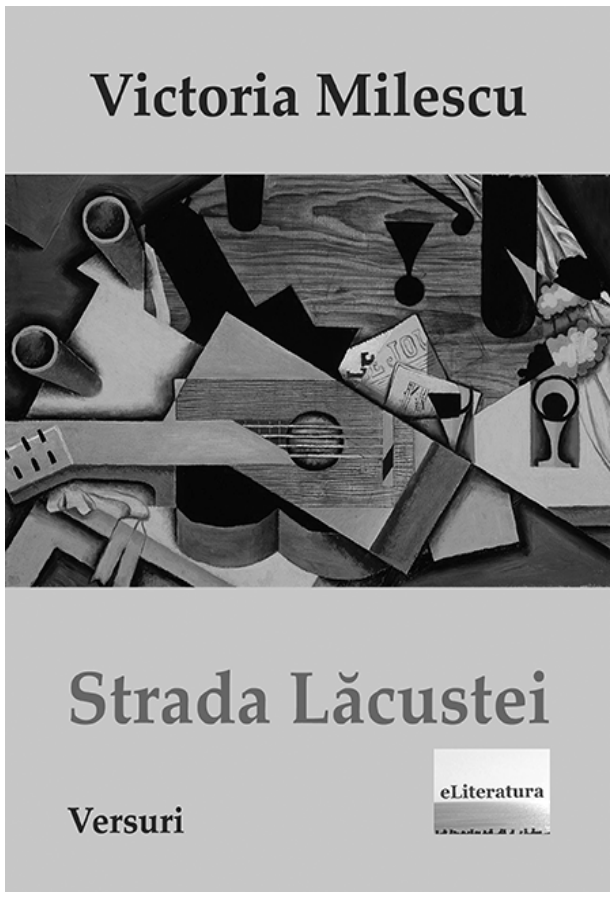
A colaborat, ca documentarist, la numeroase lucrări de istorie a medicinei. Custode al Muzeului de Istoria Medicinei din cadrul Institutului Național de Istoria Medicinei. Membru fondator al Fundației Culturale „Dimitrie Bolintineanu", a fost unul dintre fondatorii și colaboratorii revistei *Sud*. Am primit din partea regretatei doamne un sprijin deosebit în documentarea unor articole apărute în publicația noastră și, mai cu seamă, în realizarea a două cărți de referință pentru această zonă, *Bolintin, cartea orașului* (București, Editura Oscar Print, 2017) și *Paznic la pepeni. O poveste bolintineană* (București, Editura RawexComs, 2018).

Regretăm trecerea în neființă și transmitem condoleanțe familiei îndurerate.

Mioara Georgescu

Uniunea Scriitorilor din România premiază doi colaboratori ai revistei Sud

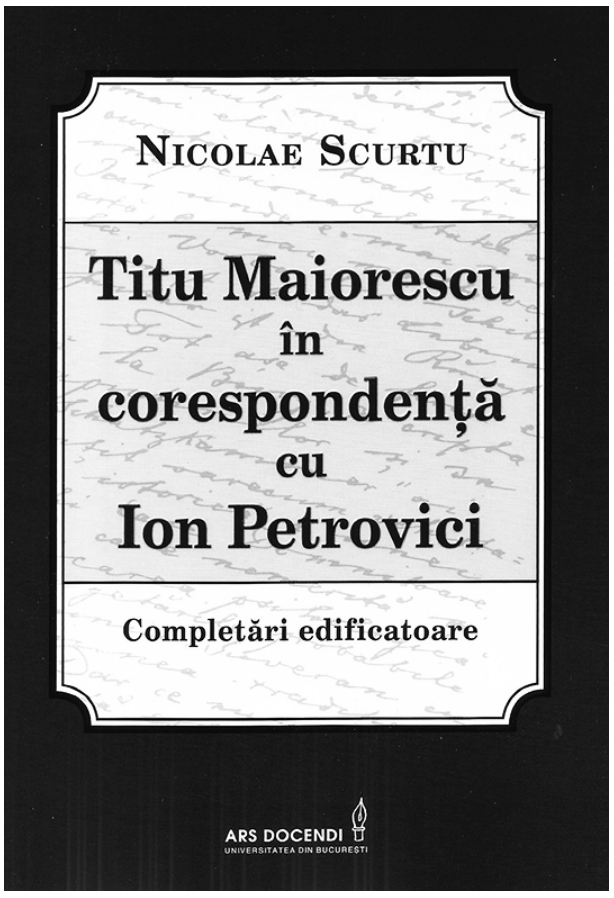

Valoarea cu totul deosebită a colaboratorilor revistei *Sud* a fost reconfirmată recent în gala de decernare a Premiilor Filialelor București ale Uniunii Scriitorilor din România pentru anul editorial 2017.

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul unei ceremonii comune, pe 19 noiembrie 2018, la Teatrul „Iosif Naghiu" de la Muzeul Național al Literaturii Române, unde doamna Victoria Milescu a primit Premiul „Mariana Marin" al Filialei București Poezie pentru volumul *Strada Lăcustei* (Editura eLiteratura), iar domnul Nicolae Scurtu a primit, *ex aequo*, Premiul Cartea anului 2017 al Filialei București Critică, Eseistică și Istorie Literară, pentru volumul *Titu Maiorescu în corespondență cu Ion Petrovici. Completări edificatoare* (Editura Ars Docendi).

Merită să semnalăm și faptul că actualii președinți celor două filiale, respectiv domnii Horia Gârbea și Radu Voinescu, sunt foști colaboratori ai revistei *Sud*, ultimul dintre ei cu o contribuție mai mult decât însemnată, având nu mai puțin de 60 de articole publicate între anii 2004 și 2011.

Îi felicităm pe valoroșii noștri colaboratori și le mulțumim că prin realizările dumnealor contribuie și la creșterea prestigiului revistei *Sud*.

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XIV)

Între topos și atopos

Florentin Popescu

Alexandru Cazacu, poetul pentru care „toate lucrurile importante se petrec dimineața”

Debutând în anul 2001 cu o carte purtând un titlu ce te duce cu gândul mai degrabă la un eseu sau roman și mai puțin la poezie (*Tâlhari sau profeți,* Editura pro Transilvania, București) dl. Alexandru Cazacu s-a bucurat atunci de o inspirată prezentare a regretatului nouăzecist Traian T. Coșovei, care scria pe coperta a patra a cărții: „Conturul sensibil al poemelor semnate de Alexandru Cazacu este mai degrabă chagalian. O lume interioară

care plutind proiectată deopotrivă cerebral și senzual, se „lovește” precum pânzele celebrului pictor de turlele clopotnițelor, de stâlpii de telegraf, de antenele răsărite din acoperișuri, coborând cu intensitatea curentului „electric”, provocat de metaforă în lumea concretă.”.

Luând de bună nota biografică de la finele acelui prim volum (și nu pe cea înscrisă pe coperta recentei cărți (*Duminica în Est,* Editura Scrisul Românesc, Fundația – Editura, Criova, 2017) unde se pare că a cam fost amestecată cronologia, constatăm că poetul se află acum la cea de a noua sa apariție (volume anterioare: *Tâlhari sau prefeți*, 2001; *Paralele îmbrățișate,* 1996; *Mărturie nimănui,* 1998; *Capcanele înserării,* 1999; *Rumegușul orelor de jazz,* 1999; *Exilul Semiramidei,* 2000; *Așteptând sirenele,* 2000; *Eșarfe roșii,* 2001).

Dl. Alexandru Cazacu s-a născut la 25 aprilie 1975 în orașul Oltenița (jud. Călărași), o zonă nu prea bogată în poeți (la o repede ochire ne amintim, între alții, de călărășenii George Alboiu și de Liviu Capșa; vor mai fi fiind și alții care merită să fie reținuți de istoriile și dicționarele literare contemporane, fără îndoială) și nici prea abuzivă editorial. Faptul ne îndrituie, o dată mai mult, să privim și să primim cu atenție și grijă barzii din această regiune, cu nimic mai prejos decât altele în ce privește subiectele de inspirație și de mitologie poetică.

Nu vom face nici silă conștiinței și nici exces de înțelegere ori bunăvoință critică dacă vom afirma că *Tâlhari sau profeți,* volumul cu care și-a prezentat cartea de vizită în literatură dl. Alexandru Cazacu dovedea o bună asimilare a lecturilor din poezia contemporană, iar pe de altă parte și o anume maturitate lirică, grefată pe o anume responsabilitate în fața cuvântului și a paginii care aștepta să-i eternizeze versurile. Tristețea și melancolia unui întreg șir de poeți care l-au precedat cunoștea atunci o translare, o complementaritate, bardul nostru vorbindu-ne despre gări și pasageri, despre restaurante pustii la ceas de seară și de altele: „În aceste nopți/ când razele lunii/ ne străpung pieptul/ și valurile mării/ sar dincolo de parapet/ suntem prea iacobini/ pentru a eșua lamentabil/ unul în sufletul altuia/ Ne povestim cu demnitate eșecurile/ ca doi pasageri/ rămași pe întuneric/ într-un compartiment de tren/ încercând să facem/ din noima cuvintelor/ un fel de mercenar/ al micilor iluzii/ de nicăieri și pretutindeni” (*Noima cuvintelor*). Sau – și mai grăitor: Sinceritatea se gudură/ prin restaurantul gării/ între curtezane timide/ și soldați copleșiți/ de amețeala primei permisii/ În cușeta vagonului/ de clasa a doua/ trăim o viață/ mai butaforică decât/ rugămintea cerșetorilor/ târându-se dintr-un accelerat în altul/ iar câmpiile elizee/ rămân în triaj/ înrourate de așteptarea/ unui semn care întârzie” (*Semn care întârzie*). O poezie, am zice, a navetiștilor, pe care trebuia/ trebuie s-o scrie și pe ea cineva. În alt plan poetul transcria cu grijă mici lamentări ale unei iubiri neînțelese, ale unei melancolii provocate de anotimpuri și de singurătate, dar creiona și interioare cu patefoane și cărți îngălbenite de vreme, o ieșire din realitate și din timp pentru scufundarea într-o iubire, la fel de tristă ca protagoniștii ei.

N-am avut la îndemână cărțile publicate până la *Duminică în Est* și, prin urmare, nu putem trasa, pas cu pas, cărările pe care a mers până acum dl. Alexandru Cazacu, însă, aruncând un arc peste timpul biografic și peste cel poetic, putem afirma cu convingere că apariția de acum ne relevă un altfel de scriitor decât cel din volumul de debut. Între timp, școlit în Franța și cu documentări și stagii în mai multe țări europene, poetul a îmbrăcat alte haine, cele de dinainte rămânându-i mici și totodată demodate. Textele d-sale au pierdut din lirismul inițial și au câștigat, în schimb, în idei și profunzime. Provincialul de altădată are acum viziuni mai largi, continentale și nu întâmplător pare să fi dat titlul pe care l-a dat cărții. Acum, stilistic vorbind, poezia sa conține toate atributele liricii care se scrie și se publică abundent prin reviste: prozaismul, transcrierea aproape brută a sentimentelor, clar – obscurul metaforei și toate celelalte. Ajuns la maturitate și la o deplină înțelegere a mersului lumii, bardul

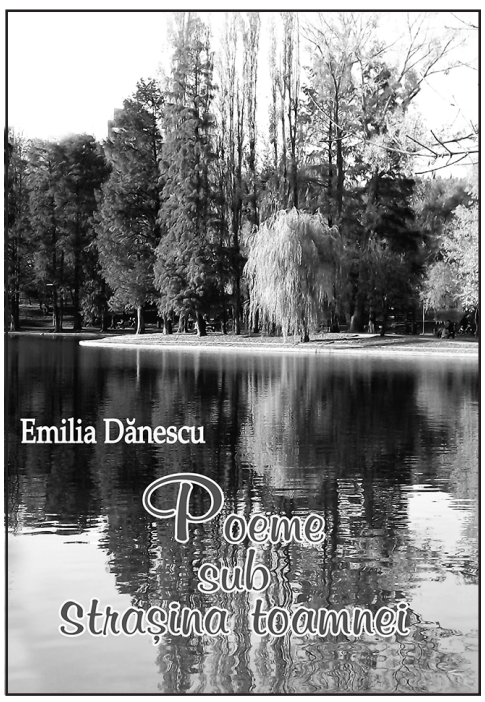

nostru emite judecăți și sugerează sentințe, consemnează evenimente și transcrie un întreg „peisaj” al Estului, precum în poemul *Imago Mundi*: „Trec repede zilele și periculos de identice/ când lumea se amestecă în sufletul fiecăruia/ precum substanțele în poțiunea unui alchimist/ la marginea orașelor/ unde sfârșesc depozitele de cherestea, micile fabrici/ și unitățile militare vopsite în verde și asaltate de iarbă… unde veninul trecut din veac în veac ca o sticlă de alcool din/ mână în mână/ devine câteodată revoltă adesea resemnare/ prin Sud-Estul mereu disponibil/ cu străzile lui pregătite pentru orice destinație/ unde iubirea este partea câștigătoare/ din modelul istoric perdant al Europei”. Dl. Alexandru Cazacu ne mai oferă, pe de altă parte, o poezie a metrourilor la ora închiderii, a hotelurilor în care înnoptează de unul singur, a tramvaielor în care se consumă viața de zi cu zi a muritorilor de rând, a duminicilor de o tristă melancolie și singurătate etc., cu trimiteri la mari personalități culturale, luate ca adjuvant al propriilor trăiri și sentimente.

Emilia Dănescu, poeta convinsă că „Ne căutăm fericirea/ în frunze,/ în copaci,/ în valul înspumat/ al mării”

La împlinirea vârstei „rotunde” de șaptezeci de ani, d-na Emilia Dănescu își oferă sieși plăcerea de a edita o antologie din propriile-i cărți: *Zestrea toamnei, Recurs la memoria nopții, Odihna Pietrei, Vocile umbrei.* Antologia (*Poeme sub straşina toamnei,* Editura Antim Ivireanul, Râmnicu Vâlcea, 2018) reține, potrivit mărturisirii autoarei „111 poezii dintre cele mai frumoase”.

D-na Emilia Dănescu vine, ca și alți autori de literatură (nu prea mulți la număr) dinspre o știință exactă, matematica, având ca precedent celebru, pe Ion Barbu (Dan Barbilian), despre a cărui cotă valorică nu mai este nevoie să vorbim, după cum, în niciun caz, nu putem vorbi de vreo apropiere (tematică, stilistică etc.) între acești doi autori. Simplă coincidență de studii și de destin. Comun pentru ambii poeți rămâne, fără îndoială, felul de a privi poezia, din afara ei, prin urmare cu un ochi poate mai exact și mai limpede decât au făcut-o/o fac absolvenții de facultăți umanistice.

Lirica d-nei Emilia Dănescu este una eminamente erotică. D-sa caligrafiază, aidoma unui copil cu un bețișor pe nisip, adevărate broderii ce amintesc ori trimit cu gândul la stampele orientale. Iată ce citim într-un loc: „Ar fi trebuit să mă nasc floare,/ o floare de regina nopții poate,/ să-ți netezesc cu mireasma mea/ cuta

dintre sprâncene.// Ar fi trebuit să mă nasc pasăre,/ o pasăre rară, un cuc poate/cucuitul meu să-ți aline/ diminețile de mai.// Ar fi trebuit să mă nasc frunză,/ o frunză de plop poate,/ să-ți însoțesc pașii toamnei tomnateci/ pe umbroasele cărări.” (*Ar fi trebuit*). Și în altul: „Eu am ales/ să fiu OM.// Tu m-ai învățat/ ce este o piatră.// Acum aș vrea/ să aflu/ cum poți fi PIATRA/ cu suflet de om.// Învață-mă !” (*Învață-mă !*).

Motivul pietrei, ca obiect plin de tăcere și de mister, inspirator de idei și teme poetice (ne amintim, la o repede privire înapoi, de alți doi poeți „pietrari” – George Theodor Popescu a scris și a publicat *Cina Pietrei*, iar Iustin Moraru *La poarta pietrelor*, „roca” fiind prezentă și la alții) determină autoarea să mediteze asupra condiției sale umane, iar de sub condei îi ies astfel de perle: „Bat clopote în turn,/ timpul se oprește în loc.//Mă rog lângă o piatră,/ învecinându-mă/ cu odihna ei.//Liniște, neliniște…/ Bucurie, tristețe…/ Somn, nesomn…// Și eu,/ visând la ce va fi/ să fie…// dacă va fi.” (*Odihna pietrei*).

D-na Emilia Dănescu scrie cu nonșalanță și dezinvoltură despre ceea ce vede și simte, fără înfloriturii ori găselnițe stilistice și farmecul poeziei sale constă tocmai în această simplitate în care nu de puține ori apar perlele poeziei adevărate, răsfrânte, precum stelele în oglinda apei, în propriul ei suflet.

La umbra portocalilor în floare din grădina lui Lope de Vega

Florin COLONAȘ

Piața fântânii Neptun din centrul Madridului este circumscrisă unui imaginar triunghi al muzeelor, ale cărui unghiuri le reprezintă Muzeul Reginei Sofia, Muzeul Prado și Muzeul Fundației Thyssen-Bornemisza. Întinsa suprafață circulară a pieței prezintă câteva scuaruri care delimitează o serie de fâșii asfaltate unde se află locul de întâlnire al turiștilor care se îmbarcă în autocarele care fac turul orașului sau pentru cele care merg la Toledo, Segovia, precum și în alte puncte de mare atracție turistică.

Bisectoarea imaginară a unghiului dintre Prado și Fundație îl reprezentă emergenta Calle de Cervantes, o stradă continuu ascendentă, unde la numărul 11 întâlnim, între construcții noi, locuința devenită muzeu a scriitorului Lope de Vega.

În proximitate, paralelă perfect cu această stradă, se află Calle Lope de Vega, pe care însă nu întâlnești Muzeul Cervantes, amplasat într-o cu totul altă locație.

Numele dramaturgului din evul mediu spaniol, prolific autor de piese în versuri, este extrem de popular și des întâlnit în Capitală, de altfel ca și a altor doi autori dramatici din epocă, extrem de iubiți de spanioli: Tirso de Molina și Calderon de la Barca, ale căror creații dramatice au figurat ani în șir în repertoriul teatrelor bucureștene sau din provincie.

Casa-muzeu Lope de Vega este vizitabilă doar în grup, niciodată mai mult de cincisprezece persoane, grupurile constituindu-se, în general, de către agențiile care-și conduc clienții la diversele obiective din programul turistic.

Prin spațiul larg de la stradă pătrund în clădirea în care respiră aerul specific unei epoci demult apuse, dar care trăiește încă prin cel care cu măiestrite lucrări dramatice a știut să cultive tradițiile poporului spaniol. Lope de Vega este unul dintre primii autori dramatici care a adus pe scenă omul din popor, cu bucuriile și cu necazurile lui, cu traiul său cotidian, dar și cu însușirile eroice care-și găsesc locul în episoadele tragice.

De la *misterele* medievale la *comedia dell'arte*, s-a cultivat trecerea de la situația tragică la scena în care domină elementul destins al comediei, care, însă, departe de a fi frivol se distinge prin acea suplețe și strălucire pe care numai adevăratele condeie au fost capabile de a le pune în operă. De altfel, personajul care a locuit aici era o fire cordială, dat, totodată, impulsivă, adesea contradictoriu, dar în același timp delicată, cu sentimente filtrate de o sinceritate ingenuă...

Pe coridorul care mă conduce în grădina unde un grup sudamerican așteaptă vizita, mă așez pe o bancă lângă zidul din piatră și sub mireasma florilor de portocal, contemplând ferestrele care noaptea erau luminate slab de opaițul la care marele dramaturg își scria piesele. Scria, se pare, fără efort, aparent în joacă, oricum cu naturalețe surprinzătoare.

Într-un text intitulat „Noua artă de a scrie comedii", va mărturisi că unele piese au fost scrise în mai puțin de o zi. Talentul era înnăscut. De mic copil comunica cu cei din jur prin versuri. Crescând și realizând justețea acelei „verba volant", utiliza un truc pentru a-și imortaliza „producțiile". La masă, oferea porția din mâncarea sa celor mai mari în schimbul serviciului făcut de aceștia care-i transcriau creațiile orale.

Să scrii o piesă într-o noapte este o performanță, într-adevăr ! Cu o jumătate de veac în urmă citeam într-un interviu acordat de marele maestru Camil Petrescu faptul că după ce purtase mental o bună perioadă de timp un subiect, într-o seară, așezându-se la masa de lucru, ideea „coaptă" era transcrisă pe hârtie, iar la cântatul cocoșilor piesa se desfășura în toată solemnitatea sa pe hârtia albă.

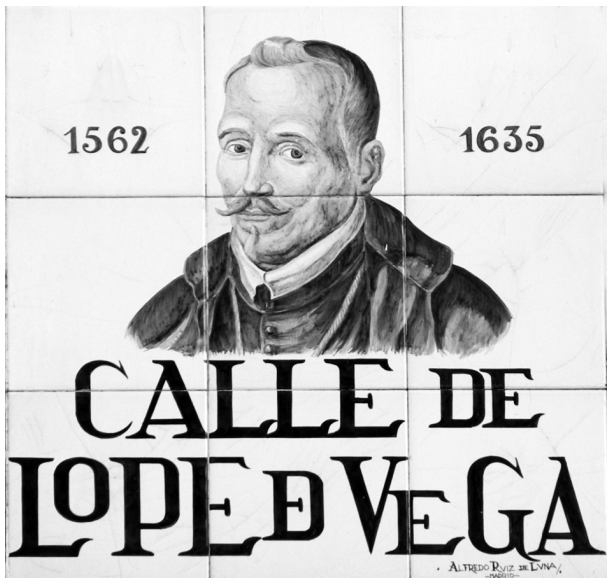
Socotit drept campion al scrisului, fiind după părerea multora cel mai fecund scriitor al tuturor timpurilor, în 1624, după cum mărturisea, numărul comediilor pe care le-a scris era de 1070 de piese, în timp ce în 1632, tot după ce el însuși a afirmat, a ajuns la astronomica cifră de o mie cinci sute de comedii, ceea ce la un simplu calcul matematic ar rezulta că Lope scria în fiecare săptămână câte o piesă, numită comedie de el, deși unele aveau un subiect tragic. Să nu uităm, de asemenea, că lucrările sale dramatice erau scrise în versuri, ceea ce reprezintă un factor de dificultate în conceperea unei lucrări din sfera dramaturgiei. Un amănunt: piesele erau compuse din trei părți, pe care el le numea *jornadas* (zile), pe care astăzi le numim acte. Un element care înlocuia canonul tragediilor în cinci acte.

Încă un amănunt. De la 1632, când el a făcut o ultimă inventariere a producției sale teatrale, a continuat să scrie până în 1635, când se stinge din viață la 73 de ani. Printre ultimele sale scrieri amintim „Vitejiile Belisei". Datorită formidabilei sale fecundități dramaturgice și a ușurinței utilizării verbului și, în egală măsură, a versului, balanța se înclină în favoarea versului față de proză în creația teatrală a lui Vega.

Era oricum în Spania, în jurul secolului al șaptesprezecelea o exuberanță a scrisului, fie el dramatic, fie al romanului cavaleresc. Să nu uităm triada de aur: Tirso de Molina, Calderon de la Barca, Miguel Cervantes, un diamant în splendoarea epocii de aur iberice.

Împiedicați de forța otomană în drumul spre Indii, spaniolii, navigatori înnăscuți, vor lua drumul apusului și cu vânt bun la pupa Columb ajunge în Lumea Nouă. Comerțul pe mare explodează. Sunt aduse nenumărate comori, inclusiv cultural-artistice, viața culturală începe să prospere, artiștii încep să primească comenzi și în iureșul unui progres în care este cuprinsă societatea, arta sub diferite aspecte prinde un nou contur.

Chiar Lope de Vega afirma în „Peregrin în patria sa" faptul că prin Sevilla intră de două ori mai mult aur decât e nevoie pentru întreaga Spanie. Fluviul de aur care curge de peste ocean duce la

Calle de Lope de Vega (Madrid)

devalorizarea monedei. Ce ți-e și cu finanțele astea...

Epoca de aur spaniolă are două secvențe bine delimitate între ele. Cea dintâi se întinde pe durata domniei lui Carol Quintul și apoi a lui Filip al II-lea.

Cea de-a doua perioadă este marcată de înfrângerea „invicibilei armada", când flota engleză preia fanionul celei mai mari puteri maritime de pe glob.

Secolul de aur al culturii spaniole reflectă, prin operele din această perioadă, evoluția economică cu răsfrângerile ei politice și, de bună seamă, sociale. Există și în acest interval temporal o literatură cu o linie generală profund națională, în care sunt cultivate cele mai valoroase tradiții naționale. Totodată, Renașterii spaniole în plan religios îi corespunde Contrareforma, sprijinită de mulți artiști și scriitori ai „secolului de aur".

Idealismul se împletește cu realismul. Reînvie romanul cavaleresc și curtean fantastic, concomitent cu romanul picaresc, denunțător al realităților tragice ale „secolului de aur".

În a doua perioadă a Contrareformei, într-o perioadă cumplită a „Sfintei Inchiziții", cultura Renașterii spaniole atinge culmile cele mai înalte, tocmai bazându-se pe tradițiile de libertate ale poporului, pe care artiștii și scriitorii le-au cultivat, ridicându-se la cele mai înalte trepte ale creației.

Un moment de reverie în camera de lucru a lui Lope de Vega. Un birou masiv din lemn, cu scaunul scriitorului și în față alte două scaune înnobilate cu piele de Cordoba, toate situate pe o treaptă a pardoselii acoperite cu ceramică. Pe lateral, rafturi pline de volume legate în piele de vițel alburie, tomuri groase în stelaje etajate care se întind pe o lungime considerabilă. O înșiruire de mici tipărituri și de grandioase cuprinderi de pagini încorsetate în coperțile care de secole rezistă la proba timpului.

Ce minunății cuprind oare volumele înșiruite, care stau tăcute pe rafturi ? Câte minunate culegeri, cu ce știință a tiparului a fost umplut acest număr impresionant de pagini, transpunând textul atâtor oameni care au trudit la flacăra lumânării pentru a compune, iar alții pentru a fixa pentru totdeauna rodul muncii lor ? Câte pagini vor fi purtând gravuri, vigniete, diferite ornamente sau acele fermecătoare letrine, care înnobilează prima literă a fiecărui capitol ? Dacă ținem seamă că multe opere ieșite de sub teascurile meșterilor tipografi din epocă erau purtătoare de pagini cu gravuri în culori, al căror proces tehnologic de imprimare este deosebit de complicat, prin trecere pe sub presa tiparniței la fiecare culoare și la dificultatea de a fi plasată exact pe locul cuvenit, ne dăm seama ce timp, răbdare, pricepere și pasiune vor fi avut meșterii din cele vremuri pentru a da la iveală acele minuni elaborate de mințile sclipitoare ale celor ce le-au scris și ale celor care le-au desenat ornamentele.

Camera aceasta de lucru, generoasă ca spațiu, cu penele și călimara de pe masă, care parcă se pregătesc să înceapă o nouă călătorie pe foaia dornică să primească cerneala umedă, are pe peretele opus rafturilor gemând de cărți, ferestre largi spre grădina interioară, încorporată de laturile casei, unde Lope de Vega ieșea pentru a respira aerul pur al nopților cu lună andaluziene și de unde intra în locuința confortabilă pentru a se așeza din nou în fotoliul tapițat cu piele de Cordoba de la masa de scris.

Din această încăpere în care domnește spiritul creației și care este centrul întregii construcții cu scări largi și două caturi, a izvorât filonul teatrului spaniol, răspândindu-și mireasma spre scena universală.

Cel care este socotit inițiatorul teatrului spaniol este un alt Lope, Lope de Rueda, dar cel care dă forță fenomenului teatral iberic este Lope de Vega, pe care însuși marele Cervantes îl definește drept „monstrul naturii, marele Lope care s-a înălțat ca un monarh al comediei".

Cervantes, celebrul autor al lui „Don Quijote", unul dintre cei mai celebri autori din lume, a scris și el teatru, fiind convins că rolul acestuia este de a educa și cultiva poporul și chiar în celebrul său roman cavaleresc amintește: „teatrul este oglinda vieții omenești, exemplu de moravuri și de modele ale adevărului".

Cervantes a scris și dramă și comedie, dar în ceea ce a excelat au fost „intermediile", mici comedioare, în genul farselor, dar de o vioiciune cu totul ieșită din comun, rămânând un maestru de referință în domeniu.

Adevăratul dramaturg este însă Lope de Vega, asupra căruia chiar un clasic marxist-leninist s-a oprit amintindu-l în scrierile sale. Și nu numai atât, dar o serie de mari scriitori ai Europei au fost influențați de autorul spaniol, între care Corneille și Molière sau Victor Hugo, germanii Lessing sau Grillparzer sau chiar marele Shakespeare. De altfel, în casa madrilenă există o vitrină și asta în camera de lucru a lui Lope, în care tronează un pliant pe a cărui copertă, în două medalioane ovale, se află portretele, față în față, a celor doi mari maeștri ai scrisului, care parcă își zâmbesc unul altuia.

Fără a fi didactic, textul meu trebuie să cuprindă și două rânduri schematice asupra teatrului lui Lope de Vega, care a scris o varietate de teatru, începând de la așa numitele *autosacramentale* (Cristofor Columb), piese eroice („Evreica din Toledo", „Marele Duce de Moscova", unde apare Boris Godunov), comedii de capă și spadă („Cavalerul din Olmedo", „Câinele grădinarului", jucată ani în șir la „Municipal"), ca și „Fântâna turmelor", înscrisă însă în altă tematică, aceea a pieselor în care eroul este omul din popor.

Celelalte încăperi ale construcției se dovedesc la fel de generoase ca spațiu și lumină, poate mai puțin camera de culcare cu acel baldachin, care asigura intimitatea aventurilor sale amoroase, de care nu era dezis nici pe timpul mariajului său, urmărind linia tatălui său care a ajuns la Montaña madrilenă, tocmai pentru a șterge urmele unei aventuri amoroase.

Tatăl său era un iscusit țesător de broderii bisericești, iar copilul Lope este dat la un colegiu iezuit unde deprinde bune cunoștințe de gramatică și retorică, descifrând tainele muzicii, ale dansului, dar și abilități deosebite în mânuirea spadei. După o perioadă în care va fi pajul episcopului de Cartagena, va studia la Universitatea Alcala de Henares, care rivaliza cu cea din Salamanca, deși era o instituție tânără. Tradusese încă din colegiu un poem al latinului Claudian, compune glose, iar în 1585, Cervantes îl laudă în romanul său pastoral.

În urma unor probleme amoroase, pleacă la Sevilla și apoi la Cadiz. Are necazuri în continuu, fiind exilat pentru defăimarea unei persoane, fostă iubită. Se va înrola în „Invicibila Armada", iar la cincizeci de ani se va călugări. Va locui un timp în Valencia, apoi la Toledo, unde va intra în serviciul Ducelui de Alba, ca secretar.

Își disprețuiește versurile din tinerețe, etichetându-le „versuri mercantile". Gândul său se îndrepta spre poeziile eroice și poezia cultă de tip italian, având drept model pe Tasso, Petrarca și Ariosto, cu care se voia în competiție.

Se va căsători apoi cu o fată de măcelar, ceea ce-i atrage zeflemeaua lui Gongora, rival de-al său, apoi devine un apropiat al Inchiziției ș-apoi se preoțește, ceea ce nu-l îndepărtează de libertinaj. Gloria nu-i aduce însă și bani. Va avea o situație financiară grea tot restul existenței sale pământene.

Mereu îndrăgostit, vesel și comunicativ, scriind fără efort, nici măcar interesându-se de publicarea primelor opt volume ale operelor sale, redactate de amicii săi, având un lexic absolut impresionant și o spontaneitate miraculoasă a scrisului, se va stinge din viață în Madridul anului 1635, în plină glorie, în acele zile fiind aproape doliu național.

Va fi socotit și un revoluționar al tehnicii teatrului, piesele sale având trei acte față de cele cinci acte ale teatrului grec. Va fi un adversar al împărțirii genurilor dramatice în comedii și tragedii.

La nici zece ani de la moarte (1644), piesele sale sunt interzise. Consiliul Regal decreta: „piesele au cauzat rău bunelor moravuri".

Ca și în cazul altor mari personalități ale științelor, culturii sau artelor, adevărul a ieșit triumfător la lumină, în ciuda unor legi sau decrete, iar marele dramaturg este considerat astăzi un adevărat deschizător de drum în dramaturgia universală, așa cum merită personalitatea sa uriașă.

Despre identitate

George Apostoiu

Dimitrie Bolintineanu, primul ministru de externe al României paşoptiste, scria: ,,Cel mai preţios drept al unei naţiuni este dreptul ei de a se guverna precum ea voieşte, al doilea drept al unei naţiuni este dreptul său de a se păstra; o naţiune are totdeauna dreptul de a respinge prin putere orice agresiune nedreaptă de afară; al treilea drept este acela al dezvoltării libere şi întregi a tuturor facultăţilor sale, pe cât aplicările lui nu vor fi stricătoare intereselor celorlalte naţiuni. Cea dintâi datorie a naţiunilor, a uneia pentru alta, aceea care le-ar înţelege pe toate este datoria care le prescrie de a se iubi şi de a se ajuta unele pe altele" (*Cartea poporului român,* 1869, cap. *Naţiune şi naţionalitate*). Considerentelor lui Bolintineanu privind drepturile naţiunii – desigur, se referea şi la naţiunea română –, să adăugăm temeiurile sintetizate de o altă eminenţă a ţinutului nostru, Nicolae Cartojan, privind originea şi locul nostru de naştere: ,,Poporul românesc, plămădit din romanizarea triburilor trace, s-a format în primele veacuri ale erei creştine, de ambele ţărmuri ale Dunării, între Balcani şi Carpaţii nordici, între Tisa şi Nistru, în strânsă legătură teritorială cu lumea romană din Apus. Era astfel ca o prelungire a latinităţii până la pragul Europei orientale. Invaziile popoarelor nomade ale stepei Asiei şi ale răsăritului european către cele două centre de civilizaţie din epoca de agonie a lumii antice, Roma şi Bizanţul, au prefăcut în ruine şi cenuşă aşezările romane şi au dezorganizat viaţa culturală în Dacia şi Moesia, dar n-au putut distruge structura etnică a noii naţionalităţi în devenire" (*Istoria literaturii române vechi,* 1940-1945). Astfel iviţi în această parte de lume, românii şi-au conservat timp de aproape două milenii, felul lor de a fi, de a trăi, adică filozofia lor de viaţă. Această statornicie l-a determinat pe istoricul Gh. Brătianu să afirme că poporul român rămâne ,,o enigmă şi un miracol" în istorie. Ceea ce vrea să însemne că, în mod uimitor, ei au reuşit să salveze şi să conserve latinitatea dincolo de pragurile Europei orientale.

Am recurs la opiniile de mai sus pentru că ele sunt indispensabile înţelegerii identităţii româneştii şi naţionale. Cartojan fixează vatra formării poporului şi a limbii românilor, Bolintineanu vorbeşte despre drepturile naţiunii apărută multe secole mai târziu, iar Brătianu defineşte ceea ce am putea numi, după modelul francez, ,,l'exception roumaine".

*

Identitatea este dată de un ansamblu de caracteristici care particularizează şi fac recognoscibilă o entitate. Românii au conservat de-a lungul a două milenii elemente etnice ale dacilor şi romanilor ,,sub raportul rasei, al limbii, al organizării de stat, al civilizaţiei şi al culturii", scriu Constantin şi Dinu Giurescu în *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi,* 1971. Tradus, aceasta înseamnă că românii sunt un popor neolatin, ca italienii, francezii, spaniolii, portughezii, dar că sinteza realizată prin simbioza daco-romană le conferă particularităţi care îi deosebesc de celelalte popoare din familia lor istorică.

O primă distincţie este conferită de momentul creştinării şi de apartenenţa la Biserica ortodoxă. Credinţa în Isus a fost propovăduită pe teritoriul Dobrogei, care ţinea de provincia romană Moesia, de apostolul Andrei. Din Dobrogea, creştinismul s-a răspândit apoi la Nord de Dunăre, locuitorii acestor ţinuturi romanizate rămânând fideli Bisericii primare, Ortodoxe, până în zilele noastre. Unii susţin că am fi fost mai norocoşi în istorie dacă treceam la catolicism. Nimic nu îndreptăţeşte această alegaţie.

O altă caracteristică vine de la faptul că vatra pe care s-a format poporul român este geografic mai departe de ,,centrul novator", ceea ce a întârziat accesul la inovaţie, implicit la modernizare. De aceea românii sunt, îndeobşte, oarecum conservatori. Aflaţi departe de centru, de Occident adică, ei au suportat varii influenţe şi, firesc, au dobândit o sumă de însuşiri care îi diferenţiază de familia mare a popoarelor neo-latine. (De aici apar şi confuziile străinilor privind plasarea românilor în rândurile neamurilor slave). Esenţialul identităţii românilor îl conferă, însă, legătura lor cu locul de naştere, filosofia lor de viaţă şi ordinea pe care şi-au ales-o pentru a trăi. Românii au ceea ce se cheamă *sentimentul locului*. Ei îşi închipuie ţara lor aşezată ,,pe un picior de plai". Pentru că sunt convinşi că ,,omul sfinţeşte locul" şi-au *făcut aici un rost,* adică o familie, o gospodărie, un stat. Acest sentiment nu a dispărut nici în momentele de invazie, nici în cele de emigraţie puternică. Românii au *conştiinţa vechimii şi originii* conservată în mentalul colectiv prin - iau la întâmplare - legendele despre Dochia care ne trimit la daci, prin Plugușor, în care sunt invocaţi romanii, ,,Suntem neam/ de la Traian; cronicarul va spune şi el, mai târziu, ,,Noi de la Râm ne tragem". Locuitorii pământului românesc au perpetuat cum şi cât au putut limba, organizarea, cultura, civilizaţia cuceritorilor romani. În contact cu alte civilizaţii au fost şi rămân deschişi, acceptă influenţe, sunt toleranţi, dar nu până la a-şi pierde sigiliul latin. Dacă ajung la Roma, la Paris, la Lisabona, la Madrid şi pronunţă – iau la întâmplare – cuvintele *lege, stat, administraţie, mod, idee, serie, inteligenţă, intuiţie, artist, elegant, film, lectură, dans, psiholog, pianist, util, casă, carne, verde, cald, stradă* şi multe altele sunt înţeleşi fără să fie nevoie de traducere. Mecca românului este Columna lui Traian.

În filosofia lor de viaţă, românii au un acut *simţ al destinului* pe care îl numesc *ursită*. Există o ursită a individului, alta a colectivităţii. Binele şi răul le explică sintetic prin ,,ce ţi-e scris, în frunte ţi-e pus". În faţa morţii sunt adesea resemnaţi. Nu este nimic culpabilizant în această atitudine dacă înţelegem mesajul filozofico-religios al *Mioriţei* fără să-l extrapolăm la politică, aşa cum se face mai nou. Au frică, dar nu sunt inhibaţi de Dumnezeu; există bigotism, dar la ce popor nu găsim acest tip de reacţie în faţa lui Dumnezeu-nevăzutul ! Românii se bucură la căsătorie şi la naştere; la moarte nu exultă ca dacii, ci se întristează ca romanii şi deşi plâng, acceptă moartea cu resemnare. Au strâns în balada *Miorița* întreaga lor supunere în faţa imanenţei morţii. Există vreun popor care a învins moartea ! ? Dacă îl întrebi pe român ce este naţiunea, el îţi vorbeşte mai simplu de *neam*. Sensul se dezvoltă concentric de la neamul lui la neamul românesc. Este firesc, naţiunea apare în secolul al XIX-lea, iar filozofia lui de viaţă era de mult sintetizată. Important: românii nu se resemnează în faţa eşecului. Istoria i-a nedreptăţit în multe rânduri, vecinii au râvnit la ţara şi la averea lor şi uneori i-au supus. Deşi o iartă, nu uită nedreptatea. Să recunoaştem, mai au ceva de împărţit cu vecinii şi, pentru aceasta, cei care nu le cunosc istoria sau nu vor să accepte adevărul istoric îi taxează uneori de xenofobi. În realitate idiosincraziile românilor sunt un reflex de autoapărare.

Cum arată astăzi românii, ce cred ei despre ei ?

Nu se poate spune că în zilele noastre elementele de identitate ale românilor au dispărut: poporului lor îi spun *neam*, pământului pe care trăiesc îi spun *ţară* (Ţara Românească, Ţara Bârsei, Ţara Oaşului, Ţara Făgăraşului), ceea ce echivalează cu *statul* lor, întregit progresiv în 1859 şi în 1918 pentru ca tot neamul lor să trăiască în aceeaşi *rânduială*: ţin la *graiul* lor (mă, tu eşti turc, nu înţelegi românește ?) şi la *datinile* lor de naştere, botez, nuntă sau moarte. Sunt şi alte elemente care ţin de matricea românilor: *modificarea lejeră a tipului de civilizaţie şi de cultură* ca urmare a contactului şi confluenţei cu alte popoare. Conservatorismul lor se explică prin îndepărtarea în spaţiu de familia lor mai mare. Pe această temelie românii şi-au creat valori care îi particularizează: *legendele*, care i-au salvat certificatul de naştere până la apariţia scrisului, *doinele*, care au răspuns întrebărilor lui existenţiale, *baladele*, care i-au îmbărbătat în faţa necazurilor şi agresiunilor. De îndată *ce au putut scrie*, diacii le-au tradus Cazania, cronicarii le-au scris istoria, cărturarii le-au trezit conştiinţa naţională, marii bărbaţi de stat i-au condus pe drumul înfăptuirii năzuinţelor şi speranţelor lor de *a fi independenţi*, de *a avea un stat* şi de *a se ţine de neam*. Din acest neam al lor s-au ivit un Cantemir, enciclopedist contemporan cu Montesquieu şi Voltaire, un Eminescu, cel care realizează sinteza culturii naţionale (în poezie, proză, gazetărie), un Caragiale care din patriotism, nu din cinism, a batjocorit pe patriotarzi, un Brâncuşi care a înnoit sculptura lumii, un Paulescu descoperitorul insulinei, cea care astăzi salvează milioane de oameni, un Odobleja care a pus bazele ciberneticii, un Vuia care a arătat că năzuinţa omului de a zbura este realizabilă. Aceste genii şi atâtea alte talente – în sport Ilie Năstase, Nadia Comăneci, Ivan Paţaichin, Simona Halep - vorbesc lumii despre forţa creatoare a românilor.

Să nu cădem, însă, în greşeala de a ne considera axis mundi. Chiar să ne bucurăm că nu suntem unici, ci că arătăm ca alţii şi, ca şi ei, avem valori care ne exprimă. Apoi, să avem cuviinţa de a preţui în primul rând noi valorile noaste, pentru ca să le poată cunoaşte şi recunoaşte şi alţii.

*

Odată cu intrarea în Uniunea Europeană nu suntem obligaţi să ne re-definim identitar, ci trebuie să găsim calea pentru acomodarea opţiunile naţionale la nevoile cerute de solidaritatea cu noua noastră familie politică. Este o uriaşă şansă de a depăşi complexele, de a ne împlini atât de multe dorinţe, de a demonstra că aparţinem cu ce avem mai bun civilizaţiei mari europene. În Uniunea Europeană am intrat ca români, aşa cum spaniolii au intrat ca spanioli, portughezii ca portughezi, grecii ca greci. Nimeni nu ne pretinde să devenim nemţi, francezi, italieni. Nimic nu ne împiedică să rămânem ceea ce suntem: români. Depinde de noi să ne integrăm cu ce avem mai autentic şi mai preţios. Aceasta cere un uriaş efort de modernizare a instituţiilor statului, implică respect pentru ordine şi pentru lege, grijă pentru unitate naţională. Sentimentul naţional a căpătat alt sens astăzi, dar el continuă să existe la toate popoarele europene. Aderarea la Uniunea Europeană nu a anulat identitatea olandezilor, suedezilor, finlandezilor, germanilor, francezilor. Dacă ar fi făcut-o, Europa nu mai exista. Sau era cu totul altceva, ieşea din logica istoriei.

Să recunoaştem, însă, că dintr-un mimetism condamnabil, în România au fost şi sunt derapaje care agresează identitatea noastră. Mă gândesc la bătălia dusă pentru demitizarea istoriei, declanşată la un simpozion ţinut la Sibiu în 1993; ni s-a reproşat acolo că ne arătăm războinici şi victorioşi în războaie. Tristă şi nedreaptă este şi insultarea românilor sub pretextul stupid că sunt un ,,popor vegetal" sau ,,mioritic", copleşiţi de ,,sentimentul resemnării". Dacă ar fi fost un astfel de popor ar mai fi făcut românii Mica Unire în 1859, ar mai fi luptat la 1877 pentru independenţă şi în 1918 pentru Întregirea neamului, ar fi intrat în război pentru eliberarea Basarabiei şi Transilvaniei sau ar fi ieşit pe baricade pentru răsturnarea dictaturii ceauşiste în 1989 ? Un istoric ne cere să regândim istoria României Mari şi pune în discuţie dreptul nostru asupra Transilvaniei: ,,Transilvania nu aparţinuse niciodată României sau vreuneia dintre principate", ci a fost ,,înglobată încă de la începuturile sale statale în Ungaria". Un filozof, şi el tot dintre ,,noii români" a scris negru pe alb: ,,Românii nu pot alcătui un popor pentru că valorează cât o turmă".Ani de zile, un regizor a produs filme în care românul era înfăţişat ca om al dezordinii, necivilizat, violent, abia ieşit din grote. În 2005, la Muzeul Naţional de Artă Contemporană al României aflat în incinta Parlamentului, o tânără artistă a expus o versiune picturală a ,,Mioriţei" în care bietul animal este posedat sodomic de cei trei ciobani. Etc. etc. etc.

*

Centenarul Întregirii neamului ne găseşte lipsiţi de încredere în noi înşine: dezbinaţi, dezorientaţi, intransigenţi, vindicativi. S-au înmulţit actele de contestare fără justificare logică. Intoleranţa instalată în societatea românească nu este o întâmplare, ci rezultatul bătăliei surde pentru putere, în care sunt puternic interferate uriaşe interese pentru avuţia ţării. Politica şi istoria îşi găsesc teoreticieni în anonimi de ocazie, ignoranţi dispuşi să ofere lecţii culese prin cafenele. Unii au ajuns să creadă că instinctul politic al străzii este o alternativă a democraţiei. Greutatea aniversării Centenarului Unirii nu este trăită cu respectul pe care îl datorăm marelui act fondator de la 1 Decembrie 1918. O puzderie de petreceri câmpeneşti sunt trecute în contul acestuia pentru a lăsa impresia că românul este trup şi suflet angajat la celebrarea marii sărbători.

Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 a fost un act istoric înfăptuit, dar Unirea rămâne încă o aspiraţie. România de azi nu mai este cea din 1918 şi este de neînţeles cum de nu reuşim să depăşim crizele de autoritate statală iscate precum furtunile în zile senine. Perspectiva deschisă de Unire l-a făcut pe istoricul englez Seton Watson să considere că românii ajunseseră la capătul unui ciclu istoric. El scria: ,,Tratatul de la Trianon a încheiat cea mai importantă epocă din întreaga istorie a naţiunii române". Trăind vremurile de azi, pot spune că nu naţiunea română este pusă în pericol – ca şi poporul, miraculos, naţiunea îşi conservă forţa de coagulare –, ci unitatea statului.

Am început, oare, un alt drum ? Am crezut că aderarea la NATO şi integrarea în Uniunea Europeană ne vor garanta prosperitatea şi modernizarea ţării. Suntem departe de a fi atins acest obiectiv. Mulţi români nu-şi mai regăsesc locul în ,,ţara" care, cu un veac în urmă, devenea ,,stat". Să fi fost scris în destinul nostru că există o Românie în noi şi alta în afara noastră ! ? Nu este de crezut. Totuşi, este surprinzător să constatăm că ,,România din noi" se destramă în bătălii politice, cea ,,din afară" trăieşte din nostalgii şi revendicări. Am ajuns să avem două Românii: ,,a lor" şi ,,a noastră", a celor care nu mai văd raţiunea de a fi români, cei care vor o ,,ţară ca afară". Dar, afară nu este o singură ţară. Sunt ţări şi ţări. Vrem o ţară ca Germania ? Să spunem că ar fi de vreun folos, dar noi nu suntem germani. Când am intrat în NATO şi în Uniunea Europeană am intrat ca români, nimeni nu ne-a pretins să fim nemţi. Vrem o Românie ca Franţa, ca Spania, ca Olanda ? Dar România nu a avut colonii, nu are o istorie de cuceritori şi nici o bază economică similară pe care să construiască o lume ca cea galică, sau ca cea hispanică, necum ca cea batavă. Să luăm şi posibilul model al surorii noastre în latinitate, Italia ? Cel de azi ne-ar duce la prăbuşire sigură. Ceea ce ar fi ,,a doua Românie" se vrea mai ales patria celor 3-4 milioane de români care trăiesc în realităţi străine de rânduiala tradiţională. Oare, sunt ei mulţumiţi cu adevărat de ordinea în care au intrat ? Lăsând deoparte nostalgiile, dorul şi nevoia de a trăi românește chiar şi acolo unde se află, nu s-ar crede că sunt neapărat fericiţi. Au şi ei nemulţumirile lor.

Mizele reale ale nemulţumirilor din România sunt infestate de intenţii obscure pe care analiştii politici nu le susţin convingător. Efectul ? Dezorientarea şi violenţa câştigă sufletele multora dintre români, îi aruncă în bătălii care nu sunt ale lor şi nu vor fi niciodată. O anchetă sociologică, făcută cu scopul unic de înţelegere a evoluţiilor din societatea românească de azi ar releva faptul că românii nu-şi găsesc locul în propria ţară nu doar din cauza condiţiilor de viaţă - ceea ce nu înseamnă că acestea nu au greutatea lor -, ci datorită avantajelor create de integrarea României în Uniunea Europeană, mai ales de cele asigurate de dreptul de circulaţie a forţei de muncă. Explicaţia acestui fenomen, în toată complexitatea lui, de la satisfacţii la nemulţumiri, nu o găsim în anchetele sociologilor noştri, aşa cum s-ar cuveni. Mai degrabă şi mai convingător ne-o oferă străinii. Doi sociologi francezi, François Denord şi Antoine Schwartz arată într-un studiu că fostele state comuniste, deci şi România, au aderat la Uniunea Europeană într-o etapă în care aceasta îşi adapta politica la ideologia neo-liberală; a se înţelege că ieşea în bună măsură din programul părinţilor fondatori. O astfel de ideologie aşează societatea pe bazele super-dezvoltării şi concurenţei acerbe. Numai că, spre deosebire de statele din Vest, care au parcurs un drum ascendent din momentul închegării Comunităţilor europene, statele din Est, după intrarea în Uniunea Europeană, au parcurs un drum invers: au pierdut nivelul de dezvoltare la care ajunseseră în comunism şi s-au înglodat în datorii. Mai precis, ele nu s-au adaptat la economia neo-liberală, iar visul unei Europe sociale, în care au sperat, fusese pierdut pe drum chiar de Occidentul dezvoltat (*L'Europe sociale n'aura pas lieu*). Într-un alt studiu, Denord merge mai departe cu explicaţiile: ,,După căderea Zidului Berlinului, în 1989, unda de şoc a atins statele din Europa de Est. Noile autorităţi alese au reformat în profunzime economiile acestor state şi au antamat o apropiere de Uniunea Europeană. Aceste state au redus perimetrul sectorului lor public şi s-a ajuns la politici de austeritate. Socialmente, bineînţeles, neo-liberalismul nu are nimic neutru. El măreşte inegalităţile sociale şi le legitimează. Forţa lui rezidă, fără îndoială, în faptul că este dotat cu instituţii, Organizaţia Mondială a Comerţului, de ex., care îl permanentizează. (*La déferlante néolibérale des années 1980*).

*

(continuare în pag. 11)

Nicolae Scurtu

ÎNTREGIRI LA BIOGRAFIA LUI NICHIFOR CRAINIC

EPISTOLE DIN DETENȚIE

Biografia poetului, prozatorului, eseistului, traducătorului și memorialistului Nichifor Crainic (n. 24 septembrie 1889, Bulbucata, jud. Giurgiu – m. 20 august 1972, Mogoșoaia, jud. Ilfov) necesită investigații din cele mai temeinice spre a identifica, cu exactitate, itinerarul său așa de imprevizibil.

Debutând, în presa literară, încă din perioada când era elev la Seminarul Central din București, în 1907, în revista „Spre lumină” din Iași, cu numele său adevărat, Ion Dobre, Nichifor Crainic devine, grație talentului și muncii sale creatoare extraordinare, o personalitate emblematică a literaturii și culturii române.

Înființează ziare și reviste, publică în cele mai importante reviste ale vremii, coordonează și conduce, efectiv, publicația occidentală „Gândirea”, în răstimpul 1926–1944, în paginile căreia sunt publicați toți scriitorii importanți ai literaturii române.

Este ales membru al Academiei Române, iar în anul 1944 află din presă că urmează *să fie reținut* și, desigur, *arestat* pentru culpe imaginare.

În răstimpul 1947–1962 este încarcerat în unele centre de detenție ale Ministerului de Interne fără nici o hotărâre judecătorească, fiind astfel privat de libertate timp de cincisprezece ani, pentru care *nu a răspuns* și *nu răspunde* încă nimeni.

Epistolele ce se publică acum, întâia oară, sunt, de fapt, cinci cărți poștale trimise fiicei, Furtuna Ioana Crainic[1] și ginerelui său, Alexandru Cojan[2] din temnița de foarte tristă amintire de la Aiud.

Lectura acestor epistole, azi, demonstrează, fără echivoc, că omul, literatul și dascălul de istoria religiei, Nichifor Crainic, privea cu seninătate sentința unui regim totalitar imprudent și incapabil de a elibera verdicte absolute.

*

Aiud, 30 iunie 1948
Penitenciarul Aiud, jud[ețul] Alba

Scumpii mei copii,

Vă rog insistent să nu duceți nici o grijă de mine. Sunt sănătos tun și nu-mi lipsește mai nimic decât un sac de saltea.

Vă mai rog să nici nu vă treacă prin gând să vă angajați în cheltuieli ca să faceți drumuri inutile până aici.

Dacă vreți să-mi trimiteți pachet, se pot expedia prin poștă 3 K[ilo]g[rame] lunar, indiferent de data expediției. Să n-aveți grijă: aici mâncarea e destul de bună. Organizați-vă vacanța.

Interesați-vă de proces ca măcar spre sfârșitul verii să se termine.

Pentru aceasta, d[omnul] președinte al Curții de Apel trebuie să-mi emită un mandat de transferare. Fără el, procesul se amână la infinit. Vorbiți cu avocatul.

Dacă puteți, trimiteți-mi prin direcția penitenciarului Aiud cinci sute lei: mi-ar trebui pentru dentist. De mai mult n-am nevoie.

Cămăși să nu-mi trimiteți, numai chiloții cei groși și pijamaua.

Vă sărut cu tot sufletul meu de tată. Scrieți-mi o c[arte] p[oștală] lunar.

Ion Nichifor Crainic
C.R.

[Domnului și doamnei Alexandru și Furtuna Cojan, Strada Vasile Conta, nr. 5, etaj I, ușa 62, București; Ion Nichifor Crainic, C.R., Penitenciarul Aiud, județul Alba].

*

Aiud, 4 august 1948
Penitenciarul Aiud, jud[ețul] Alba

Scumpii mei copii,

Sunteți desigur informați că procesul meu se va continua atunci când autoritatea în drept va crede de cuviință. Până atunci, d[omnul] avocat ar putea să-mi trimită un certificat de la Curtea de Apel, doveditor că nu am actualmente nici o pedeapsă.

Certificatul s-ar putea trimite în dublu exemplar: unul mie, altul direcțiunii penitenciarului Aiud. Aceasta pentru a se ști aici situația mea exactă.

În ce mă privește, aș vrea ca procesul să se termine în septembrie, dacă va fi posibil.

Am primit pachetul expediat de voi la 6 iulie, după două zile, cu absolut toate lucrurile trecute în inventar, ceea ce mi-a adus o mare bucurie.

Pentru viitor să știți, nu sunt permise: bomboanele, rahatul și în genere prăjiturile. Zahărul da, laptele pulverizat da. Peste cele 3 k[ilo]g[rame] reglementare, se poate adăuga ceva zarzavat: 15 căpățâni de usturoi, roșii. Usturoiul e foarte bun și foarte necesar.

Eu sunt sănătos și lucrez ziua în aer curat și în soare. N-am primit nici o scrisoare de la voi, deși o aștept ca pe ochii din cap.

Puteți să-mi scrieți în plic despre proces și despre voi toți. V-am rugat să-mi trimiteți la direcțiune 300 lei pentru dentist. Anunțați-mă dacă i-ați trimis.

Vă sărut cu dragoste,
Ion Nichifor Crainic
Deținut C.R.K. 9022

[Doamnei și domnului Furtuna și Alexandru Cojan, Strada Vasile Conta, nr. 5, Intrarea C. București; Ion Nichifor Crainic, Deținut C.R.K. 9022, Penitenciarul Aiud, județul Alba].

*

[Aiud, 7 septembrie 1948]

Scumpii mei copii,

Sunt fericit că, prin scrisoarea voastră din 20 august, aflu în sfârșit vești despre voi, dintre care cea mai bună este că sunteți sănătoși. Tot așa mă găsesc și eu. Am primit și pachetul pe august.

N-am fost supărat de asta, scumpă Nini, ci numai neliniștit că nu știam ce e cu voi. Ca omul care n-are ce face, eu vă am mereu în gând fiindcă vă am în inimă. De aceea te rog să-mi scrii mai pe îndelete despre voi.

Țin să știi că absolut toate lucrurile pe care mi le-ai trimis, fie alimente, fie rufărie, le-am primit. Nimic nu s-a pierdut, nimic nu s-a alterat. Să n-ai grijă.

Ninișor dragă, m-a durut sufletul când mi-ai spus pricina întârzierii pachetului. Dacă nu ai, nu te îndatora să-mi trimiți. Du-te la surorile mele, nu fii mândră în mod greșit. Dacă n-au nici ele, las-o în seama lui Dumnezeu. Aici nu se moare de foame.

Îngrijiți-vă de voi doi. Ce face Sănducu ? Nu mi-ai scris nimic despre el decât că e la lucru. Chestiunea cu locuința mi-a băgat un fier în inimă.

Cu procesul, până azi încă nu mi-a venit citația și mandatul pentru termenul de 14 cur[ent]. Chiar dacă vin, mandatele nu se execută decât cu aprobare specială de la Interne.

Dacă mă apucă iarna așa, am nevoie de palton și de o plapumă, fără care mi-ar fi imposibil traiul. Dacă aș veni la proces, le-aș lua eu. Îmi pare bine că-mi trimiteți vești bune și despre Lenuțica. Spune-i multă sănătate. Mi-e teamă de chestiunea locuinței. Ține-mă la curent. Vă sărut cu dragoste pe toți
I[on] Nichifor Crainic

[Doamnei Furtuna Ioana Cojan, Strada Vasile Conta, nr. 5, etaj I, Intrarea C, București; Ion Nichifor Crainic, C.R.K. 9022, Penitenciarul Aiud, județul Alba].

*

[Aiud], 1 oct[ombrie] 1948
Penitenciarul Aiud, jud[ețul] Alba

Scumpă Ninișor,

Am primit la timp pachetul pe septembrie și vă mulțumesc din inimă, mai ales când mă gândesc ce sacrificiu însemnează asta pentru voi. Pe viitor, dacă vei mai putea, te rog să nu-mi trimiți nimic în plus peste 3 k[ilo]g[rame] alimente și ceva usturoi, care e foarte bun în ciorbe.

N-am primit însă nici o scrisoare afară de cea din 20 august. Necazul personal, pe care l-ai avut, îl cunosc, dar nu știu când ți s-a întâmplat și cât a durat. Îți închipui ce stare sufletească am avut.

Cu sănătatea de data asta nu mă pot lăuda. Am avut în decurs de 10 zile 5 crize de rinichi, la stângul, unde au durat câte 10 ore. Nu știu ce poate fi: calcul, simplă răceală sau nevralgie abdominală ? Nici doctorul nu știe de vreme ce nu e posibilă nici o analiză.

Consult-o pe Lenuțica: durerea e fără înțepături, compactă și egală; se pare că n-ar fi provocată de calculi. Nu pare a fi ceva grav, dar nu știu ce este. Îți trimit o altă c[arte] p[oștală] cu o rețetă a doctorului.

Tu vrei să vii în octombrie ? Mi-e groază de cheltuială. Pe de altă parte nu știu cum aș putea avea paltonul și plapuma sau, în locul ei, o pătură în plus, ceea ce ar fi mai comod. Aș prefera pătura. Nu uita niște pastă de dinți.

Interesează-te de certificat că ești fata mea. Fără el nu poți intra.
Te sărut și vă sărut cu nețărmurită dragoste,
Ion Nichifor Crainic
Secția C.R.K. 9022

[Doamnei Furtuna Ioana Cojan, Strada Vasile Conta, nr. 5, etaj I, Intrarea C, București; Ion Nichifor Crainic, C.R.K. 9022, Penitenciarul Aiud, județul Alba].

*

Aiud, 1 noiembrie 1948
Penitenciarul Aiud, jud[ețul] Alba

Scumpii mei copii,

În ziua de 12 oct[ombrie] am primit de la voi paltonul, un cearșaf și un pieptar de lână albă, cam scurt, dar bun. V-am trimis în schimb pardesiul.

Am primit, de asemenea, pachetul cu alimente și cele două medicamente de rinichi. Regret profund cheltuiala pe care ați făcut-o. Acum sunt sănătos. Criza de la rinichiul stâng mi-a trecut prin eliminarea unei pietre. Din când în când mă jenează dreptul, fără dureri mari.

De la voi nici o scrisoare pe oct[ombrie]. Scrieți-mi carte poștală. Când am termen pentru proces ? Dacă mai aveți textul apărării, trageți-l în mai multe exemplare, opriți-mi unul, iar unul dați-l lui conu Mihai[3]. Țineți în rânduială și extrasele din scrisul meu pentru a le depune când voi fi adus la judecată. Când, – nu știu.

Scrisoarea voastră din septembrie m-a bucurat nespus de mult. Dacă puteți trimite pachet pe luna asta, aș vrea: 1 k[ilo]g[ram] unt, 1 cașcaval, 1/2 zahăr, nuci și usturoi, plus hârtie igienică.

Dacă asta e prea scump, trimiteți ce puteți, afară de costiță afumată. Săpun am pentru noiembrie. Puneți în pachet o bancnotă de 20 lei, câteva c[ărți] p[oștale] cu mărcile necesare, 30 țigări și 2 cutii chibrituri. În loc de nuci puteți pune 1/2 k[ilo]g[ram] miere.

Scrieți-mi despre voi.
Îmbrățișări dornice vouă și tuturor alor noștri,
Ion Nichifor Crainic
C.R.K. 9022

[Doamnei Furtuna Al. Cojan, Strada Vasile Conta, nr. 5, etaj I, Intrarea C, București; Ion Nichifor Crainic, C.R.K. 9022, Penitenciarul Aiud, județul Alba].

Originalele acestor epistole, inedite, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

[1] Furtuna Ioana Crainic (1921-1983), se naște la Viena, urmează clasele primare și gimnaziale în București și finalizează studiile liceale la Școala Centrală de Fete din aceeași localitate. Este funcționară la Biblioteca Centrală de Stat. S-a afirmat ca traducătoare și memorialistă.

[2] Alexandru Cojan, inginer, a fost deținut politic și s-a ocupat de restituirea, corectă, a biografiei lui Nichifor Crainic.

[3] Mihail Sadoveanu nu s-a implicat și nu a intervenit *niciodată* în cazul vreunui coleg de breaslă, în orice situație s-ar fi aflat acesta.

Despre identitate

(urmare din pagina 10)

În Europa revin în atenție dezbaterile pe tema identității. Mari creatori de modele politice, francezii vorbesc frecvent de „identitatea franceză” îmbogățind politic sensul acestui concept cu idei precum cea de „identitate fericită” care, pe fond, înseamnă solidaritate națională. La noi, aruncarea în arenă a ideii de „identitate fericită” ar stârni hazul bășcălioșilor neamului. Tema identității românești sau identității naționale – cele două noțiuni nu sunt sinonime – a rămas constant astăzi doar în atenția marilor conștiințe din mediul academic sau universitar. Numai că vocea acestora are un ecou slab în cabinetele guvernanților. Când peste 100 de academicieni au semnat apelul *Identitate, suveranitate și unitate națională* atacurile nu au întârziat să apară. Este nevinovată, oare, reacția ? Iată părerea academicianului Ioan Aurel Pop: „Academia, îngăduiți-mi să o spun, a reușit în acești ani să țină o ștachetă înaltă a valorii și a speranței, a încrederii în forța creației, în actul de cultură. Din păcate, mesajele Academiei nu ajung la masa publicului, așa cum nici mesajele Bisericii nu ajung sau ajung distorsionate. În schimb, ajung mesajele unor personaje dubioase, fără educație și cultură, mesaje care elogiază partea materială, lucrativă, necinstea și frauda”. (dialog pe tema *Credință și cultură azi*, Trinitas TV, 2016)

Merită să fim neliniștiți ori de câte ori apar fracturi la nivelul solidarității noastre naționale. Ele se manifestă nu de azi, de ieri și se acutizează în momentele de criză prin care trece Europa. Este timpul să renunțăm a mai crede că putem trăi în două Românii, fie și doar politice. Acest adevăr trebuie să ne trezească. Reîntoarcerea la esențial, adică la unitate ca aspirație, este imperioasă pentru valorile câștigate în lungul drum pentru făurirea statului român. Avem și noi, ca toate popoarele, valorile noastre, Unitatea este una dintre acestea. Nu este nevoie să ne întoarcem la justificarea realizării României Mari, Unirea este un dat istoric. Nu este nevoie să demonstrăm că minoritățile din România au avut și au drepturile respectate. Este bine să spunem răspicat că drepturile istorice ale românilor la pământul lor nu pot fi puse în discuție. Și nu este bine să ne ascundem după avantajele dobândite prin integrarea în Uniunea Europeană și NATO uitând că pentru acestea a trebuit să îndeplinim condiții care au presupus concesii, obligații, sacrificii. Putem fi de acord cu cei care susțin că tema identității nu mai trebuie abordată în termenii secolelor XIX și XX, dar nu cred că problema identității poate fi abandonată. Tocmai pentru a înțelege cum de am ajuns atât de dezbinați.

*

Voi încheia spunând: ca să fim noi, trebuie să rămânem ceea ce suntem: latini prin limbă, cultură, spirit, caracter. Suntem ai acestor locuri cu tradițiile, obiceiurile și folclorul nostru. Cu marile noastre reușite, cu priceperea noastră de a ne croi drum în istorie. Prin și pentru toate acestea am fost și suntem europeni. Integrați de la geneza lor într-un astfel de tip de cultură, românii au aparținut în mod profund civilizației Europei.

Poeți ai sudului (III)

Theodor Răpan sau bardul din Balaciul teleormănean în dialog cu lebăda din Stratford

Șerban Codrin

Mă aflu în fața unei cărți nicidecum de dimensiuni înspăimântătoare, nu numai de mărimea „Iliadei", altele sunt și mai voluminoase și mai spăimoase, 14.014 versuri, adică 1001 sonete de Theodor Răpan, Editura Semne, 2016. Ceea ce m-a pus pe gânduri nu este amploarea, ci timpul relativ scurt de compunere/redactare, sau mă înșel. Căutând o fisură în blocul ermetic de versuri, am constatat că este, de fapt, alcătuit din mai multe cărți deja tipărite, „Fiind", 2013, (365 de sonete), „Fără de moarte", 2014, (181 de sonete), „Pas în doi", 100 de sonete, „Pur și simplu", 2015, (154 de sonete), „Laus amoris", 2015, (100 de sonete), „Sum" 2016, (100 de sonete). Dacă adunați, vă rog să mă ajutați, vor ieși 1000 de poeme la socoteală, deci nu am greșit fundamental. Studiind postfața semnată de o anumită doamnă, am remarcat greșeli de limba română și de teoria literaturii, în rest le știe pe toate, adică mereu pe lângă ceea ce trebuie. În schimb, colegialul „Aurar de cuvinte" de Ștefan Mitroi se ridică la cotele unui important, impozant prozator contemporan, puțin ironic, fals invidios, în trei cuvinte, cu măsură colegială.

În orice caz, Theodor Răpan încearcă o sinteză a trecutului unui poem în formă fixă din cele vreo 160 câte a înregistrat Ion Roșioru, alt zburător prin universuri literare. O mie de ani de poezie occidentală, europeană, înseamnă 1000 de ani de cultivare a sonetului de mii de poeți, deasupra cărora se înalță destule culmi, inclusiv câteva românești, Eminescu, V. Voiculescu și mă opresc aici. Ciudățenia este că spiritul dominant în artele poetice ale lui Theodor Răpan pare a fi Alexandru Macedonski, autor al unor geniale cicluri de rondeluri.

Încă o întrebare căreia, deocamdată, nu i se poate da răspuns. În ce măsură Theodor Răpan, de altfel un creator eminent, cu o forță de muncă gigantică, preia influențele precedenților sonetiști și încotro le îndreaptă ? Dacă un poet nu recunoaște influențele primite suferă de o gravă problemă de orientare. Cu adevărat le recunoaște numai când, în terminologia lui Herald Bloom, creează în *mepriză*, adică împrumută sensuri și tehnici literare din universul/din universuri lirice mai vechi și le metamorfozează în univers/în universuri lirice noi, cu o mult mai profundă forță de persuasiune, atâta vreme cât generațiile noi de poeți rescriu creațiile/poezia generațiilor precedente. Acuzațiile de plagiat care ar plana asupra lui Eminescu tocmai la acest complex fenomen se referă: marele român preia fără scrupule din autori, fie mari, fie minori, și reconstruiește mai departe capodopere, deci în mepriză. Este ca și cum ai plagia o melodie de muzică ușoară a unui oarecare autor și ai transforma-o într-o simfonie, să zicem.

Până va veni un mare critic/critici să ne spună cu adevărat lucruri importante despre acest monument lingvistico-poetic ar fi bine să apară cititorii, iar eu recunosc că Theodor Răpan se află ancorat solid într-un port pe calea spre un transmodernism profețit de Theodor Codreanu, ca o soluție de depășire a textualismului desuet, sau mai rău, inexistent, însă gălăgios, prin teoretizarea superficială a rescrierii întregii literaturi de către fitecine. Sonetele răpaniene nu sunt nici clasicizante, nici neoclasicizante, nici parnasiene, nici tradiționalist-pășuniste, nici fals avangardiste, ci un cocktail-Molotov din toate și ceva în plus, nu atât explozibile cât pitorești și, uneori, cam prea accentuat teatrale, parcă anume scrise pentru vocea actorului cutare. În orice caz, retorica nu este goală, de strigat la bâlci, în gura mare, în stil păunescian. Iată un text, unde sunetul fundamental aparține poetului sudist, nimănui altuia: „Rănită, inima stă-n colivie,/ Jelind cu surdă jale nopți și zile,/ Dau vamă pentru tot cu bucurie,/ În visul meu fac pândă trei reptile:/ E una, Moartea, lacomă de viață,/ A doua-i Viața, nu se dă nici moartă,/ Și Dragostea, hapsâna, ca o hoață,/ Cu nimeni altul nu vrea să mă-mpartă./ Cin' mi te ia ? La braț de pleci cu altul,/ N-aș fi ferice, însă, ține minte,/ Sub lespedea înaltului Înaltul/ Te va trezi și-mi vei ieși 'nainte./ Lumină-i, Doamne, doamnei mele gândul,/ Coșmarul meu de chin și-amar sfârșindu-l !" (*Pur și simplu*, XXXI)

Theodor Răpan pe cât de bine știe românește pe atât se lasă sedus de expresivitate, pe care încearcă, însă de ce, să o mai tempereze. Dacă ar fi să o numărăm gospodărește, în versurile sale se cam adună multe dintre cele 26 de teme ale literaturii, cu accent pe artele poetice, dragoste, moarte, timp, Dumnezeu, poezia câmpiei, mai puțină reflexie filozofică și aproape deloc psihologie. De un poet are grijă în mod special, așadar transcrie câte două, deci 308 versuri de William Shakespeare în 154 de motto-uri ale deja pomenitului ciclu „Pur și simplu" de 154 de sonete, câte a compus lebăda din Stratford, probabil culmea întregii arhitecturi baroce a bardului din Balaciul teleormănean. Tocmai aici cred că s-ar afla mepriza viziunii poetice a lui Theodor Răpan, preluată oarecum polemic cu celălalt traducător imaginar al sonetelor bardului din Avon, V. Voiculescu. Dacă fenomenul este real, înseamnă că autorul „Sonetarului" a pus puternic, altfel zis canonic, piciorul pe teritoriul poeziei. Nu în zadar citez din același memorabil ciclu pus sub zodia sacră a într-atât de controversatului și ciudatului poet, care își nu își lua în seamă, nu avea sentimentul propriei creații: „Mărită Frumusețe, știi tu chipul/ Fantasmelor ce-mi bântuie grădina ?/ Clepsidrelor, mi-ați vămuit nisipul Și-acum tot eu să port în cârcă vina ?// Hăitașilor de azi, de ieri, de mâine,/ Aveți, cumva, voi, mâinile pătate ?/ Dușmani ai ploii, poame, sare, pâine,/ V-au pus pe masă gazdele de toate ?// E foc și pară sabia lui Marte În contra morții și a bucuriei ?/ Ori viața mea e scrisă-n altă carte/ Plătind din greu un bir zădărniciei ?// Ce zi e azi ? E miercuri, joi sau vineri ?/ De poți, ne lasă, Doamne, veșnic tineri !" (*Pur și simplu*, LIV)

Prologul „Sonetarului" este ciclul „Fiind", tipărit prima oară în 2013, alcătuit din 365 de sonete, câte unul pentru fiecare zi a anului, în ordinea lunilor gerar/ianuarie – undrea/decembrie, numerotate I-CCCLXV. Tematica se prezintă amestecat, și e bine, unele poeme coborând la evocarea unei ars amandi cavalerești, medievale, renascentiste. Iată un text, unde oximoronul amintește de poezia shakespeareană: „Că eu sunt orb, o vede fiecare,/ Și moarte și iubire nu se poate !/ Nu sta pe gânduri, vino și socoate:/ Cum să feresc păcatul de iertare ?//O zare-n altă zare vrea să-noate,/ Pe frunza de lipan îmi fă chemare,/ Născutul tace încă în ferpare,/ Lumina din lumină mă străbate !// Albit de tine mă arăt vederii,/Spre-a nu străfulgera ce mai e verde.../E grea ispita ? Dorul mi se frânge !//Voi rezista alintului durerii ?/ Întoarce-te ! Simțirea-n fum se pierde !/ Călăul râde ! Nimeni nu mă plânge !" (CIV)

Ceea ce mă frapează ar fi totala lipsă a sentimentul ludic, anamorfic al poeziei maestrului român. Cum să mi-l explic ? Ar fi mai multe, prea accentuat spus, cauze, începând cu însăși natura exagerat de rațională a talentului său, a lipsei zonelor mai întunecate, mai halucinante, mai onirice, ce să mai zic, lipsește balamucul, carnavalul, jocul, gratuitul chiar cu limite, dacă fără nu pare posibil. Aș propune altă explicație, cel puțin compensatorie: influența poeziei orientale, în general, a poeziei georgiene, mai la obiect. Din câte cunosc, din citite, fără alte experiențe, poezia orientului este dintotdeauna apăsat, în comparație cu poezia occidentului, moralizatoare. Barzii din piețele publice, cântăreții de epopei sunt învățători, educatori iluminați, cărăuși de memorie colectivă, cămilari de lege populară. Cât din Șota Rustaveli, din Nahabed Kuceac, din spiritul poeziei georgiene se infiltrează pe nevăzute în poemele lui Theodor Răpan ? Poate nimic, sau puțin, dar dacă mai mult și până unde ? Cât de profund cunoaște poetul nostru poezia georgiană aproape dublu milenară sau modernă, contemporană. Aceste lucruri nu le vom afla de la poet, sunt secrete din bagajele sale culturale și nu avem decât să i le devoalăm, dacă suntem în stare.

Hotărât lucru, gigantica arhitectură imaginată de Theodor Răpan, are sorți să se impună ca o piatră kilometrică pe un drum literar, valah, unde se întâmplă importante evenimente, de la „Țiganiada" marelui Ion Budai-Deleanu până spre viitoarele fresce de pus în seama poeților încă nenăscuți.

Valeria Manta Tăicuțu sau virtuțile ingenuității

Există printre noi poeți de mare cultură depășită de un mai mare recurs la dimensiunile psihologice ale unor personalități accentuate. Valeria Manta Tăicuțu, autoare buzoiană (nu posed un adjectiv pentru Râmnicu-Sărat, decât cel faimos atribuit regelui Carol al II-lea !) a câtorva cărți de mare energie a elanurilor, energie metamorfozată, sublimată în tensiuni ieșite din comun.

În volumul „Laudate Domine", Editura Valman, Râmnicu Sărat, 2012, poeta dialoghează cu Divinitatea, îi reproșează, o judecă, o chestionează cu aprigă minuție, pleacă dintr-un start aproape ateu, pentru a ascede, de cele mai multe ori, spre totală ardență. Poezia marilor mistici este retorică, suferă de o superficialitate devotată. Neputând fi nici măcar bănuită de misticism, prin cele 150 de poeme/sonete Valeria Manta Tăicuțu ajunge pe căi ocolite la flăcările înalte ale rugului devoțional, excesiv, filozofico-religios, însă fără retorism, fără găunoșenie, fără tunete false, din pungi de hârtie sparte în joacă de copii, ci cu o credință ultragiată, cu cât mai sinceră în expresia literară cu atât mai vehementă.

Iată poemul/sonetul 42: „nu-i cerul un hotel, să-ți las chirie/ câțiva arginți, din plata viitoare/ primită de-un maestru în trădare/ care-și va pierde-un frate pe vecie;/ m-aș mulțumi, pe-o scândură, sub scara/ pe care-Ți pui piciorul, să chem somnul/ și să visez cum că mă iartă Domnul/ de toată tulburarea și ocara/ pe care le-am stârnit, scriind cuvinte/ cu mult curaj, dar cu puțină minte,/ deși nu cred că-au fost din cale-afară/ de dezmățate-n fața celor sfinte;/ nu mi-am dorit, Părinte, vreo comoară,/ ci doar cântări din dragoste fierbine."

Aceste 150 de „cântări din dragoste fierbinte" sunt, fiecare în parte, ridicate pe aluzii la cei 150 de psalmi din Psaltire, carte de sinteză omnică, cu istorie universală și românească, de la Dosoftei încoace, milenară și seculară. În „Nota autoarei", își face cunoscută metoda/jocul textual: a cercetat Biblia și Psalmii în anumite traduceri, de unde, text cu text, în ordinea numerică a poemelor, a reținut câte o idee, în jurul căreia își împletește, ca un fel de umbră protectoare, propriul poem cu poem. Bineînțeles, trebuie să judecăm mărturisirea ca un fel de inducere în eroare, de mască, de camuflaj, fiindcă nu se simte nicăieri nicio urmă de pastișă, ci numai revărsare de poezie ca o lavă de vulcan furios. E interesant de citit fiecare psalm liturgic în paralel cu fiecare reluare, dublură, variantă explozivă, recreată de un poet mai poet decât oricine se crede devotat în odăjdii, profesionist prin har al relației omului cu Dumnezeu. Neîndoios, evlavioasă cu îndoieli și nedumeriri, Valeria Manta Tăicuțu scrie o poezie a nedumeririlor și a îndoielilor în fața necunoscutului Dumnezeu, a veșniciei, a religiei, care mai mult se preface că răspunde la întrebări, eșuată în îngustimi morale, moralizatoare, moralizante, sau ritualice, niciodată cu recursuri la adevăruri fundamentale.

Pe de altă parte, aceste 150 de poeme nu sunt comentarii ale psalmului cu același număr, ci propuneri cu totul noi, insolite, de forțare a sensurilor până la un fel de înțelepciune nebunească, radicală: „se pregătesc uneltele de moarte,/ căci vin din întuneric pui sălbatici,/ cu pliscu-nsângerat și-ndemânatici/ la ciugulit cuvintele din carte;/ ei sunt clociți adesea prin cotloane/ cu șerpii mici de casă-n cârdăsie,/ și nu păzesc, ci aduc sărăcie/ chiar de-ai ticsi odaia cu icoane; Părinte, ne apasă foșgăiala/ de târâtoare ce ne-ncurcă mersul/ și-având în gură frâul și zăbala/ în loc să-Ți preamărim tot universul/ vedem doar ce-i aproape, iar greșeala/ o vom plăti scriind cu sânge versul." Acest ultim vers puternic sintetizează, prin brutalitatea lui, toate conflictele din miile de ani nicidecum între Dumnezeu și Om, ci între substituții lui Dumnezeu, înlocuitorii lui efemeri, birocratici, funcționarii credinței și omul înghesuit în sclavia oricărei ideologii, fie atee, fie așa zis religioasă. Poeta nu scrie sub impulsul energetic al tuturor acestor capete de acuzare, însă le are în vedere, le cunoaște, pare că ne amenință cu apropiate grave dezvăluiri.

Fiecare poem/sonet merită comentarii speciale, erudite, livrești, estetice, semiotice,chiar creștin dogmatice, o carte specială, o Cazanie, așa că mă voi referi, prin intermediul poetei, numai la psalmul 150, al „Laudei fără sfârșit", unde „totul se desăvârșește în imensitatea gloriei lui Dumnezeu" spun comentatorii. Așadar „1. Aleluia ! Lăudați pe Dumnezeu în lăcașul Său sfânt,/ lăudați-l în cerul puterii Sale ! 2. Lăudați-L pentru faptele Sale mărețe,/ lăudați-L pentru belșugul slavei Sale !" devine firesc, atunci când posezi cuvintele poeziei: „Te lăudăm, Stăpâne, pentru cerul/ boltit deasupra noastră ca un cântec,/ cu dulci catifelări, ieșit din pântec/ de stele vechi ce-și înnoiesc misterul; Te preamărim și falnice chimvale/ vestesc lumina ta și înălțimea/ amețitor de pură pentru lumea/ căzută-n ritualuri și urale;/ din cornul mistic, strune și timpane,/ din blonde alăute și-n Psaltire,/ slăvit să-ți fie numele de mire/ cu melodii și versuri diafane;/ spre templul Tău privește-ntreaga fire:/ din suflet, Ție, Doamne-n veci, mărire !"

Ar fi multe de comentat despre „Stăpâne", Zeus în grecește, Domine Deus în latinește, Dumnezeu/Domnul în românește, En în sumeriană, de unde numele marilor „zei" prebiblici, stăpâni (En) ai Pământului (Ki). Însă acum și aici ne aflăm în limitele poeziei, așa că întrerupem aluziile la enigmele antropologiei, ale istoriei, ale Bibliei, ale bibliotecilor de lut din Babilon și de oriunde nu au fost distruse de așa zisele epoci succesive de civilizație etc.

Carte extrem de ambițioasă, răspunde aparent simplu și puternic unei/unor înalte dorințe ale unui intelectual implicat, neliniștit, curios, probabil dogmatic pe teritoriul său special, poetic, dispus să caute acolo unde predicatorul de la amvon al modestiei găsește certitudini goale: „Mă rog de Tatăl milei și-al măsurii/ destin de pom cu rod să-mi lase mie." (51) Minunat fapt, colericul oratoriu pe foarte multe voci „Laudate Domine" nu putea fi conceput decât de mintea activă, de conștiința încărcată cu întrebările unui iubitor adevărat prin sinceritate al „Creatorului Cerurilor și Pământului" și al „Fiului omului", cu toate abisurile, nedumeririle și avânturile genuine. Zeii, în limbajul de azi Dumnezeu, nu sunt întruchipare a fanteziei, a mitologiei, a religiei/religiilor, abstracțiuni celeste, ci pur și simplu niște humanoizi, cărora un poet român contemporan, iată, cu personalitate puternică are curajul să cerceteze dacă, stăpâni fiind, își merită imnurile/psalmii de glorificare: „Lăudați-L pe Dumnezeu în lăcașul Său sfânt, lăudați-L !" În caz contrar, Dumnezeu ar fi o vorbă printre altele, un gol religios; la Valeria Manta Tăicuțu, Dumnezeu are o existență concretă, arghezian, pipăibilă, demnă de marea revelație „Este !"; de aici invitația aproape dramatică, disperată la un dialog între Tatăl Ceresc și poet chiar prin lansarea, din când în când, a unei captări a bunăvoinței.

Două cărți de Nică D. Lupu

Ana Dobre

Răspântiile epicului și revelațiile istoriei

Scriitorul Nică D. Lupu vine din Moldova de Sud, dintr-un sat, Cuca, des întâlnit în creațiile populare ale zonei, ca parte a mythosului Bujorului, cu dealurile și viile lui renumite, adevărat *spațiu mioritic* prin alternanțele deal-vale. Rezonanța crengistă a numelui prelungește ecourile știute și în această zonă, populată de oameni ai contrastelor – hâtri, dar dârzi, liniștiți și impetuoși în același timp, arborând o calmă trufie.

În cei 12 ani de când a debutat, Nică D. Lupu a devenit un prozator prolific, publicând cu o ritmicitate uimitoare, într-o grabă a recuperării timpului pierdut, 16 cărți, în care își valorifică experiența de viață.

Răspântia (Nică D. Lupu, *Răspântia*, Editura Arefeana, București, 2017) este o proză atipică, întrucât autorul îmbină ficțiunea cu nonficțiunea într-o biografie la limita romanțării, reunind exigența informației istorice, a documentului cu avântul imaginației care suplinește golurile documentării. Persoanjele sunt *reale* în măsura echilibrului dintre adevărul istoric și ficțiune. Nu este, desigur, nici o biografie romanțată, nici o reconstituire fidelă în limitele impuse de document. E mai mult o tratare liberă, urmând fantezia, răspunzând unei intuiții, unei revelații pe care Nică D. Lupu mărturisește că a avut-o pe malul lacului Pustnicul, în apropierea Mănăstirii Pasărea.

Întâlnirea misterioasă, dincolo de timpul istoric, într-unul al miracolelor, este plasată de autor sub semnul necunoscutelor și tainelor vieții: „Cândva, într-o răspântie de timp fugar, m-am întâinit din întâmplare pe suprafața lacului Pustnicul, cu amintirea *studentului Mircea Vulcănescu*. Știam că-i o personalitate polivalentă, la vremea lui cu o reputație admirabilă, de aceea am fost surprins nemaipomenit de plăcut de o asemenea întrevedere extraordinară. Însă, de această dată, era cufundat în gânduri neliniștitoare, trist și demoralizat ca după o maladie tulburătoare”...

Așadar, într-un spațiu sacralizat, el are, ca-ntr-un flash, viziunea studentului Mircea Vulcănescu. Urmând această viziune, o metaforică *răspântie* care aduce față în față prezentul și trecutul, ne întoarcem în timp, la începutul secolului al XX-lea, în deceniul al treilea, în vremea studenției filosofului. Autorul reține doar acele elemente care să sugereze epicul, fără a-l însoți de descrieri fastidioase ale vestimentației, obiceiurilor, fără interes pentru atmosferă, fără consemnarea unor evenimente istorice. El imaginează întâmplări mizând pe eternul omenesc, acel etern care-i face pe tinerii dintotdeauna asemănători.

Fundalul epocii e sugerat de la început, în primul capitol, *Întâlnirea*, prin intrarea intempestivă a unui grup de tineri cu simpatii legionare într-o sală de curs a Facultății de Drept, semn al unei istorii culpabile, pentru a-și manifesta antisemitismul. În acest cadru al confuziei generate de o ideologie tulbure, se ridică statuar, ca un fel de lider al generației, chipul studentului Mircea Vulcănescu pentru a protesta, situându-se pe poziția unei omenii proprii românului tolerant. E un tablou epic al umanului, cu lumini și umbre. Mircea Vulcănescu se afirmă ca o personalitate solară într-o lume a umbrelor și haosului.

Răspântia, metaforă ce dă titlul prozei, are o dublă conotație, întrucât implică, pe de o parte, destinul autorului Nică D. Lupu, iar pe de alta, pe cel al personajului său. Mircea Vulcănescu însuși este surprins la o răspântie a istoriei, destinul său fiind tutelat de o stea tragică. Însă, Nică D. Lupu nu insisită asupra acestui tragism al destinului, îl sugerează doar, lăsându-se atras de chipul luminos al tânărului Mircea Vulcănescu, împărțit între dragostea pentru studiu și iubirea pentru Anina Rădulescu-Pogoneanu, prima lui soție.

Ca moldovean ce se respectă, Nică D. Lupu are un bun ritm al narației, are talent de povestitor, urmărind să dea expresie spectacolului omenesc. El surprinde gesturi, comportamente, rămânând la suprafața relațiilor umane, realizând un *roman de creație*, nu unul de analiză. Când vrea să sugereze lumea interioară a personajelor sale, el nu se pierde în ample investigații psihologice, nu coboară prin analize minuțioase în sufletul acestora pentru a le sonda abisuri bănuite, ci recurge la dimensiunea oniricului. Povestind un vis premonitoriu al unei mame ce-și pierduse fiul la Mărășești, apoi familia, casa, ajungând în cele din urmă cerșetoare, autorul realizează, prin sugestie, o integrare a fantasticului în real, o schiță a dramelor epocii imediat următoare marii conflagrații, dar și o dimensiune tușantă a personalității empatice a lui Mircea Vulcănescu. E un mod de a releva, cu accente critice edulcorate, modul defectuos în care societatea românească își prețuiește valorile, precum și o scenă anticipatoare a ireverențiozității puterii față de Mircea Vulcănescu însuși în perioada de după cel de-al Doilea Război Mondial, odată cu instalarea comunismului.

Mizând pe reconstituirea psihologică a tineretului studios, Nică D. Lupu creează scene independente, oarecum cinematografic: în sala de curs, pe stradă, în sate, în anchete sociologice, gândite de D. Gusti. Aceste scene au un farmec al lor, dat de caracterul de reconstituire și de evocare. Când imaginația ideilor se limitează, autorul creează suspansul, dar suspendă scena ca în capitolul *Fereastra* care se încheie cu plecarea grupului la un curs al lui Nae Ionescu. „Fereastra” epică nu se deschide, rămânând doar o invitație lansată imaginației cititorului pentru a-și construi în singurătate propria scenă a lecției celebrului profesor interbelic...

Cu aceste plusuri și minusuri, *Răspântia* este o proză corectă care onorează o personalitatea tragică a istoriei și culturii noastre, personalitate văzută la o *răspântie* a istoriei și a destinului. Este aceasta și o *răspântie* a autorului însuși care a ales între istorie și literatură, literatura.

Florile vieții pe valurile epicului...

Există la Nică D. Lupu o mare plăcere de a povesti. Susținătorii teoriei că romanul derivă din basmul popular ar putea găsi în scrierile sale un argument în plus. Dimensiunea morală nu lipsește, este consubstanțială epicului.

Ca povestitor, Nică D. Lupu este asemenea pictorului naiv, neinteresat de construcție, de perspectivă, de tehnică, ci doar de plăcerea de a desena într-o reprezentare aproximativă a realului, în tușele sale, acesta fiind un mod ingenuu de a capta imaginile în evanescența manifestărilor lor, puse în lumina unui ethos popular.

Flori pe valurile vieții (Editura Betta, București, 2017) ilustrează din plin această plăcere, narațiunea relevând, într-o înlănțuire liniară, ca-ntr-un șirag de mărgele, întâmplări pline de peripeții care-i implică pe oameni, văzuți personificator în proiecție vegetală – *flori pe valurile vieții*. Metafora din titlu evidențiază, așadar, relația omului cu timpul, antrenând, în proiecție cvasi-lirică, fragilitatea în fața trecerii inexorabile și ireversibile. Timpul asociat valurilor, ecou livresc heraclitean, acel *panta rhei*, nu exlude dubla dimensiune, obiectivă și subiectivă, dată de receptarea în durată istorică și/sau mitică.

Întâmplările se derulează pe fundalul contemporaneității. Autorul nu este preocupat, însă, de a insista asupra istoricității, cât asupra dimensiunii subiective, care transformă timpul istoric în timp mitic. În aceatsă dimensiune mitică, incluzând ideea dreptului la fericire a fiecăruia pentru durata lui determinată, decupată în axa timpului istoric, sunt văzute destinele personajelor imaginate de Nică D. Lupu. Și pentru a releva acest simbolism, toate personajele, dar absolut toate, au nume și prenume vegetale: Arin, Codrin Busuioc și Narcisa, Gorun, Mugur, Anason, Zmeurică, Sânziana, Margareta, Lăcrămioara, Căpșunela (!), Brânduța, Panseluța Liliac, Garofița și Vișinel (!) Santal, Trifoi, Floriţa Cireșu, Petunia și Ghiocel, Camelia...

Acest spectacol onomastic gândit ca o reflexie a sensurilor derivate din conotațiile titlului sfârșește prin a sufoca epicul prin nefirescul unor asocieri. Latura simbolică tinde să prevaleze asupra epicului, lăsând impresia de artificial. Modelul autorului ar putea fi D. Anghel cu poeziile sale din volumul *În grădină*. Reprezentările personificatoare în liric aveau acolo justificarea corespondențelor simboliste. În epic, însă, prevalentă este impresia de viață, în viziune tradițională, romanul fiind *creație de oameni și de viață*. În acest context, numele personajelor sunt esențiale pentru a susține creația și a face concurență stării civile. Verosimiltatea și veridicitatea rămân actuale, fapt ce le scoate dintr-o clamată clasicitate, incluzându-le în modernitatea care tinde să se clasicizeze.

În această proză picarescă, Narcisa și Codrin, personajele principale, trec printr-o serie de peripeții, narate cu voluptate de un narator insațiabil în a releva accidentalul, acele accidente care scot viața din banal și o propulsează pe o traiectorie ce răsfrânge, în destinul imprevizibil, eterna relație dintre întâmplare și necesitate.

Perspectiva narativă alternează obiectivitatea cu subiectivitatea, în funcție de unghiul din care sunt „filmate” întâmplările. În construcția epicului, trecutul și prezentul își predau ștafeta pentru a nu lăsa nimic ascuns. Personajele sunt mereu în lumină, fiind permanent în atenția naratorului.

Primul capitol, *Luna de miere*, fixează prezentul narațiunii. Codrin este la spital însoțind-o pe Narcisa, și, din acest spațiu al bolii și incertitudinii, al așteptării, are loc întoarcerea într-un trecut apropiat, problematic, așezat sub semnul relației dintre aparent și esențial, vazută ca relație dintre întâmplare și necesitate. Biografiile personajelor se reconstituie pe parcurs în spiritul prozei moderne care preferă deconstrucția și decompoziția.

Din mici fragmente disparate, la final, se poate reconstitui biografia picarescă a lui Codrin, copilul furat de țigani, crescut la Casa de Copii, adoptat apoi de familia Busuioc, fără a-și mai întâlni vreodată adevăraţii părinți. Acțiunea se constituie și *împotriva memoriei* ca în romanul lui Mircea Nedelciu *Zmeura de câmpie*, fără, însă, piruetele de inginerie textuală ale aceluia. Suspansul întreține epicul, dar rămâne nefinalizat, autorul preferând, în spiritul modern al *operei aperta*, ambiguitatea, un final deschis menținând și prelungindu-l dincolo de limitele ficțiunii. Astfel drumurile ficțiunii se unesc cu cele ale nonficțiunii, ducând ecourile în ritmurile vieții înseși.

Timpul naratorului se dilată pentru a primi poveștile și a clarifica epicul. Codrin și Narcisa se căsătoresc și, în luna de miere, aleg să călătorească împreună cu nașii și familia, la Istanbul. Așa încep peripețiile înscrise într-un balcanism *sui-generis*. Pe drum, sunt martorii unui accident rutier, la Istanbul, sunt implicați într-un atentat. Din aceste *rele*, îi scoate mâna generoasă a destinului, pentru că, în țară, viața lor se înscrie în ritmurile banalului existențial: serviciu, întâlniri cu prietenii și familia, redundantele probleme mărunte inerente.

Sarea și piperul narațiunii provin din perspectiva umoristică și din timida inserție a fantasticului. Mugur Busuioc vrea să construiască o mașină de citit gândurile și stările cuiva înainte de moarte, iar Codrin, o mașină a timpului care să-i permită să-și clarifice începuturile misterioase și să-și cunoască rădăcinile. Fantasticul, în varianta miraculosului popular, transpare din legenda fetei necinstite, constituind partea mitică a locului și a tradiției, necesar autorului pentru dubla proiecție a epicului.

Romanul *Flori pe valurile vieții* de Nică D. Lupu trăiește prin pasiunea și voluptatea autorului de a povesti. Pasul următor va trebui făcut în direcția problematizării epicului, prin adaos de reflecție și analiză psihologică, dar și prin experimentarea tehnicilor narative.

Invitație la lectură

Don C. Ștefan

Talentat, sensibil și romantic – până peste poate ! – poetul Nicolae Dan Fruntelată pare un trubadur festiv la porțile unui Castel al Iluziilor. Dar și prima mea impresie poate fi o altă iluzie, fiindcă prietenul nostru scrie, în volumul *Doña Misteria*, modern, aplicat și sugestiv, adică apelând la mijloace expresive de ultimă oră: „O, ce plimbare îți ofer, iubito,/ în dimineața asta care pâlpâie/ prin piețele orașelor mari/ unde se vinde-ntruna în neștire// în dimineața asta, iubito,/ Și florile-au venit aici/ legate, împărțite, executate/ amestecându-și miresmele” (*Piețele orașelor*, p. 66).

Întregul volum pare o lungă scrisoare lirică, reluând succesiv diferite motive erotice, sugerând un vânt înviorător de primăvară – acum, în pragul apropierii iernii. Pentru că anotimpurile se întorc misterios spre acele vremuri ale cavalerilor și ale trubadurilor – care-i concurează – când bărbatul iubea o singură doamnă a vieții sale, total și prelung, până la moarte, subjugat de frumusețea ei statornică: „De frumoasă ce era/ când s-a așezat pe iarbă/ a luat foc iarba sub ea/ De frumoasă ce era/ sărea cămașa pe ea/ și sânii îi dezvelea/ De frumoasă ce erai/ n-aveai loc în nici un rai” (*Cântare de dragoste*, p. 7). Subtilă această trecere de la persoana a treia la persoana întâi, pentru ca iubita să înțeleagă că poetul i se adresează ei, în mod direct: “Eu, doamnă, îți mai scriu și-ți mai cânt/ câte-o pierdută baladă olteană/ din câmpia care simte Dunărea/ cum câinele vulpea, cum sângele-n rană” (*Baladă olteană*, p. 20).

Trecem astfel din domeniul descriptiv, în cel tactic, amplificând senzațiile noastre de percepere a acestei unice iubiri: „Te văzui așa subțire/ și crezui că ești de fum/ de argint ori de mătase/ tot așa mai cred și-acum // te simții ca pe o rană/ care-mi înflori deodată/ și plecai cu tine-n lume/ dor, durere luminată” (*Te văzui*, p. 27).

Cartea cu versuri de dragoste a lui Nicolae Dan Fruntelată este o deplină dăruire aceleia care răsare în privirile iubitului ca o floare de colț: „Ce frumoasă ți-ai lăsat privirea/ să alerge-albastu-n ochiul meu/ știi, señora, mi se face vară/ mi se face dunăre mereu // tu ești sudul, nu ți-a spus-o nimeni/ nici chiar eu n-am îndrăznit să-ți spun/ dintr-o teamă poate ori din dragul/ de-a putea să aflu abia acum” (*Tu ești sudul*, p. 15).

Nu știu cum să selectez cele mai frumoase versuri dintre cele mai frumoase, fiindcă toate sunt la fel de reușite, pentru un cititor care le parcurge nu doar cu privirea, ci și cu antenele sufletului: „Fetele din câmpie/ nu sunt mai mult de-o mie/ ca mânzele-n luncă/ acolo unde Dunărea e mai adâncă/ au ochii verzi ca iarba și trupul/ de salcie crudă/ atinsă doar de priviri” (*Fetele din câmpie*, p.19).

Iar cea mai frumoasă dintre ele l-a ales, desigur, pe acest bărbat cutezător, cu suflet însorit și blând, dar cu un trup mai înalt cu un cap decât ceilalți bărbați îndrăgostiți pretendenți: „Împărătească e apropierea ta/ e singura dovadă-mpărătească/ pe care sângele meu/ s-a încumetat s-o primească” (*Imn bizantin*, p. 24).

Și tot așa (mai departe), oricât m-aș strădui să zugrăvesc, prin cuvintele mele de cronicar, mireasma de aprilie a Poetului Îndrăgostit, nu voi reuși decât să vă invit să parcurgeți chiar dumneavoastră paginile acestei scrisori unice de dragoste – și veți avea de câștigat mai mult decât mine !

(Nicolae Dan Fruntelată, *Doña Misteria*, Editura Rawex Coms, București, 2018)

Grigore Chiper

Fără a ne permite o exegeză a liricii poetului basarabean ***Grigore Chiper*** *(care a beneficiat și beneficiază de girul unor nume mari ale criticii precum și de importante premii literare) doar afirmăm și admirăm faptul că versurile sale întregesc peisajul literelor românești în sensul cel mai firesc. Racordat, încă de la primele cărți, la literatura din dreapta Prutului, Grigore Chiper face parte din acei intelectuali din Republica Moldova ce prin opera lor calitativă și sincronă cu marile teme universale ale secolului douăzeci și unu contribuie la evoluția culturii române în general. Așa cum el însuși se caracteriza într-un interviu recent, Grigore Chiper este un scriitor român (important, adăugăm noi) ce nu trăiește în România. În anul Centenarului, ținuta estetică dar nu numai unui astfel de autor poate constitui un exemplu și subiect de reflexie pentru toți iubitorii literaturii indiferent de coordonatele geografice în care se află.* (A.C.)

Nopți

Tata se arăta pe un drum
flancat din ambele părți de duzi și soci
Venea pe acel drum chiar și atunci când gardul nostru
încă nu era vopsit
și chiar atunci
când ședea pe patul său mai mult decât oricând

După ce în ajun se iertase pentru prima dată cu noi
nu s-a mai ridicat
Am aflat din acel sunet nocturn de telefon
care nu ai vrea să sosească niciodată

Tata tăcea tot mai mult și mai mult
nu intervenea când discutam cu mama
și moartea lui a fost prelungirea unei tăceri
urmarea unei absențe

După ce murise
și lucrurile se mai temperaseră puțin
am intrat în casă
iar moartea căpătă profilul unei obișnuințe

În unele nopți lungi de la țară continuă să mă cruțe
Îl văd cum se ridică din pat
și trece pe lângă ușa mea înrămată cu sticlă
când la poartă strigă vecinul
sau vreun străin

Imn ploii

S-a înnorat
între mine și tine
între zgomotele de ieri și tăcerea de azi
între pasagerii înghesuiți într-o mașină sosită
sau plecată
între frunzele rare și mici de salcâm
printre care plutesc cumulus nimbus

Și e mai bine așa
cu plasa de nori în iunie
învăluind roza vânturilor
dar ar putea fi și mai bine mai frumos
în iunie
dacă ar ploua dimineața monoton
la orele când stai închis ermetic în spațiul tău
din care nu ai cum ieși
ar putea fi chiar magnific
dacă o furtună sau o vijelie
s-ar roti dincolo de geamul protector
iar un iceberg s-ar desprinde de continent
alimentând precipitațiile de vară
până la sezonul ploios

Șotron

Erai singură acasă
și atunci mi-ai scris despre singurătate
o scrisoare scurtă cum se scrie astăzi
spre disperarea celor ce trăiesc nostalgia
stilului înalt
Or nu mai suntem în stare să găsim multe cuvinte
miezoase și adevărate

Ne-am întâlnit într-o hală cu puțină lumină
cu puține locuri
Sentimentele reușiseră să se volatilizeze
Ne-am hrănit din firimituri
Am îndrăznit să ne spunem ceva
niște licăre
așa cum sunt toate vorbele spuse la trecut

Am stat puțin ca și cum căutând prin unghere
mai multă lumină
Tu aveai o umbră pe față
și când am încercat să-ți scot vălul
am stricat șotronul

Poate

Mă întorc de pe șantier
după o zi grea
ca osmiul sau poate iridiul

În autobuzul în care urci nu te așezi lângă nimeni
nu se așază nimeni lângă tine

Niște fete discută între ele zgomotos
poate impertinent
Sunt la fel de frumoase ca fetele de pe vremuri
doar că mai puțin pieptănate pe dinăuntru
Poate mă înșel
Semper sint in flore

Încă nu cobor
dar avansez spre cineva
îmbrăcat ca și mine în negru
poate în gri

Oamenii au fețele încruntate
căci biletul costă doi lei

Stau tot drumul cu ochii pe vitezometrul
care arată 0° Celsius
poate Fahrenheit
poate Kelvin

Centrifuga

Tot ce vezi e un document viu
stelele căzătoare valurile neastâmpărate și
dunele mișcătoare
Nu numai universul mare
e o centrifugă
ci și lumea mică
în care îți trăiești spaimele minut cu minut
Tot ce simți că te furnică
sunt cactușii
imprimați pe epidermă
dintr-o viață anterioară
înghesuită într-o cutie de conservă
Cel pe care îl ai lângă tine
e partenerul ieșit la o plimbare în cosmos
Alături e vidul
nici măcar anotimpul pădurea ploaia vântul
Calc pe urme șterse
ascult sunete rarefiate
privesc printre gratii imagini spălăcite
lopătez spre o țintă goală
și mă închin unui zeu mare
cât certitudinea din mine

Visul

În copilărie nu aveam nici cea mai vagă idee
ce aș putea să devin în viață
Și visul meu s-a realizat

Ploaia

Când ai intrat în bibliotecă
eu mă aflam la masa mea preferată

Mai eram îndrăgostit de tine
cu acea abilitate de personaj abia ieșit din hibernare
Nici umerii tăi și nici picioarele tale
se pare că nu erau bronzate

Tu te-ai apucat de Will
Eu de Kit

În zece minute am ieșit amândoi afară pe prag
Turna ca din găleată
Englezii zic în astfel de cazuri că toarnă ca din butoi

Nici ploaia
nici lipsa umbrelei
nici vara care bate la ușă
nu ne-au făcut să ne apropiem mai mult unul de altul

Insula noastră

Dragă luminile de pe vaporul
cu care plutesc în derivă
sunt stinse
iar tu aștepți pe o insulă de coral
inundată de maree
Este posibil ca mâine
să fie o noapte cu fulgere năprasnice
care vor lumina tot cerul
și va mai fi o furtună
care va dezgoli de alge insula noastră

Ana Ardeleanu

Ana Ardeleanu *este o sudistă cu statut aparte. Născută în județul Alba (satul Vâlcan, comuna Ciuruleasa) a ajuns, sub aripa sorții, în sudul Dobrogei, stabilindu-se în Mangalia. Vechea zicere aici șezum și plânsum, ea a tradus-o în aici șezum și… scrisum. Deși aici, în noua vatră, Callatis, venea cu frumoase scrisori de acreditare. Sunt ani (n-am curaj să-i număr) de când am întâlnit-o prima oară. Avea vreo 17-18 ani – și venise la București să-și verifice caratele poeziei proprii. Era vremea când încă se mai credea în cinste și adevăr. Un mare sudist și scriitor de aceeași mărime, Constantin Țoiu (din sudicul Urziceni, în care Biblioteca orașului îi poartă numele) apreciindu-i talentul, o publică imediat în revista „Luceafărul" (unde era redactor). O dată, de două ori, de mai multe ori. Și astfel drumul poetei Ana Ardeleanu se deschide sub minunatele auspicii al galeriei cu viță sălbatică.*

De atunci, n-am prea mai știut multe lucruri despre Ana. Știam că scrie, îi întâlneam din când în când numele prin câte o revistă însoțind poezii ce meritau a fi citite.

În sfârșit, ne redescoperim astăzi. Și constat că a publicat câteva bune volume de versuri – de la „Noris", „Poemele Evei", „Loc pentru arderi" la „Tăcerea magnoliei", „Poeme de seară" și „Garderoba cu șoapte"; alături de literatură pentru copii: „Grădinița de vis", „În poiana florilor", „În țara lui Bobuleț", „Întâmplări cu Amelin". Citesc poeziile primite recent de la ea: aceeași viziune personală asupra tainelor vieții, originale imagini artistice, aceeași prospețime de gând și sentiment, adumbrită uneori de culorile toamnei. Noua sudistă nu se dezminte. Iată de ce cred că aceste poezii se cuvine să apară în prestigioasa revistă „Sud". Bine ai venit, Ana Ardeleanu. (Ion Andreiță)

Am purtat în mine o dragoste

Am purtat în mine o dragoste,
Din care am aprins toate chibriturile
Și-am luminat.

Am fost eu sau alta ?
Nici nu contează,
Căci, acum, e aproape nimic,
În locul unde s-au întâlnit apele.

Am purtat în mintea mea
Copilul cerului.
Gaura făcută pentru a scoate capul
Era lațul pus de Dumnezeu,
Pentru a mă prinde și pe mine
Înlăuntrul placentei,
Iar acolo să pot spune A.

Acel A care începe toate lucrurile
Și le dă mai departe,
Cu scutece, cu tot,
Încât fătul să nu se piardă.

Port în mine umbra de rubin
A unui om bătrân.
Numai înțelepții se acoperă cu ea !

Gândul de catifea nu poate protesta
Împotriva celor ce ar crede
Că, în cuibul acesta de liniște,
Nu se mai află nimic !

Cum se scrie poezia mare

Poezia mare se scrie cu gesturi mici.

Cum ai picta copilul pe față,
Căutându-i amănuntul
În sămânța de in sau în bobul de orez,
Ai încasa câțiva pumni pentru el,
Fără a scoate vreun oftat
Ori ai duce plosca sentimentului bolnav
Și l-ai înveli cu pătura moale
A sentimentul sănătos.

Încolo, Doamne-ajută !

Toate lucrurile, mari sau mici,
Te conduc către piscurile ei,
Unde poți dansa cu ușurință
Valsul corbilor celibatari,
Așa, trecuți de miezul nopții,
Cum sunt ei:
Surprinși de felul cum poezia
Le decojește ouăle,
Scoțând puii la soare,
Dându-le nume,
Acceptându-i
Ca pe un rău necesar.

Focul unui protest intelectual

E ciudat felul în care te văd cei aflați lângă tine,
În contrast de culoare, nuanță, mecanică fină,
Cu ceea ce simți în interiorul tău,
Unde te încălzește aburul îngerului
Lăsat pe geamul roșu,
Pe diagonala căruia îți scrii cu degetul arătător
Poemul, testamentul lăsat moștenire pe mâini bune.

Așa crezi tu,
Așa limpezești tu apele,
În momentul când tai cu vâslele
Chipului reflectat,
Ușor de țesut din firele bărbii de-argint,
Idei, cauze și tot ce îți lipsește
Din mediul ambiant interior,
Plin de mușterii, unii filfizoni, alții gravi,
Unii potenți, altii abia târându-și milostenia
Printre celulele anilor care au înălțat un castel
Cu nuanțe și reflexe artistice.

Cei din exterior nu le pot vedea,
Atunci când îți calcă în picioare umbra,
Pe conturul căreia s-au așezat câteva fapte bune,
Să bea un pahar cu apă rece,
Apă de cinci stele,
Ce îți purifică ideile și te îndepărtează
De invidia celor care încearcă să pună în ea
Clorul unei vieți,
Prea ciudate și prea citadine,
Iar în mintea ta mocnește
Focul unui protest intelectual.

Sunt

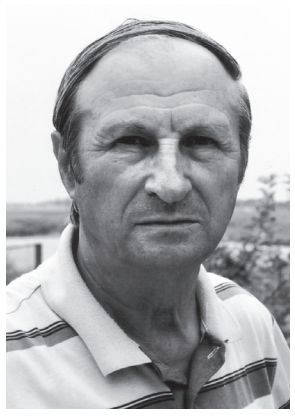
Sunt
Plapuma de mătase,
Pământul galben-auriu
Pe care îl tragi peste tine.

Nimeni nu te acoperă ca mine,
Nu îți ține îngerul cald până la ziuă,
Nu-ți face nod la cravată
Și nu-ți ia ultima scamă
De pe costumul de nuntă
Sau înmormântare, ca mine.

Eu sunt cupa ta de cristal, asul de cupă,
Vinul ce-l bei, vestea bună pe care o primești
Și, în sfârșit, permisul de liberă circulație
În univers.

Pe iubirea mea, care se repetă în fiecare poem,
Te poți baza,
Pe aripa întinsă spre necuprins,
Pe scara de mătase așezată
Chiar sub floarea de iris
A privirii,
Sub cântecul păsării migratoare.

În șirul zilelor bune,
Nimic nu le-ar schimba ordinea,
Încât tu să nu-mi poți intra în pleoapa dreaptă,
Pentru a o lăsa, peste imaginile de risc
Sau de fericită prevenție,
Zbătând-o.

Vasile Răvescu

LA BOLINTIN

Să-nchinăm în cupe vinul,
La icoane stând cu fața,
Să cinstim iar Bolintinul,
Și pe cei ce-i poartă viața !

Bucuroși c-avem norocul
Să-i cunoaștem pe martiri,
Pe cei care-i sfințesc locul
Și-s bogați în amintiri.

Ne dăm mâna cu frăție,
Ne privim în ochi cinstit...
Și ce bine o să fie
De la Sud la Infinit !

Debut

Mihaela Havalambie

DE MÂNĂ CU TOAMNA

Îmi picură-n inimă toamna blândețe
și-mi toarnă pe buze un cântec târziu…
Iar graba și teama, dureri și tristețe
dispar fără urmă-n frunzișu-arămiu.

De mările verii cu urlet mă lepăd
și chiar primăvara sub lacăt o pun.
Să tacă de-acum tot ce-n mine e verde !
De mână cu toamna, în crâng vreau s-apun.

Și chiar de ar fi ploaie multă să vină,
cu iz de tristețe și tremur în trup,
eu știu că la hanul drumeților toamnei
trosnesc lemne-n sobă și vinul e bun.

Marian Grigore și Luminița Cornea la Gaudeamus 2018

„America first", America singură împotriva tuturor. Drama alergătorului de cursă lungă

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte ***Centrul de Etică și Strategii (CES)***

Motto: *Creșterea tensiunilor comerciale între SUA și restul lumii ar putea costa economia mondială 430 miliarde de dolari, SUA fiind, în mod particular, vulnerabilă la o escaladare a războiului taxelor vamale.* (Bill Bonner, analist financiar, fost consultant economic la CIA; citează din raportul FMI)

Am ales acest titlu nu întâmplător, ci pornind de la realitățile mediului geopolitic, geoeconomic și geostrategic internațional în care trăim, aflat sub presiunea SUA care, sub administrația Trump, acționează cu fermitate pentru schimbarea regulilor de cooperare internaționale prin impunerea propriilor reguli, demonstrând astfel că nu acceptă pierderea hegemoniei în controlul jocurilor globale și se opune, prin toate mijloacele, noilor realități ale multipolarismului.

Noua strategie de securitate națională a guvernului militar american promovează negocierile bilaterale și protecționismul economic, în defavoarea liberului schimb și cooperării internaționale și regionale economico-comerciale, a mișcării libere a ideilor și persoanelor. Inițiativele recente de politică externă ale administrației Trump, ne indică un fenomen inedit și anume aplicarea de lovituri geopolitice care torpilează sistemul de alianțe economice, politice și militare cu impact geostrategic pe termen mediu și lung. Sub sloganul „America first", există riscul ca în acest război total declarat tuturor, „TITANICUL" American, croindu-și drum printre „ghețari", să se izbească de ice-bergul din Extremul Orient, de sloiurile plutitoare ale Federației Ruse și de o Europă aflată în derivă, dar care ciocnindu-se cu SUA, îi va produce daune serioase. Toate manevrele surpriză de politică externă americane, vor să demonstreze că, SUA are la cârmă un președinte puternic care dorește să alerge singur pe pista planetară, faultându-și competitorii, sau intimidându-i cu înjurături. Astfel, el consideră lumea ca pe o pistă care trebuie să-i aparțină în întregime, ignorând regulile, avertismentele arbitrilor (ONU, FMI, OMC, NATO etc) și huiduielile publicului.

Important pentru acest alergător singuratic, este să-și atingă scopul, indiferent de metodele practicate, potrivit principiului machiavelic „scopul scuză mijloacele" sau „din rațiuni de securitate", SUA trebuie să adopte acest comportament. Retragerea SUA din acordul comercial cu UE și discuțiile purtate de președintele Trump cu liderii europeni la Cartierul General NATO de la Bruxelles, au evidențiat serioase divergențe de opinii privind viitorul Alianței, președintele american acuzând direct Germania și țările dezvoltate economic din cadrul UE, că sunt reticente în privința creșterii alocărilor bugetare pentru înarmare la 2%, pentru securizarea flancului estic al NATO.

Această atitudine arogantă a președintelui american, a stârnit indignarea liderilor europeni, iar concluzia la care a ajuns președintele american după aceste negocieri a fost exprimată clar: „UE este inamicul SUA, alături de China și Rusia".

De la Bruxelles divergențele s-au acutizat cu ocazia lucrărilor G-7 din Canada, unde președintele Trump le-a mai dat un perdaf țărilor puternic industrializate europene în privința relațiilor cu Rusia, Germania fiind acuzată deschis că este dependentă de importul de gaze și țiței din Rusia, oferindu-i acesteia posibilitatea de a se implica în treburile europene. În acest context, președintele american a propus europenilor să importe gaze din SUA în condiții avantajoase. Din Canada, președintele american a pornit spre Singapore, pentru întâlnirea istorică cu dictatorul nord-coreean, renunțând să semneze declarația comună a G-7 și să fie prezent la „poza de familie".

Nici n-au digerat bine informațiile și implicațiile pentru viitor ale acestor întâlniri de către strategii și liderii lumii, că președintele Trump s-a deplasat la Helsinki pentru a se întâlni cu președintele Vladimir Putin. Analiștii politico-militari apreciază că această întâlnire a deschis o nouă eră în relațiile americano-ruse, o a doua Malta cu consecințe geostrategice și geopolitice ușor de anticipat. Față de această ofensivă politico-diplomatică a președintelui Trump, în SUA s-a declanșat o nouă campanie mediatică, dar și din partea opoziției politice și a organizațiilor sorosiste, de condamnare a întâlnirii cu președintele Putin, întâlnire considerată ca un act de trădare națională. Drept răspuns, președintele a anunțat că a lansat președintelui rus invitația de a se întâlni la Washington în această toamnă sau la începutul anului 2019.

Așadar, trăim într-o lume plină de confruntări între orgoliile marilor imperii emergente și o Americă care se consideră a avea o misiune divină de a răspândi în lume cărțile sacre ale iudeo-creștinismului, Biblia și Evangheliile, după modelul inchiziției, cu sabia „dreptății" și „puritanismului" într-o mână și cu Biblia în cealaltă. Această ofensivă, care se vrea o nouă Evanghelizare a lumii occidentale și nu numai, poate fi asemuita cu o nouă Cruciadă sângeroasă împotriva laicizării și islamizării Europei.

Cum se explică eficiența și dinamismul fără precedent al politicii externe americane sub administrația Trump ?

Foarte simplu. Pornind de la concluzia la care a ajuns al treizecilea președinte american, John Calvin Coolidge privind motorul care a transformat rapid America dintr-o colonie cu trăsături feudale într-o țară puternic industrializată, prosperă și un pol de atracție pentru migrația economică din Europa secolului XIX-XX. Acest miracol economic s-a datorat încurajării liberei inițiative, antreprenoriatului și punerii în practică a progresului tehnico-științific. În perioada președinției sale (1923-1929), America a cunoscut o perioadă de creștere economică rapidă cunoscută sub numele „Roaring Twenties", care l-a determinat să formuleze că „Principala afacere a poporului american sunt afacerile", care este și astăzi crezul cetățeanului din clasa de mijloc, dar și al politicilor sectoriale ce sunt înglobate într-un concept unitar de securitate națională a SUA.

În acest cadru trebuie privită și politica externă a președintelui Trump, care se realizează prin mobilizarea rapidă, la ordin, a tuturor structurilor economico-financiare, media, servicii de informații, grupuri de interese (marile corporații) pentru a apăra și promova interesele naționale ale Americii în lume, inclusiv prin sprijinirea operațiunilor clandestine de răsturnare a guvernelor ce se opun intereselor americane, crearea și declanșarea unor conflicte interstatale sau interetnice artificiale, lichidarea unor șefi de state care nu mai răspund la comenzi etc. Istoria ultimului secol este plină de asemenea evenimente care sunt specifice marilor puteri ce se bazează în politica externă pe un adevărat complex economico-militar și mediatic.

Este, de fapt, o cursă contra cronometru pentru acapararea de noi piețe de desfacere pentru propriile mărfuri și servicii și o „foame" tot mai evidentă pentru accesul la resursele de materii prime ale planetei. Totul pare desprins din filmul american „Cacealmaua", unde fiecare încearcă să păcălească pe fiecare, sau dintr-un joc de „Monopolis" la nivel planetar, care stimulează competiția, de multe ori neloială, inițiativa, abilitatea în negocieri, astfel ca în final să rămână la masă verde doar cei mai puternici.

Fiind vorba de o afacere la nivel planetar și consecințele acestor negocieri între SUA și ceilalți vor genera, fără îndoială, noi redesenări a hărților geopolitice, geoeconomice și geostrategice, cu alianțe surprinzătoare la nivel internațional și regional, în care interesele micilor state vor fi subordonate hegemoniei celor puternici.

Vom asista, ca în epoca feudală, la vasalizarea statelor mici, care se vor grupa în jurul unui stat puternic capabil să le asigure o oarecare protecție, dar care la un moment dat o să le devoreze.

Reacția UE la războiul hibrid declanșat de SUA.

Măcinată din interior de orgolii și viziuni diferite privind modul de abordare a relațiilor viitoare cu SUA, UE depune eforturi serioase pentru a menține un dialog cu Rusia atât pe dimensiunea diplomației culturale, cât și pe dimensiunea economică, ca alternativă viabilă la retragerea SUA din acordul de comerț.

Prezența liderilor europeni și a unui număr impresionat de companii de top europene la Forumul Economic Internațional de la St. Petersburg (25 mai 2018), a transmis un mesaj clar de amplificare a relațiilor UE-Rusia, atât în domeniul economico-comercial, dar și tehnico-științific. O asemenea abordare este cu atât mai necesară în viziunea liderilor europeni cu atât mai mult cu cât se profilează o dezghețare a relațiilor bilaterale americano-ruse, cu impact asupra viitoarelor negocieri economico-comerciale și militare, peste capul europenilor. În acest context, UE se afla la mijloc, existând riscul reîmpărțirii sferelor de influență între cele două puteri în interiorul Europei.

În căutarea de noi parteneri comerciali, UE a organizat la 17 iulie 2018 la Bruxelles întâlnirea cu premierul nipon Sinzo Abe, prilej cu care s-a semnat un acord comercial de liber schimb, care va intra în vigoare în ianuarie 2019. În jurul acestui acord s-a construit o adevărată campanie mediatică de prezentare a acestui eveniment că pe un „moment istoric", care va permite produselor agricole europene să pătrundă pe piața niponă, iar Tokyo a obținut o ridicare progresivă a taxelor vamale pentru autoturisme, automobile și piese de schimb pentru acestea. Președintele Consiliului European, Donald Tusk, a apreciat acest acord ca fiind „o lumină în întunericul crescând al politicii internaționale și un mesaj clar împotriva protecționismului și pentru multilateralism".

În paralel, statele puternic industrializate europene cochetează și cu guvernul chinez pentru o liberalizare a schimburilor comerciale și pentru oferirea de noi oportunități marilor corporații chineze de a învesti în economiile europene. Franța și Germania încurajează forme de asociere între companiile de top cu giganții industriali chinezi, în domeniile aeronautic și spațial, industria de roboți, infrastructurii feroviare și maritime, dar și pentru inițierea în comun de programe de securizare a spațiului cibernetic, considerat deja ca un câmp de luptă între entități statale, dar și al unor „lupi singuratici" care pot ataca infrastructurile critice sau lansa atacuri teroriste.

Atitudinea de multe ori ezitantă sau incoerentă a UE în gestionarea marilor dosare, fie că este vorba de războiul din Siria, anexarea Crimeei de către Rusia, dosarul nuclear iranian, sau Brexit-ul, a lăsat spațiu de manevră administrației Trump, care a ocupat rapid fiecare redută abandonată de Europa, spre stupoarea și indignarea neputincioasă a unor lideri europeni, erodați de orgolii și birocrație.

După retragerea strategică din acordul de cooperare economico-comercial cu UE și încurajarea premierului britanic (după vizita efectuată în Marea Britanie) să trateze de pe poziții de forță cu UE (președintele Trump oferindu-și expertiza sa în materie de negocieri), UE s-a aflat în situația incomodă de a hotărâ asupra modului de purtare a războiului hibrid lansat de SUA. După încercări timide de a sancționa companii americane pentru încălcarea legislației europene în conformitate cu legea europeană de „blocaj" care protejează firmele europene de sancțiuni ale terților părți și care prevede ca întreprinderile să ceară indemnizații responsabililor americani aflați la originea sancțiunilor. Această lege permite firmelor europene să nu se conformeze sancțiunilor americane, iar cele care părăsesc Iranul ar putea fi amendate de Bruxelles ca răspuns la amenințările formulate de către președintele Trump. Potrivit acestor amenințări, firmele care vor avea legături comerciale cu Iranul vor fi supuse unor sancțiuni grele din partea SUA, situație care a impus liderilor europeni ca președintele Comisiei Europene, Jean Claude Junker, să efectueze o vizită la Washington pentru a încheia un „armistițiu" cu președintele Trump și a ajunge la un compromis în privința taxelor vamale.

Analiștii și experții în geoeconomie de pe ambele maluri ale Atlanticului apreciază că abilul negociator Donald Trump a reușit să-și impună condițiile în fața lui Jean Claude Junker aflat la sfârșit de mandat și suferind grav de „sciatică". Se pare că modul de gândire al omului politic american, fundamentat pe convingerea că „Războaiele economico-comerciale sunt un lucru bun și se câștigă ușor", stă la baza strategiei de politică externă a administrației Trump, ceea ce explică și războiul hibrid lansat după „armistițiul" cu UE în direcția: Turciei, Iranului și Rusiei.

Atacul împotriva Iranului după ieșirea din acordul nuclear negociat de administrația Obama, s-a concretizat în noi sancțiuni economice și comerciale vizând domeniile: tranzacțiile în dolari; metale prețioase; exportul de aeronave și auto din SUA și de covoare și fistic din partea Iranului.

Care este miza acestui război hibrid cu Iranul ?

SUA urmărește ca Iranul să negocieze un acord nuclear mult mai restrâns decât cel prezent sau să declanșeze o revoltă populară pentru răsturnarea regimului. Actorii economici iranieni se tem de ce este mai rău, așa că au trecut la cumpărarea devizei americane la orice preț, ceea ce a dus la căderea monedei iraniene și creșterea prețurilor la bunurile de consum curente. Drept urmare, s-au multiplicat manifestațiile opoziției, care pune în discuție publică implicarea Iranului în războiul din Irak, Siria, Yemen.

Pe un alt plan, companiile europene care activează în Iran au interese de afaceri și în SUA și se află în dificultate de a decide dacă se vor retrage de pe piața iraniană sau să renunțe la activitățile comerciale pe teritoriul american.

În această situație se află bănci germane, companiile Volskwagen, PSA, Air Liquide, Total, British Airways, Lufthansa, iar Airbus va fi în imposibilitate de a mai livra cele o sută de avioane comandate de Iran, căci piesele sunt fabricate în SUA. Aceste companii au decis să se retragă de pe piața iraniană pentru a-și conserva relațiile comerciale mult mai profitabile cu SUA. Pe de altă parte, Sandosi a hotărât să continue activitățile în Iran, iar Renault vorbește despre o reducere a prezenței sale.

Analiștii politico-militari și financiari apreciază că noile sancțiuni impuse Iranului la 7 august a.c., nu fac decât să tensioneze și mai mult mediul comercial internațional, putând genera derapaje greu de controlat.

Situația politică internă din Iran pare stabilă, în ciuda protestelor opoziției și a degradării vieții sociale prin creșterea prețurilor la bunurile de consum, întrucât în mentalul colectiv există percepția că de patru decenii Iranul trăiește într-un război psihologic cu SUA și Israel. La 13 august, liderul religios suprem al Iranului, Ali Kamenei, a respins propunerea lansată de președintele Trump de a negocia un nou acord, precizând că nu vor fi negocieri, dar nici război cu SUA. În plin război comercial cu SUA, Iranul a făcut publică fabricarea avionului de vânătoare KOWSAR, în totalitate după proiect și concepție proprie, dotat cu tehnologie de vârf ale cărui radare sunt polivalente. El a fost testat cu succes, iar o demonstrație de zbor a fost transmisă de media oficială. Cu ocazia sărbătoririi zilei naționale a industriei de apărare, președintele Hassan Rohani s-a așezat în cabina pilotului și a transmis următorul mesaj: „Când vorbesc de aptitudinea noastră de a ne apăra, aceasta semnifică că noi căutăm o pace durabilă. Unii gândesc că atunci când forța militară este în creștere, este pentru că se caută războiul. Dar noi căutăm mai degrabă pacea și nu vrem război. Dacă nu am avea mijloace de descurajare, aceasta ar da liber pentru ca alții să ne ocupe țara. Cu câteva fraze se poate începe o luptă. Cu câteva acțiuni militare se poate intra în confruntare, dar asta va costa scump".

Unii experți militari occidentali atrag atenția că președintele Trump este jucător de catch, iar cel iranian, de șah. Ministrul iranian al apărării, Amir Hatami, a anunțat la 18 august că viitoarea demonstrație cu avionul KOWSAR va fi cât de curând, iar țara sa caută îmbunătățirea capacităților balistice pentru a fi pregătită să răspundă amenințărilor SUA și Israelului, două țări inamice Iranului.

În revanșă, purtătorul de cuvânt al guvernului israelian afirma că acest avion este de fapt un foarte vechi prototip al avionului american F-5, îmbunătățit.

Pe un alt plan, șeful diplomației americane, Mike Pompeo, a anunțat crearea „unui grup de lucru" destinat să urmărească respectarea sancțiunilor economice cu Iranul cu „riscuri

(continuare în pag. 17)

(urmare din pagina 16)

secundare" pentru ţările care nu le vor respecta.

Care va fi impactul războiului comercial cu SUA asupra viitorului Iranului ?

Situaţia politică internă pare a se afla sub control, totuşi, este posibil ca în următoarele săptămâni şi luni să asistăm la multiplicarea manifestaţiilor anti-guvernamentale încurajate şi sprijinite de diaspora iraniană din SUA şi din ţările europene cu puternice comunităţi iraniene, care a anunţat mitinguri internaţionale în paralel cu organizarea unei Conferinţe pentru a marca treizeci de ani de la masacrarea prizionierilor politici de către regimul molahilor.

Potrivit ziaristei Maryam Radjani, Organizaţia Mujahedinilor Poporului din Iran, alături de Mişcarea pentru Justiţie şi Free Iran 2018 ar fi în spatele reactivării opoziţiei, care prin obiectivele declarate – instaurarea unei republici pluraliste, separarea puterilor în stat şi a religiei, suveranitate populară – au reuşit să atragă simpatizanţi şi susţinători din rândul clasei de mijloc şi a tineretului (în rândul căruia şomajul a atins 40%). Deja, în peste 140 de oraşe iraniene opoziţia se structurează şi se mobilizează pentru evenimentele ce vor urma, constituindu-se într-o alternativă viabilă la actualul regim politic.

Ziarista menţionată ţine să precizeze că, spre deosebire de ţările arabe din Orientul Mijlociu care au trecut prin „primăvara arabă", opozitia politică şi societatea civilă iraniană respinge orice intervenţie străină, considerând că schimbarea democratică este problema poporului iranian, nedorindu-se reeditarea situaţiei din Irak, Afganistan sau a ţărilor din Orientul Mijlociu.

Sloganurile opoziţiei demonstrează dorinţa de ieşire a Iranului din războiul din Siria, Yemen şi din alte conflicte militare costisitoare şi orientarea, cu prioritate, asupra problemelor cu care se confruntă poporul, care doreşte să trăiască în pace şi prosperitate, prin punerea în valoare a resurselor naturale în interes propriu, pentru consolidarea economiei şi participarea la schimburile comerciale internaţionale pe baza respectului şi interesului mutual. Această nouă viziune a Iranului de mâine va genera, fără îndoială, mutaţii semnificative în plan geostrategic şi geoeconomic, atât în zona Orientului Mijlociu, cât şi în zona Mării Caspice şi Caucazului de Sud.

Pe lângă subiectele sensibile deja existente (achiziţionarea de către Turcia de rachete sol-aer ruseşti şi susţinerea de către SUA a kurzilor în Siria), reţinerea şi acuzarea pastorului american Andrew Brunson şi acuzarea sa de complicitate la încercarea de lovitura de stat împotriva preşedintelui Erdogan, au inflamat şi mai mult relaţiile dintre cele două ţări. Preşedintele turc condiţionează eliberarea pastorului american, de extrădarea lui Fetulah Gulen. Aşa cum ne-a obişnuit, preşedintele Donald Trump a anunţat mărirea taxelor vamale la importul de oţel şi aluminiu cu 25 şi 50%, afectând serios moneda turcă, care cunoaşte cea mai scăzută cotaţie.

Multiplicarea ofensivelor americane împotriva tuturor, ridică o serie de probleme privind coerenţa şi impactul economic la nivel mondial, inclusiv turbulenţe pe pieţele financiare şi bursiere. Pentru a aduce la îndeplinire sancţiunile împotriva Iranului şi Turciei, a Rusiei sau Chinei, administraţia americană are nevoie de o coaliţie internaţională solidă, cu atât mai mult cu cât ţările din zona Marii Caspice au semnat recent un acord de cooperare economico-comercială opus SUA.

Deşi Turcia este afectată de scumpirea dolarului, totuşi nu este singură, multe ţări emergente sunt la fel de vulnerabile, în grade diferite, de politica bugetară americană.

SUA a jucat totdeauna rolul de lider al crizelor internaţionale, fie că este vorba de cele economice, geopolitice sau militare. Criza fără precedent dintre SUA şi Turcia pune în faţa analiştilor o serie de probleme care îşi aşteaptă răspunsul şi anume:

– Ce doreşte în acest moment AMERICA FIRST ?

– Au mijloacele necesare să-şi realizeze obiectivele ?

– Poziţia Turciei în NATO se va schimba ?

– Ar putea Turcia să iasă din NATO şi să întărească alianţa cu Rusia ?

– Am putea asista la prima ieşire din NATO a unui membru şi aliat al SUA care asigură securitatea flancului sud-estic al Alianţei ? Puţin probabil, dar nu imposibil.

– Această criză economico-comercială, cu sancţiuni şi ameninţări, cu represalii reciproce, ar putea anunţa sfârşitul epocii Erdogan prin declanşarea unei noi :primăveri arabe" pentru răsturnarea actualului regim ?

Poziţia preşedintelui turc în privinţa eliberării pastorului american este tranşantă: „Noi nu-l vom livra celor care se pretind a fi partenerii noştri strategici, dar se străduiesc să ne transforme într-o ţintă strategică", iar în replică preşedintele Trump a recunoscut că relaţia cu Turcia ridică unele probleme.

Atacurile repetate ale preşedintelui american împotriva ţărilor europene membre NATO care refuză creşterea alocărilor bugetare pentru apărare (îndeosebi asupra Germaniei, Italiei, Franţei, iar în ultima perioadă împotriva Turciei), creează derută la nivelul conducătorilor europeni privind viitorul Alianţei, forţându-i să urgenteze elaborarea şi punerea în practică a propriei Politici de Securitate şi Apărare, care să-şi asume responsabilităţi concrete în apărarea continentului de ameninţări externe.

Recenta intervenţie pe Twitter a preşedintelui american în privinţa aderării la NATO a Republicii Muntenegru a şocat mediile politico-diplomatice european şi American, care decriptează în acest mesaj o punere sub semnul întrebării a art. 5, care este piatra unghiulară a Alianţei.

Dar să dăm cuvântul preşedintelui Donald Trump.

„Dacă Muntenegru ar fi atacată, pentru ce băiatul meu ar trebui să meargă în Muntenegru pentru a o apăra ?"

Răspunsul guvernului acestei ţări a venit prompt: „Muntenegru contribuie la pacea şi stabilitatea Europei şi în lume. Soldaţii noştri luptă alături de soldaţii americani în Afganistan. În lumea contemporană puţin importă dacă eşti mare sau mic, ceea ce contează este nivelul la care aperi valorile libertăţii, solidarităţii, democraţiei. În consecinţă, prietenia dintre Muntenegru şi SUA este puternică şi inalienabilă."

Regretatul senator republican, John McCain, un aspru şi obiectiv critic al preşedintelui Trump, a ţinut să atenţioneze că „Atacând Muntenegru şi punând la îndoială obligaţiile noastre în cadrul NATO, preşedintele face exact jocul lui Putin. Poporul muntenegrean a rezistat curajos presiunilor ruse pentru a adera la democraţie, iar Senatul american a votat cu 97 contra 2, susţinerea aderării la NATO a R. Muntenegru", a continuat pe Twitter senatorul.

Ex-ambasadorul american la NATO, Nicolas Burns a reacţionat, precizând că: „Preşedintele Trump a fost suspectat că în mod regulat a vrut să pună sub semnul întrebării art. 5, care stipulează că orice atac contra unei ţări membre este considerat a fi un atac împotriva tuturor. Trump lăsă din nou să planeze îndoiala asupra faptului că SUA, sub preşedinţia sa, ar veni în ajutorul aliaţilor noştri. Un alt cadou pentru Putin."

O altă lovitură, de această dată pe dimensiunea militară, aplicată Europei din partea administraţiei americane este cea de limitare a accesului firmelor europene pe piaţa internaţională de comerţ cu arme, în cadrul ITAR (International Trafic in Arms Regulations), prin anunţul preşedintelui de interzicere a exportului de componente americane pentru armamentul şi echipamentele militare franceze şi europene. În acest mod, industria de armament americană elimină de pe piaţă firmele europene concurente.

Analiştii militari euroatlantici îşi explică aceste atacuri ale preşedintelui american la adresa NATO prin prisma recentelor sale declaraţii privind necesitatea înfiinţării celei de-a şasea arme în cadrul forţelor armate americane, „Forţa Militară Spaţială", care să corespundă intereselor de securitate naţională americane în era Inteligenţei Artificiale, care va schimba modul de purtare a războaielor viitorului. Spaţiul extraterestru, la fel cu cel aerian, maritim, terestru, cibernetic, devine un câmp de confruntare între marile puteri ale lumii.

„Ora a sosit pentru stabilirea unei Forţe Spaţiale în SUA", a declarat vice-preşedintele Mike Pence în fata militarilor de la PENTAGON. Preşedintele Trump doreşte să domine spaţiul".

Donald Trump, prin legea ce va fi adoptată, va crea această nouă armă până în 2020.

Ministrul apărării, Jim Mattis, s-a arătat sceptic adresând o scrisoare Congresului în care se arată „împotriva creării unei noi Forţe Armate, care ar creşte birocraţia". Cu toate acestea, vice-preşedintele american insistă să se demareze procedurile de creare a acestei forţe pe etape, iar preşedintele a susţinut ideea „de noi frontiere", sens în care a mărit bugetul NASA, cerând agenţiei să reia proiectul Luna şi Marte.

În susţinerea creării Forţei Spaţiale, vice-preşedintele american a ţinut să precizeze că „Spaţiul s-a schimbat fundamental de generaţii. Astăzi, alte naţiuni caută să perturbe sistemul nostru creat deja în spaţiu şi contestă, ca niciodată, supremaţia noastră. Adversarii noştri au transformat deja spaţiul într-un domeniu de luptă. Din 2007, China a lansat o rachetă care reperează şi distruge proprii sateliţi, ceea ce demonstrează o înaltă provocare şi o capacitate crescândă a Chinei de a militariza spaţiul. De asemenea, proiectele Rusiei de laseri aeropurtaţi şi de rachete destinate distrugerii sateliţilor sunt o realitate."

Congresul american urmează să aprobe legea, dar democraţii se opun, prin vocea lui Berni Sanders care a atras atenţia că: „Ar putea să se asigure America că proprii cetăţeni nu mor din lipsa unei asigurări medicale, înainte de a cheltui miliarde pentru militarizarea spaţiului."

Pe un alt plan, şeful statului major al armatei ruse, generalul Valeri Gherasimov vorbeşte despre conflictele viitorului în următorii termeni: „Este de la sine înţeles că fiecare conflict armat are caracteristicile sale distincte. Conflictele viitorului se vor caracteriza printr-o amplă folosire a armelor de înaltă precizie şi a altor tipuri de arme inovatoare, inclusiv robotizate. Siturile economice şi guvernamentale inamice vor fi distruse în primul rând. Pe lângă sferele tradiţionale, lupta armată va fi dusă în mod activ în domeniul mediatic şi în spaţiu. Un rol important va fi jucat de lupta împotriva sistemelor de comunicare, recunoaştere şi navigaţie. Acestea sunt doar contururi ale războiului viitorului. Posibila izbucnire a războiului pe mai multe axe strategice, în mod simultan, necesită înfiinţarea de grupuri interarme în cadrul regiunilor militare, destinate desfăşurării de operaţiuni eficiente prin utilizarea unităţilor disponibile, atât pe timp de pace cât şi în perioade de conflict" (26 martie 2018).

Noile arme inteligente ruse din dotarea forţelor armate au fost denumite de Vladimir Putin PERESVET, după cel al unui călugăr războinic medieval şi BUREVESTNIC, după numele unei păsări masive (este vorba de rachetele de croazieră şi o dronă subacvatică cu încărcătura nucleară).

Această abordare americano-rusă a conflictelor viitorului ar putea pune în discuţiile ce se vor purta la Washington între cei doi preşedinţi, atât viitorul NATO cât şi o nouă împărţire a sferelor de influenţa în Europa şi în lume.

Vom urmări cu interes evoluţiile viitoare.

Care este originea extrateritorialităţii legislaţiei americane în privinţa sancţionării unor entităţi şi companii care se opun hegemonismului SUA ?

Baza legală se găseşte în măsurile anti-coruptie consfinţite în cadrul OCDE, unde fiecare ţară trebuie să se angajeze în lupta anti-coruptie şi SUA acţionează prin aplicarea strictă a acestor măsuri. Este de fapt expresia juridică a unei suveranităţi politice asumate de America. De aceleaşi prevederi se bucură toate ţările membre OCDE, oricare putând aplica sancţiuni SUA şi companiilor americane în cazuri suspectate de implicări în acte de corupţie pe pieţele lor.

Ce mijloace mai foloseşte administraţia Trump în războiul hibrid lansat împotriva Europei şi întregii lumi ?

Am văzut folosite drept arme eficace: războiul economico-comercial, războiul monedelor, atacuri pe dimensiunea militară a NATO, atacuri prin intermediul ambasadorilor (la ONU, NATO, UE şi în principalele capitale europene şi ale lumii), iar surpriza finală este declanşarea unui război spiritual şi politic împotriva Europei.

Se pare că preşedintele Trump, în dorinţa sa de a impune hegemonia SUA asupra Europei şi supărat de atitudinea manifestată de preşedintele francez şi ceilalţi lideri europeni atât la discuţiile purtate pe marginea acordului comercial cu UE, dar şi la reuniunea la nivel înalt la Cartierul General NATO şi la lucrările G-7 din Canada, a crezut de cuviinţă să „trateze" cu J. C. Junker, care se află la sfârşit de mandat şi într-o vădită scădere de credibilitate. Atitudinea arogantă a reprezentanţilor administraţiei americane se exprimă şi în reproşurile formulate cu orice prilej, prin care aminteşte Europei că este datoare SUA pentru libertatea şi prosperitatea sa. Săgeţile sunt îndreptate în direcţia Germaniei, pe care o culpabilizează pentru cele două războaie mondiale şi pentru că în ultimul secol nu a jucat nici cel mai mic rol pozitiv în evoluţia Europei spre pace şi stabilitate economică şi politică.

De altfel, obiectivul politicii externe americane, este de a diviza ţările europene, de a mina relaţiile franco-germane şi de a le decupla de Rusia.

Pentru a desăvârşi acest obiectiv, administraţia Trump recurge la negocieri bilaterale comerciale, tehnico-ştiinţifice, militare, dar şi pe dimensiunea politică şi spirituală.

Astfel, pe dimensiunea politică, fostul strateg al lui Donald Trump, Steve Bannon a pus la Bruxelles bazele unei organizaţii politice care îşi propune să sprijine partidele populiste şi naţionaliste din Europa în vederea câştigării de cât mai multe mandate la europarlamentarele din 2019, vizând prin aceasta diminuarea influenţei partidelor tradiţionale. Prin aceste acţiuni se urmăreşte destabilizarea climatului democratic european şi alimentarea manifestărilor xenofobe, antimigraţie, antimusulmane pe continental european. Drept urmare, Steve Bannon a transmis un mesaj clar în favoarea radicalizării societăţii civile în turneul efectuat în unele ţări central şi est europene (Cehia, Polonia, Ungaria), cu vădit conţinut xenofob şi îndemnare la rezistenţă antimigratie, subliniind că „UE este o uniune culturală marxistă, atee şi laicizată". Mesajul lui Bannon a fost bine primit de preşedintele polonez, ceh şi de către premierul ungar.

În spatele acestei strategii a lui Bannon de imixtiune în politica internă germană, dar şi a unor ambasadori americani, inclusiv cei acreditaţi la Bucureşti, se ascunde o amplă acţiune a administraţiei Trump de mobilizare rapidă a organizaţiilor de extremă dreaptă din SUA şi Europa pentru a se realiza „a doua Evanghelizare a lumii" sub motivaţia promovării culturii iudeo-creştine.

În limbaj de specialitate, această operaţiune poate fi considerată drept o componentă importantă a războiului hibrid lansat de SUA şi un atac direct la securitatea spirituală a popoarelor. Aceasta explică şi acţiunea ambasadorului american la Berlin, Grenelle, care a declanşat un adevărat scandal diplomatic, implicându-se în politica internă germană.

Reactivarea şi sprijinirea logistică a unor organizaţii paramilitare secrete create de CIA pe teritoriul european pentru a acţiona împotriva partidelor şi organizaţiilor de sorginte socialiste şi comuniste, suspectate de legături cu serviciile de informaţii ruse, sunt o altă componentă a strategiei de securitate americane. Să nu uităm că, organizaţii de tipul: Gladio, Cagula, Action Francaise etc, au fost înfiinţate de CIA pe teritoriul Europei occidentale în perioada războiului rece, pentru a organiza operaţiuni clandestine (atentate, răpiri de politicieni, intimidări a unor lideri sindicali) vizând partide, organizaţii şi politicieni de stânga, pentru a preveni revenirea la putere a guvernelor socialiste, social-democrate şi comuniste.

În prezent, metodele au fost adaptate la specificul situaţiei din fiecare ţară, îmbrăcând forme diverse, cum ar fi acţiuni violente ale unor grupuri de asalt sub eticheta de „neo-nazisti", „capetele rase", „racheţii", care alături de galeriile de fotbal ale unor cluburi celebre se infiltrează în rândul manifestanţilor paşnici, atacă forţele de ordine, vandalizează sedii de bănci, sedii de ziare şi partide politice, creează haos şi teroare în rândul populaţiei.

Recent, DGSI (Direcţia Generală pentru Securitatea Internă) din Franţa, cu atribuţiuni în combaterea terorismului, mişcărilor de extremă dreaptă şi contraspionaj, a reţinut şi pus sub acuzare zece membrii aparţinând AFO (Action de Forces Operationelles), organizaţie compusă din militari rezervişti care ar fi recurs la acţiuni împotriva musulmanilor din marile oraşe franceze. La 25 iunie 2018, judecătorul a formulat acuzaţia de „asociere a răufăcătorilor teroristi pentru a comite crime". Unul din capii organizaţiei, Guy Sibbra, fost poliţist în Marsilia, a creat această organizaţie paramilitară la nivel naţional, membrii săi având vârste între 32 şi 69 ani, fiind pregătiţi în guerila urbană. La percheziţiile efectuate în diverse locuri folosite drept ascunzători, s-au găsit

(continuare în pag. 18)

„America first", America singură împotriva tuturor. Drama alergătorului de cursă lungă

(urmare din pagina 17)

adevărate arsenale și exploziv de tipul TATP folosit de armată. Potrivit DGSI, AFO ar avea peste 30.000 de adepți.

În ultimii ani au fost semnalate și pe teritoriul țării noastre, îndeosebi în secuime, organizații paramilitare sprijinite logistic și cu armament de către serviciile de informații ungare și rusești, care sunt pregătite să acționeze la ordin pentru a crea haos și destabilizare, prin atacarea forțelor de ordine și administrației locale din „ținutul secuiesc", cu țintă precisă de alipire la Ungaria a Transilvaniei și de realizare a Ungariei Mari. Se constată că asemenea organizații anarhiste de extremă dreaptă s-au infiltrat în ultimul deceniu în interiorul partidelor tradiționale pentru a le radicaliza și îndemna la euroscepticism.

Mai recent, aceste organizații și-au trimis în parlamentele europene (Italia, Germania, Ungaria, Austria) reprezentanți proprii care au ajuns în coaliții aflate la guvernare.

Manifestației „diasporei" române din 10 august 2018 din Piața Victoriei, de altfel paravan pentru mobilizarea opoziției politice, li s-au alăturat grupuri bine pregătite și organizate, care au provocat și atacat forțele de ordine, în acțiunea lor de luare cu asalt a sediului guvernului român. Ce a urmat se cunoaște: sute de „manifestanți" care au fost „brutalizați" de forțele de ordine au depus plângeri la Parchetul General împotriva jandarmilor, iar mass media a lansat o amplă campanie în țară și exterior de condamnare a abuzurilor de putere din partea guvernului PSD-ALDE.

Personal cred că acest episod nu este întâmplător, ci face parte dintr-o strategie bine articulată de pregătire a altor acțiuni vizând intimidarea autorităților și aruncarea în haos a României, răsturnarea prin forță a actualului guvern rezultat din alegeri democratice, în contextul în care interesele marilor corporații americane, ruse, austriece și germane, sunt afectate de proiectul de lege privind exploatarea resurselor de gaze și petrol din Marea Neagră.

Să sperăm că în anul Centenarului României Mari, serviciile de informații și structurile de ordine publică și siguranță națională vor acționa cu fermitate pentru a preveni dezmembrarea țării, obiectiv prioritar al guvernului ungar, dar și al Moscovei.

Vorbind despre atacul la securitatea spirituală a Europei, trebuie să subliniem că a „doua Evanghelizare" a EUROPEI, gândită în laboratoarele ocultei americane, este o nouă Cruciadă împotriva Creștinismului, dusă de „Apostolii Dreptății și Adevărului Unic", adică de pastori baptiști, penticostali, adventiști, neoprotestanți, Martorii lui Iehova ș.a., care a luat cu asalt Europa propovăduind „întrajutorarea frățească" în fata „egoismului spiritual" al Bisericii Catolice și Ortodoxe, acuzată de corupție, pedofilie și abuzuri sexuale, care condamnă societatea europeană bântuită de tristețe, depresie, singurătate.

Și România este ținta unor asemenea acțiuni care s-au multiplicat în marile orașe începând din 2017, unde se adună mii de credincioși și simpatizanți din mediile sărace, marginalizați social și cultural, care și-au pierdut speranța într-o viață demnă, într-o țară răvășită de confruntări politice și dezbinare. Acești oameni lipsiți de speranță și în căutarea „izbăvirii" nu știu că acești falși propovăduitori ai Cărților Sfinte sunt cotați printre cei mai bogați oameni din SUA, ducând o viață de lux și dispunând de adevărate imperii media și imobiliare, stârnind invidia milionarilor și miliardarilor care conduc multinaționale, trusturi media sau industrii de armament și echipamente petroliere.

Acești „mesageri" ai Domnului, sunt adevărați urmași ai lui Simon Magul care vând iluzii speculând situația de sărăcie a unor imense majorități a popoarelor, inclusiv din unele state europene. Ei se consideră adevărata armată a lui Iisus, care va purta Armaghedonul și va construi o nouă lume și un nou Ierusalim. Nu întâmplător, recent, procurorul statului Pensylvania a dispus o anchetă acuzând peste 300 de prelați catolici de abuzuri sexuale și pedofilie, decredibilizând Biserica Catolică din America. Reacția Sfântului părinte, Papa Francisc și a Vaticanului a fost de „mânie" și „rușine" față de actele comise de prelații bisericii, subliniind într-o declarație că „Victimele trebuie să știe că Papa este de partea lor. Cei care au suferit sunt o prioritate pentru Biserică și Biserica vrea să-i asculte pentru a eradica această oroare tragică care a distrus viața inocenților".

Concluzii.

Consecințele războiului hibrid lansat de președintele american împotriva tututor va antrena falimente, crahuri bursiere, amenințări și contraamenințări, populism, trădări, războaie comerciale, războaiele devizelor, în timp ce la nivel planetar s-a atins deja o datorie de 327.000 miliarde dolari, din care numai SUA, China și Japonia au acumulat 164.000 miliarde dolari datorie publică și privată, iar potrivit ziarului „Echos" (19 august), Italia are o datorie de 400 miliarde euro, Spania 450, ceea ce fragilizează băncile din aceste țări.

Comisarul european pentru finanțe, Gunther Oettinger, a amenințat Italia și italienii că „piețele financiare vor învăța pe cine să voteze", amenințare care este un avertisment că nu contează votul cetățenilor, ci modul cum se vor implica piețele financiare în politica internă a statelor UE, ceea ce este foarte grav.

Președintele Trump nu este în război cu Iran, Turcia, Rusia, UE, ci cu fostul președinte Obama, fiind obsedat să anuleze toate deciziile de politică internă și externă luate de acesta. „Eu fac ceea ce Obama nu a făcut."

Deocamdată administrația Trump nu s-a hotărât încă între intervenționism și izolare, dar până în noiembrie, la alegerile de jumătate de mandat, este posibil să avem parte de unele surprize. Se vorbește tot mai mult în medile politice și media de o posibilă demarare a procedurilor de demitere a președintelui Trump. Democrații contabilizează atent orice acțiune a sa care excede cadrului constituțional, la care se adaugă și ultimele scandaluri generate de punerea sub acuzare a fostului avocat al președintelui, Michael Cohen, care a pledat vinovat în fata judecătorilor pentru fraudă fiscală și violări privind finanțarea campaniei electorale și pentru cumpărarea tăcerii a două prostituate care au întreținut relații cu miliardarul Donald Trump. Tot la capitolul apropiați ai președintelui prezentați justiției pentru încălcări ale legii, se numără și ex-patronul NSA, Michael Flynn, ex-consilierul de politică externă, George Papadopoulos, acestea fiind bile negre pentru actualul președinte.

Un conflict armat cu Iranul ar perturba piețele petroliere, prețul barilului putând atinge 200 de dolari, generând o criză mai puternică decât cea din perioada anilor 1970.

Recent, președintele Trump a anunțat pe Twitter: „Misiune îndeplinită. Am redat grandoarea Americii, este suficient să privești piețele, locurile de muncă, armata. Batem recorduri și vom face și mai bine."

Recentul comunicat al 60 de foste cadre de conducere din CIA, privind retragerea abilității de acces la date secrete pentru fostul șef al CIA, John Brennan, este un avertisment sever la adresa președintelui Trump care, prin această măsură „interzice exprimarea opiniilor de către foști responsabili guvernamentali, ceea ce se consideră a fi o problemă de securitate națională". Acestui demers i s-au alăturat foști șefi ai CIA, numiți atât de către republicani, dar și de democrați. Acțiunea președintelui vizează și pe alți foști conducători ai serviciilor secrete americane, care au opinii contrare președintelui pe probleme strategice și de politică externă. Amiralul în retragere William McRaven, care a supervizat raidul împotriva lui Osama Ben Laden a precizat că „prin comportamentul dvs, m-ați pus în dificultate în ochii copiilor, umilit pe scenă internațională și mai rău decât toate, ați divizat națiunea noastră". Aceste voci vor conta în viitoarele decizii privind demiterea președintelui.

Michael Moore pregătește un film documentar despre Donald Trump pe care îl va prezenta ca pe un autocrat, „Fahrenheit 11/9, ziua proclamării rezultatului alegerilor la președinția americană". Noul său film are drept obiectiv să contribuie la căderea președintelui în luna noiembrie, la jumătatea mandatului. Moore îl califică pe Trump ca „geniul malefic", care nu vrea să demisioneze de la Casa Albă. „Sper că filmul meu va putea pune capăt acestei amenințări pentru America ce o constituie actualul președinte, arătând oamenilor ce trebuie să facă pentru a ieși din acest impas".

Dansul președintelui Putin cu ministrul austriac de externe, Karin Kneissi, căsătorită cu omul de afaceri Wolfgan Nelinger și primirea sa călduroasă de către premierul Sebastian Kurz, a stârnit reacția opoziției austriece care acuză guvernul de lipsa de neutralitate a politicii austriece. În aceeași seară, președintele rus și cancelarul austriac s-au deplasat la Berlin pentru o întâlnire cu cancelarul Angela Merkel. Aceste „poze de familie" ale lui Putin cu cei doi cancelari valorează cât o mie de cuvinte în condițiile în care Austria, care este la conducerea UE, trebuie să hotărască în legătură cu sancțiunile ce vor trebui aplicate Rusiei.

Recenta decizie a președintelui Trump de a anula ajutorul umanitar și pentru dezvoltare în valoare de 200 milioane de dolari pentru Cisiordania și Gaza în schimbul revenirii la masa negocierilor cu Israelul este considerată de responsabilii OEP (Organizația pentru Eliberarea Palestinei) drept un șantaj și o abandonare a soluției celor două state și aderarea completă la agenda anti-pace a premierului Netanyahu.

Revista „Time Magazine" rezuma perfect în numărul din 23 august criza pe care președintele o traversează, fiind amenințat din toate părțile pentru destituire. Coperta îl prezintă pe Trump la biroul său, aflat într-o furtună, sufocat de probleme.

Într-un interviu acordat la Fox News, în aceeași zi, președintele a ținut să atragă atenția că „piețele se vor prăbuși dacă voi fi destituit. Eu nu știu cum poate fi destituit cineva care face o muncă super. Eu îmi dau un A plus".

Recent a fost nominalizat drept ambasador al SUA la București, Adrian Zuckerman, de profesie avocat, emigrat din România la vârsta de zece ani, care conduce un ONG de ajutorare a copiilor defavorizați.

Sancțiunile unilaterale dispuse de președintele Trump împotriva Europei sunt considerate, la nivelul liderilor europeni, drept un act de trădare a aliatului fidel și o punere cu spatele la zid pentru a opta între America și restul lumii. Într-un articol publicat de Antoine Thirion, intitulat sugestiv „Sancțiunile americane: Europa într-o capcană urâtă shakesperiană", se menționează că „la fel ca regele Lear, Donald Trump este inconstant, sensibil la lingușeli și prompt în a aplica lovituri mortale, fără să clipească. Alegând calea sancțiunilor unilaterale a trădat Europa, ca regele Lear care și-a trădat aliatul fidel, contele de Kent. Sancțiunile americane ar costa peste 250.000 de locuri de muncă directe din sectoare sensibile și încă 100.000 de locuri de muncă indirecte în ce reprezintă transformarea aluminiului în Hexagon" (29 august).

În discursul din 26 august în fața ambasadorilor francezi, președintele Emanuel Macron a promis că în câteva luni va lansa un amplu proiect pentru apărarea Europei, apreciind că nu se mai poate baza numai pe SUA pentru a asigura securitatea continentului. „Europa nu poate da securitatea sa SUA. Nouă ne revine responsabilitatea de a garanta securitatea și suveranitatea Europei. Într-un an, lumea s-a schimbat foarte mult. Asistăm la creșterea naționalismului și la o criză a multilateralismului. Trebuie să reflectăm cu toții la această problemă." În relația cu Rusia, președintele francez a ținut să sublinieze că „trebuie să tragem toate consecințele sfârșitului Războiului Rece și să contribuim împreună cu OSCE pentru a înregistra progrese vizibile în dosarul Ucraina. Chiar dacă Rusia face obiectul unor sancțiuni din partea UE, de mai multe luni europenii au avut din nou dialog cu Moscova, îndeosebi privind situația din Siria și Ucraina. Rusia traversează o criză economică majoră și are nevoie de a reînoda legăturile cu UE. Europenii sunt conștienți că în Siria, Rusia este în poziție de forță și că fără Putin nu se poate face nimic." Președintele Macron a însărcinat ambasadorii din Europa să joace rolul de misionari și să explice marele său proiect de securitate și apărare a Europei, fiind conștient că vor fi unele blocaje din partea țărilor aflate în criză economică și afectate serios de sancțiunile americane. În privința aliaților, președintele a dat asigurări că proiectul său nu vizează un război cu marele aliat al Europei. „Aliații au astăzi încă pertinența lor, echilibrul, câteodată automatisme pe care ele au fost construite, dar care ar trebui revăzute." În afară apărării clasice, președintele a exprimat dorința Franței să „dezvolte noi cooperări în domeniile securității cibernetice, armelor chimice, armamentului clasic, conflictelor teritoriale, securității spațiale sau protecției zonelor polare". Președintele francez este pregătit să-și convingă omologii europeni de necesitatea și urgența punerii în practică a unei Politici Europene de Securitate și Apărare, chiar în condițiile unei crize economice a zonei euro și să se lanseze într-un maraton atât în Europa Centrală și de Est, dar și în direcția Italiei și Spaniei ale căror guverne sunt mai fragile ca niciodată.

Întrebarea pe care mi-o pun și cred că ar trebui să fie supusă analizei parlamentului, guvernului și președinției, cât și întregii clase politice și cetățenilor este clară: ce va face România în acest an centenar în fața acestei opțiuni ? Se va integra procesului de elaborare a unei Politici Europene de Securitate și Apărare și regulilor impuse de Agenția Europeană a Armamentului care reglementează unitar achizițiile de armament și producția de echipamente militare și cercetare științifică în domeniul militar sau va continua să achiziționeze armament depășit fizic și moral din SUA, pentru a face pe plac partenerului strategic ?

Helene Vissiere a publicat un articol în „Observator" sub titlul „Când președintele Trump este nervos, devine agresiv până a folosi vocabularul lui Al Capone", în care se referă la interviul acordat de acesta canalului Fox News, prilej de a ataca „oamenii care își schimbă vesta și devin informatori în schimbul unei reduceri a pedepsei", cu aluzie la dezvăluirile fostului său avocat, Michael Cohen.

Miercuri, 5 septembrie, New-York Times a publicat un articol provenind de la un membru marcant al administrației care și-a păstrat anonimatul și care a ținut să sublinieze că „Sunt parte a rezistenței din sânul administrației Trump. Noi gândim că avem mai întâi datoria față de țara noastră și că președintele continuă să acționeze de o manieră nefastă pentru sănătatea republicii noastre". Autorul îl descrie pe ocupantul de la Casa Albă ca fiind: „amoral, meschin, impulsiv". De fapt el dorește să readucă în actualitate prevederile amendamentului 25, care se referă la condițiile care pot declanșa procedurile de destituire a președintelui din interiorul administrației, amendament adoptat după moartea președintelui John F. Kennedy. Potrivit fostului director al CIA, John Brennan, acest articol „demonstrează gradul de îngrijorare din chiar interiorul administrației Trump. Nu știu care va fi reacția lui Donald Trump. Un leu rănit este un animal foarte periculos, iar Donald Trump este rănit".

Toată această campanie mediatică indică confuzia și tensiunea din interiorul administrației, dar și a unor apropiați și susținători ai președintelui, cu efecte serioase atât în planul politicii interne cât și externe, de aceea cred că este înțelept ca decidenții politici și guvernamentali din România să manifeste prudență în deciziile ce se vor lua atunci când vor trebui să opteze pentru o Politică Europeană de Securitate și Apărare sau în a direcționa pe viitor miliarde de euro pentru achiziția de armament din SUA, fără o temeinică și riguroasă analiză a ofertelor europene. De asemenea, este valabilă o atare analiza și în privința exploatării gazelor din Marea Neagră de către entități din afara UE, deși actuala situație politică internă din țara noastră ne face vulnerabili în fata presiunilor politico-diplomatice externe.

Care ar fi consecințele în plan politic, economic comercial, diplomatic și militar ale uneia sau alteia dintre opțiuni ?

Cred că a venit momentul adevărului și nu ne vom plasa cu fundul în două luntre, ca de obicei.

În încheierea acestui articol, aș dori să-mi exprim speranța că România va reuși și de această dată să supraviețuiască unui mediu geopolitic, geoeconomic și geostrategic volatil, unde în spatele ușilor închise se fac și se desfac alianțe, se încheie și se anulează tratate și acorduri, ignorându-se așteptările și nevoile cetățenilor lumii, adânciți tot mai mult în sărăcie și marginalizare socială, culturală și sub atacul nemilos la securitatea spirituală a națiunilor.

Dumnezeu să ne binecuvânteze și să ne îndrume pe calea cea dreaptă !

29 septembrie 2018

Corespondență din Beijing

Moştenirea Brâncovenilor prezentată la Beijing

Luo Dongquan

Institutul Cultural Român din Beijing a decis la data de 14 septembrie să prelungească durata de prezentare a expoziției MOȘTENIREA BRÂNCOVENILOR, având ca autor pe Dan Tomozei. Decizia este binevenită, oferind astfel posibilitatea unui număr cât mai mare de locuitori ai capitalei Chinei să descopere cele 17 lucrări care redau frescele, pictura și istoria Mănăstiri Surpatele din județul Vâlcea, ctitorie a Mariei Brâncoveanu. Lucrările fotografice sunt realizate pe mătase, prinse ulterior în forma tradițională a picturilor chinezești suluri.

La fel ca Ștefan Cel Mare și Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu (1654-1714) a fost unul dintre domnitorii români care au luptat pentru apărarea integrității națiunii române, împotriva invaziei străine. Domnitor al Țării Românești între anii 1688 și 1714, Constantin Brâncoveanu s-a ridicat împotriva invaziei Imperiului Otoman. Tocmai din această cauză, el și cei patru fii ai săi au fost decapitați de sultanul otoman la Istanbul, la data de 15 august 1714.

Vernisajul expoziției

304 ani de la moartea domnitorului Țării Românești, Constantin Brâncoveanu, la eveniment fiind prezent un numeros public, printre care și un grup de elevi, mici ziariști

Vicepreședintele Asociației de Prietenie China-România, Luo Dongquan, a remarcat în cuvântarea sa că în istoria lor, țările românești, Transilvania, Moldova și Valahia, au fost ținta invaziilor imperiului Otoman, imperiului Habsburgic și Rusiei Țariste. Poporul român a dus, timp de sute de ani, lupte curajoase împotriva invaziei străine, pentru apărarea independenței naționale și reunificarea statală, afirmându-se mulți eroi naționali precum Ștefan Cel Mare sau Mihai Viteazul, cunoscuți poporului chinez. La 1 decembrie 1918 a fost realizată Marea Unire a provinciilor românești, anul acesta urmând să fie aniversați 100 de ani de la eveniment.

„Autorul expoziției, prietenul meu Dan Tomozei, este un ziarist foarte harnic, competent, talentat. În ultimii opt ani de când se află în China, a scris și editat șase cărți despre China. De asemenea, prin articolele și expozițiile sale a prezentat prietenilor români povești reale despre China, promovând cunoașterea reciprocă și relațiile de prietenie și cooperare dintre China și România", a declarat Luo Dongquan.

Dan Tomozei a povestit participanților la vernisaj despre domnitorul Constantin Brâncoveanu care s-a ridicat la lupta împotriva invaziei imperiului Otoman, cum Brâncoveanu și cei patru fii au respins condițiile impuse de Imperiul Otoman de a renunța la credința ortodoxă română, din care cauză au fost executați din ordinul sultanului otoman, cum osemintele lui Constantin Brâncoveanu au fost aduse și înmormântate într-o biserică din București de soția sa Maria Brâncoveanu, cum personalitatea sa, ca erou și luptător pentru apărarea independenței naționale și a suveranității de stat, este comemorată permanent, iar stilul brâncovenesc este continuat până azi.

Vizitatorii au ascultat cu emoție povestea execuției lui Matei, fiul cel mic al domnitorului, care cuprins de groază în fața morții a cerut tatălui său să renunțe la credința creștină, ca să fie iertat de pedeapsă. Cu lacrimi în ochi, voievodul Brâncoveanu l-a încurajat spunând: *„Din sângele nostru n-a mai fost nimeni care să-și piardă credința. Dacă este cu putință, mai bine să mori de o sută de ori, decât să-ți renegi credința strămoșească, pentru a mai trăi câțiva ani pe pământ.* Atunci, Matei a privit călăul și a spus: *„Vreau să mor creștin ! Lovește !"*

Dan Tomozei a menționat că, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu, Țara Românească a cunoscut o perioadă de prosperitate, de dezvoltare economică și stabilitate socială, fiind dezvoltate relațiile diplomatice. Brâncoveanu a fost unul din reprezentanții României care a avut curajul să lupte pentru independență, fiind îndrăgit, venerat și omagiat în tradițiile populației.

La data de 15 august, românii comemorează un mare înaintaș. Tot în această zi, o prăznuiesc pe Sfânta Maria Mare – Ziua Adormirii Maicii Domnului, iar pe 16 august, pe Sfinții Martiri Brâncoveni – canonizați la 20 iunie 1992.

După vernisaj, publicul a făcut fotografii, a admirat lucrările reprezentând Mănăstirea Surpatele. Lucrarea „Drumul Doamnei" a stârnit un interes aparte vizitatorilor, după ce Dan Tomozei a povestit cum în lungile zile de suferință, Maria Brâncoveanu avea să parcurgă zilnic, pe jos, distanța dintre Mănăstirea Surpatele și Mănăstirea Dintr-un lemn, un traseu de trei kilometri. Sub pasul său a fost bătătorită o potecă, cunoscută până astăzi sub denumirea „Drumul Doamnei".

Vizitatorii au exprimat mulțumiri ICR din Beijing, directorului Constantin Lupeanu și d-lui Dan Tomozei pentru organizarea acestei expoziții minunate, contribuind la promovarea cunoașterii reciproce dintre cele două popoare ale noastre.

(*Luo Dongquan este profesor jurnalist, Vicepreședinte al Asociației de Prietenie China-România*)

Afișul

astăzi sub numele de stilul brâncovenesc. De asemenea, a avut o influență decisivă în plan educațional și religios.

Stilul brâncovenesc îmbină aspecte ale neo-bizantinismului și renascentismului italian, având ca rezultat un nou curent cultural românesc, aplicat în arhitectură, pictura murală, sculptura tradițională. În istorie, stilul brâncovenesc sau arta brâncovenească este identificată cu perioada de domnie a lui Constantin Brâncoveanu, cu ramificații până în zilele noastre.

Destinul lui Constantin Brâncoveanu a fost tragic. La data de 15 august 1714, a fost decapitat în cadrul unei execuții organizate la Istambul, nu înainte ca în fața sa să fie decapitați cei patru băieți ai săi: Constantin, Ștefan, Radu, Matei și primul său sfetnic, Ianache Văcărescu. Trupurile martirilor au fost aruncate în apele Strâmtorii Bosfor (Turcia), iar după o vreme au fost recuperate și îngropate pe ascuns.

După șase ani de suferință, trudă și eforturi de neimaginat, Maria Brâncoveanu, soția domnitorului, a reușit să aducă la București osemintele lui Constantin Brâncoveanu și să le înmormânteze pe ascuns, în anul 1720.

La 200 de ani de la aducerea osemintelor la București, în anul 1914, a fost descoperit mesajul lăsat de Maria Brâncoveanu pe candela așezată deasupra mormântului lui Constantin Brâncoveanu: „Această candelă, ce s-a dat la Sveti Gheorghie cel Nou, luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Constantin Brâncoveanu Basarab Voievod. Iulie, în 12 zile, leat 7228 (1720)."

În anul 1932, în urma cercetărilor efectuate de un grup de medici, coordonați de Prof. Dr. Mina Minovici și Prof. Dr. Francisc Rainer, s-a atestat că osemintele care sunt depuse în mormântul din Biserica Sfântul Gheorghe cel Nou sunt ale domnitorului Constantin Brâncoveanu.

Vernisajul expoziției a avut loc la 15 august, zi în care s-au împlinit ai învățământului chinez.

Directorul ICR Beijing, Constantin Lupeanu, exprimând un călduros bun venit oaspeților, a subliniat că în România, casa, cartea și școala sunt cele trei laturi inseparabile ale stilului brâncovenesc, un stil cărturăresc al artei și vieții. Din expoziția de artă vernisată se disting câteva trăsături: reproducerea modelelor străvechi, copierea picturii bizantine, interpretarea proprie, introducerea elementelor florale în culori vii, care dau culoare scenelor religioase, compoziția cu caracter laic, în spiritul vieții diurne. În zilele noastre, biserica încurajează unitatea dogmatică și specificul național.

Vicepreședintele Asociației de Prietenie China-România, Wang Tieshan, fost Consul General al R.P. Chineze la Constanța, a prezentat publicului istoria României, cultura și stilul brâncovenesc, arătând că perioada domniei lui Constantin Brâncoveanu corespunde cu perioada domniei Împăratului Kangxi (1662-1723), Dinastia Qing (1644-1911) din China. Domnul Wang a vorbit și de palatul domnitorului Constantin Brâncoveanu de la Mogoșoaia, de lângă București, o construcție foarte frumoasă, în stilul arhitectural brâncovenesc. De asemenea, a subliniat că Asociația de Prietenie China-România sprijină manifestările organizate de ICR și acționează necontenit pentru promovarea relațiilor de cunoaștere și cooperare dintre China și România, dintre poporul chinez și poporul român.

Prezent la vernisaj, pictorul Zhang Wenxiang a declarat că expoziția reprezintă o contopire între cultura română și cea chineză. Fotografiile reflectând frescele, imaginile din interiorul bisericii românești sunt transpuse pe mătăsuri, căpătând o formă tradițională specifică picturilor chinezești.

Aspecte de la expoziție

De asemenea, pot fi sesizate mai multe similitudini între cultura românească și cea chinezească. El a încurajat micii ziariști să preia ștafeta prieteniei tradiționale chino-române, să scrie, pentru a promova cunoașterea reciprocă și prietenia dintre China și țările lumii.

Punct
revistă de literatură şi artă constructivistă (III)

Florin COLONAŞ

Avangarda de la „A la Z”

Ajunsă la al şaselea număr, revista „Punct” editează un număr dublu, fiind unit cu cel de-al şaptelea număr. Asta pentru faptul că apărând săptămânal, ar fi trebuit să apară de Crăciun, când tipografiile erau închise, aşa că numărul dublu apare în 3 ianuarie 1925, având un număr de opt pagini.

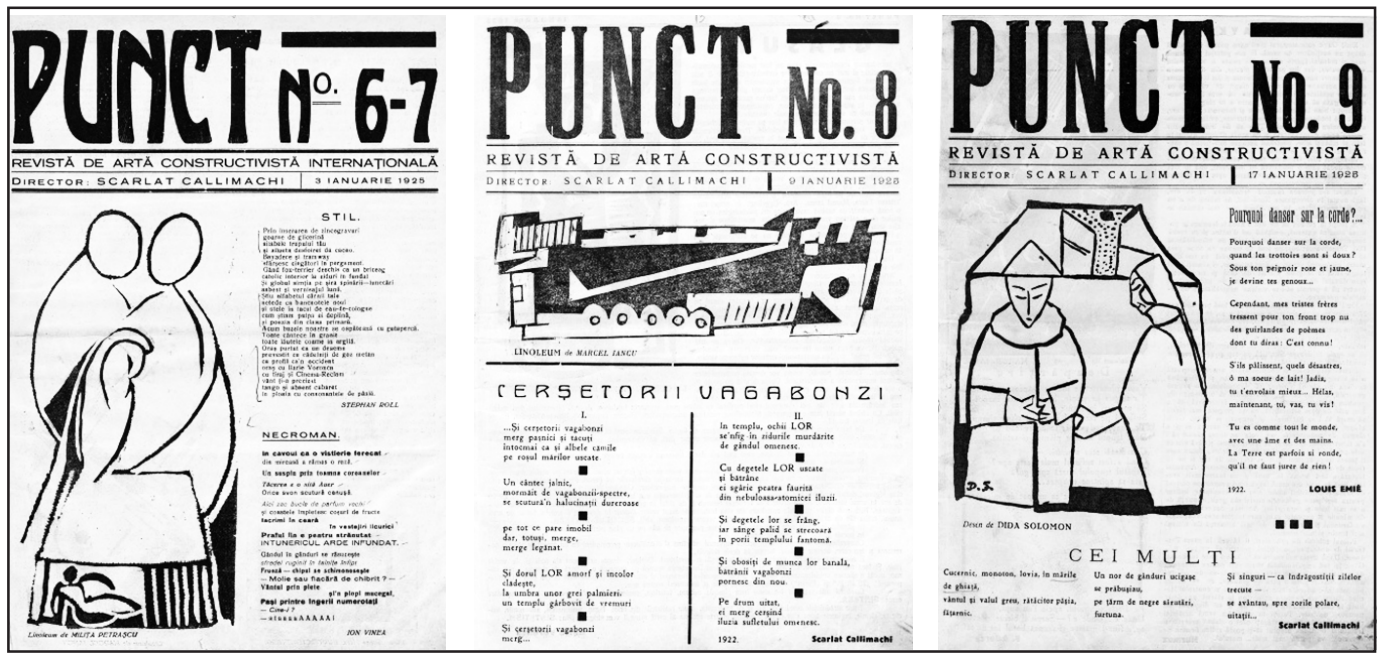
Revista conţine o bogăţie de imagini, ceea ce contează enorm într-o publicaţie de cultură. Mai mult decât atât, cele mai valoroase publicaţii avangardiste europene sunt tocmai cele cu multe imagini, iar „Punct” se numără printre cele din primul eşalon.

Astfel, găsim producţiile plastice ale Miliţei Petraşcu şi anume două gravuri pe linoleum, una dintre ele chiar pe prima pagină. Cu două linoleumuri, dintre care unul poartă titlul „Echilibru”, întâlnim iscălitura lui Victor Brauner. Tot cu două linoleumuri este prezent şi Marcel Iancu, dintre care unul datat 1915, deci înainte de plecarea la Zürich, sau poate din primele luni züricheze.

Un desen semnează şi actriţa Dida Solomon.

Un eveniment remarcabil este colaborarea lui Kurt Schwitters, constructivistul de la Hanovra, iniţiatorul mişcării „Merz”, totodată editorul revistei cu acelaşi titlu, care semnează un text în limba germană, alături de fotografia unei machete intitulată „Normalbühne” (Scena normală).

În textul „Scenei normale”, Schwitters dezvoltă idei teoretice. Marii artişti avangardişti au fost, de regulă, teoreticieni extrem de importanţi, adevăraţi doctrinari ai mişcării pe care o iniţiau. Aşa s-a întâmplat cu Tzara şi mişcarea Dada, Théo van Doesburg cu „der Stijl”, Wasili Kandinski cu „Cavalerul Albastru”, sau Walter Gropius cu mişcarea Bauhaus, ca să dăm doar câteva strălucite exemple. Cuvântul cheie care străbate articolul este „scena normală” care trebuie, la rândul ei, abordată prin efecte simple: linia dreaptă, cercul, suprafaţa, cubul sau secţiuni din cub, iar din punct de vedere cromatic sunt recomandate culorile negru şi roşu.

Pe prima pagină, Stephan Roll, în stilul său carcteristic semnează poezia „Stil”, din care redăm: „Ştiu alfabetul cărnii tale/ netede ca bancnotele noui/ şi stele în lacul de eau-de-cologne/ cum ştiam pulpa ei deplină/ şi poezia din clasa primară”.

Mai în josul paginii, Ion Vinea ne dezvăluie faptul că „praful fin e pentru strâmtat”, iar „Întunericul arde înfundat”, versuri optimiste sub un titlu întunecat: „Necroman”.

În partea a doua a numărului dublu, Roll, prin poemul scris în 1922 şi-a adjudecat o jumătate din pagină: „Dumnezeu plimbă indiferent copii prin parcuri/ copii cu genunchi, suflet în inimă de arcuri/ nici un copil nu-i ateu/ pentru că fiecare e bun coleg cu Dumnezeu”.

În aceeaşi pagină, Dida Solomon în „Gânduri de Crăciun” („Pensées de Noël”, în original), notează: „Je connais de chiens au/ regard effrayant/ Et des rêves ténébreux/ comme l’abïme”.

Tot în franceză sunt şi versurile Juliettei Roche sub titlul „Le Groupe”.

Revista „Punct’, avându-l redactor pe Victor Brauner, aşa cum se arată în cartuşul de pe ultima pagină, îşi are sediul în strada Bărăţiei 37 şi care se vinde la preţul de cinci lei, publică o proză scurtă, dar extrem de dinamică, semnată de „regele reporterilor”, omniprezentul Brunea-Fox, scrisă în martie 1921, intitulată „Insula cu bivoli”, din care citäm: „Bărcile aveau formă de crocodil şi încărcate cu crocodili”, sau „Înecatul nu avea niciun copil. Prinţul dimpotrivă era steril”.

Rămânând în domeniul versului amintim „Iubiri,/ credinţă/ şi prostituţii în braţe/ obosite de/ neant”, scrise de Scarlat Callimachi pe când se afla la Petrograd, în 1917, sub titlul „Libertate”. Tot el mai semnează două producţii poetice din 1921 şi 1924: „Vanitate” şi „Hamlet”, din care preluäm: „Şi sgomotul fatidic, monoton,/ se strecura’n gândirea trecătorului/ răsleţ./ Şi paşii lui sunau pe piatra roasă/ şi umbra lui strivea, pe negrul rece.../ Viaţa.”

Un alt avangardist, Mihail Cosma (mai târziu Claude Sernet), semnează o bucată suprarealistă în proză: „La poupée au sommeil d’allumettes”. Obişnuita casetă a publicaţilor străine ne prezintă: „MA”, „De Stijl”, „Blok” sau „G” şi îşi găseşte locul, ca de obicei, în ultimul cadran de pe foaia finală.

De semnalat cronica dramatică semnată de redactorul şef, în care sunt amintite o serie de actori ai teatrului românesc rămaşi în legendă: N. Bălţăţeanu, N. Soreanu, Ion Manu, distribuiţi în piesa „Dinu Păturică” semnată de Ion Pillat şi Adrian Maniu.

Am lăsat în final un studiu in germană intitulat „Kunst in Menschen” („Arta din oameni”), semnat de Herwarth Walden, filosof, pictor, poet, critic şi mai ales animator al mişcării „Der Sturm” (Furtuna), doctrinar al mişcării, iniţiatorul revistei cu acelaşi nume şi patron al galeriei de artă omonimă, care a găzduit şi expoziţii dedicate lui Matis Teutsch şi mai apoi lui M. H. Maxy, în mai 1923, expoziţia nr. 118, prezent cu cinci lucrări şi în expoziţia colectivă nr. 119.

Câteva idei din articolul lui Walden: „Arta este întruchiparea vizibilului sau auzibilului, reprezentând revelaţia simţurilor. Opera de artă devine organism prin conexiunea logică şi relaţia elementelor vizibile sau audibile. Teoria artei este constatarea experienţelor artistice, fără a da posibilitatea creării de opere de artă. Arta este un fenomen primar, ea nu se creează din abstracţie, ea trebuie să fie creată din experienţa simţurilor. Arta ca organizare a impresiilor senzoriale este o necesitate a vieţii. Toată viaţa este senzorială, înţelegerea poate fi obţinută numai prin vizionare. Atâta timp cât oamenii nu ajung la revelaţia simţurilor lor (pentru că arta este făcută), ei nu vor putea niciodată să-şi modeleze viaţa în mod uman, în ciuda întregului spirit şi suflet.”

Al optulea număr debutează cu o pagină în care, ca de obicei, îl găsim pe Iancu cu o linogravură şi Callimachi cu două poezii asemenea unor coloane care susţin ilustraţia orizontală. „Cerşetorii vagabonzi” se încheie cu: „Pe drum uitat,/ ei merg cerşind/ iluzia sufletului omenesc”.

Pe Callimachi îl găsim şi pe ultima pagină cu o pezie despre toamnă denumită „Impresii”, dar şi cu un portret făcut unui mare actor, Ion Iancovescu: „gesturile sale, vocea şi mimica sa au pe scenă tot atâta viaţă ca şi pe stradă, în cafenea, ori acasă”. Apoi, continuând să elogieze pe acest ilustru slujbaş al Thaliei, care purta „o pălărie mare, neagră, de gondolier, părând mai curând un cavaler decât un actor”, continuă prin a spune ca la senectute marele interpret de dramă şi comedie, în egală măsură, Nec Puiu cum îl cunoşteau cu toţii, putea fi admirat în fiecare după amiază prin vitrina restaurantului Athennée Palace, la aceeaşi masă, sorbindu-şi tacticos cafeluţa, solitar şi meditativ.

În cuprinsul revistei, încadrat de un text al lui Ilarie Voronca intitulat „Glasuri”, o linogravură de V. Brauner.

Textul lui Voronca, substanţial, debutează cu fraza „Întotdeauna transformările etice au fost paralele transformărilor sociale şi, mai cu osebire celor tehnico-ştiinţifice”, după care continuă: „Îndrăznelile creatorilor artişti premerg viitoarele elaborări ştiinţifice”. Şi tot el: „Opera de artă adevărată va avea mereu farmecul unei virginităţi reînnoite”.

Voronca face o pledoarie puternică pentru sinteză în domeniul artelor şi acest element străbate tot textul articolului. În partea finală a articolului afişează o concluzie tranşantă: „În plastică, România, prin cele câteva elemente puternice, se află pe un plan perfect european. În poezie aceeaşi siguranţă se anunţă.”

Dacă în precedentul număr 6-7, găseam pe cei doi teoreticieni ai artei moderne, Schwitters şi Walden, iată că în acest număr îl aflăm pe un al terilea doctrinar al modernismului artistic, olandezul Théo van Doesburg (cel care a iniţiat curentul *De Stijl*, 1916), care-şi începe discursul scriind: „Trebuie să înţelegem că arta şi viaţa nu sunt domenii separate” şi vorbeşte despre diferitele ramuri ale activităţii umane (economie, matematică, tehnică, sănătate) care sunt într-o continuă legătură, între acestea şi artă existând însă contraste. Baza unei armonii între aceste domenii este fundamentată de complexele contraste, ceea ce generează tensiuni enorme, care dau naştere la suprapresiuni reciproce, care la rându-le se topesc într-un echilibru şi o stare nonconflictuală tensional. Acest echilibru al tensiunilor formează chintesenţa noii unităţi constructive.”

În final, autorul evidenţiază succesul grupului „De Stijl” în sălile galeriei „L’Effort moderne” şi la „ Şcoala de arhitectură din Paris”, ca şi faptul că grupul este pe drumul perfecţionării problemei construcţiei ccolective.

În număr semnează poezii Felix Aderca („Luciditate”), Roll („Ecran”) şi două producţii poetice mai vechi de Ion Vinea, „Eu” (1918) şi „Zero” (1919), dar şi „Impresii” de Callimachi.

Caseta din colţul rezervat, găzduieşte acum reclama Atelierului de Artă Constructivistă (Atenţie Doesburg !) din strada General Berthelot 104, condusă de Nicolae Vespremie (lituanianul care are mari merite în dezvoltarea mişcării noastre constructiviste) şi unde arhitectul Marcel Iancu şi pictorul Victor Brauner predau planuri şi execuţii de arhitectură de interior, mobilă, piese decorative. În şcoala aceasta se vor crea obiecte, schiţe, mobile cu forme şi execuţie excepţională din punct de vedere al formei, ceea ce denotă o linie modernă, anticipând într-un fel ceea ce acum se predă ca o disciplină separată, designul.

Numărul 9 al „Punctului” are pe prima pagină pe soţii Callimachi – un desen de Dida şi o poezie „Cei mulţi” de Scarlat, care se încheie prin aceste cuvinte: „Şi singuri ca îndrăgostiţii zilelor/ trecute –/ se avântau, spre zorile polare,/ uitaţii...”

Pe directorul publicaţiei îl găsim însă şi pe ultima pagină cu partea a doua a piesei cu şapte personaje „Rebeca”, acţiunea piesei desfăşurându-se în 1924, în Rusia.

Chiar pe prima pagină întâlnim numele unui poet francez, jurnalist, scriitor, din zona Bordeaux, născut în 1900, Louis Emié şi care chiar de la primele versuri se întreabă: „Pentru ce să dansezi pe sârmă,/ când trotuarele sunt atât de dulci ?”

Ilustraţia, parte extrem de solidă a acestei reviste, este completată cu trei linoleumuri, semnate de trei avangardişti: Hans Mattis Teutsch, Victor Brauner şi Marcel Iancu.

Felix Aderca, în „Despărţirea”, prezent cu versuri cum ar fi: „Ţipătul trupului şueră spre gură/ gata să spintece noaptea...”, alătură şi o strofă în stilul geometrizant al „cuvintelor în libertate”.

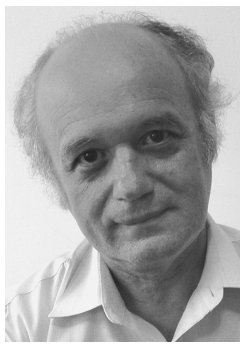
Încă o producţie din 1922, de data aceasta a lui Roll, „Acord”, în care „Noaptea împleteşte cerului cravată/ Simţi întunericul de clei ?”

În studiul său intitulat „Arhitectură”, Ilarie Voronca afirmă” „Curentele de idei şi mai ales cele de artă... sunt pentru spectator asemenea peştişorilor cu solzi de argint pe care-i priveşti confortabil din dosul unei vitrine”. Autorul consideră dadaismul cel mai penetrant dintre curentele începututlui de secol XX, pentru faptul de a fi purtat în el „microbul interesului obştesc”. Câteva idei din acest articol sintetic: În lupta dintre dadism şi cubism, nu cubismul a învins, ci cu totul un alt curent, *Constructivismul*, ceea ce reprezintă a patra dimensiune pentru geometria modernă; constructivismul devine prin el însuşi *stilul epocii*, *expresia secolului*.

Am lăsat în final textul „Emil Gayk” semnat de Hurmuz, al marelui şi încă enigmaticului nostru Demetrescu-Buzău, cunoscut sub numele său Urmuz, descoperit în 1922 de către Arghezi, care l-a publicat în „Cugetul Românesc” nr. 1. Iată, la un interval scurt de timp, cei de la „Punct” îi publică şi ei un text. Dealtfel, la fel de inspiraţi au fost şi cu autorul de pe contrapagină, Louis Emié, pe care literatura franceză l-a recuperat cu mult mai târziu, prin 1960.

Dar cine are geniul artei şi al jurnalismului ştie prea bine ce are de făcut. „Punct” este un exemplu grăitor. *Scripta manent* ! PUNCT !

LA AL II-LEA CONGRES

Emil Păunescu

Generalități

În perioada 29 august – 1 septembrie a.c. s-au desfășurat la Iași lucrările celui de-al doilea Congres Național al Istoricilor Români, manifestare de amploare a breslei respective, aflată sub egida Universității „Alexandru Ioan Cuza” și a Academiei Române, precum și a unui resuscitat (sperăm !) Comitet Național al Istoricilor din România. Cei aproximativ 400 de participanți au provenit în principal din centrele universitare București, Cluj-Napoca și Iași (55%); Chișinău (10%); Sibiu, Arad, Reșița și Constanța (15%). Alte 21 de centre din țară și 10 din străinătate au avut reprezentanți, dar 15 județe s-au ilustrat prin absență. De la Giurgiu am venit subsemnatul (am recidivat după ce participasem și în 2016, la ediția inaugurală) și dr. Ion Bălan, consilier superior la Biroul Județean al Arhivelor Naționale. Comunicarea colegului, intitulată „Deportările din Bărăgan în documentele de arhivă giurgiuvene”, a suscitat interes în cadrul temei „Arhivele din România între exigențele instituționalizării și necesitățile cercetării istorice”. În ceea ce mă privește, am optat pentru „Procesul de modernizare a orașelor în spațiul românesc”, temă pentru care am pregătit lucrarea „Rolul unor intelectuali originari din Imperiul Habsburgic în modernizarea orașului Giurgiu (1831-1918)”. Rezumatul acestei comunicări îl prezint în finalul articolului.

De-a lungul celor patru zile, am asistat la toate cele 15 prelegeri ținute în plen, în Aula Magna „Mihai Eminescu”, fiind impresionat mai întâi de cele ale academicienilor Ioan Aurel Pop, Victor Spinei și Alexandru Zub, apoi de cele ale celor cinci cercetători români de la instituții franceze: Dan Dana, Ștefan Lemny, Carol Iancu, Dan Ioan Mureșan, Cristiana Oghină-Pavie. O notă specială pentru prorectorul Gheorghe Iacob, președintele Comitetului de organizare, care și-a lansat originala carte „Istoria între adevăr și manipulare”. În cadrul diverselor secțiuni ale Congresului, am audiat alte 30 de comunicări, iar nivelul discuțiilor generate de ele a demonstrat neîndoielnic un progres al istoriografiei românești contemporane, dar și destule racile ale breslei și ale societății noastre în general.

Impresii din Iași

Gazdele ieșene merită felicitările și mulțumirile tuturor pentru modul cum s-au îngrijit de buna desfășurare a lucrărilor Congresului, pentru implicarea unor studenți și pentru ospitalitatea întregului personal, pentru sprijinul obținut din partea Primăriei municipiului, pentru mobilizarea unor sponsori și, nu în ultimul rând, pentru oferta culturală pe măsura tradiției și patrimoniului local. Participanții au putut vizita gratuit Muzeul și Turnul de apă ale Universității, Palatul Culturii, Muzeul Unirii și Grădina Botanică. În clădirea renovată a primei universități românești ei au fost martori la vernisajul expoziției „Fețetele stalinismului în Basarabia” (adusă de la Chișinău, curator acad. Valeriu Pasat) și au asistat la mai multe lansări de cărți istorice, putând vizita și standurile unui târg specializat.

Programul atât de dens al Congresului ne-a permis doar într-o măsură redusă să ne bucurăm de vizionarea frumuseților orașului, a splendidelor sale monumente, dar nu ne-a împiedicat să observăm – pe lângă unele îmbunătățiri ale peisajului urban – că există destule șantiere care bat pasul pe loc ori au fost chiar părăsite, iar viața comercială prezintă un anume recul, vizibil de altfel și pe alte meleaguri.

Iașii anului 2018 trăiesc mai mult din servicii, din centrul universitar, din situația de reședință administrativă și din turism (din turismul de tranzit al basarabenilor, din turismul religios și – în prea mică măsură – din turismul cultural). Producția industrială a devenit insignifiantă, iar nivelul de trai din regiunile înconjurătoare se repercutează negativ și asupra marelui centru urban.

Gânduri de viitor

Actualul rector bucureștean (și fost ministru tehnocrat) Mircea Dumitru i-a mandatat pe universitarii istorici Bogdan Murgescu și Laurențiu Vlad să anunțe că, în 2020, vine rândul Capitalei să găzduiască următorul congres. Deși – aparent – Bucureștii nu s-ar cuveni să se plângă de organizarea unei asemenea manifestări, avem motive de îngrijorare. A lăsa tot greul pe umerii Academiei și ai Universității (cea numită cândva „dr. C.I. Parhon”) nu pare a fi de bun augur. Dacă în 1980 regimul comunist totalitar și-a permis să organizeze cu succes Congresul mondial de științe istorice, acum – pentru unul mai modest – nu se întrevăd premise încurajatoare. Peste doi ani societatea noastră profund dezbinată se va confrunta cu dubla campanie electorală și cu multe alte situații neplăcute (deja previzibile). Aceasta nu înseamnă, desigur, că totul este compromis, ci presupune o mai atentă și mai serioasă mobilizare a breslei și un sprijin mai consistent al societății civile.

Fără a ne erija în atoatecunoscător, îndrăznim să propunem modificări în formula organizatorică a tematicii, care să asigure o mai bună reprezentativitate, prin atragerea istoricilor din muzee, arhive și biblioteci, din alte domenii de activitate. O resuscitare a societăților științifice cu profil istoric și un apel la solidarizarea cercetătorilor din sfera disciplinelor socio-umane ar fi benefice pentru succesul celui de-al treilea Congres Național al Istoricilor Români.

Rezumatul promis

Orașul Giurgiu, fost cap de pod otoman până la Tratatul de la Adrianopol, s-a dezvoltat spectaculos după retrocedarea lui către Țara Românească. Poziția sa strategică (de potențial port al Bucureștiului la Dunăre) i-a conferit diverse priorități în epoca modernă, cu deosebire în domeniul transporturilor și comunicațiilor. Acordarea statutului de reședință administrativă a județului Vlașca, avantajul unor terenuri ieftine și vadul comercial au atras o populație cosmopolită, din rândurile căreia rolul primordial l-au avut intelectualii, fără a-i neglija pe meseriași, negustori și alte categorii sociale, mulți dintre coloniști provenind din Imperiul de peste munți. Fie că ajunseseră la Giurgiu în căutarea unor slujbe ori afaceri, fie că s-au stabilit temporar ori definitiv aici, aceștia și-au pus amprenta asupra urbanizării pe coordonate europene a fostei așezări de sorginte balcanic-orientală. Avem în vedere atât români (plecați cu deosebire din sudul Transilvaniei, dar și din Banat, Bucovina și alte regiuni), cât și etnici austrieci, germani, unguri, evrei, italieni, sârbi. Pe lângă ingineri și militari, medici și farmaciști, profesori și învățători, putem aminti meseriași cu un grad de cultură mai ridicat (telegrafiști, ceasornicari, fotografi), dar și mecanici, marinari, pescari, alte profesii.

Începând cu 1837, Compania de navigație austriacă pe Dunăre își deschide o agenție la Giurgiu, mai târziu funcționând și un consulat. Numărul rezidenților catolici va impune ridicarea unei biserici în 1885 (care a asigurat unele servicii și membrilor confesiunilor protestante). Primul supus austriac care va avea un rol decisiv în viitorul destin al orașului a fost arhitectul Moritz von Ott, autorul planului de sistematizare din 1832, plan care-și va dovedi viabilitatea vreme de 13 decenii. I-au urmat medicul Ioan Sibineanu, ofițerul Christian Tell, farmaciștii Carl Weber, Friedrich Klein și Martin Binder, telegrafistul Leopold Pittner și – mai presus de toți – profesorul Nicolae Droc-Barcian (1846-1920), un adevărat „Gheorghe Lazăr al Giurgiului”.

Toate aceste personalități, astăzi mai mult ori mai puțin cunoscute, au jucat un rol important în istoria modernă a meleagurilor vlășcene din Câmpia Dunării.

Un document privitor la Dan Ulisse Negropontes, fiul generalului Eremia Grigorescu

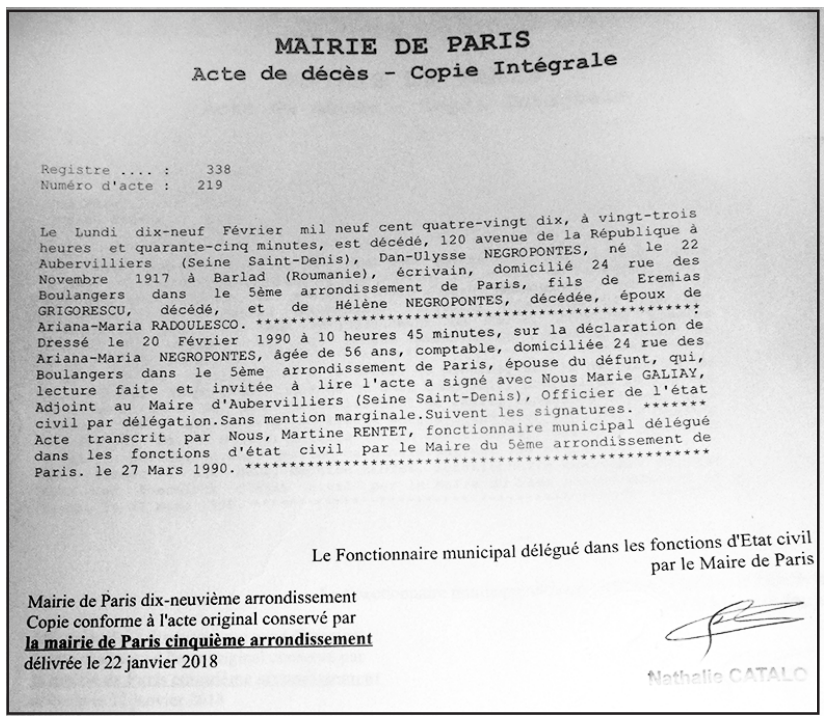
Despre generalul Eremia Grigorescu, unul dintre eroii Primului Război Mondial, s-au scris și se vor mai scrie multe pagini, așa cum merită o personalitate remarcabilă a istoriei României, afirmată prin priceperea arătată pe câmpul de luptă, unde s-a confruntat cu marii comandanți ai armatelor inamice, așa cum a fost feldmareșalul Mackensen, supranumit „spărgătorul de fronturi”. Pentru faptele sale de arme a fost decorat atât de români (Ordinul „Mihai Viteazul”), cât și de străini (englezi, francezi, ruși), recunoscându-i-se marile merite de comandant.

Mai puțin cunoscută este legătura generalului Eremia Grigorescu cu localitatea Bolintin Vale, unde s-a stabilit și și-a întemeiat o familie fratele său, Constantin Grigorescu, a cărui fiică, Elena, născută aici, se va căsători cu bolintineanul Nicu T. Dinu și vor da naștere unor copii străluciți: medicul scriitor Romulus Dinu și frații săi, medicii Lia Dinu și Mărgărit Dinu. Întâmplarea este descrisă pe larg în volumul publicat de noi anul acesta (Romulus Dinu, *Paznic la pepeni, O poveste bolintineană*, București, Editura RawexComs, 2018).

Prin intermediul unui mare iubitor al României și prieten al revistei *Sud* – scriitorul francez Jean Yves Conrad – putem întregi biografia generalului Eremia Grigorescu, aportând informații care privesc pe unicul fiu al acestuia, conceput în chiar focul marilor bătălii de pe dealurile Moldovei, unde se afla conacul celei de care se va îndrăgosti. Ba chiar, spre amărăciunea femeii, Eremia Grigorescu va ordona să-i fie bombardat conacul aflat pe valea Leșunțului, lângă Oituz și Mărășești, căci înăuntru se încartiruise comandamentul nemțesc.

Ea se numea Elena Negropontes și provenea dintr-o bogată familie de bancheri și proprietari funciari, posesori a zeci de mii de hectare în diferite locuri din țară. Una dintre aceste proprietăți, aflată în posesia fratelui Elenei, George Ulisse Negropontes, un mare pasionat de cai, rămas celebru prin hergheliile sale, se afla în apropiere de Bolintin Vale, la Clejani și se numea Zăvestreni-Ghimpeni.

Domnul Jean Yves Conrad, căruia îi mulțumim, ne-a încredințat o copie a actului de deces al lui Dan Ulisse

MAIRIE DE PARIS
Acte de décès - Copie Intégrale

Registre .... : 338
Numéro d'acte : 219

Le Lundi dix-neuf Février mil neuf cent quatre-vingt dix, à vingt-trois heures et quarante-cinq minutes, est décédé, 120 avenue de la République à Aubervilliers (Seine Saint-Denis), Dan-Ulysse NEGROPONTES, né le 22 Novembre 1917 à Barlad (Roumanie), écrivain, domicilié 24 rue des Boulangers dans le 5ème arrondissement de Paris, fils de Eremias GRIGORESCU, décédé, et de Hélène NEGROPONTES, décédée, époux de Ariana-Maria RADOULESCO. **********
Dressé le 20 Février 1990 à 10 heures 45 minutes, sur la déclaration de Ariana-Maria NEGROPONTES, âgée de 56 ans, comptable, domiciliée 24 rue des Boulangers dans le 5ème arrondissement de Paris, épouse du défunt, qui, lecture faite et invitée à lire l'acte a signé avec Nous Marie GALIAY, Adjoint au Maire d'Aubervilliers (Seine Saint-Denis), Officier de l'état civil par délégation.Sans mention marginale.Suivent les signatures. *******
Acte transcrit par Nous, Martine RENTET, fonctionnaire municipal délégué dans les fonctions d'état civil par le Maire du 5ème arrondissement de Paris. le 27 Mars 1990. **********

Le Fonctionnaire municipal délégué dans les fonctions d'Etat civil
par le Maire de Paris

Mairie de Paris dix-neuvième arrondissement
Copie conforme à l'acte original conservé par
la mairie de Paris cinquième arrondissement
délivrée le 22 janvier 2018

Nathalie CATALO

Negropontes, fiul generalului Eremia Grigorescu și al Elenei. Cel care va deveni un scriitor apreciat și un fotograf remarcabil, purta numele mamei, deoarece fusese conceput în afara căsătoriei. Nu-și va cunoaște cu adevărat tatăl, deoarece, după cum se știe, generalul Eremia Grigorescu va muri la 21 iulie 1919, pe când fiul său era în vârstă de nici doi ani. **(V. G.)**

„MAIRIE DE PARIS
Acte de décès – Copie Intégrale
Registre: 338
Numero d'acte: 219

Le Lundi dix-neuf Février mil neuf cent quatre-vingt dix, a vingt-trois heures et quarante-cinq minutes, est décédé, 120 avenue de la République à Aubervilliers (Seine Saint-Denis), Dan-Ulysse NEGROPONTES, né le 22 Novembre 1917 à Barlad (Roumanie), écrivain, domicilié 24 rue des Boulangers dans le 5ème arrondissement de Paris, fils de Eremias GRIGORESCU, décédé, et de Hélène NEGROPONTES, décédé, époux de Ariana-Maria RADOULESCO.

Dressé le 20 Février 1990 à 10 heures 45 minutes, sur la déclaration de Ariana-Maria NEGROPONTES, âgée de 56 ans, comptable, domiciliée 24 rue des Boulangers dans le 5ème arrondissement de Paris, épouse du défunct, qui, lecture faite et invitée à lire l'acte a signé avec Nous Marie GALIAY, Adjoint au Maire d'Aubervilliers (Seine Saint-Denis), Officier de l'etat civil par delegation. Sans mention marginale. Suivent les signatures.

Acte transcrit par Nous, Martine RENTET, fonctionnaire municipal délégué dans les fonctions d'état civil par le Maire du 5ème arrondissement de Paris. Le 27 mars 1990.

Le Fonctionnaire municipal délégué dans les fonctions d'Etat civil par le Maire de Paris
Nathalie CATALO
Mairie de Paris dix-neuvième arrondissement
Copie conforme à l'acte original conservé par
la mairie de Paris cinquième arrondissement
délivrée le 22 janvier 2018.”

Don Haineș

Dramaturgia lui CRISTIAN MUNTEANU

Personalitate complexă a culturii române, regizor, poet, dramaturg, scenarist, intelectual de elită, membru al Uniunii Scriitorilor din România și al UNITER, Cristian Munteanu (25 august 1936 – 31 ianuarie 2008) a fost/este un artist desăvârșit care ne provoacă permanent la un dialog, la o meditație gravă asupra existenței, asupra rolului artistului și al culturii în societate și în lume.

Regizor de profesie, redactor-șef al Redacției Teatrului Național Radiofonic („unul dintre numele cele mai mari din întreaga istorie a teatrului radiofonic românesc" – Costin Tuchilă), cu peste o mie de spectacole cu piese din toate epocile de creație, de la antici la contemporani, Cristian Munteanu este și un scriitor adevărat, care are o operă, publicată postum, prin grija, discreția, devotamentul, sensibilitatea și sacrificiul soției sale Elisabeta (Zizi) Munteanu, care ni-l readuce în actualitate, convinsă că în această operă există ceva peren, care poate interesa dincolo de timp.

Descoperim acum, cu încântare, imaginea unui poet sensibil, traversat de idee, o creație originală bogată și diversă (poezii, basme, pagini de jurnal, scenarii radiofonice, piese de teatru, aforisme, scrisori) în cele două volume: *Dans alb***,** Editura Semne, 2009, *Dialog nocturn***,** Editura Semne, 2011.

Totodată, descoperim imaginea unui dramaturg autentic, puțin cunoscut, deși unele piese ale sale au văzut lumina rampei: *Veghea (Corigență la dragoste)* la Teatrul din Bârlad (1980-1981) sau din Giurgiu (1981-1982).

Inocentul s-a jucat la Teatrul Național din București în regia autorului (1981-1982).

O adevărată revelație mi-au provocat cele două volume masive de teatru (11 piese), publicate recent de doamna prof. univ. dr. Elisabeta Munteanu, *Vremea secerișului***,** la Editura Semne, 2017.

O imagine globală a acestor piese ne relevă faptul că avem de-a face, cum frumos spune Elisabeta Munteanu, cu „piese-confesiuni", „piese dezbatere", care toate stau sub semnul cunoscutei maxime *Mane, tekel, fares* (*Socotește, Măsoară, Împarte*), foarte dragă și lui Mateiu I. Caragiale. E o explicație a metaforei „Vremea secerișului". Vine odată vremea să dai socoteală, să aduni, să desparți grâul de neghină, să culegi numai ceea ce semeni. Cristian Munteanu face parte din familia spirituală a lui Camil Petrecu. Teatrul lui e un teatru de idei, care dezbate conflicte morale, sociale, psihologice sau individuale, la o înaltă temperatură estetică, din perspectiva omului de cultură, căruia nimic nu-i este indiferent. O tematică bogată și diversă, în care apar conflicte puternice, personaje complexe, tensiuni, meditații cu caracter general-uman, care depășesc condiția limitată a epocii, deși reprezintă, într-un fel, documente ale acesteia. Regizorul cu o îndelungată experiență artistică are simțul replicii, al dezvoltării acțiunii spre un punct culminant și spre un deznodământ dramatic, biografia personajelor reiese din înfruntarea lor în situații limită, din limbajul și comportamentul lor, cu alte cuvinte, din *arta povestirii* și din faptul de viață adevărat, pe care-l invoca însuși dramaturgul. Pe el îl frământă lipsa „acelui CEVA" care s-a întâmplat și care declanșează acțiunea. Pot să spun, cu mâna pe inimă și în cunoștință de cauză, că Cristian Munteanu este un dramaturg, un adevărat dramaturg. El își definește dramele drept „ipostaze ale eșecului". „Piesele mele prezintă biografia unor eșecuri. În *Inocentul* eșecul era general și biologic. *Dragul meu adolescent* viza eșecul în dragoste. *Ospățul lui Trimalchio* pe cel al unor trepăduși mărunți. În *Trecutul nostru cel fără de prihană* întâlnim eșecul unei credințe. În *Vremea secerișului* domină, în egală măsură, eșecul victimei și cel al călăului. *Veghea,* prima mea piesă, prezintă tema învingătorului învins prin ratarea vieții personale". Și acțiunea celorlalte piese stă sub incidența unui eșec de natură socială, individuală, morală, etică. (*Jurnal*, aprilie, 1985).

Dar, poate, piesa cea mai reprezentativă a lui Cristian Munteanu este *Faust și Mefisto sau Faust XXI*. Tema este universală și bogat reprezentată în diverse literaturi naționale. începând cu cărțile populare din secolul al XVI-lea, continuând cu secolele următoare, Renașterea, iluminismul, romantismul, până în epoca noastră. De la eroul real, trăitor în perioada dintre 1480 și 1549, până la legenda lui Faust nu e o distanță mare. Pe seama lui circulă cele mai ciudate caracterizări. Se pare că a fost Doctor și Magistru, titluri academice, că avea cunoștințe de astrologie, medicină, alchimie, magie, știința prezicerii. Unii l-au considerat șarlatan. Oricum, personaj controversat, cu două fețe, care crede în Dumnezeu, dar se teme de diavol, cu care încheie un pact, pierzându-și sufletul, însetat de cunoaștere, interesat de cosmologie, astronomie, magie, medicină, alchimie, meteorologie etc. Faust a intrat în legendă și continuă să declanșeze provocări creatoare de-a lungul timpului. Despre el au scris, printre alții, Christopher Marlowe (1564-1593), Lessing (1729-1781), dar gloria i-a adus-o Goethe cu celebrul său poem dramatic *Faust***,** publicat în 1808, sinteză a întregii sale creații.

După moartea lui Goethe, mitul faustic a cunoscut o răspândire fără precedent în plan european. în diferite literaturi: germană, engleză, spaniolă, poloneză, norvegiană, ungară, rusă, irlandeză, română.

Amintesc câteva nume: *Peer Gyunt* de Ibsen, *Portretul lui Dorian Gray* de Oscar Wilde, *Frații Karamazov* de Dostoievski, *Maestrul și Margareta* de Mihail Bulgacov, *Doktor Faustus* de Thomas Mann, *Cocoșul negru* de Victor Eftimiu.

Abordarea acestui subiect nu e la îndemâna oricui. Ea presupune o asimilare culturală a tot ce s-a scris până în prezent și, mai ales, adaosul de noutate, de originalitate. Lui Cristian Munteanu subiectul acesta i se potrivește perfect. El are cultura necesară, curajul și capacitatea de a vehicula idei la cea mai înaltă temperatură intelectuală, provocând publicul (și, desigur, spectatorii) la o meditație gravă asupra existenței, fără a cădea într-un livresc rece, teoretic, deși piesa se cheamă „eseu dramatic intertextual", ci conturând expresiv personaje și situații vii, credibile, tipologii umane complexe, într-o desfășurare dialogală de înaltă tensiune dramatică.

Însuși titlul piesei, *Faust și Mefisto sau Faust XXI***,** aduce ideea de noutate. Mefisto recunoaște în finalul piesei: „Nimeni nu poate să ne despartă. Suntem legați în lanțuri nevăzute. Indestructibile ! Eu sunt blestemul tău și tu mi-ești mântuirea !". Nu întâmplător, *Faust XXI***,** pentru că piesa, păstrând coordonatele istorice ale mitului faustic, încearcă să răspundă unor întrebări contemporane, conflictelor de natură morală, psihologică, etică, religioasă. Cei doi eroi sunt complementari. Faust își trăiește existența între extreme, antinomic, între Dumnezeu și Diavol, între Bine și Rău. Mefisto, simbol al Răului, este ispita, tentația greu de refuzat. Oferta lui este tinerețea, bogăția, faima, puterea minții nestăvilită, iubirea, cu prețul unei permanente îndoieli, neliniști, sfâșieri sufletești. În *Faust*-ul lui Cristian Munteanu descoperim imaginea omului modern, cu neliniștile sale, cu întrebările sale, cu îndoielile sale. Mefisto însuși e un diavol modern, el are mănuși, e pus la patru ace, e un diavol în frac și cu joben, după cum mărturisește. E un dandy.

Piesa începe brusc, cu o întrebare: „Faust, cât mai ai de gând să eziți ?". Știm despre ce fel de ezitare este vorba. Faust se simte amenințat, dar răspunde ferm că „hotărârea asta trebuie s-o iau eu. E hotărârea mea" și până la sfârșitul piesei suntem ținuți în suspans dramatic, pentru că luarea unei hotărâri nu este ușoară.

Faust este însetat de cunoaștere, el are curiozitatea de a afla, de a putea spune clipei: „Stai ! Ești atâta de frumoasă !" El aduce un cald elogiu cărții. Pentru el, plăcerea de a citi înseamnă o „curată beatitudine la care participă toate simțurile laolaltă". Răsfoirea filelor unei cărți înseamnă pentru el „o înfiorare pe care nici trupul de femeie nu ți-o poate da". Evident, aceasta este și părerea autorului. Elogiul cărții într-o epocă a internetului, când se citește tot mai puțin, este o opțiune și un avertisment.

Dramaturgul aduce un cald elogiu cărții nescrise, cea mai frumoasă dintre toate („Cântarea care n-a fost spusă/ E mai frumoasă ca oricare", spune Ștefan Petică), în ideea purității virtuale, dar și un elogiu adus cărții scrise, chiar dacă „toate vorbele s-au spus", dar, totuși, „povestea e nouă". Restul, spune Faust, e „MÂNTUIREA", salvarea sufletului, alegerea, iar Dumnezeu, Creatorul, „mi-a dat dreptul să aleg !". De abia acum, cu sufletul împăcat, Faust poate să i se adreseze clipei cu celebrele vorbe: „Stai ! Ești atâta de frumoasă !". În fond, Mefisto și Faust sunt un cuplu celebru. De nedespărțit.

În finalul piesei, cineva a dat ceasul înapoi și iată-l pe Faust tânăr, în straie albe, în biblioteca sa, plină de cărți, aducând un cald elogiu cărții. Pentru el, raiul este o imensă bibliotecă. „Arta este lungă, viața scurtă !". El mărturisește că și-a dorit să-ntreacă măsura omenească și că și-a ispășit această vină și avertizează că la răscruce Diavolul pândește. Reîntorcându-se la menirea sa, aceea de a-și îngriji grădina (pământul), el se adresează lui Dumnezeu, convins că nu cu diavolul trebuie să semnăm înscrisul, ci cu Moartea, cu Eternitatea.

Dramaturgia lui Cristian Munteanu e o mină de aur pentru directorii noștri de scenă. Rămâne doar ca ei s-o descopere și s-o concretizeze în spectacole memorabile, pentru un public larg, iubitor de artă adevărată.

ÎN CĂUTAREA ESENȚELOR

Alexandru CAZACU

Unul dintre poeții importanți ai generației postbelice beneficiază începând din acest an de un studiu cu privire la scrierile sale. Extinzând o preocupare mai veche ce trata această temă, Xenia Negrea, lector universitar al Facultății de Jurnalism din Craiova, critic literar și extrem de implicată în viața culturală a capitalei Olteniei, publică recent studiul *Florin Mugur și poetica exasperării* la editura Eikon (București, 2018).

Lucrarea, care beneficiază de suportul criticului Eugen Negrici, analizează în mod original și modern opera și etapele creației autorului *Spectacolului amânat*. Sunt trei mari perioade pe care Xenia Negrea le identifică în traseul lui Florin Mugur, pe cât de particulare, pe atât de reprezentative: „Mirajul vinovat" – perioada de început, marcată de contextul istoric proletcultist; „Dureroasa reconversie" – intervalul median expresionist, cel mai valoros estetic și respectiv zona târzie de „Confesiuni second-hand", unde este comentată proza „traumei", eseurile și interviurile lui Florin Mugur.

Toate etapele sunt analizate cu instrumentarul unui expresionism aplicat despre „poetica disperării" căreia autoarea îi consacră un eseu captivant și *à la page* atașându-l drept addenda cărții, demers ce justifică și chiar potențează interpretările date existenței și operei unui artist cu o biografie personală și socială complexă: apartenența la cultul mozaic, o soție cu grave probleme medicale ce îi schimbă viața, pe rând aderent, contestatar, interzis de sistemul politic apoi reintegrat, cu prudență, în lumea culturală fiind redactor la o prestigioasă editură a vremii, unde are o atitudine ce pendulează între intransigență estetică și pragmatism acomodant pentru a tipări cărți de valoare incontestabilă.

Un temperament introvertit, ce traversează epoci complicate, chiar contrare ideologic, dar care încearcă să-și facă simțită prezența, iar vocea sa artistică să se audă. Autoarea pune întreaga manifestare artistică a lui Florin Mugur sub semnul interogației menționată chiar de scriitor: „Cum a fost posibil ?", de la nivelul minor al destinului său, dar extrapolând asupra întregii generații. Întrebare retorică, mai ales că artistul nu a fost pregătit pentru altceva, pentru o alternativă la *status quo-ul* anilor de plumb unde el găsise un mod propriu de a vieți (se sinucide la puțin timp după schimbările din 1989 și după moartea soției). Iar poetica exasperării este văzută foarte bine prin lentila expresionismului, care așa cum concluzionează autoarea „înseamnă perplexitate, exacerbare, înseamnă fragment, dar întru recuperarea omenescului frust în defavoarea mistificării și virtualității. Expresionismul nu anulează, ci caută dincolo de suprafețe, dincolo de previzibilul livrat de convenție, de normă și istorie. Expresionismul caută esența, adică adevărul, dar nu a ajuns mai departe decât să transforme întrebarea Cine sunt ? într-o aserțiune de exasperare perfectă: cine sunt."

Cu siguranță, pentru oricine dorește apropierea de opera lui Florin Mugur, cartea Xeniei Negrea constituie o bornă obligatorie.

Viața bate filmul, poezia bate viața

Victoria MILESCU

După cartea *Tâlhari sau profeți* din 2003, Alexandru Cazacu revine, făcând o pauză de 14 ani, cu *Duminica în Est* (Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2017), volum de versuri, sintetizând cu o impresionantă forță de sugestie un parcurs existențial bogat și divers. Concepută în versuri libere, percutante, poezia de aici aparține unui poet experimentat, cult, eminamente citadin, dezvoltând inteligent specificitatea unui areal numit când oraș, metropolă, urbe, când provincie, provincia în Est fiind „un teritoriu /unde limba engleză nu este oficială". Călătoriile poetului, fie în țară fie în străinătate, în interes de serviciu sau de plăcere, au lăsat impresii, amintiri în minte, în suflet și pe foaia de hârtie. Lectura cărții sale dezvăluie o viață trăită sub tensiune dar și sub farmecul bulversant al noutăților, venind în avalanșă, amestecându-se, creând un tablou veridic și captivant al lumii noastre contemporane, provocând simțurile și stimulând creativitatea întru găsirea celor mai potrivite formule estetice de redare și comunicare.

Alexandru Cazacu privește lumea cu deschidere și empatie, planează peste obiecte și fapte, procedând la un melanj între elemente de istorie, geografie, artă, mitologie, glisând între timpurile prezent, trecut și viitor, cu naturalețe și siguranță de sine. Elemente din realitatea imediată trezesc asocieri refrișante, formulări frapante prin reflexivitate: „zeii se ascund mereu în cele mai umile ființe"; „Cele mai amare zile sunt acelea când în toți ceilalți cauți aproapele/ și în tine găsești mereu străinul" etc. În texte sunt inserate denumiri, expresii, nume, citate în limbile franceză, engleză, italiană, în buna tradiție a postmodernismului, căruia poetul i se revendică vrând-nevrând. Poezia sa nu rămâne la nivelul jocului semantic, ci se valorizează prin maniera filozofică de a înțelege lumea, sugerând că dincolo de banalitatea aparentă a unor lucruri se află ceva important, esențial chiar, ce nu poate fi explicat, ci doar simțit, intuit. Nu e vorba de mister, ci de o schimbare a unghiului de percepție și interpretare. E uimitor cum un om ce trebuie să facă față unei vieți trepidante, petrecute prin hoteluri, aeroporturi, gări, trenuri etc., își mai găsește timp, loc și dispoziție pentru o atât de clară și profundă stare de cugetare: „Înțelegeam cum marile izbânzi au în ele/ o imensă lipsă de țel/ iar matematica acelor ore nu poate da socoteală/ decât pasiunii ce ne strânge trupurile/ ca pe un talisman/ sau ca pe mânerul unei arme/ în muzica ce nu vindecă ci se lasă vindecată/ pierzându-se în zâmbet/ ca o corabie în talazuri."

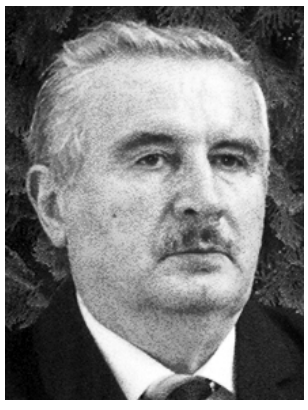
Lirica lui Alexandru Cazacu este una emancipată, dezinhibată, susținută de simboluri, mituri, nume ori personaje de anvergură universală, dar mai ales de elanul dorinței de cunoaștere a ceea ce ne înconjoară ca produs al umanității. Imagine, culoare, sunet vin să configureze un tablou vibrant a ceea ce există în afara noastră dar și în interiorul nostru. Luând distanță față de Est, Estul se vede mai bine; îi vezi lipsurile, chinurile, absurdul existențial: „După ce vom pleca fiecare în altă parte/ o să rămânem cu adevărat aici". Estul apare obsesiv ca liant al întregii cărți, asigurându-i unitatea tematică. Estul este periferia: „iar la periferie îți poți întâlni/ în carne și oase visele și este posibil/ ca ele să nu te recunoască." Fericirea în Est este „șansa de a te îndrăgosti". Estul înseamnă și acasă, unde poți găsi „echipa de rezervă pentru cucerirea lumii". Poezia care dă titlul cărții și o închide, „Duminica în Est", este una dintre cele mai dramatice: „Duminica ninsorile vor ține mereu cu risipitorii/ când stăm în cartierele orașului din Est/ ca pe un colț de pe pluta Meduzei/ și învățăm cum victoriile vor fi mereu colective/ iar înfrângerea individuală/ nemaiștiind dacă noi ne micșorăm/ ori a crescut amiaza/ când fericirea și lipsa ei se întâlnesc/ în aceeași parte a inimii...".

Poetul e fascinat de centrul polisului, aglomerat de oameni și clădiri, acestea din urmă părând „piese de lego", dar și de suburbiile pitorești, fiecare cu doza de originalitate. Expresiile elevate alternează cu un limbaj lejer, chiar stradal. El este descriptiv dar și introspectiv. Frumusețea unor peisaje de o „tristețe luxuriantă" se află în apropiere de „singurătatea flămândă a lucrurilor", unde iubirea suportă despărțiri fără de care nu s-ar naște nostalgia, poezia. Observațiile sale vizavi de realitatea cotidiană sunt uneori enunțate frust, alteori sunt incizate într-un imaginar fastuos. Figura de stil cel mai frecvent folosită și cu impact maxim este comparația. Comparațiile arborescente au o deosebită frumusețe și adâncime: „Ca un păianjen umbla osteneala peste chipuri/ iar noi învățam că oricâtă dreptate ar avea/ ceva otrăvitor se amestecă în inima/ celui care pedepsește." Sau: „Așa cum pătrund mâinile unei femei într-un aluat/ intra singurătatea în metropolă."; „Trece vara prin acest capăt de lume/ precum cuțitul prin apa unui râu"; „Ca un mamifer cu blana năclăită de sângele prăzii/ iese ziua din noapte" etc.

Alexandru Cazacu scrie o poezie ofertantă, care spune multe, despre care se pot spune și mai multe. El este reprezentativ pentru generația sa, pentru timpul în care trăim, un timp bogat în provocări, deci prielnic poeziei. Dacă viața bate filmul, poezia bate viața prin puterea ei de transfigurare, de vis și speranță, dincolo de aspectele existenței noastre concrete, mai mult sau mai puțin eroice.

Dan Florică

Un poet ajuns la maturitate

Poetul Gabriel Dragnea scoate anul acesta la editura adjudeană Armonii Culturale cea de-a treia sa carte de poezie intitulată insolit, provocator și totodată poetic: *Vinovăția ferestrelor*.

Pentru cei care încă nu știu, poetul în cauză a debutat editorial la 19 ani cu volumul, *Blestemul îngerilor decăzuți* (era în anul 1998), al doilea volum de poezie apărând după trei ani, în 2001, cu titlul: *Aici nu sunt cuvinte*.

Pentru a apărea cea de-a treia sa carte de poezie a trebuit să treacă o perioadă destul de lungă. De 17 ani, perioadă în care s-a ocupat de gazetărie (i-a apărut cartea de interviuri în 2013, intitulată: *27 dialoguri – construcții incomplete*) dar și de poezie.

Acum lucrurile par să se precipite, poetul anunțând că are alte două cărți de poezie asupra cărora este aplecat cu titlul deja fixat: *altHarul lui Cronos* și *Regizorale.*

Cartea lansată la librăria Eminescu pe 20 octombrie a.c. are cuprinse în ea poeme într-o relativă ordine cronologică, pentru ca cititorul avizat să poată desprinde, cu propria sa minte, evoluția poetică în acest interval de timp. Și, într-adevăr, se poate ușor observa trecerea de la stilul clasic la cel modern. A fost atras la început de muzicalitatea, ritmul și rima stilului clasic, apoi s-a lăsat influențat de exprimarea permisivă, de larghețe deosebită a stilului modern. Și totuși poetul Gabriel Dragnea a mers mai departe, combinând cele două stiluri de scriere poetică în special prin intermediul rimei, plăcute și interesante fiind cuplurile de versuri în care rima clasică din primul se împerechează imediat în versul următor cu primul cuvânt din acesta. Are și alte modalități de împerechere a rimelor interioare și exterioare. A două sau trei cuvinte.

Cartea este confesivă, combină veridicități, fiind un *manifest de sinceritate*, așa cum apreciază în prefața cărții distinsa poetă Victoria Milescu. Pe măsură ce parcurgi cartea este ușor de observat melancolia sa, nemulțumirea față de prezent, indignarea poetului, bine temperate dar și optimismul său, bine strunit, fără de care apariția cărții nu ar fi fost posibilă. Cu aceste ingrediente afective scriitura emană *forță, energie și consistență,* pe de o parte și *vitalitate, nerv și implicare*, pe de alta. O spune tot prefațatoarea cărții.

Nu trebuie uitat că din interacțiunea dintre melancolie și optimism rezultă mărimea creației poetice. Melancolia transformată în depresie și dezamăgire, distruge, în timp ce optimismul mărește creația prin prelungirea ei către normalitate.

Cartea abordează tematici diverse, dar interesantă este și erotica sa, pe care o întâlnim pe tot parcursul ei, atât în stil clasic, cât și modern. Remarc poeziile intitulate: *Creație* (p. 13), *Poeme în cânt de despărțire* (p. 80), *Mireasa din mare* (p. 100-101), *Te plouă cerul meu* ! (p. 110) etc. Precum se poate observa, poezia erotică este prezentă pe tot parcursul cărții între paginile 13 și 110. Reprezentativă pentru erotica sa mi se pare poezia intitulată – *Te plouă cerul meu* ! – de la pagina 110, din care redau câteva versuri: *Ești un copil născut din dorințele mele/ Și doar cu ele te-ai îmbrăcat mereu !/ Din zborul blând, bătrân și obosit/ Te-ai ridicat, proptindu-te pe gândul meu cel bun,/ Să muști nebun, cu poftă/ Ca dintr-un măr vrăjit / Din buzele cerului adormit de stele,/ Amorțit în brațele zeilor.*

Poezia din care se extrage titlul cărții, *Tăcerea ferestrelor* , aflăm undeva, dincolo de mijlocul cărții, la pagina 68. Cealaltă poezie care conține cuvântul – fereastră – aflată la pagina 86, numită *Suntem ferestre vechi*, pare o continuare târzie a celei menționate anterior.

Poeziile cuprinse între paginile 44 și 55 (cele opt coloane) sunt reflecții îndelung gândite asupra realității în care trăiește.

Vinovăția ferestrelor este o carte de poezie care ne face cunoscut un Gabriel Dragnea stăpân pe sine ca poet, o carte în care probează maturitatea poetică. Prin această carte poetul Gabriel Dragnea se afirmă ca unul din vectorii literari ai generației sale.

Lansarea cărților semnate de Alexandru Cazacu și Gabriel Dragnea la libraria Mihai Eminescu din București, 18 octombrie 2018

FESTIVALUL TOAMNA CULTURALĂ BOLINTINEANĂ 2018
100 de ani de la Marea Unire la mormântul unui mare patriot: Dimitrie Bolintineanu
– mărturisiri, impresii și interpretări subiective –

Gabriel DRAGNEA

La sărbătorile Bolintinului, organizate în fiecare toamnă în preajma sărbătorii Sfântului Dumitru, am participat pentru prima dată în 1998, deci acum douăzeci de ani. De atunci și până acum s-au derulat foarte multe evenimente, unele memorabile – cum ar fi realizările noastre editoriale și publicistice – altele triste, dintre ele amintind pierderea unor apropiați sau prieteni dragi, aici menționându-i pe Constantin Carbarău, Bogdan I. Pascu, Dumitru Dumitrică, Ilie Olaru Delavulpești, George Peagu și, de foarte curând, poetul Rodian Drăgoi.

În fiecare an zeci, ba chiar sute de scriitori, cititori, oameni care au apreciat eforturile și inițiativele în sprijinul menținerii valorilor într-un spațiu viu au fost prezenți la manifestările dedicate cinstirii memoriei poetului Dimitrie Bolintineanu și ale realizărilor de peste an ale colectivului de creatori grupați în jurul revistei *Sud*. Și în acest an, poeții, scriitorii, artiștii plastici, elevii și profesorii și-au dat întâlnire la Bolintinul din Vale pentru a onora memoria celui care a înnobilat zona de sud a țării și i-a făcut mândri pe oamenii locului: poetul Dimitrie Bolintineanu.

În ziua de 27 octombrie 2018 – cu o vreme deosebit de frumoasă, cu un soare blând, martor liniștit al acestui moment solemn – biserica

P.C. Preot Ion Șerban

din centrul orașului se umplea vizibil cu suflete mândre de ceea ce sunt, de personalitățile trecutului care îi reprezintă. După slujba religioasă și fotografiile realizate la mormântul poetului cu toții ne-am deplasat în sediul Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu pentru a vedea expoziția dedicată împlinirii a 130 de ani de la inaugurarea în localitate a monumentului dedicat marelui om de cultură care a fost Dimitrie Bolintineanu, creație din anul 1888 a sculptorului Carol Storck. Tot aici am putut admira în voie „Cefalopodul" sculptorului Radu Adrian, creație realizată în 2013 și donată Asociației din Bolintin Vale ca embrion a unei viitoare colecții de artă ce urmează a fi pusă în valoare în spațiile expoziționale ce vor fi disponibile odată cu refacerea ansamblului monument istoric Școala Veche.

Profesoarele Georgeta Ioniță și Fănuța Radu cu elevii de la Școala Gimnazială din Bolintin Vale

Deoarece anul 2018 are o încărcătură simbolic-istorică aparte, momentele dedicate omagierii lui Bolintineanu s-au împletit cu celebrarea Centenarului Marii Uniri din 1918. Luările de cuvânt referitoare la aceste importante subiecte au avut loc în interiorul unei foarte moderne săli de sport, recent dată în funcțiune în

Nicolae Dan Fruntelată, Șerban Codrin, Jean Yves Conrad, Florin Colobaș, Vasile Grigore, Mihai Valentin Gheorghiu

apropierea Liceului „Dimitrie Bolintineanu" din oraș.

După un frumos program artistic realizat de elevi ai școlilor gimnaziale din Bolintin Vale și Palanca, coordonați de profesoarele Georgeta Ioniță, Gianina Mehedințu și Ștefana Radu, cel care a deschis seria discursurilor pe tema Centenarului și a personalității lui Bolintineanu a fost poetul Nicolae Dan Fruntelată: „În primul rând îmi face o bucurie mare de câte ori ajung la Bolintin pentru că aici de Sfântul Dumitru începe, de fapt, anul. Această sărbătoare este un fel de ianuarie al Bolintinului și ea începe foarte frumos în acest oraș, unde am trăit, ca și altădată, bucuria de a vedea niște copii de școală stând în primele rânduri în biserică la parastasul unui mare poet, Dimitrie Bolintineanu. Faptul în sine are o semnificație cu totul aparte. Știți și dumneavoastră că astăzi copilăria, școala înseamnă și altceva față de perioada când eram noi copii. Înseamnă calculator,

Alexandru Cazacu, Șerban Codrin, Corneliu Cristescu, Dan Florică, Niculae Stoica, Nicolae Ciubuc, Gabriel Dragnea

Participanți la eveniment

Prof. Gianina Mehedințu și elevii Școlii Gimnaziale Palanca

școala este astăzi altfel, o minivacanță, un chiul bine organizat; nu se poate organiza o școală altfel, să o scoți dintr-ale ei, să o scoți din lucrurile mari pe care trebuie să le știe copiii. Și, printre lucrurile astea mari este și cinstirea oamenilor de cultură din țară, de azi, dintotdeauna, iar această rugăciune adresată lui Bolintineanu este un lucru care le va rămâne undeva în conștiință și va conta foarte mult pentru ei."

Și, pentru că Marea Unire de la 1918 a fost sărbătorită de revista *Sud*, referitor la evenimentele istorice ale acestui popor Nicolae Dan Fruntelată a declarat următoarele: „dacă lucrurile astea nu le vom ști, nu le vom spune copiilor, nu-i vom învăța încă din școală – nu doar ce scrie în manuale, poate că aceste manuale nu sunt bune tot timpul; uneori mai și mint, ne-au mințit și pe noi și generația mea și alte generații. Dar cred că mint și acum și că, de fapt, este vorba de o altă istorie. Noi trebuie să știm istoria exact așa cum a fost ea și să nu ne fie rușine de ea. Este istoria noastră, este adevărul nostru și atâta timp cât îl vom iubi, vom fi o țară, vom avea o vârstă, vom avea dreptul să ne sărbătorim așa cum o facem anul acesta."

Apoi, așa cum s-a convenit încă de la începutul acestei serii de declarații sau mărturisiri în numele unei istorii puse de unii pe rafturile uitării, microfonul s-a lăsat purtat dintr-o mână în alta, ca o ștafetă a sincerității și asumării.

(continuare în pag. 25)

(urmare din pagina 24)

Scriitorul Ion C. Ştefan, scurt şi exact cum o face de cele mai multe ori, a punctat hotărât: „Mă gândesc la următorul lucru: esenţa şi mersul înainte al acestui popor se face prin cultură şi prin învăţământ, iar noi, aici suntem o parte dintre scriitori acestei ţări cu suflete curate, cu simţiri puternic patriotice şi nu ne lăudăm

Elevi vizitând expoziţia dedicată împlinirii a 130 de ani de la inaugurarea Monumentului Dimitrie Bolintineanu

şi nici nu încercăm să deviem în altă direcţie. Noi, la fel ca domnul Bolintineanu vom păstra esenţa de suflet, spiritul naţional, cinstea, corectitudinea, adică ceea ce va rămâne. Vă propun, dragii mei, să gândim la următorul lucru: cum putem să reflectăm trecutul îndreptându-l spre viitor ?"

La fel de direct, pe aleea strâmtă a adevărului care doare, deranjează, fără a îmbrăţişa formalităţile prof. Nicolae Scurtu a mărturisit public: „Nu se vede nimic memorabil, palpabil. Simplele manifestări la nivelul Capitalei nu ajută la nimic. Unirea, de fapt, o sărbătoresc românii în sufletele lor şi, mai ales, în anumite locuri din ţară unde oamenii au o anume educaţie, o anume instrucţie şi o anume bună cuviinţă. Factorii decisivi – mă refer la factorii politici şi la cei culturali – au bătut pasul pe loc întrucât sunt şi incompetenţi şi necunoscători ai istoriei naţionale, din nenorocire. Comisiile care s-au format la nivelul Academiei, la nivelul Uniunii Scriitorilor, la toate nivelurile au rămas comisii şi doar atât. Ori, lumea doreşte altceva. Unirea a făcut-o poporul, care a fost instruit în şcoală, în universităţi şi apoi în cadrul armatei. Toţi învăţătorii de pe cuprinsul acestei ţări, toţi profesorii şi autenticii dascăli au insuflat până în 1918 – şi o perioadă, chiar şi după 1918 – dorinţa aceasta de a-i vedea pe români laolaltă. Românii nu prea ştiu să stea laolaltă, ei se dezbină în orice situaţie şi, mai ales, parcă purtăm un blestem şi mental şi moral şi instituţional şi, aşa cum spunea şi maestrul Nicolae Dan Fruntelată, cred că geografia nu ne-a ajutat niciodată. Suntem aşezaţi, aşa cum spunea şi Nicolae Iorga, în calea tuturor relelor, între Orient şi Occident. Manifestarea la care participăm astăzi demonstrează cu prisosinţă că un grup de intelectuali veritabili, conduşi cu pricepere, cu pasiune şi cu rară distincţie de domnul Vasile Grigorescu şi de dl Ştefan Crudu, dar şi de cei care îi secondează izbutesc să tipărească o revistă care s-a impus în viaţa literară şi culturală a ţării. Multe oraşe-târguri sau oraşe de provincie ar dori să aibă o astfel de emulaţie intelectuală, culturală şi literară aşa cum este la Bolintin Vale. Ele nu au şi ştiţi de ce ? Pentru că nu există oameni. Aceia sunt foarte interesaţi şi dominaţi de patimi materiale. Aceşti oameni au ideal, dovadă că fac atâtea sacrificii pentru a organiza astfel de evenimente. Eu cred că

Aspecte de la expoziţie cu lucrarea "Cefalopod" a sculptorului Radu Adrian

Unirea aceasta ne găseşte complet nepregătiţi, complet debusolaţi şi, mai ales, parcă mai înstrăinaţi unii de alţii. Eu cred că trebuie ca fiecare dintre noi să venim în întâmpinarea acestei sărbători esenţiale, fundamentale a naţiunii cu fapte, nu cu vorbe."

Pentru că găsesc deosebit de importante declaraţiile celor care au participat la acest eveniment, la acest maraton al sincerităţii pe teme istorice şi politice sensibile, am considerat că este necesar să rămână tipărite cât mai multe declaraţii ale celor prezenţi, printre invitaţii de onoare numărându-se şi poeta Victoria Milescu: „Marele război, cum a fost numit, început de România în 1916 a fost o mare tragedie pentru întreg poporul, cu nişte jertfe uriaşe. Când România a declarat că intră în război a fost un entuziasm extraordinar. La începutul războiului a fost un entuziasm extraordinar, la fel ca entuziasmul de la 1 Decembrie 1918. De ce s-au bucurat că România intră în război ? Pentru că însemna dezrobirea Transilvaniei de asuprirea Austro-Ungariei. Acolo, românii au avut o viaţă îngrozitoare sub asuprirea austro-ungarilor. Se bucurau că România va reveni în graniţele ei, atât cât se poate. Pentru că România, aşa cum spunea şi Nicolae Dan Fruntelată, a fost un imperiu, mai bine zis Dacia, aşa cum spunea şi Nicolae Densuşianu în Dacia Preistorică. Această carte este de mare actualitate. La vremea aceea istoricul nostru a fost ironizat, dar iată că documentele de la Vatican încep să lumineze istoria noastră străveche spunându-ne că totuşi, ceea ce există astăzi în Europa s-a răspândit de aici, din fosta Dacie. Limba pe care o vorbim noi stră-româna este mama celorlalte limbi. De aici au plecat şi celelalte popoare. În război, românii au fost de o vitejie neîntrecută. Probabil că au avut acea genă a dacilor care se credeau nemuritori şi se aruncau în sulițele dușmanilor."

Pentru că nu putea să lipsească din acest tablou declarativ intervenţia unui bolintinean mereu alături cu sufletul de tot ceea ce înseamnă tradiţie şi istorie locale, poetul Dan Florică a mărturisit: „În ceea ce priveşte anul acesta al Centenarului, pentru

Nicolae Scurtu, Şerban Codrin, Ion C. Ştefan, Nicolae Dan Fruntelată, Dan Florică, Victoria Milescu, Doina Fruntelată

unii dintre noi se întâmplă să avem un gust amar. S-au arătat public de-a lungul anilor nişte lucruri care deranjează. Încă din tinereţea noastră şcolară am aflat lucruri despre o serie de evenimente care s-au petrecut atunci, acum peste o sută de ani şi noi, cei din generaţia tânără, generaţia pe care o reprezint azi am avut atunci impresia că Unirea s-a făcut într-un fel foarte uşor, fără sacrificii enorme. Că România a fost un cadou pentru noi. Nu, Unirea a cerut mari sacrificii, în primul rând umane."

Din tot acest avizier al mărturisirilor făcute cu inima deschisă nu putea să lipsească unul dintre colaboratorii importanţi ai revistei

Romanița Ștențel oferind cărți Școlii Gimnaziale Palanca reprezentată de prof. Gianina Mehedințu

Sud, dr. Florin Colonaş: „Mă întreb câţi dintre poeţii români, dintre oamenii de cultură români cunoscuţi sau mai puţin cunoscuţi, unii încă nedescoperiţi, care au fost acoperiţi de istoria ultimelor decenii şi de-abia acum sunt revalorizaţi se bucură şi au acest noroc – nu ştiu dacă este cel mai bun termen – de a fi comemoraţi peste veacuri cu evlavie de către admiratori şi oameni care apreciază valorile. Aceşti neastâmpăraţi de la Asociaţia pentru Cultură şi Tradiţie Istorică din Bolintin Vale depun eforturi formidabile pentru cinstirea memoriei lui Dimitrie Bolintineanu. Mai mult decât atât ei se zbat şi zic eu că realizează nişte lucruri absolut lăudabile întrecând cu mult condiţia acestui oraş, destul de puţin cunoscut ca participant la arena culturală, dar dovedind că se apropie de anumite jaloane de referinţă tipărind revista *Sud* şi, aş vrea să subliniez un lucru excepţional şi anume faptul că peste puţin timp această Asociaţie intră în corida marilor edituri şi a marilor competiţii care au loc la Târgul Internaţional de Carte Gaudeamus din Bucureşti."

Mai sus, în cuprinsul acestui material vă vorbeam despre sculptorul Radu Adrian, realizator, printre alte capodopere, a cunoscutului basorelief al Mausoleului de la Mateiaş, închinat eroilor români din Primul Război Mondial. Cu prilejul acestei întâlniri de suflet şi referitor la tema propusă dezbaterii, artistul a declarat astfel: „Pentru noi, Marea Unire reprezintă de fapt unirea oamenilor care vorbesc aceeaşi limbă. Lucrul acesta este foarte important ! Sărbătorim o sută de ani de când suntem împreună, dar dorul acesta de a fi împreună există de peste două mii de ani. Avem un pământ care trebuie să nu uităm să îl semănăm. Limba, fără să ne dăm seama, este un tezaur intelectual imens, de spirit, de suflet, nu doar un mijloc de comunicare între noi. Este bine să fim atenţi cum privim pământul nostru, câtă importanţă îi dăm din punct de vedere istoric şi cultural."

Acelaşi spirit îl va exprima şi doamna Eugenia Enescu, artist plastic care a donat Asociaţiei Bolintineanu o valoroasă lucrare în sticlă, îmbogăţind astfel şi în plan artistic o colecţie care deţine valoroase documente şi piese istorice.

La acest eveniment, care este deja de veche tradiţie, a participat şi un cetăţean francez născut în Nancy, Franţa. Este vorba despre scriitorul Jean Yves Conrad, un mare iubitor al României şi valorilor sale culturale. Prezenţa lui printre bolintineni se datorează prieteniei cu scriitorul Ion Andreiţă, alături de care se plimba în urmă cu peste 20 de ani pe malurile Senei. Acesta a ţinut să treacă în revistă anumite evenimente istorice româneşti, dar şi câteva versuri ale poetei Elena Văcărescu, prezente pe un monument din cel mai mare cimitir al soldaţilor români aflat în Dieuze şi înfiinţat de germani în Primul Război Mondial: „D-al vostru vis eroic ştiindu-vă stăpâni,/ Dormiţi vegheaţi de Franţa, dormiţi soldaţi români". Acesta şi-a încheiat intervenţia declarând cu hotărâre: „Aş putea să vorbesc mai mult despre România pentru care mi-am găsit şi o deviză prin care eu spun că România nu îmi aparţine, dar eu aparţin României".

După această neaşteptată lecţie de patriotism venită din partea unui oaspete străin, dar atât de apropiat de valorile, tradiţiile şi cultura românească, toţi cei menţionaţi, alături de alţi participanţi, poeţi, scriitori, oameni de cultură şi membri ai Asociaţiei pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu, precum Doina Fruntelată, Şerban Codrin, Mihai Valentin Gheorghiu, Romaniţa-Maria Ştenţel, Raluca Tudor, Gheorghe Lazăr, Nicolae Stoica, Ştefan Crudu, Gianina Mehedinţu, Alexandru Cazacu, Corneliu şi Constanţa Cristescu, Corneliu State, Nicolae Ciubuc, Victor Dobrişan, Sandu Ioniţă, Ciprian Necşuţu, Milica şi Florică Dan,

Andreea Grigore, Sanda Olteanu, Patricia Dorobanţu, Mirela Dorobanţu

Mihaela şi Dragoş Haralambie, Alexandra Man, Marian Grigore, Vasile Constantin, Constantina Chiva, Marioara Dumitrică, Gabriela Mitrea şi încă alţii au fost conduşi la o sală de protocol unde au fost întâmpinaţi de bunele gazde cu sare şi pâine frământată în casă.

Aici s-a servit celebrul pâsat cu lapte bolintinean, acompaniat de alte bunătăţi şi licori, pentru care trebuie să mulţumim celor care s-au implicat, voluntar şi cu devotament în prepararea şi servirea lor: Fănuţa Dobrin, prof. Andreea Grigore şi elevii săi (Andreea Dragne, Cristina Niţă, Sebastian Badea, Liviu Olteanu şi Constantin Diţă), Mirela şi Patricia Dorobanţu, Oana Dobrin, Sanda Olteanu.

Mulţumim celor care s-au apropiat de fenomenul cultural bolintinean reprezentat de Asociaţia Bolintineanu şi revista *Sud*, sprijinind material acest proiect: Consiliul Local şi Primăria Bolintin Vale (primar Daniel Trăistaru), Mihaela şi Dragoş Haralambie, Constantina şi Ionel Chiva, Constantin Cârstea, Gabriela Mitrea, Marian Grigore.

Mulţumiri speciale le adresăm firmei „Cocoşul roşu" şi domnului Liviu Rozs, un mare iubitor de istorie şi cultură, susţinător generos şi altruist al manifestărilor organizate în această toamnă de Asociaţia Bolintineanu şi revista *Sud*.

Liviu Olteanu, Constantin Diţă, Oana Dobrin, Andreea Grigore, Andreea Dragne, Cristina Niţă, Patricia Dorobanţu şi ... grătarul

MERSUL TÂRGULUI... de Carte

Ștefan CRUDU

Anul acesta, 2018, Târgul Internațional de Carte Gaudeamus și-a deschis porțile pentru a XXV-a ediție, având ca temă România Centenar. Președinte de Onoare al ediției a fost profesorul universitar Ioan Aurel Pop, Președintele Academiei Române.

Pentru prima dată, Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, sub sigla „Revista Sud – ACTIB – Bolintin Vale" a participat cu un stand propriu în pavilionul central ROMEXPO, la nivelul A-7.70, cel cu numărul 310. Decizia Comitetului Director al Asociației de a participa s-a datorat faptului că atât Asociația, cât și revista *Sud* au ajuns să aibă o producție editorială consistentă, ca și o notorietate recunoscută (22 de ani aniversați în octombrie), atât pe plan regional, dar și național, ba chiar și internațional prin legăturile realizate în ultimii ani. Având suportul financiar al Consiliului Local și Primăriei orașului Bolintin Vale și susținerea membrilor săi s-a trecut la planificarea organizării, stabilirea evenimentelor și acțiunilor de promovare.

Efortul inițial și permanent al „Grupului Gaudeamus" (Vasile Grigore, Ștefan Crudu, Ciprian Necșuțu, Marian Grigore), susținut de aproape toți membrii Asociației pe parcursul celor șase zile (una de amenajare a standului și cinci de expunere efectivă) a fost răsplătit, după cum merita, de succesul repurtat, reflectat în aprecierea tuturor vizitatorilor.

Prezentăm, cronologic, desfășurarea activităților la standul revistei *Sud*, unul de mărime medie, având o suprafață de 18 metri pătrați, generoasă și satisfăcătoare pentru atingerea scopului propus, reprezentat de promovarea din punct de vedere cultural a Bolintinului din Vale și zonei înconjurătoare.

Gaudeamus, prima zi, înainte de deschidere

Lansare de carte: Alexandru Cazacu, Victoria Milescu, Gabriel Dragnea, Dan Florică

Prima zi, marți, 13 noiembrie 2018, s-a făcut amenajarea standului, pavoazarea, etalarea de cărți și materiale promoționale. În spatele acestei zile se află o muncă de câteva luni de pregătiri minuțioase, proiectare și procurarea materialelor necesare pentru a da viață unui concept îndelung gândit pentru un impact maxim.

Ziua a doua, miercuri, 14 noiembrie 2018, a început devreme, căci drumul de la Bolintin la ROMEXPO însemna petrecerea a circa trei ore de calvar prin traficul unei Capitale ce începe să semene din ce în ce mai mult cu o autogară indiană: aglomerată, zgomotoasă, și indisciplinată. Am reușit, cu greu, să ajungem cu puțin înainte de ora 10.00, oră la care Târgul de Carte avea să fie deschis pentru public, depășind astfel scurtul interval orar în care expozanților le era permisă intrarea cu automobilul în incinta complexului. De aici a rezultat o neașteptată încurcătură la momentul plecării, căci paznicul, a cărui stare de ambiguitate nu am știut dacă să o atribuim lui Morpheu sau lui Bachus, nu a fost capabil să ne indice cum am putea ieși din parcarea aproape pustie. Atunci noi, ultimii trei rămași pe baricade (Milica Dan, Ștefan Crudu, Vasile Grigore), a trebuit să ne descurcăm, ieșind... pe unde am intrat, adică folosindu-ne de îndelunga experiență căpătată în „jungla" autohtonă.

Deși Târgul se deschisese, încă mai apăreau expozanți, dintre cei cu standuri „subțiri", doar cu afișe și cărți poștale (de exemplu standul vecin, al Bibliotecii Naționale a României). Primii vizitatori, dar și reprezentanți ai organizatorilor, trec printre standuri în pas vioi. Primul care s-a oprit în fața standului nostru, cu atenție deosebită, a fost un cetățean care s-a recomandat a fi din Malu Spart și care s-a arătat a fi încântat de ceea ce vedea. S-a interesat de oferte și a promis ca va reveni. Sper să nu se fi speriat de prețurile afișate, pentru că nu l-am mai văzut după aceea. Primul cumpărător (trei cărți !) a fost prof. univ. dr. Nicolae Constantin. Safteaua s-a făcut !

La ora 14.33 (pentru cei care nu au înțeles, reprezintă anul primei atestări documentare a Bolintinului – 1433) s-a organizat pomenirea eroilor bolintineni din Primul Război Mondial cu produse tradiționale locale (și apoi la fel în fiecare zi, la aceeași oră, stârnind interesul și apetitul vizitatorilor târgului, ca și al... vecinilor, deveniți apoi nerăbdători abonați la aceste delicatese): pâine de casă, una mare-mare, oferită cu generozitate de dl Liviu Rozs de la „Cocoșul roșu", plăcinte, covrigi, pere Matache, țuică de Bolintin și vin roșu de pe malul Argeșului.

La ora 15.00 a fost și prima lansare: Ion State, *Jurnalul roșu*, ediție de Corneliu State cu o prefață de Florin Colonaș, prezentată de Vasile Grigore, Ștefan Crudu, Florentin Popescu și Corneliu State, într-o ambianță amicală și în prezența nepoților și strănepoților lui „Onică" State. Până la sfârșitul zilei am avut ocazia să înregistrăm și câțiva cumpărători.

Ziua a treia, joi, 15 noiembrie 2018, a debutat pentru noi cu o aglomerație auto exagerată în București (peste două ore și jumătate de acasă la Pavilionul ROMEXPO, poarta D). După ora 11.00 am constatat o creștere evidentă a fluxului de cumpărători.

14.33 – Ora Bolintinului: Marian Grigore și pomenirea eroilor bolintineni

Ștefan Crudu, Luminița Cornea, Vasile Grigore și pâinea tradițională oferită de firma "Cocoșul Roșu" (dl. Liviu Rozs)

(continuare în pag. 27)

(urmare din pagina 24)

La ora 15.30, conform programului, lansări de cărți: Niculae Stoica, *Comuna Ciorogârla, pași prin timp...*, Vasile Grigorescu, *Mănăstirea Bunavestire de la Bolintin la 585 de ani*, Ștefan Crudu, *Mersul târgului. Hai-hui printre tarabe*. Au vorbit despre ele Victoria Milescu, Nicolae Dan Fruntelată, Florentin Popescu, Șerban Codrin, Nicolae Scurtu, Raluca Tudor, Romanița Ștențel.

Ziua a patra, vineri, 16 noiembrie 2018, am avut grijă să ne trezim cu o oră mai devreme pentru a scăpa de neplăcerile traficului bucureștean. N-am scăpat !

Sunt din ce în ce mai mulți vizitatori, care cercetează atent oferta standului nostru și, evident, cumpără. La ora 16.00, prezentarea cărților de poezie semnate de Alexandru Cazacu (*Duminica în Est*), Gabriel Dragnea (*Vinovăția ferestrelor*) și Florică Dan (*Adevărul la hotarul istoriei*), pe marginea cărora au intervenit Victoria Milescu, Ion Machidon și Corneliu Cristescu.

Întâmplarea zilei: două fete, în jurul a doisprezece ani fiecare, după o trecere rapidă printre publicațiile expuse de noi, fără să stea prea mult pe gânduri își cumpără mai multe exemplare, vechi și noi, ale revistei *Sud* și o carte de versuri a lui Gabriel Dragnea. Normalitate sau excepție, asemenea gesturi te fac să uiți de toate greutățile.

Ziua a cincea, sâmbătă, 17 noiembrie 2018, minune mare ! Trafic fluent și liber prin București. Același traseu este străbătut cu lejeritate în doar 30 de minute !

Încă de la deschidere, foarte mulți vizitatori, de toate vârstele, familii cu copii, foarte mulți elevi... Poporul cititor, acum și în viitor...

Deja consacrat și apreciat de mulți pofticioși, momentul pomenirii eroilor bolintineni de la ora 14.33 a umplut colțul standului. Să fie primit.

La ora 15.30, lansare de carte: *En garde ! Avangarda*, de Florin Colonaș. A prezentat autorul și Vasile Grigore, Ștefan Crudu, Raluca Tudor, scoțându-se în evidență valoarea curentului avangardist românesc în ansamblul culturii europene și mondiale.

A urmat lansarea unei altei cărți, proaspăt adusă de la „teasc" de editoarea Raluca Tudor: *22 de ani cu revista Sud. Bibliografie 1996-2018*, autor Vasile Grigorescu. Au vorbit colaboratorii revistei: Victoria Milescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu, Neagu Udroiu, Șerban Codrin, Luminița Cornea, care a făcut și o prezentare cuprinzătoare a activității scriitorului Romulus Cioflec și familiei sale, precum și a Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni din satul Araci, județul Covasna.

Pe ansamblu, o atmosferă plăcută, amicală. La stand afluență de oameni interesați.

Ziua a șasea, duminică, 18 noiembrie 2018, am remarcat un număr impresionant de vizitatori. Timpul a trecut pe nesimțite.

La ora 15.30 a avut loc lansarea cărții *Pro patriae victoria. Eroilor leagănului Bolintin întregitori de neam*, semnată de Vasile Grigore, Ștefan Crudu și Ciprian Necșuțu, o carte document care consfințește faptele de eroism ale ostașilor bolintineni căzuți în Războiul de Întregire. Au fost prezenți aproape toți colaboratorii revistei *Sud* amintiți mai înainte, inclusiv Ion Andreiță, Vasile Răvescu, George Theodor Popescu, Iuliana Paloda-Popescu, Jean Yves Conrad, Crina Decuseară-Bocșan, Cornel și Constanța Cristescu, dar și vecini de stand, precum Vasile Poenaru sau celebrul cafetier Gheorghe Florescu, ale cărui delicatese ne-au delectat olfactiv și gustativ în zilele acestea de sărbătoare a cărții.

Foarte prinși la standul nostru, ne-am făcut timp și am participat la câteva lansări ale prietenilor noștri: Victoria Milescu (*Porția de existență*, Editura eLiteratura, 2018), Nicolae Dan Fruntelată (*Scurt tratat de istorie contemporană*, Editura Semne, 2018).

Epopeea „Sudistă" a Târgului Internațional de Carte Gaudeamus 2018 nu ar fi fost posibilă fără eforturile și timpul dedicat de cei care au constituit sufletul acestei participări, adică Constantina Chiva, Oana Dobrin, Mirela Dorobanțu, Patricia Dorobanțu, Milica Dan, Florică Dan, Gabriela Dumitru, Alexandru Cazacu, Gabriel Dragnea, Niculae Stoica, Corneliu State și, desigur, „echipa Gaudeamus", formată din neobosiții Ștefan Crudu, Marian Grigore, Ciprian Necșuțu și Vasile Grigore.

O observație de final: „Editura" Sud a prezentat la stand un număr de 27 de titluri de carte, la care s-au adăugat mai multe numere din anul 2018 ale revistei. De reținut că exemplarele revistei *Sud* au fost vândute până la ultimul (80 de bucăți), ele dovedindu-se insuficiente, fapt care dovedește că dacă am avea în țară o piață de carte funcțională ne-ar fi tuturor mai ușor. Foarte mulți vizitatori au fost interesați de microexpoziția de reproduceri din arta neolitică realizată de Ciprian Necșuțu în incinta standului, ca și de piesele de olărie și din lemn expuse pentru a ilustra vechile tradiții bolintinene.

Felicitări tuturor pentru reușită și mulțumiri vizitatorilor standului nostru. Sperăm la o revedere viitoare în 2019.

Standul revistei SUD

Luminița Cornea, Alexandru Cazacu, Vasile Grigore, Marian Grigore

Ștefan Crudu și Milica Dan lăudându-și "marfa"

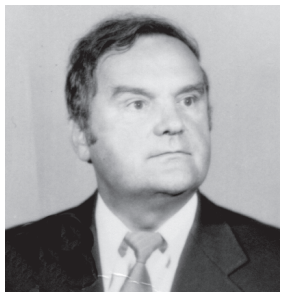
Gabriel Dragnea, Patricia Dorobanțu și Vasile Grigore

Oana Dobrin, voluntar la standul SUD-ului

Echipa Gaudeamus: Marian Grigore, Vasile Grigore, Ștefan Crudu, Ciprian Necșuțu

Centenarul Marii Uniri
Adunarea Națională de la Alba Iulia
1 Decembrie 1918 – 1 Decembrie 2018

Constantin Bărbuță

Motto: *Libertatea adevărată a unei națiuni nu poate fi decât națională*. (Simion Bărnuțiu)

Conștiința originii și comunității de neam, aspirația spre libertate, independență și unitate, au reprezentat coordonate definitorii ale istoriei milenare a poporului nostru. În evul mediu, vicisitudini de tot felul i-au obligat pe români, trăitori de veacuri în vatra carpato-dunăreano-pontică, să-și desfășoare viața economico-socială, cultural religioasă și politică în state separate, Țara Românească, Moldova, Transilvania, păstrându-se legături trainice și variate, pe temeiuri de limbă și obiceiuri comune, credințe sau nevoia apărării în fața pericolului extern. Cronicarii Grigore Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino au consemnat în expresii nemuritoare originea și continuitatea românilor: „toți de la Rîm se trag", „... toți unu sunt... dintr-o fântână au izvorât și cură", idei, adevărate premise politice pentru formarea conștiinței naționale și unirea tuturor românilor.

La cumpăna secolelor XVI-XVII, pentru scurt timp, Mihai Viteazul a reușit prima aducere sun același sceptru a celor trei țări, iar câteva decenii mai târziu Matei Basarab era considerat un posibil „prea luminat stăpân și voievod al acestor țări dacice". „Duhul național" românesc se deșteaptă prin programul social politic al revoluției de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, consecința imediată fiind revenirea la domniile pământene, iar în urma unui nou război ruso-turc, Regulamentul Organic privind organizarea Principatelor, prevedea necesitatea luării în considerație a trecutului, trebuințelor, limba și religia comună, în vederea unei „mai îndeaproape a lor unire" (art. 371).

Anul 1848 a fost revoluționar în Europa, popoarele revendicând cu arma în mână, pe baricade, libertate, independență și unitate națională împotriva asupririi și dominației imperiilor multinaționale, habsburgice, țarist și otoman. În spațiul românesc, revoluția a avut un caracter unitar, participarea maselor la Blaj, București, Islaz, Cernăuți a fost impresionantă, s-a revendicat și cântat Hora Unirii, pe care fruntașii revoluției, N. Bălcescu, Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, M. Kogălniceanu, Al. I. Cuza, V. Alecsandri, Eftimie Murgu, frații Golescu ș.a. au inclus-o într-o formă sau alta în programele revoluției ca fiind „cheia bolții, fără de care s-ar prăbuși edificiul național" (Dorințele Partidei Naționale din Moldova).

Dupa unirea Moldovei cu Țara Românească în ianuarie 1859, „act energic al întregii națiuni române" (M. Kogălniceanu), lupta românilor din Transilvania însuflețiți de idealul făuririi României „una și nedespărțită", va continua prin activitatea asociației ASTRA și se va intensifica după înființarea Partidului Național al Românilor în urma Congresului de la Sibiu, 1881.

În mai 1892, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de regim dualist, P.N.R. a inițiat o scțiune cu rezonanță puternică în conștiința românească și în Europa, prezentând împăratului Franz Josef un Memorandum, redactat de fruntașii politici precum Iuliu Coroianu, Ioan Rațiu, Gh. Pop de Băsești, Vasile Lucaciu ș.a., în care erau expuse doleanțele românilor, în urma analizei legilor electorală, școlară, a naționalităților, presei etc., vexatorii pentru români.

Politica represivă a guvernului maghiar, cât și condițiile istorice noi de la începutul secolului XX, vor determina preocupări și frământări profunde în suflarea românească de o parte și de alta a Carpatilor, „solidaritatea cu nația din care face parte și alt stat" (N. Iorga) fiind văzute ca soluție unică, în Transilvania, după eșuarea tratativelor cu guvernul Tisza.

Primul Război Mondial a însemnat o perioadă extrem de grea, cu distrugeri incomensurabile și pierderi umane, inclusiv pentru România, care după doi ani de espectativă a intrat în război de partea Antantei, ce promitea satisfacerea dezideratului unirii cu Transilvania.

Eliberarea unor orașe ca Brașov, Făgăraș, Miercurea Ciuc, Orșova, Sibiu, primirea ostașilor români în primele săptămâni de campanie de către populația locală română, au fost de scurtă durată, deoarece, copleșită de un inamic superior, armata română a fost nevoită să se retragă, luptând și cedând teritorii, inclusiv Capitala ocupată de inamic, un adevărat dezastru militar, economic, politic, moral.

Reorganizată și renăscută, aceeași armată română și totuși alta, mai bine comandată, dovedind spirit de sacrificiu și eroism legendar, a reușit în vara anului 1917 să salveze ființa statului, obținând victorii în bătălii decisive la Mărăști, Mărășești, Oituz (*Sud*, nr. 7-8 și 9-10, 2018).

Anul 1918 începea sub auspicii grave și complexe, dorința de pace era generală și arzătoare după trei ani și jumătate de război, astfel că programul în 14 puncte pentru restabilirea Păcii, lansat de președintele american Wilson, a făcut să renască speranțele, iar lupta de eliberare națională și formarea de state independente să intre în faza hotărâtoare.

În toamna anului 1918, criza economică și militară a Puterilor Centrale, infrânte pe toate fronturile, se amplifică, obligate fiind să accepte, tardiv, planul de pace, evenimentele revoluționare desfășurându-se cu rapiditate, imposibil de stăvilit. Austro-Ungaria se destramă. Cehii, sârbii, slovacii, croații, înființează consilii nationale, o revoluție are loc la Budapesta, Austria se proclamă republică, iar Germania capitulează.

În acest lanț de evoluții și frământări excepționale se înscriu și cele din Transilvania, unde P.N.R. lansează la 12 octombrie o Declarație de Principii, document programatic, redactat de Vasile Goldiș, prin care se exprimă hotărârea poporului român din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș de a-și decide singur soarta pe temeiul firesc „că fiecare națiune poate hotărî singură și liberă soarta sa". Citită în Parlamentul de la Budapesta, Declarația afirmă, fără echivoc, faptul că la Congresul General de Pace, *postbellum*, apărarea intereselor națiunii române din Transilvania se va face numai de factorii „designați" de propria Adunare Națională. La 31 octombrie se constituie Consiliul Național Român Central cu sediul la Arad, format din 12 membri, șase reprezentând P.N.R. și șase ai social-democrației române, care cere, ultimativ, guvernului ungar recunoașterea sa ca autoritate supremă de conducere și predarea puterii în Transilvania.

Într-un apel vibrant „Către popoarele lumii", CNRC reafirmă hotărârea de a înființa pe teritoriul locuit de români „un stat liber și independent al națiunii române", urmat, două zile mai târziu de convocarea pentru data de 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, oraș-cetate, simbol în istoria neamului românesc, a Adunării Naționale „spre a hotărî, liber și pentru veșnicie asupra sorții noastre.

Presa vremii, *Drapelul*, *Românul*, *Gazeta poporului*, *Izbânda*, au relatat zilnic despre pregătirile pentru marele for național, îndemnându-i pe români să fie prezenți în număr cât mai mare, astfel că, în zilele premergătoare, spre Alba Iulia, inima neamului, în trenuri, căruțe sau pe jos, în convoaie, prin ger și drum greu, cu tricolorul în frunte au început să se îndrepte zeci de mii de români din Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș, spre a asculta și susține hotărârea cea mare, prin care soarta lor urma să se schimbe pentru veșnicie.

Constituită din 1228 de delegați, 600 aleși prin vot, câte cinci în fiecare circumscripție, restul de 628 desemnați de confesiuni, asociații profesionale și alte organizații, Adunarea Națională de la Alba Iulia – președinte octogenarul George Pop de Băsești – a fost deschisă de Ștefan Cicio Pop.

Proiectul de declarație în nouă puncte, dezbătut cu o zi înainte, fiind prezentat de Vasile Goldiș și aprobat cu entuziasm de o sută de mii de participanți în momentul ascultării art. 1 al Rezoluției istorice:

„Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească [Crișana și Maramureș; n.n.] prin reprezentanții lor îndreptățiți, adunați la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a teritoriilor locuite de dânșii cu România."

Un guvern provizoriu, numit Consiliul Dirigent, alcătuit din 15 membri, având ca președinte pe Iuliu Maniu, va administra Transilvania până la emiterea de către regele Ferdinand a Decretului de unire (24 decembrie 1918).

La sfârșitul anului 1918, în urma actelor de voință liber exprimate, Basarabia, Bucovina și Transilvania s-au unit cu România, care devenea astfel statul național întregit al tuturor românilor, realitate istorică ce va fi consacrată de Tratatele de Pace postbelice.

„Generația Unirii" – o carte necesară

Luminița Cornea

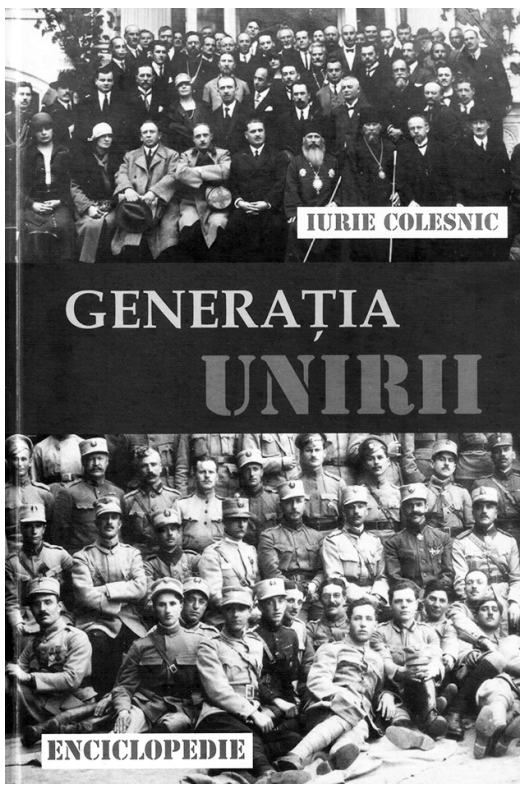
Volumul *Generația Unirii* semnat de Iurie Colesnic, deși a apărut de ceva timp, se încadrează perfect în actualitatea istorică românească. Iurie Colesnic, scriitor și istoric literar de mare preț din Basarabia, a realizat și publicat lucrări importante. În succinta noastră prezentare, amintim acum doar opera *Basarabia necunoscută*, în 10 volume, o adevărată enciclopedie, complexă și valoroasă, cuprinzând informații și documente inedite despre viața/activitatea/opera personalităților din Basarabia dintr-o îndelungă perioadă, începând cu anul 1812 până în prezent.

Generația Unirii, editată de Museum Cultura la Chișinău, fără menționarea anului, este tot o enciclopedie de proporții, format A4, cu 543 de pagini, cu o bogată ilustrație, care presupune o asiduă cercetare în arhive și biblioteci. Autorul Iurie Colesnic și-a propus desigur să ofere o cât mai bună/corectă cunoaștere a perioadei istorice de la 1918 și a personalităților ce și-au desfășurat activitatea în acea vreme, punând astfel în valoare anul de grație 1918 și importanța lui în istoria românilor.

Structura cărții este deosebit de cuprinzătoare, cu un sumar ce cuprinde capitole care prin titlul lor pun pecetea asupra conținuturilor: *Miracolul Unirii*, *Accente cronologice*, *Basarabia*, *Bucovina*, *Transilvania și Banatul*, *Transnistria*, *Regatul*, *Anexa*, *Bibliografie selectivă*, *Summary*.

„*Românilor care au trăit,/ trăiesc/ și vor trăi /luminați de un singur ideal*" este motto al capitolului *Miracolul Unirii*, în care autorul își exprimă părerea că „nici cea mai doctă argumentare n-o să spulbere senzația de miracol" care a condus la crearea României Mari. Miracolul renașterii este legat direct de renașterea armatei române, care a impus ordine și a adus liniște în toată Basarabia. Iurie Colesnic reafirmă un adevăr istoric, acela că „nimeni nu poate explica de ce Chișinăul și de ce anume Basarabia a dat tonul nesperatului act de unire." Continuă cu afirmația că „Istoria anului 1917-1918 ne-a dat o lecție unică și irepetabilă."

Textele volumului au valoare documentară totuși lectura nu este aridă, ci este atractivă. Curiozitatea este permanent menținută prin afirmațiile argumentate și de cele mai multe ori prin ineditul lor. Să nu ne amăgim însă considerând lectura ca aceea a unui roman, pentru că este o enciclopedie, deci se consultă precum un dicționar. Capitolul *Basarabia* este cel mai bogat, fie și numai prin numărul de pagini, 222 din totalul de 543. Probabil aceasta dovedește aplecarea mai îndelungă a autorului asupra istoriei și personalităților românilor basarabeni. În acest capitol sunt incluse și personalități de pe meleagurile de dincoace de Prut, spre exemplu transilvănenii Onisifor Ghibu și Romulus Cioflec ori bucovineanul Liviu Marian, prezenți la Chișinău în vâltoarea evenimentelor din 1917-1918, la care se mai puteau adăuga transilvăneanul Axente Banciu ori bucovinenii George Tofan și Ovid Țopa. Celelalte capitole cu nume de provincii românești au în vedere personalități, publicații, instituții.

Volumul beneficiază de o bogată anexă (procese-verbale, decrete regale) și o substanțială bibliografie selectivă. Considerăm că ar fi fost necesar și un indice de nume pentru facilitarea cercetării.

De menționat că fiecare capitol are câte un motto semnificativ care desigur a fost pe sufletul autorului în dorința de a fi permanent în comuniune cu sufletul cititorului – o unire sufletească. Motto-ul întregului volum, fixat lângă pagina de titlul, este semnat de Pan Halippa, fiind un fragment din cuvântul rostit la Congresul Ostașilor Moldoveni, în data de 20 octombrie 1917: „Vrăjmașii noștri stau la hotare, vrăjmași cât frunză și iarbă, la spatele nostru și înăuntrul Țării noastre, dar cel mai mare dușman este în mijlocul nostru. Acesta este NEUNIREA. Frații mei ! Biruiți acest strașnic dușman și noi vom birui totul !" Cât adevăr valabil și astăzi !

Cartea *Generația Unirii* este necesar a fi cunoscută, studiată, aprofundată, mai ales în această perioadă când omagiem *Centenarul Marii Uniri*. Însă noi, în această perioadă, nu ne gândim la înfăptuitorii Unirii, la speranțele și idealurile lor. În general, societatea românească actuală este bântuită de tot felul de spectacole mai mult sau mai puțin folclorice care înghit sute/mii de euro din sufletul românilor. De meditat asupra istoriei !

CENTENAR LA BOLINTIN DEAL

Inclusă în seria manifestărilor dedicate celebrării Centenarului Marii Uniri din 1918, duminică, 18 noiembrie 2018, în localitatea Bolintin Deal a avut loc o manifestare cultural-artistică intitulată „Tribut Eroilor, în Bolintin, la Centenarul Marii Uniri”.

Evenimentul a fost organizat de Consiliul Local și Primăria comunei Bolintin Deal, prin implicarea nemijlocită a d-lui primar Emilian Bănică, în parteneriat cu Detașamentul de Pompieri Bolintin Deal și cu Școala Gimnazială „Emanoil Băleanu”.

Participanții au avut ocazia să se bucure de parada pompierilor și de acordurile Fanfarei Centrului Cultural „Ion Vinea” din Giurgiu. De asemenea, în cadrul evenimentului a avut loc prezentarea volumului omagial *Întru slava sătenilor ostași din Bolintin Deal și Mihai Vodă 1916-1918*, semnat de Vasile Grigorescu și dedicat eroilor din cele două sate ale comunei.

Un moment foarte așteptat de publicul care a făcut neîncăpătoare sala Căminului Cultural din localitate a fost reprezentat de spectacolul oferit de îndrăgita interpretă de muzică populară Veta Biriș.

Foarte emoționant și instructiv a fost discursul d-lui primar Emilian Bănică, din care am extras un fragment revelator:

„România toată trebuie să știe că sătenii ostași din Bolintin Deal și Mihai Vodă au dat dovadă, atunci, de un înalt spirit de sacrificiu, aruncându-se fără preget în luptă printre gloanțele și obuzele dușmane, pentru apărarea gliei strămoșești și împlinirea idealului național. Astfel, pentru câteva sute dintre ei acelea au fost ultimele clipe ale vieții și nu s-au mai putut întoarce niciodată la familiile lor, nu și-au mai văzut niciodată Bolintinul iubit. Stimați concetățeni, trebuie să fim mândri de jertfa bunicilor și străbunicilor noștri, căci sacrificiul lor a fost răsplătit. Românii și-au văzut împlinit visul de veacuri: Unirea cea Mare.”

În încheiere, remarcăm faptul că bolintinenii știu să recunoască meritele celor care s-au jertfit pentru țară și, în acest caz particular, al celor care au contribuit la înfăptuirea Marii Uniri.

MAREA UNIRE CELEBRATĂ LA CARTOJANI

Neagu Udroiu

Școala Gimnazială nr. 2 Cartojani, comuna Roata de Jos, județul Giurgiu a găzduit de curând o manifestare inclusă în programul propriu de celebrare a Marii Uniri, înscrisă sub acolada „ROMÂNIA CENTENAR”.

Invitați de onoare ai elevilor și cadrelor didactice din școală (director prof. Romica Marin) au fost de această dată poeții Valeriu Matei (Chișinău), directorul Centrului Cultural Român din Republica Moldova și Vasile Tărâțeanu (Cernăuți), directorul Centrului de cultură „Eudoxiu Hurmuzachi” din Republica Ucraina, amândoi membri de onoare ai Academiei Române.

S-a pornit de la o constatare: în prezidiul serbării se aflau alături personalități din trei state: România – prof. Romica Marin; Republica Moldova – Valeriu Matei; Ucraina – Vasile Tărâțeanu. Vorbeau toți aceeași limbă: limba noastră cea română ! Drept care ,cineva din sală a avut ideea de a fi rostite în deschidere strofe din nemuritoarele versuri ale lui Mateevici: „Limba noastră-i o comoară,/ Limba vechilor cazanii,/ Care-o plâng și care-o cântă/ Pe la vatra lor țăranii”... Așa cum s-a considerat nimerit de către organizatori să fie lăsați în față fete și băieți în fermecătoare straie populare să danseze, să recite, să cânte în aplauzele audienței emoționante secvențe folclorice.

Nu putea mira pe nimeni prezența în repetoriul atent lucrat, ca într-un război de țesut împletituri în șabac și borangic, melodii sfâșietoare precum „Basarabie frumoasă/ Vrem să te vedem mireasă/ Să-ți aducem peștor,/ Mândrul nostru tricolor.” Ori „Bucovină plai cu flori/ Unde sunt ai tăi feciori ?”. Nimic mai firesc să auzi în rostirea școlarilor de la apa Dâmbovnicului versuri de Eminescu, Alecsandri, Grigore Vieru.

Vorbe de „Bun venit !” au fost considerate potrivite pentru a-i saluta la noi acasă pe cei doi barzi coborâți în Câmpia Română cât să-i auzim rostidu-se în fața altarului strămoșesc de dragul nostru, de dragul Patriei-Mamă. Din versurile lui Valeriu Matei aceste zise cu titlul CĂMAȘA LUI GRIGORE VIERU: „La balconul Poetului razele soarelui pal și cernit/ mângâie firul de viață rămas în cămașa de stele,/ ca o pasăre a cerului ea se zbate și flutură-infinit./ Spune-i,mamă îndurerată lui Dumnezu că Poetul a murit,/ Spune-i maică Maria, lui Dumnezeu/ că verbul lui n-a murit !”. Și dintr-o poezie a lui Vasile Tărâțeanu: „Cum să-mpart, Doamne, Moldova/ Și prea dulcea Bucovină,/ Lăsând crengile de-o parte/ De străbuna lor tulpină ?/ Cum să-mpart pe Ștefan Vodă,/ Ca pe-un lan tivit cu maci,/ Cum e unic precum munții/ În străbunii noștri daci ?

S-a citat din istorie cât a trebuit să putem înțelege mai bine Marea Unire, evenimentele memorabile ale acelui neuitat an 1918, când România Mare putea fi privită și de Lună și de stele și arăta la fel:dodoloață...

A trebuit început de la războaiele dintre imperiile țarist, otoman, habsburgic. S-a cantonat la Pacea de la Kuciuc-Kainargi, pentru a explica momentul când Moldova lui Ștefan cel Mare a fost zdrențuită cât să facă porție din vânat austriecilor dornici să-și aibă poteca din Transilvania zăvorâtă până în Galiția recent însușită. Așa a dispărut din cartea noastră de geografie nordul moldovenesc numit de ei Bucovina. A venit anul 1812 cu Hanul lui Manuc drept loc al însângerării repetitive a Moldovei de la Ștefan cel Mare citire. Basarabia de peste Prut a devenit proprietate rusească. Războiul Crimeii a recuperat sudul prin retrocedarea la noi a celor trei județe: Izmail, Cahul și Bolgrad. Ne vom bucura puțin. După Războiul de independență pacea încheiată între ruși și turci la San Stefano, unde noi nu mai eram chemați, a fost pusă în cauză de Bismarck. Documentul final s-a semnat la Berlin, cele trei județe fiind returnate imperiului țarist.

Anul 1918 punea ordine în toate,găzduind evenimentele care au generat România Mare. La sfârșit de martie, Sfatul Țării din Chișinău vota alipirea de țara mamă (chiar așa suna un cântec auzit de mine în copilărie: „Românie, scumpă Mamă/ Glasul tău de mult mă cheamă...”). Vor proceda la fel autoritățile de la Cernăuți la finele lunii noiembrie. La 1 Decembrie știm ce a fost la Alba Iulia !

Lângă aceste lacrimi de istorie au răsunat cristalin, rotund și înflăcărat poeziile rostite de barzii de la Chișinău și Cernăuți. De regulă, inima vibrează profund în astfel de momente. A noastră, arareori, îndrăznesc să spun, ca acum. Istorisiri precum cele de la Fântâna Albă (Bucovina) și Țiganca (Basarabia) au provocat lacrimi. Ca și parte din poeziile recitate de cei doi invitați.

Niciodată toamna n-a fost mai frumoasă, zicea poetul, dator să consemneze o clipă trăită plenar. La Cartojani, întru sărbătorirea Marii Uniri, am capturat o asemenea clipă. Meritul imens este al celor doi visători de frumos din teritorii „vremelnic ocupate”, cum se exprima chiar unul dintre oaspeți. Eu adaug pe lista factorilor de succes trinitatea feminină din cancelaria școlii care a pregătit ca de fiecare dată aliajul literar artistic: Romica Marin, Luminița Antone , Mariela Trăncuță. Un aliaj prețios. Mulțumim !

M-am despărțit de oaspeți, elevi, profesori memorând în gând versurile lui Grigore Vieru: „Dumnezeu prima oară/ Când a plâns printre aștri/ El a plâns plâns peste țară/ Cu lacrima limbii noastre...” Le-a recitat în fața noastră cel primit la Academie în locul părăsit de poetul plecat în ceruri. De unde ne privește, plângând, cu lacrima limbii noastre...

CENTENAR LA BOLINTIN VALE

Marea Unire din 1918 nu ar fi fost posibilă dacă toate energiile pozitive ale acestui neam nu s-ar fi putut coagula în această direcție. A fost atunci un moment fast al României, care a avut norocul să aibă în fruntea sa niște conducători capabili și responsabili. Comunitatea bolintineană a resimțit ca pe o datorie de onoare celebrarea, așa cum se cuvine, a celei mai de seamă realizări a neamului românesc, Marea Unire din 1918. Prin intermediul Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, am început în urmă cu un an, în toamna lui 2017, când am organizat „Preludiu la Centenarul Marii Uniri". Au urmat alte și alte manifestări, dintre care amintim doar „Toamna Culturală Bolintineană 2018 celebrează Centenarul" sau „Centenar Bolintinean la Târgul de Carte Gaudeamus".

Ele au culminat cu evenimentul desfășurat în ziua de sâmbătă, 24 noiembrie 2018 și care s-a întins pe durata a mai bine de opt ore, adunând pentru a celebra Marea Unire din 1918 peste o mie de participanți, atât din orașul Bolintin Vale, cât și din împrejurimi. A fost, cu adevărat, o mare sărbătoare și o demonstrație a felului în care această comunitate știe să glorifice marile realizări ale neamului românesc și să-i pomenească pe cei care s-au sacrificat pentru înfăptuirea lor.

Intenția organizatorului a fost aceea de a ocoli facilul, banalul, adică „somptuozitatea" unui preparat precum fasole cu ciolan sau cârnați, consacrată prin anumite locuri drept simbol al sărbătorii naționale ce poate ține loc de alte expresii ale bucuriei și recunoștinței. Așadar, nu populismul a constituit punctul de atracție al manifestării bolintinene, ci cultura, atragerea și răsplătirea unor oameni de valoare care pot constitui exemple demne de urmat pentru societatea românească actuală.

Astfel, pentru pomenirea ostașilor bolintineni care s-au sacrificat pentru înfăptuirea Marii Uniri, la fiecare din cele trei Monumente ale Eroilor din oraș (Crivina, Bolintin Vale și Malu Spart) s-au desfășurat festivități comemorative, care au inclus depunerea de coroane, slujbe religioase și un cuvânt de cinstire adresat de dl primar Daniel Trăistaru. Un moment special, încărcat de emoție, a fost cel prilejuit de pomenirea numelor acelor eroi de grupuri de copii, elevi la școlile gimnaziale din Bolintin Vale și Malu Spart, pregătiți pentru această ocazie de doamnele directoare Irina Andrei și Raluca Geantă.

În aceeași categorie de cinstire a eroilor s-a încadrat și dezvelirea unei plăci comemorative dedicate Lt. Călin Tănescu și fiului său, pilotul aviator Sile Tănescu, cel dintâi căzut în Primul Război Mondial, iar cel din urmă în cel de-al Doilea Război Mondial, răspunzând astfel la chemarea patriei aflate în primejdie.

Punctul de vârf al acestei zile de sărbătoare avea să se desfășoare în incinta Sălii de Sport din oraș, ale cărei tribune s-au dovedit a fi neîncăpătoare în fața fluxului de participanți. După un cuvânt de întâmpinare din partea d-lui primar Daniel Trăistaru, programul a conținut prezentarea volumului omagial *Pro Patriae Victoria. Eroilor leagănului Bolintin întregitori de neam* (dedicat eroilor bolintineni din Primul Război Mondial), vizionarea unui filmul documentar-istoric despre alți doi eroi bolintineni (Călin Tănescu și Sile Tănescu), ca și festivitatea de conferire a titlurilor de Cetățean de Onoare al orașului Bolintin Vale către cinci personalități contemporane, remarcate pentru contribuția deosebită la creșterea prestigiului acestei localități. Este vorba despre diplomatul și publicistul Gheorghe Apostoiu, prof. univ. dr. Nicolae Constantin, generalul de brigadă (r) Gheorghe Dragomir, artistul plastic Gheorghe Iacob și diplomatul și publicistul Neagu Udroiu. Programul a culminat prin momentul artistic susținut de apreciatul interpret Gheorghe Turda.

Pe lângă aceste mari personalități din sfera culturii, au participat și importanți oameni politici, atât localnici, precum dl Nicolae Bădălău, recent numit în funcția de ministru și consilierul județean Daniel Lazăr, cât și invitați din afară, precum senatorul Ovidiu Marciu, președintele Consiliului Județean Giurgiu, dl Marian Mina, prefectul județului Giurgiu, d-na Adriana Puțaru, ca și mai mulți primari și viceprimari ai localităților limitrofe orașului Bolintin Vale.

Ajunși spre finalul acestei relatări se cuvine să dăm o explicație unei întâmpări „inexplicabile", pentru care suntem datori celor care și-au pus și ne-au pus întrebarea: „De ce nu a venit Principele ?" Este de notorietate că la manifestarea celebrării Centenarului Marii Uniri de la Bolintin Vale a fost invitat și Principele Nicolae al României, din postura de urmaș al Regilor Întregitori de Țară, M.S. Regele Ferdinand și Regina Maria. Invitația a fost acceptată, fapt care a onorat comunitatea bolintineană, care aștepta cu un interes deosebit sosirea Principelui în localitate. Din nefericire, deși participarea fusese confirmată anterior și reconfirmată în chiar ziua manifestării, din cauze neexplicate și fără vreo declarație măcar, adresată celor care făcuseră invitația, respectiv Consiliul Local și Primăria Bolintin Vale prin intermediul Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, Principele nu a mai venit. Pe lângă dezamăgirea resimțită în fața unui gest pe care-l putem socoti neelegant, Asociația Bolintineanu consideră necesar să-și ceară scuze în fața comunității bolintinene pentru deziluzia provocată și să promită că pe viitor va fi mult mai precaută când se va baza pe principiul „noblesse oblige".

Succesul unei manifestări de amploare, precum cea despre care tocmai am relatat, nu ar fi fost posibil fără abnegația și implicarea unor oameni altruiști, care s-au pus în mod voluntar în slujba unui proiect comunitar menit să contribuie la creșterea prestigiului orașului în care locuiesc. Le mulțumim, așadar, pentru implicarea în acest proiect doamnelor Irina Andrei, Iuliana Beldiman, Mihaela Enache, Raluca Geantă, Andreea Grigore, ca și domnilor Florin Barbu, Florin Călin, Ștefan Crudu, Alexandru Sorin Grigore, Marian Grigore, Ionel Manea, Ciprian Necșuțu, Vasile Ștefan, Nicolae Ciubuc.

La Momentul Eroilor din Crivina

Primarul orașului, bolintineni și invitații lor omagiind eroii Bolintinului

Elevii Școlii Gimnaziale din Bolintin Vale, ajutați de prof. Irina Andrei, pregătind momentul pomenirii eroilor

La Monumentul Eroilor din Bolintin Vale se intonează imnul. Sunt prezenți: Marian Mina, Nicolae Bădălău, Daniel Trăistaru, Ciprian Necșuțu, Daniel Lazăr, Vasile Ștefan, preoții Ion Șerban și Daniel Preoteasa

(continuare în pag. 31)

(urmare din pagina 30)

La Monumentul Eroilor din Malu Spart se intonează imnul

La Malu Spart în cadrul ceremoniei de depunere de coroane

Monumentul Eroilor din Malu Spart sunt prezenți: Daniel Lazăr, Raluca Geantă, Leontin Zamfir, Rodica Bădălău, Daniel Trăistaru

Marian Grigore, Mirela Dorobanțu și Liviu Rozs la Ferma "Cocoșu Roșu" celebrând Centenarul

Marian Curt, Neagu Udroiu, Ion Ceaușu, Ștefan Crudu, George Apostoiu, Raluca Geantă

Primarul Daniel Trăistaru la momentul dezvelirii plăcii memoriale Tănescu

Micii voluntari: Andrei Bobe, Dinu Grigore, Ema Brânzea, Maia Dionysatos, Eliza Paraschiv

În ambianța sălii de sport

SALUTĂRI DIN OHRID!

Neagu UDROIU

Pe harta culturală a României, Ohrid înseamnă ceva. Nouă, celor legaţi sufleteşte de Bolintinul de ieri, de azi, dintotdeauna numele respectiv ne spune ceva mai mult decât altora. Şi,cum sună sloganul, prietenii ştiu de ce. Prietenii versului şi verbului aşternut pe hârtie de poetul atât de drag nouă – Dimitrie Bolintineanu ştiu că Ianache Cosmad, tatăl său, este venit de acolo, de pe malul Lacului Ohrid (grecii spun Ohrida), din oraşul născut pentru a scrie istoria Balcanilor din cele mai vechi timpuri.

A trecut şi pe aici, întocmai ca şi pe la noi, cine a vrut. Grecii simţiseră lumina şi liniştea acestui colţ de lume încă din veacul al treilea înainte de Hristos. Romanii, după ei. În secolul al şaselea din era noastră soseau slavii. Fortăreaţa de colo, de pe vârful dealului aminteşte de epoca în care se instala aici capitala celui dintâi Ţarat Bulgar. Zidurile-i groase măsurau 16 metri în înălţime, curgeau de jur împrejurul colinei preţ de trei kilometri, dispuneau de 18 turnuri de apărare. Într-un an anume, pe care locurile acestea îl ţin minte – 886 d.H. – se stabilesc pe locurile umezite de unul din cele mai curate lacuri ale Planetei, doi călugări – Clement şi Naum. Asta şi explică monumentul celor doi – Metodiu şi Chiril, creatorii alfabetului cirilic. Nou veniţii le-au fost discipoli.

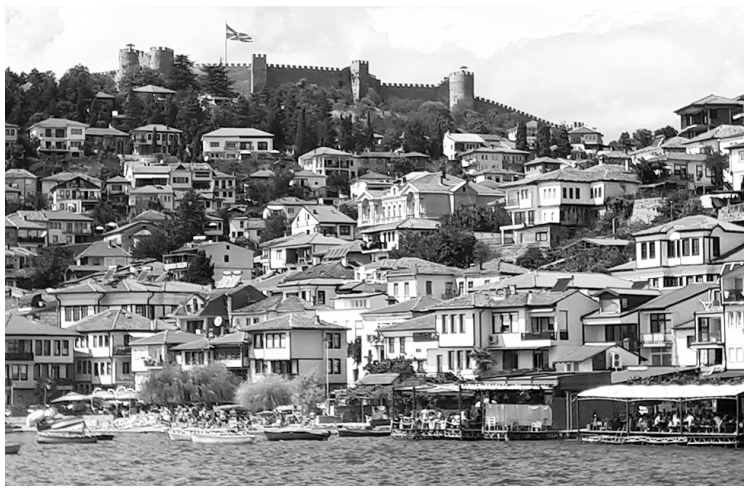
În anul 1395 vin turcii. Care vor uita să mai plece. S-a întâmplat asta târziu, încoace, în 1912. Pe când Ataturk îşi făcea încălzirea să intre în arenă. Cu toată prezenţa lor pe povârnişurile coborâtoare spre undele limpezi ale lacului, ortodoxia şi-a păstrat locul şi demnitatea. În secolul al XV-lea existau în Ohrid 365 de biserici... Câte una pentru fiecare zi a anului.

Ohrid este un oraş turistic şi cunosc mulţi români care în plimbare prin Balcanii de azi convin să respire ceva din imaginea de carte poştală a peisajului istoric local. Un prieten, profesorul universitar Cristian Niculescu, unul din decanii de azi ai Politehnicii bucureştene, pornea de curând la drum pe cărările muntoase ale Balcanilor. Când mi-a zis că Ohrid întră în itinerarul de familie, am tresărit. Rugămintea mea de a-mi aduce la întoarcere câteva imagini surprinse de el l-a câştigat. Le aveţi alături. Luaţi-le ca o invitaţie când porniţi la drum. De ce nu aţi ajunge şi până acolo ? Doar ne avem de neamuri !

Cu ani în urmă,invitam pe cel dintâi ambasador al Macedoniei la Bucureşti să facem o vizită la Bolintin. Îl pusesem la curent cu datele problemei. O vizită superbă, care a antrenat primăria, coducerea liceului şi a şcolii gimnaziale. Am acreditat ideea unei excursii la Ohrid a reprezentanţilor liceului, profesori, elevi. Bolintinenii, români, consătenii poetului, acasă la familia aromână a lui Bolintineanu. Simbolistică rezistentă la timp. Pe moment totul părea ca şi parafat. Evenimentele din zonă, neintuite atunci, au trecut în uitare proiectul. Nu e timpul trecut pentru a-l stropi cu apă vie. De ce nu chiar o tentativă de înfrăţire între administraţiile celor două localităţi ?

Statuia Sf. Clement

DIMITRIE BOLINTINEANU LA REVISTA „FAMILIA”

Emil Talianu

În cel de-al doilea număr al revistei lui Iosif Vulcan, *Familia*, din 15/27 iunie 1865, este prezentat încă din prima pagină poetul Dimitrie Bolintineanu:

„Este oare vreun român inteligent care să nu cunoască acest nume ? Nu ! Laureatul nostru poetul e bardul naţiunii întregi, numele lui e cunoscut în palate chiar şi în case, poeziile sale se cântă în toate părţile locuite de români.

Ce să zicem despre aceste poezii, despre care unele sunt traduse şi în limbile străine, între altele şi în limba englezească.

– Ce e frumos, zice d. R. Ionescu, nu se poate defini. Adevărata poezie n-a avut şi nu va avea niciodată o definiţie dreaptă. Deschide oricine poeziile dlui Bolintineanu şi va vedea apărându-i, prin nori diafani, creaţiile cele mai ideale, de virgini frumoase, de spirite răpitoare, de fantasme surâzânde ce şterg lacrimi...

D-l Bolintineanu acum e în etatea cea mai frumoasă, literatura română aşteaptă de la talentul domniei sale multe opere încântătoare...”

Pentru a se exemplifica cele menţionate se publică, în continuare, o poezie mai puţin cunoscută:

Dimitrie Bolintineanu, *Fecioara de la Prut*

Bogdan întâlneşte în dumbrava lată,
Rătăcind sub arbori, un bătrân c-o fată.
Cel bătrân pe capu-i poartă păr d-argint.
Sub trei răni deschise umblă suferind.
Fata pare-n doru-i ca o sărbătoare
Ce străluce-n umbra grijii trecătoare.
Valuri dulci de purpur-neacă-ai feţei crini,
Ochii-i de durere şi de plâns sunt plini.
Părul ei cel galben albu-i sân sărută
Şi-astfel sărutându-l, faţa-i împrumută.
„Doamne ! Ţara piere... Bine ai venit !”
Zice... Dar sub doru-i cade... a murit.
Fiie-sa-l susţine... Doru-i nu vorbeşte,
În torent de lacrimi nu se răspândeşte,
Dar cu suflet mare astfel a vorbit:
„Mi-au ucis tătarii mândrul meu iubit !
Astăzi, iată, piere chiar al meu părinte !
Peste toată ţara seamănă morminte !
Dar voi nu combateţi, nu sunteţi români !
Aruncaţi mai bine armele din mâini !”
Zice. Dar tătarii p-acolo-nnorară.
Domnul va să fugă prin păduri de ţară.
Fata smulge arcul unui luptător
Şi-n tătari s-aruncă cu sufletu-n dor.
La această faptă ei se ruşinară
Şi-nturnând toţi caii, spre tătari plecară.
Iar tătarul fuge. Domnul stă mirat
Nu-nţelege fuga cum s-a întâmplat.
O fecioară blondă către dânsul apare
Şi-i aruncă capul hanului cel mare.

Romanița-Maria Ștențel

INSCRIPȚIE pe prima filă a sufletului...

Și noi, românii, am avut sfinte simboluri ale neamului: coroana, drapelul, stema, imnul. Vânturile neprielnice ale istoriei au alungat Coroana, au schimbat Stema, și mai ales, după voia conducătorilor-comuniști, au confecționat „haine noi" IMNULUI Național !

Ca semn de respect pentru aceste sacre simboluri, după 1990, am înscris, pe prima filă a sufletului, ca ZILE speciale: ZIUA DRAPELULUI, ZIUA IMNULUI NAȚIONAL.

Noul IMN, „DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE a venit ca o rugă, un îndemn, o îmbărbătare pentru românii care mai cred într-un viitor pentru România, *„țara mea de glorii/ țara mea de dor"*...

Un român din Ardeal, Andrei Mureșanu, impresionat de dorința de libertate și unitate a neamului său, acolo, pe Câmpia Libertății, la Blaj, în zilele de 3-5 mai, anul 1848, numit „poetul Revoluției transilvane", a scris un poem mobilizator, numit „Un răsunet"…un alt român, Anton Pann, va compune o melodie pentru aceste versuri, devenit Marșul tinerilor pașoptiști din Oltenia de-sub-munte, la 29 iulie 1848, care va fi cântat la Râmnicul Vâlcea, cu Anton Pann în frunte, cu titlul „Deșteaptă-te române !", în Parcul Zăvoi, din oraș.

A venit apoi, scriitorul, jurnalistul vâlcean Ioan Barbu, să ne dea de veste în Antologia „Râmnicul Vâlcea – însuflețitorul Imnului național", că: …răsună și astăzi în Zăvoiul istoric bătăile inimii istețului Pann, în ritmul strigătului de luptă „Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte/ În care te-adâncir barbarii de tirani/ Acum ori niciodată, croiește-ți altă soartă,/ La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani".

Și mai spune Ioan Barbu: „Am învățat la școală că perlele veritabile ajung la noi din stridiile bolnave. Andrei Mureșanu, autorul poeziei „Un răsunet", apoi Anton Pann, cel care a pus-o pe note muzicale, aveau sufletele dureros de suferinde la vremea aceea din pricina stării poporului dezbinat, târât în sărăcie și în umilință de străini. Din suferința lor a rodit„perla" Deșteaptă-te, române !"devenită simbolul luptei de libertate, de eliberare și unitate, la 1848, imnul fiind transmis cifrat, în secret, de la o provincie românească la alta…

Nu bănuiau ei atunci că perla lor va sta la baza viitorului Imn Național al României, la sfârșitul secolului următor… tot după o REVOLUȚIE !".

Corneliu Vasile

CENACLUL „AMURG SENTIMENTAL"

Sâmbătă, 24 noiembrie 2018, la Muzeul Agatha și George Bacovia, afiliat Muzeului Național al Literaturii Române din București, a avut loc ședința cu nr. 634, condusă de directorul editurii și redactorul-șef al revistei cu același nume, scriitorul Ion Machidon, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Ca de obicei, au fost prezente mai multe arte, literatura îmbinându-se cu pictura și cu muzica.

Mentorul cenaclului a evocat împlinirea a 25 de ani de la înființare, anunțând tipărirea unor lucrări dedicate istoriei trăite, între care un almanah, și a amintit de participarea la recentul Târg internațional de carte Gaudeamus, cu stand propriu, lansări de carte și de alte evenimente, între care invitarea sa la o lansare a Uniunii Ziariștilor Profesioniști, din care face parte și la standul revistei de cultură „Sud", de la Bolintin Vale, cu care colaborează de multă vreme.

Dintre autorii prezenți, au citit, în special versuri, Florin Valeriu Ciobanu (reușite versuri, în sfera iubirii și filozofice), Iuliana Dinu, Constantin Ghiță, Veroni Mihăilă, Octavian Cojan (din placheta „Mi-ai apărut, stea trecătoare"), Aurelian Moldoveanu, Ion Sima, Alex Vâlcu (și interpretare muzicală).

Un moment inedit a fost prezentarea Ralucăi Lorenț, elevă în clasa a VIII-a la Liceul „Marin Preda", cu versuri, remarcată și adusă la cenaclu de d-na Maria Fitcal, de asemenea o scriitoare cunoscută a cenaclului, care a citit o povestire-parabolă despre ursul gunoier și defrișarea pădurilor.

Din prezidiu, unde a stat alături de conducătorul cenaclului, d-na Octavia Crăciun, care a avut o lansare la târgul de carte, a citit din cartea sa de evocări literare, despre profesorul, pictorul și compozitorul Alexandru Ionescu și despre Asociația culturală „Bucuriile muzicii".

Clipe muzicale frumoase, cu piese clasice și prelucrări de folclor ale lui Vladimir Rotaru, de la Chișinău, a oferit d-l D. Maxim, aplaudat îndelung.

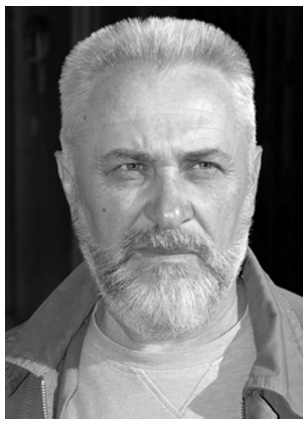
Locul desfășurării manifestării a avut o frumoasă expoziție de tablouri, pictate de Ecaterina Mihai,care a prezentat grupul Gabriela Cocora, Mariana Steluța Cocora, Ion Cutoană, Lidia Rotaru, Valentin Baban, Mihai Cătrună, Daniel Chelaru (a și citit), Nelu Constantin, Cici Cristache, Diana Stroe, Alexandru Marinescu etc.

În întâmpinarea centenarului a fost afișat programul cultural „Și eu sunt România": „Pastel de tonuri, nobil dar/ Unirii-n ceas de centenar".

În partea a doua a programului, de la Giurgiu a venit poeta Silvia Lărgeanu care a citit din placheta proprie intitulată „Despre noi", de unde a ales câteva piese și Octavia Crăciun, iar un intermezzo muzical vocal și instrumental, plin de prospețime, au oferit copiii Mario Serafim și Mihai Lărgeanu, toți fiind prezentați de către mama poetei, învățătoare la școala din Singureni, județul Giurgiu.

În ciuda frigului pătrunzător de sfârșit de noiembrie, cei prezenți, mulți neaspirând să urce la maximum pe o scară a recunoașterii, dar sinceri și devotați iubitori ai artei și lucrând cu perseverență la șlefuirea cuvintelor, s-au încălzit la flacăra nestinsă a literaturii, picturii și muzicii. De observat că revista a fost remarcată, inclusiv prin vizite la manifestări și participarea la lansări de carte, de scriitori și publiciști care beneficiază de spațiu în periodice de o mai mare răspândire.

Adaug faptul că revista și cenaclul au organizat în fiecare vară concursul de creație literară „Vara visurilor mele", prilej de afirmare a condeierilor din toată țara și prilej de a se cunoaște între ei. Eu însumi am avut mai multe eleve, din cenaclul liceal pe care l-am coordonat, care au obținut premii la acest concurs, dotat cu cărți și reviste, premierea având loc, de obicei, la Casa memorială Tudor Arghezi de la Mărțișor.

George Theodor Popescu

Academia lui Diogene

– dialog sub o streașină ruptă –

– Auzi mă… cică ăsta lu' Tudor Barbu de trecu… e scriitor.

– Aș, nu să poate. De unde până când ?

– Cum să nu să poată, din moment ce are rubrică ! ! ! Uite dovada… jurnalu'.

– Fugi d'acilea, doar n-o fi Stelian Popescu de-avu moșie p'aci ? E-te-te… păi ăla om. Când trecea cu trăsura, tot 'nemetu' cu pălăria-n mână ! ! ! Uite-așa vălătuci, și-n urmă chiotul jucăului.

– Ce-are a face…

– Păi are… că ăsta-i cam răzleț.

Într-un târziu, sorbind tacticos dintr-o licoare fierbinte:

– Accept, în fine, da' tot n-aș crede. Păi tac'su era vecin cu ăl bătrân, colea pă Sârbeasca. Cumsecade și de ispravă de altfel. Numa' c-o păți… când se-mpotrivi ălora… fu ridicat într-o noapte.

– Păi și el ce are ?

– Are, cum să n'aibă. Admit chiar cum ziseși, cu rubrica. O fi având, da cine-l ia-n seamă ? Are și el păreri. Toți avem… da cine-l combate ? ! Aici e aici.

– Io'te la el, ce vrei să spui ?

După o câtime de gândire:

– Vreau să spui că nu-i popular… să dea dom'ne și el acolo de-o măslină, de-o bere… să stăm la o dispoziție pă șanț, la o vorbă. N-ai văzut d'alde Cristoiu, pă toate posturili… scuipă sămânță dă floare, când în stânga – când în dreapta.

– Ai bă, dă-o-n lampa măsii dă treabă… Diogene, las-o baltă.

Afectat, cu agilitatea insului cotropit de băutură:

– O las… o las, da de-aici trag o concluzie: nu-i nimic dă capu' lui. P'ormă să-mi răspunzi la o întrebare… pă șleau: Asta-i meserie ? Cât câștigi bă ?

He… Cu-cu-ri-gu ! ! !

– Vorba... ca zăluda. Poți să-i pui căpăstru ? ! Tot slobodă.

– Stai mă... care-i chichirezu'. Fă-mă să-nțeleg.

– Să-nțelegi... ține de *capacitate*. Ai ? Glagore zic.

Ăsta lu' Encică – oarecum nedumerit. În fine.

– Am, cum să n-am… că doar nu-s venit dă pă arie.

– N-am zis io... da, să presupunem.

– Să pre su pu nem ? Un' vrei să mă duci ? !

– Un' să te duc… Nicăieri. Stai pă loc, ia o mastică dă te-adună. Taci și ascultă.

– M'da ? ! Fie.

– Asta de-o văzuși... îmbrobodită și adusă, ca smerita-n porumb, nu-i Mia lu' Carată ? !

– Ba bine că nu. Tichie are, târlie îi lipsește.

– De-asta zic.

– Zi.

– Zic, de mă lași. Altcum îmi ies din stare.

Nepricepând, cam cum devine cu starea ăluia, trase cu năduf din "națională", pe jumătate stinsă, uitată-n colțul gurii. Curios.

– Era ca malu', ce mai... muiere zdravănă, lată-n dos de răsturna caru'. Firoscoasă – ce să spun... și arzoaică, câți n-a-nșirat ? ! – c-avea cârlig, mai toți îi purtară zâmbrele; când pă vale – când pă deal, când în crâng – când pă maidan. Îi năucise cu chicoteala aia-n scări, de parcă-o gâdila-ntr-una careva. Când să năpustea ca năluca – ăla erai, c-avea nesaț-dată-n grijania mă-sii. Pe-alde Titirliu nu-l făcu praștie, cât era el de spilcuit și de galanton (sic ? !)… Până-ntr-un timp, că i se făcuse băieții mari, c-avea vreo trei… I-o fi trecut… ori dă rușine… nu știu. Păi nu l-a-mpins pă bărbat'su să-l otâncească –ntr-o noapte… cu vătraiu' ? i-a crăpat țeasta ăluia de-a mierlit-o scurt.

– Bucluc mare !

– E-te zdrâng… ea n-a avut nicio treabă… iar pă ăla, pă Nae – purtat o lună – două, cel mult, l-a găsit procuroru' pă considerent de legitimă apărare nevinovat. Sta-n drum, cu flaneaua ruptă-n coate și rânjea ca prostu' „ci-ci-ci- cine a fost ci-ci-neva, nu–nu-nu mai e cineva"

– I-auzi măre ! Nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i pute. Hai că mă bagi la idei. Cum vine asta ? !

– Apăi după cât deșert îți încape ție în cap… ! Uite că vine… dă să-mbucă… cu vremurile… și politica. Ai ștampilă, ai putere – asta e. Conta pentru ăia de la securitate s-au de und' ori fi fost, unu ca amărâtu' ăla hăcuit și aruncat în șanț ? ! Pagubă-n ciuperci. Altu' le era interesu', să-i puie să semneze, să-i aibă la mână, să-i manevreze. Asta s-a aflat mai încoa' când cu Vasile Popescu – învățătoru'. Umblă vorba că n-au fost străini de l-au ridicat.

– *Efectiv*… s-au făcut tovarăși… de ticăloșii.

– Te limpezișI ? Se prea poate, *efectiv*… L-au nenorocit – În numele poporului. Că la ei, poporu' era ăștia doi – cică cine nu era cu ei, era împotrivă. A și murit săracu', acolo, la stuf, în iarna lui '59. Ai habar ce-a lăsat în urmă ?

Vădit tulburat, grăbit să-și ascundă lacrima de-i scăpase:

– Dă' mă din lumină… mută-ți noada... te proțăpiși ca momâia... nimeritule.

– Maaare istorie ! Să te crucești, nu alta.

– Mare, mică – ce-are a face. Mă și-ntreb: ce nație de oameni or' fi fost și ăștia ? ! !

Uite, la întrebarea asta cât sânt io de Diogene, tot nu-i dau de capăt.

Și rămase așa tăcut – *captiv* în propria-i gândire. Într-un târziu se ridică, și scârbit împinse paharul în care mai lucea un strop de licoare.

– Ai mă d-acilea, dă-o-n pustie – că nici asta nu mai e ce-a fost.

Ștefan Crudu

Mersul târgului

7.10.2018: Pasărea Phoenix sp. bolintinensis

Când nimeni nu se mai aștepta (că deh ! veștile bune circulă mai încet decât cele rele), iată că aflăm că s-a redeschis târgul din Bolintin Vale. Cu o oarecare reținere m-am dus să văd minunea. Deși abia ieșit din coma indusă timp de șase săptămâni, mergea, dar nu mai era ca înainte. Anemic și fără viață. Mai întâi am făcut o tură rapidă printre tarabe, încercând să-mi fac o idee, ca o pasăre ce planează la mare înălțime căutându-și prada. Nu a fost prea greu, pentru că erau puțini vânzători, dar și cumpărători. Constatarea principală a fost că târgul (îl voi numi în continuare așa) era amputat și părea a fi mut. De vină a fost șocul celor ce erau obișnuiți cu aglomerația zgomotoasă din zilele de glorie. Lipseau total carnea și produsele din carne, lactatele, brânzeturile, păsările, cerealele, micii și friptanele de pe grătarele altădată încinse. Nu mai aveai nici unde bea aldămașul pentru ipoteticele animale existente doar în amintire, adică deliciul matinal al gurmanzilor mânați de ispita tăriilor reci sau fierte. Mais où est la foire d'autant ? Că nici de bocit nu ai chef fără ceva cald de dres glasul ! Parcă nici legumele (singure în competiție azi) nu erau atrăgătoare. De aceea, raportul calitate/preț era subunitar. Fără mare concurență, prețurile au fost mari.

Au lipsit la apel multe personaje cu care ne obișnuisem. Din păcate Aritică Cociu (anticaru', mandataru', magdalena, manoplie...) va lipsi pentru totdeauna (1938-2018) și-l regretăm. Nici ciorile care curățau zona cu cereale la sfârșitul târgului nu-și vor mai găsi hrană (ca și câinii ce se săturau cu oase și resturi de la parlagii).

Instantaneul zilei: o căruță cu roți mici, de la munte, cu un cal frumos de tracțiune era expusă de un spoitor spre vânzare. Păcat de cal, până-n primăvară va fi hrană pentru Grădina Zoo sau salam calitatea I-a, nefiind în cartier condiții de adăpost și rezerve de furaje corespunzătoare. Și nici milă pentru animale.

Așadar, dezamăgire ! Sper însă într-o revenire miraculoasă, ca pasărea din titlu.

14.10.2018: ***Târg amputat***

Deși răcoare dimineața (cam spre brumă), lumea a umplut târgul pe dinăuntru, dar și pe afară cu mașini parcate una lângă alta, așa că greu mi-am găsit un loc. Am aflat că azi m-am dus nu la târg, ci la „piața agroalimentară" Bolintin Vale, o nouă titulatură administrativă. Adaptare în contextul menținerii alertei de pestă porcină. Deși restricțiile s-au menținut (fără carne, lapte, brânzeturi, mici și fleici, plus cereale și păsări), am constatat aglomerație și chiar cozi la legume și zarzavaturi. Se cumpăra cu sacul și plasa (burlănită), mai ieftină, dar riscantă, ținând de metehnele necinstite ale unora. Oamenii au nevoie să-și umple cămara pentru iarnă cu produse mai proaspete, mai ieftine și mai (presupuse) ecologice. Gogoșari (5 lei/kg, spre sfârșit 4 lei/kg), ardei capia (3 lei/kg), castraveți de murat (4 lei/kg), cartofi 1,2 lei/kg (chiar și 0,5 lei/kg mai mici), roșii frumoase 5 lei/kg, varză 1-1,5 lei/kg (cea mică pentru salată 0,5 lei/kg). Multe flori frumoase în ghiveci (crizanteme) cu 5 sau 10 lei/buc, direct de la producător (preț la jumătate față de florării). E bine când oamenii cumpără și flori (sunt mulți născuți în luna octombrie, concepuți în sărbătorile Anului Nou - părerea mea). Și uite-așa, lumea e mulțumită. Autoritățile patrulează și veghează. Furaje și fiare, butoaie pentru vin sau țuică (se vând pentru că a fost producție mare de struguri). Pere galbene și multe mere de toate soiurile românești la 1-2,5 lei/kg (supraproducție). Planează încă spectrul mistreților cu colți de argint.

21.10.2018: ***Vine Sfântu', vine ploaia, frigul și vântul !***

Într-o statistică a memoriei, ziua de Sf. Dumitru coincide de foarte multe ori cu o schimbare bruscă și imprevizibilă a vremii, ca o avanpremieră a frigului și umezelii ireversibile a ultimei părți a toamnei. Grădinarii, care se roagă pentru ploaie primăvara și vara, sunt acum afectați pentru că, dacă-i vremea rea, nu-și pot valorifica producția obținută și strânsă cu multă trudă. Ca în fiecare an înainte de marele bâlci de Sf. Dumitru, târgul se desfășoară improvizat, cu mărfurile expuse pe folii de plastic (cândva rogojini) așezate direct pe pământ, tarabele fiind mutate lateral ca să facă loc amenajării de instalații diverse, multe deja sosite. În această atmosferă de așteptare, fără supărare dar năpăstuiți și împrăștiați, și-au adus legumele, zarzavaturile și fructele dar și florile de toamnă. Așadar, ofertă variată și îmbelșugată la prețuri corecte. Varza de toamnă 1,2 lei/kg (preț la jumătate față de anul trecut). Ceapa zisă românească 3,5-4 lei/kg, roșii cu 4-5 lei/kg (ultimele din solarii), conopidă 3 lei/kg, gogonele 2,5 lei/kg, gogoșari 3-5 lei/kg, varza roșie 3 lei/kg, țelină cu frunze verzi 2 lei/buc (3 la 5 lei). La plase de 5, 8 si 10 kg, prețuri mai mici, negociabile. Ceapa de apă 6 lei/kg, cam scumpă, iar castraveții 4 lei/kg. Ș.a.m.d. Interzise în continuare carnea, laptele, cerealele, păsăretul. Păcat, bolintineanul adevărat este/va fi frustrat. Bâlciul fără mici, pastramă și bere n-are farmec. Și nici viitor. Târgul este fragil. Spre final, o ploaie rece de toamnă a golit în grabă întreaga suflare, provocând întristare. Quod erat demonstrandum.

Foto aerian de la Bâlciul de Sf. Dumitru din Bolintin Vale, 26 octombrie 2018

22.10.2018-28.10.2018: ***Bâlciul 2018 împrăștiat***

Și în acest an, bâlciul de Sf. Dumitru și-a deschis porțile fără fast, fanfare sau „pamblici" tăiate. Nici nu s-ar fi putut, deoarece a fost foarte împrăștiat, fiind întins și în incintă dar și pe străzile laterale, Republicii și Sabarului. Prima instalație sosită am văzut-o încă din 18 octombrie (mașinuțe electrice, zise „bușitoare", o expresie frumoasă pe care am auzit-o de la nepotul Vlad, cinci ani). Restul au venit în grabă, să-și ocupe locurile, duminică după târg, când s-a lucrat de zor la montare, probele finale fiind făcute miercuri, 24 octombrie. Au fost ceva emoții cu vremea (vânt foarte puternic, plus o ploaie scurtă și rece), dar până la urmă Sfântul s-a îndurat și s-a menținut foarte călduroasă și frumoasă până la sfârșit. Sub aceste auspicii, de joi bâlciul a început să se miște. Așa cum s-a auzit de puțin timp, autoritățile locale responsabile au regândit poziționarea activităților pentru fluidizarea traficului în zonă. Astfel, pe str. Republicii s-au expus mărfuri diverse, la capătul str. Sabarului legumele și fructele, pe Palăncii parcarea iar în incintă instalațiile de distracții și preparatele alimentare specifice (mici, fripturi, semipreparate și băuturi diverse). Școlile și-au suspendat neoficial cursurile, neavând elevi, fiindcă ei au umplut mașinăriile, atracția lor favorită (ar sta tot timpul dar banii se duc repede, pentru că sunt tarife mari: 10 lei/3 minute). Sâmbătă (ora 20:30) am fost cu nepotul Vlad (mă moștenește !) într-o recunoaștere nocturnă. Surpriză: încă funcționau două instalații, cele mai atractive și mai periculoase, „X-Factor" și „Speed Crazy" (ce nume !). Câteva grătare încă în funcție (inclusiv Andi), câțiva semiadormiți de oboseala zilei cu ceramică de Corund autentică.

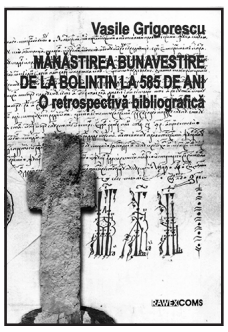
28.10.2018: ***Bâlci, balamuc, Babel, balauri, bazar***

Duminică, a patra și ultima zi de bâlci, ca tot bolintineanul, am fost cu familia la distracție (nepoții) și cumpărături ocazionale cam peste tot, la pas de voie. Vreme prea frumoasă pentru sfârșit de octombrie, cu temperaturi foarte mari (interesant, de joi au crescut cu câte un grad în fiecare zi, de la 25°C la 28°C). Prea cald, prea de vară (secetă profundă, cu urmări la anul). Bâlciul și-a etalat oferta zgomotoasă specifică. Valuri de copii, tineri și bătrâni se plimbau bine dispuși admirând kitch-urile expuse ca într-un bazar de o parte și alta a str. Republicii pe sute de metri. În incinta târgului propriu-zis avea loc o adevărată confruntare a decibelilor ce te asurzeau la propriu. Călușei, lanțuri, mașinuțe electrice, boxing (încercarea puterii), trageri la țintă cu și fără pușcă, turtă dulce în exces, jucării din plastic pentru copii, gogoșerii, vată de zahăr etc., într-un cuvânt, balamuc adevărat, pentru toate vârstele și buzunarele și o viermuială ca-ntr-un turn Babel. Prin mulțimea adunată se plimba un amărât cu o placă de lemn cu doi papagali ce alegeau bilete pentru băieți și fete (ciocu'-cu-norocu') în care invariabil găsești viitorul pentru dragoste, bani și viață lungă. Mi-am amintit de un refren pe care-l adaptez: „o placă mai găsești, dar o flașnetă ba !". Și tot atunci mi-am pus întrebarea: cine a fost mai întâi, vopseaua Gallus sau papagalul ? Răspunsul se află, cred, în textele vechi pe limba papagalilor, care nu a fost încă descifrată nici măcar de politicienii de azi, care nu prea știu limbi străine, chiar fiind în funcții europarlamentare. Nu am văzut niciun milog – figuri emblematice ale târgului de mai demult – și am aflat că în România s-a eradicat sărăcia ! ?

Prea multe dughene (pe trei laturi ale târgului, cu adâncime mare, ca să intre mesele și băncile pentru servit) cu grătare mizerabile pentru mici, fleici, pastramă, cârnați. La fel gogoșerii, colaci secuiești, porumb fiert sau copt. Pentru legume și zarzavaturi s-a rezervat capătul străzii Sabarului, destul de izolată și invizibilă pentru mulți. Era foarte indicată curtea fostului S.M.A., al cărui ultim proprietar, un italian care fabrica coșciuge, a dat faliment (avea nevoie de un război sau un cutremur ca să prospere). Apropo de cutremur. Azi noapte, pe la ora 3 sau 4 și 38 minute (alegeți ora după cea de vară ori de iarnă care a intrat chiar azi în vigoare !) s-a resimțit o zguduitură puternică, un cutremur deci cu magnitudinea de 5,8 pe scara Richter. M-am trezit dintr-un vis în care mergeam spre bâlci într-o căruță cu doi cai frumos înhămați și când o roată a trecut peste o groapă din asfalt (ce vremuri, ce drumuri !) m-am ținut de loitră să nu cad. Posibil da, ca vis. Pentru că zgâlțâitura patului m-a trezit și am realizat fenomenul. Nu putea fi altceva pentru că dormeam singur. M-am gândit doar că va fi un subiect „baban" pentru presa scrisă și mai ales pentru televiziunile de știri. Aștept să-l văd iar pe dl. Mărmureanu care, mormăind, ne va spune că e posibil să vină și cutremurul cel mare, dar nu se știe când. Mersi pentru o așa informație !

Și unde e Sf. Dumitru ? În ceruri și pe dealul Patriarhiei. În bâlci nu, pentru că are alergie la mirosul de mici și la fumul gros ce a cuprins Bolintinul în lipsa vântului care și-a dat duhul după vijelia de marți și miercuri. Această liniște o iau ca pe o minune a lui, la fel ca cea cu balaurii de odinioară. Seara a început demontarea improvizațiilor și instalațiilor. Luni dimineața s-a văzut o imagine dezolantă a mizeriei rămase în urma bâlciului: ambalaje de plastic, sticle goale, hârtii și cutii de cartoane, cărbuni arși, cioburi, etc. umpleau incinta și toată str. Republicii. Echipele A.D.P. cu asistații social greblau de zor și încărcau în remorci. Deh, urmele civilizației de consum, poluatoare !

Biblioteca SUD-ului

Vasile Grigorescu, ***Mănăstirea Bunavestire de la Bolintin la 585 de ani. O retrospectivă bibliografică***, București, Editura RawexComs, 2018, 200 p. *Mănăstirea Bunavestire de la Bolintin reprezintă unul dintre cele mai vechi așezăminte religioase ale Țării Românești, cu o primă atestare documentară la 15 martie 1433, în vremea voievodului Alexandru Aldea. Deși, așa cum vom observa parcurgând aceste pagini, ea s-a aflat permanent în atenția profesioniștilor științelor istorice, fapt care a detrminat reale progrese în privința cunoașterii sale, rămâne încă învăluită într-o aură de mister, în sensul că împrejurările în care s-au produs fondarea și apoi dispariția sa rămân insuficient elucidate.*

Ștefan Crudu, ***Mersul târgului. Hai-hui printre tarabe***, *București, Editura RawexComs, 2018. „Scrisă cu talent debordant, cu umor muntenesc total și nimicitor, cu dragoste pentru limba română și pentru Bolintin, această așezare din crucea apelor, a câmpiei și a codrilor Vlăsiei, cartea lui Ștefan Crudu merită citită din scoarță în scoarță pentru că e plină de viață și în același timp, impregnată de mitologia unui loc deosebit în plan istoric, social, cultural."* (Nicolae Dan Fruntelată)

Florin Colonaș, ***En garde ! Avangarda***, București, Editura RawexComs, 2018. *Pe marea agitată de furtuni a mapamondului, cu uriașe valuri, a apărut avangarda la mijirea zorilor unui nou secol, al douăzecilea. Printre primii care au sărit în undele clocotitoare ale curentului de o violență extremă au fost mateloții Tristan Tzara și Marcel Iancu, cei care în urbea elvețiană a Zürichului, insulă paradisiacă în agitația furibundă a belicoasei Europe, declanșau curentul vârtelnic al dada-ismului.*

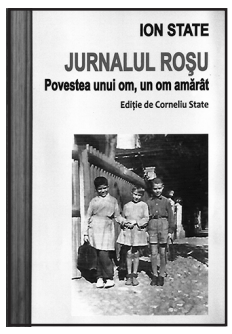

Gabriel Dragnea, ***Vinovăția ferestrelor***, *Adjud, Editura Armonii Culturale, 2018. „La aproape 40 de ani, Gabriel Dragnea, cu o bogată activitate jurnalistică, cu un număr de cărți la activ, așteaptă criticul providențial care să spună: Iată Poetul ! Indiferent de ce va apărea la orizontul așteptărilor sale, el va scrie în continuare, cu aceeași pasiune și determinare, găsindu-și acel sunet propriu, inconfundabil, în concertul unic al literaturii române."* (Victoria Milescu)

Vasile Grigorescu, ***Întru slava sătenilor ostași din Bolintin Deal și Mihai Vodă: 1916-1918***, București, Editura RawexComs, 2018. *Principala sursă a documentării pentru acest volum omagial au constituit-o registrele de stare civilă din Arhiva Primăriei comunei Bolintin Deal, care au permis conturarea unui tablou edificator în privința suferințelor la care a fost supus neamul românesc acum un veac și mai bine, de-a lungul epopeei „Războiului de Întregire".*

Vasile Grigore (coord), Ștefan Crudu, Ciprian Necșuțu, ***PRO PATRIAE VICTORIA. Eroilor leagănului Bolintin întregitori de neam***, București, Editura RawexComs, 2018. *Pentru a reuși în demersul nostru am cercetat, analizat și comparat informațiile furnizate de Arhiva de Stare Civilă a comunei Bolintinul din Vale, atât cea păstrată la Biroul Județean Giurgiu al Arhivelor Naționale, cât și cea din Arhiva orașului Bolintin Vale, precum și cele cuprinse în inscripțiile de pe monumentele eroilor din Bolintinul din Vale și Crivina, unele reproduse și în „Gazeta Bolintinului", publicată în 1929. Am fost astfel capabili să oferim o identitate multora dintre eroi și să ne edificăm asupra unor aspecte importante, precum vârsta, ocupația, situația familială, etnia, data, locul și cauza morții.*

Ion State, ***Jurnalul roșu. Povestea unui om, un om amărât***, *ediția de Corneliu State, București, Editura RawexComs, 2018. „Jurnalele mi-au trezit întotdeauna admirația. Am citit în mod constant, cu mare entuziasm aceste scrieri, fie aparținând unor mari condeie, fie rămase în manuscris sau publicate de cine știe ce editură obscură. L-am considerat o modestă sursă de informații sub diferitele aspecte ale vieții cotidiene, uneori surpirnzătoare din punct de vedere al observației."* (Florin Colonaș)

Gabriela Dumitru (Dan), Milica Dan, Elena Geanina Dan, ***Mănăstirea Buna Vestire Bolintin Vale***, *Editura Episcopiei Giurgiului, 2018. „Binecuvântăm cu bucurie apariția acestei lucrări, având, totodată, nădejdea că va putea răspunde atât specialiștilor preocupați de istoria acestei zone a țării, cât și tuturor celor care doresc să se îmbogățească duhovnicește din înțelegerea la adevărata valoare a tuturor evenimentelor ce au marcat trecutul acestei așezări monastice"* (Preasfințitul Părinte Ambrozie, Episcopul Giugiului)

Vasile Grigorescu, ***22 de ani cu revista Sud. Bibliografie 1996-2018***, *București, Editura RawexComs, 2018. „Volumul este rodul unei munci migăloase și nu tocmai ușoare, care a presupus pasiune și devoțiune, răbdare și multe ore de bibliotecă. Pentru toate acestea trebuie să îi fim recunoscători autorului și, în plan mai larg să le mulțumim tuturor celor care de-a lungul timpului și-au pus semnăturile în paginile revistei."* (Florentin Popescu)

Reviste primite la redacție

Litere, anul XIX, nr. 9 (222), septembrie 2018, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Bucureștiul literar și artistic, anul VIII, nr. 11-12 (86-87), noiembrie-decembrie 2018. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Actualitatea literară, anul IX, nr. 86, octombrie 2018, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Dilema veche, anul XV, nr. 762, 27 septembrie – 3 octombrie 2018, săptămânal de tranziție. Redactor șef Sever Voinescu.

Pro Saeculum, anul XVII, nr. 5-6 (129-130), 15 iulie – 1 septembrie 2018, revistă de cultură, literatură și artă editată de Centrul Cultural Vrancea. Director executiv Nina Deșliu; Redactor șef Rodica Lăzărescu.

Caietele de la Araci, anul VI, nr. 1 (9), iunie 2018, Publicație de literatură a Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni; Redactor șef Luminița Cornea; Secretar de redacție Nicolae Scurtu. Din sumar:

Nicolae Scurtu, *Câteva știri despre Romulus Cioflec*, p. 5-6.

Luminița Cornea, *Editura și librăriile „Remus Cioflec" în perioada interbelică*, p. 6-7.

Luminița Cornea, *Romulus Cioflec și ziarul „Românul" din Arad*, p. 8.

Nicolae Scurtu, *Noi contribuții la biografia poetului Radu Teculescu*, p. 9-10;

Maria Monica Stoica, *Călătoria, orizont al cunoașterii la Romulus Cioflec*, p. 10-11.

Csaba Szabó, *Despre Romulus Cioflec, Klaus Demeter și „Örvényben" („Vârtejul")*, p. 12.

Luminița Cornea, *Academicianul Mihai Șora, la 101 ani, vorbește despre profesorii Cioflec*, p. 13-14.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (VI)

„Mântuitorul se introduce tainic și pe sine în parabolă.”

L. C.: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, vă rog să ne ajutați pe noi, cititorii, să ne mai punem *merinde pentru călătoria cea lungă către Cer*, așa cum frumos ați început o predică într-o zi sfântă de duminică.

Îps. Ioan: Da, știu că în fiecare dimineață vă puneți merinde, când mergeți la serviciu. Oricâtă râvnă am avea noi pentru călătoria cea lungă până la poarta Raiului, avem nevoie de un pic de *merinde*. În fiecare duminică, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin sfintele evanghelii, ne oferă merinde.

L. C.: Aș vrea să vă rog să ne oprim la „merindea” oferită credincioșilor de parabola intitulată *Pilda lucrătorilor răi*, pe care o citez în continuare:

„Era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe slugile sale la lucrători ca să-i ia roadele. Dar lucrătorii, punând mâna pe slugi, pe una au bătut-o, pe alta au omorât-o, iar pe alta au ucis-o cu pietre. Din nou a trimis alte slugi, mai multe decât cele dintâi, și au făcut cu ele tot așa. La urmă, a trimis la ei pe fiul său, zicând: Se vor rușina de fiul meu. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui. Și punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face acelor lucrători ? I-au răspuns: Pe aceștia răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care vor da roadele la timpul lor. Zis-a lor Iisus: Au n-ați citit niciodată în Scripturi: „piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului.” (Matei, 21, 33-42)

Îps. Ioan: Ce-ar fi însemnând parabola aceasta ? Vă aduceți aminte de la școală când învățam speciile literare. Printre altele, profesorii ne spuneau și despre parabolă. Pe scurt este cam așa: spui într-un fel și înțelesul este mult mai adânc, în alt fel. Și să începem să luăm verset cu verset, ca să vedem ce-a vrut să spună Hristos cu parabola aceasta a viei și a lucrătorilor viei.

Întâi să precizăm câteva lucruri pe care Hristos Și-a construit această minunată parabolă. Stăpânul viei este Tatăl cel Ceresc. Cine o fi via ? Nu se referă Hristos la butucii aceia de vie, ci via sunt eu și tu, și tu, și celălalt, și toți. Noi, când ne aflăm în biserică, suntem una dintre cele mai frumoase plantații de vie. Fiecare dintre credincioșii prezenți în biserică este un butuc de vie care a crescut și binecuvântat să fie Dumnezeu că, prin harul Său, în dimineața de duminică, credincioșii vin la biserică și fiecare este plin de rod.

În toate bisericile din spațiul nostru, în zilele de sărbătoare, se adună mulți credincioși, adică *via cea roditoare a lui Hristos*. Binecuvântat să fie Dumnezeu că ne-a ajutat și îi ajută pe credincioși *să rodească*.

Să vedem apoi că mai apare încă un personaj, acela colectiv, în cadrul acestei parabole și anume lucrătorii viei. Mântuitorul se referă la lucrătorii viei în vremea aceea când încă biserica nu era întemeiată, se referă la arhiereii și preoții de la templul din Ierusalim care lucrau via poporului ales de Dumnezeu, poporul lui Israel. Mântuitorul spune că stăpânul a plecat departe și a lăsat via lucrătorilor, adică pe poporul lui Israel l-a lăsat pe seama preoților și arhiereilor de la templu, să lucreze sufletele lor și să aducă roade. Și-a făcut stăpânul un legământ cu lucrătorii din vie, ca atunci când via va rodi, o parte din roade să le dea stăpânului, bineînțeles, o parte să rămână la ei.

L. C.: Desigur, Înaltpreasfințite Părinte, că înțelegerea a fost bună, dar vă rugăm să insistați asupra conținutului ce urmează care explică titlul pildei despre lucrătorii *răi*.

Îps. Ioan: Iată că ne spune Mântuitorul că, la un moment dat, stăpânul plecând departe, și-a trimis câte o slugă și pe alta, iar alta, să le ceară lucrătorilor din roada viei. Și spune că pe unii i-au bătut, pe unii i-au omorât și pe alții i-au ucis cu pietre. Aceștia ar fi fost, după tâlcuirea parabolei, profeții *Vechiului Testament* pe care i-a trimis și prin care Dumnezeu le-a grăit oamenilor, poporului lui Israel. Sfârșitul acestora a fost cutremurător. Știți cum și-a sfârșit viața profetul Isaia ? Profetul Isaia, care este numit și Evanghelistul Vechiului Testament, care a scris cel mai frumos despre venirea lui Mesia, pentru că atât de frumos a vorbit despre venirea lui Mesia, lucrătorii viei lui Israel au luat un fierăstrău și l-au despicat în două pe cel pe alc cărui buze a pus Dumnezeu atâta har ca să vorbească despre Fiul Său ! Și lucrătorii viei l-au despicat cu fierăstrăul în două ! Citiți cartea lui Isaia, a scris-o cu sânge !

Știți apoi, ați auzit despre profetul Ieremia ? Știți cum a sfârșit el ? Aruncat ca un câine într-o groapă, lăsat acolo, fără apă, fără hrană și s-a stins cum se stinge o lumânare pe care dumneavoastră o aprindeți cu atâta evlavie în fiecare duminică, când veniți la biserică, la Sfânta Liturghie.

L. C.: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, ne punem întrebarea de ce în această parabolă este vorba despre o vie. Înseamnă ceva anume, ceva special ? Putea fi vorba despre orice altă plantație ?

Îps. Ioan: Da. Oare de ce dă Mântuitorul pilda cu lucrătorii viei și nu vorbește despre lucrătorii unui lan de grâu ? Ce e mai sfânt: un lan de grâu sau o vie ? Unde se lucrează mai mult ? La o holdă de grâu sau la o plantație de viță ? Câtă muncă este la o vie ! Și dacă vă aduceți aminte din *Vechiul Testament*, când Noe, după potop, ce-a făcut ? Întâi a sădit o plantație de vie. Ce-au făcut iscoadele pe care le-a trimis Moise când a scos poporul lui Israel din Egipt ? Când le-a trimis să vadă cum este Țara Canaanului spre care se îndrepta cu poporul ? L-a trimis pe Iosua și pe Calep. Cu ce au venit din Canaan ? Cu niște prăjini strașnice pe umăr, cum apare în pictura antică, curgând de pe ele niște vițe de vie cu struguri foarte mari, semnul belșugului. De aceea a vorbit despre lucrătorii viței-de-vie.

Și spune mai departe Mântuitorul că, în cele din urmă, văzând ce-au făcut lucrătorii cu cei trimiși de el, a spus: *Mai am o singură soluție, să-l trimit pe fiul meu. Poate se vor rușina de el*. Și n-a fost așa, pentru că lucrătorii au zis: *Iată a venit moștenitorul, haideți să-l ucidem și să luăm moștenirea lui*.

Nu cumva vedeți că Mântuitorul deja se introduce tainic și pe sine în parabola ? Oare n-a trimis Tatăl pe Fiul Său ? Ce-au făcut lucrătorii și păstorii de la templul din Ierusalim ? Ei L-au condamnat la moarte. L-au dat pe mâna oștirilor romane. L-au scos afară din cetate și L-au răstignit.

Iată, cuvintele rostite de Hristos în parabola aceasta a lucrătorilor viei se vor împlini nu peste multă vreme. Dacă am putea să tragem un arc peste timp, în această scurtă parabolă,/-, am vedea o istorie a umanității petrecută în trei acte. Actul întâi, creația, care înseamnă că stăpânul a sădit acea vie. Un alt act ar fi acela al lucrării ei de către lucrătorii viei și, ultima parte, pătimirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru noi, în perspectiva veșniciei. După ce stăpânul spune că a sădit via, a săpat în stâncă un teasc pentru a stropi strugurii, nu pentru a o păzi, deci a desăvârșit creația. Noi știm din *Cartea facerii* că apoi Dumnezeu s-a odihnit, în ziua a șaptea. În contextul acestei evanghelici nu ni se spune că stăpânul, după ce a sădit via aceasta, s-a dus să se odihnească. Tatăl Ceresc s-a odihnit doar o zi, căci după ziua a șaptea, mai urmează o singură zi, ziua a opta care este veșnicia.

L. C.: Vă rog, Înaltpreasfințite Părinte, să ne explicați câteva dintre semnificațiile rezultate din contextul pildei despre lucrătorii viei, care se dovedesc a fi niște lucrători răi. Eventual, vă rog să vă adresați unor cititori anume.

Îps. Ioan: Deci, stăpânul acelei vii nu s-a dus undeva departe să se odihnească, ci să lucreze. Pe lucrătorii de pe pământ i-a lăsat să lucreze v*ia cea de jos*, iar Stăpânul viei, Tatăl, lucrează în *via cea de Sus*. Dumnezeu să ne răsădească pe fiecare, din via aceasta de jos să ne răsădească în Cer, în holda Raiului !

Ați văzut cum lucrătorii viei iau o mlădiță fără să aibă rădăcină și o pun în pământ, și mai răsare o altă viță vie. Tot așa, iubită mamă, și în pântecele tău, astăzi, Dumnezeu-Tatăl sădește o mlădiță de sfânt. O, ce pământ sfânt ! Ce țărână sfântă trebuie să fie în pântecele mamei, căci nicăieri în univers Dumnezeu n-a găsit o țarină mai binecuvântată decât pântecele mamei în care sădește o mlădiță de sfânt, ca să crească și apoi s-o mute în v*ia cea de Sus*.

Binecuvântate să fiți, iubite mame creștine, în care răsădește mereu Dumnezeu viața, mlădița de sfânt, aici, pe pământ, și apoi o mută în Cer !

În contextul parabolei nu se spune că via n-a rodit, deci înseamnă că ceea ce a creat Dumnezeu, totul este bun și bine întocmit. Via a rodit. Nu spune Mântuitorul că via n-a rodit și când a venit trimisul stăpânului n-a găsit niciun rod. Iată via a rodit și a dat rodul ei, dar lucrătorii n-au vrut să mai împartă rodul cu stăpânul viei.

Nu știu dacă vă mai aduceți aminte că la botanică, profesorii ne-au prezentat multele specii de plante și de copaci. Vorbind despre un copac, spuneau că are rădăcină, tulpină și coroană. Și noi avem trei mari părți ale vieții noastre. Rădăcina viței aceleia de vie ar fi inima omului, este adâncul din om, pe care numai tu și Duhul Sfânt îl cunoști. Nimeni nu se cunoaște pe sine mai bine decât el însuși. Deci adâncul, inima este a noastră. Noi trebuie să avem grijă de inimă. Lucrătorii viei, ei, nu sapă la rădăcină. De ce se ocupă lucrătorii viei ? De coroana viței. Iată de ce se ocupă preotul astăzi în fața Sfântului altar ! De coroana frăților voastre, a credincioșilor, ca să vă facă mai plăcuți lui Dumnezeu. Iată, cu trebuie să am grijă de inimă, păstorul de coroana viței și urmează roadele. Roadele sunt ale lui Dumnezeu. *Inima este a mea, coroana, a păstorului, roadele sunt ale lui Dumnezeu*. Iată, s-a apropiat toamna și stăpânul viei va veni de data aceasta personal să caute în coroana vieții mele, să vadă dacă anul acesta am rodit.

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacție: Ștefan Crudu (secretar general de redacție), Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Alexandru Cazacu, Ciprian Necșuțu, Gianina Mehedințu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREȚ 10 lei

RAWEX COMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.